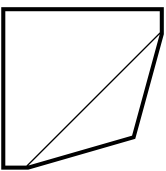

62

Warszawska Jesień
Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej

20-28
września
2019

Patronat Honorowy

Wicepremier, Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
/ Piotr Gliński

Prezydent miasta
stołecznego Warszawy
/ Rafał Trzaskowski

Organizator

Związek Kompozytorów Polskich
Mieczysław Kominek / prezes

Współorganizatorzy

Filharmonia Narodowa
Polskie Radio SA, Program 2

Partnerzy Festiwalu

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
Teatr Wielki – Opera Narodowa
Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Partnerzy**Małej Warszawskiej Jesieni**

Muzeum Warszawy
Muzeum Rzeźby w Królikarni

Komisja Programowa

Krzysztof Baculewski
Szymon Bywalec
Paweł Hendrich
Jerzy Kornowicz / przewodniczący
Krzysztof Kwiatkowski
Katarzyna Naliwajek
Krzysztof Sz wajgier
Marta Śniady
Krzysztof Wołek
Artur Zagajewski

Dyrektor Festiwalu

Jerzy Kornowicz

Dyrektor Biura Festiwalu

Grażyna Dziura

Biuro Festiwalu

Ewa Radziwon-Stefaniuk
Katarzyna Rola-Domańska

Promocja Festiwalu

Anna Kierkosz

Mała Warszawska Jesień

Paulina Celińska / kuratorka

Warszawska Jesień Klubowo

Dagna Sadkowska / kuratorka
Anna Makowska / koordynatorka

Współpraca

Barbara Okoń-Makowska /
konsultantka projekcji dźwięku
Kamil Sajewicz / koordynator
nagłośnienia
Paweł Pniewski / koordynator
oświetlenia, multimediiów
i techniki

Redakcja książki programowej

Beata Bolesławska-Lewandowska
Wojciech Bońkowski
Krzysztof Kwiatkowski
Ewa Radziwon-Stefaniuk
Adam Suprynowicz
Elżbieta Szczepańska-Lange
Tomasz Zymer

Korekta

Iga Kruk-Żurawska

Oprawa graficzna

Adam Dudek

Biuro Festiwalu

Rynek Starego Miasta 27
00-272 Warszawa
tel.: 22 831 06 07
tel.: 22 635 91 38
e-mail:
festival@warsaw-autumn.art.pl
www.warszawska-jesien.art.pl

Warszawska Jesień 2019 dziękuje za pomoc finansową i zaangażowanie na rzecz Festiwalu

Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego
miastu stołecznemu Warszawie
Fundacji PZU

oraz instytucjom i firmom:

Austriackiemu Forum Kultury w Warszawie
Deutscher Musikrat
Instytutowi Francuskiemu w Warszawie
Duńskiemu Instytutowi Kultury w Warszawie
Związkowi Artystów Wykonawców STOART
Instytutowi Teatralnemu w Warszawie
Narodowemu Centrum Kultury
Instytutowi Adama Mickiewicza
Instytutowi Muzyki i Tańca
Nowemu Teatrowi
Biuru Podróży Stare Miasto
Biletomat.pl
Malina Art

Partnerzy medialni Festiwalu

Polskie Radio SA
Telewizja Polska SA
„Co Jest Grane 24”
„Wysokie Obcasy”
„Polityka”
„La Vie Magazine”

Partnerzy medialni Małej Warszawskiej Jesieni

Polskie Radio Dzieciom
czasdzieci.pl
qlturka.pl
„Presto Junior”
„Glissando”

Festiwal dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, miasta stołecznego Warszawy i Fundacji PZU.

Mała Warszawska Jesień została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Festiwal jest członkiem Europejskiej Konferencji Promotorów Nowej Muzyki.

Gdy Pan Bóg uczynił ziemię i niebo, nie było jeszcze żadnego krzewu polnego na ziemi ani żadna trawa polna jeszcze nie weszła – bo Pan Bóg nie zsyłał deszczu na ziemię i nie było człowieka, który by uprawiał ziemię i rów kopał w ziemi, aby w ten sposób nawadniać całą powierzchnię gleby – wtedy to Pan Bóg ulepił człowieka z prochu ziemi i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia, wskutek czego stał się człowiek istotą żywą.

Szanowni Państwo,

6 \ ten biblijny opis stworzenia człowieka dopełnić możemy opowieścią perskiego uczonego Darwisa Ali z przełomu XVI i XVII wieku o tym, jak Bóg dał rozkaz duszy, żeby ożywiła ciało. Rozkaz Boga był wyrażony słowem, czyli dźwiękami, a dźwięki są podstawą muzyki. Dusza, którą Bóg tchnął w człowieka, przypomina sobie rozkaz Boga i słysząc muzykę, czyli dźwięki, cieszy się życiem. Bo muzyka to życie, czyli „pneuma”.

I jesteśmy w temacie głównym tegorocznej Warszawskiej Jesieni, który stwarza okazję do szczególnych przemyśleń. W swoim słowie o Festiwalu Jerzy Kornowicz w kontekście pneumy i muzyki współczesnej mówi o transcendencji, tajemnicy i nadzwyczajności. Stoicka pneuma odsyła nas do Arystotelesa i do Platona, ale możemy sięgnąć nawet do Pitagorasa, gdzie transcendencja, tajemnica i nadzwyczajność muzyki – sztuki najbardziej boskiej – miały początek.

Pitagoras w swoim doświadczeniu z monochordem wykazał, że muzykę można odwzorować liczbą, a liczba jest też istotą wszechświata. Wszechświat jest dziełem Boga, ma więc doskonałe proporcje. Doskonałe proporcje, które rządzą ruchami planet, znajdują odbicie w relacjach liczbowych zachodzących między dźwiękami. I wszechświat zatem, i muzyka mają charakter matematyczny, więc wszechświat musi być też muzyczny. Kiedy słyszymy dźwięki = słyszymy proporcje = słyszymy matematykę, co oznacza, że podstawą świata jest muzyczność. I choć nie słyszymy dźwięków wszechświata (słyszają je tylko wtajemniczeni), to słyszymy muzykę, która ma strukturę matematyczną, tak jak wszechświat.

Czy sześćdziesiąta druga Warszawska Jesień poszerzy naszą muzyczną codzienność o nowe przestrzenie, jak pisze Jerzy Kornowicz? Czy muśnie nas bodaj tchnieniem transcendencji? Dzięki naszym sponsorom i przyjaciołom jest na to szansa. Główni sponsorzy to Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz miasto stołeczne Warszawa, ale jesteśmy też wdzięczni wielu innym instytucjom darzącym nasz festiwal życzliwym wsparciem. To prawdziwi przyjaciele Warszawskiej Jesieni.

Życzę wspaniałych doznań estetycznych podczas festiwalu, ale też wiele satysfakcji z *przemysławania* warszawskojesiennych koncertów!

Mieczysław Kominek

Mieczysław Kominek
Prezes Związku Kompozytorów Polskich

Słowo o programie festiwalu

Warszawska Jesień jest festiwalem, który ukazuje – jak to już kiedyś powiedzieliśmy – „nowe w kontekście”. Ferment, liczba oraz zróżnicowanie postaw i zjawisk w muzyce współczesnej są dziś wielkie. Festiwal stan ten prezentuje niejako obiektywnie, jednocześnie poddając nie cały wszak program, ale istotną jego część różnym kluczom programowym. Staramy się w ten sposób wychwycić problemy i idee, które według nas – programujących Warszawską Jesień – są istotne właśnie teraz dla osób, dla których współczesna kultura stanowi ważny element odczuwania świata, świadomości i sposobu życia. To dobry moment na moje serdeczne powitanie ze znakomitą publicznością Warszawskiej Jesieni.

Kluczem dla edycji tegorocznej jest „pneuma”. Termin ten ma kilka znaczeń w zależności od tego, do której epoki się sięgnie. Ma też konotacje z powietrzem i jego poruszeniami otwierającymi nas na różne dalsze symbole i metafory, jak tchnienie, ruah, wiatr dziejów i historii.

Powietrze jako ośrodek dźwięku, w którym dźwięk się rodzi i przenosi. W śpiewie, mowie, organach, portatywie, akordeonie, dalszych instrumentach dętych i obiektofonach. W czasie festiwalu będzie dużo muzyki „z powietrza”. Zarówno z racji na powietrzne źródła dźwięku, jak i powietrzne, przestrzenne i naturalistyczne konotacje. Od inauguracji, w czasie której zabrzmiała zanurzona w powietrzu muzyka Thurídur Jónsdóttir (*Flutter*) do finału z wietrznym zakończeniem utworu Jonathana Harveya (...towards a pure land).

Ale powietrze to też „ośrodek ducha”. Tej sfery naszego życia, która dąży do uchwycenia świata jako całości spójnej i sensownej. Karmionej tęsknotą za harmonijną pełnią, której odczuwanie wypetnia znamiona „numinosum” – niesamowitości i dotknięcia transcendencji.

Dotknięcie to odczuwamy wobec ogromu przestrzeni (uwaga na koncert finałowy z *Jonchaies* Iannisa Xenakisa), czasu – z jego procesualnością (w wykonywanych na festiwalu utworach Richarda Barretta, Nielsa Rønsholdta,

Cathy van Eck, Sofii Gubajduliny, Cassandry Miller czy Tadeusza Wieleckiego), kształtów materii i form natury (w muzyce Thurídur Jónsdóttir, Alvina Luciera, Tristana Muraila i Jonathana Harveya), witalności (obecnej u Brunona Mantovaniego, Raphaëla Cendo i już raz przywołanego Iannisa Xenakisa), mistyki ciała i świata ożywionego (u Rebekki Saunders i Agnieszki Stulgińskiej) czy paradoksu i dziwności (u Andrzeja Kwiecińskiego, znowu Cathy van Eck i Simona Löfflera). Kwestia wchodzenia przez człowieka w „kompetencje stwórcy”, jak w biblijnej legendzie o Golemie, to kolejne przekraczanie realności w „dziele stworzenia” sztucznego życia. Jest to temat od dawna nurtujący Georgesa Aperghisa. Na festiwalu wykonane zostanie *Thinking Things* – „teatr robotyczny” – ostatnia część tryptyku tego kompozytora zafascynowanego tematem sztucznej inteligencji.

Te i kolejne aspekty „niesamowitego” znajdziemy w wielu jeszcze niewspomnianych utworach tegorocznego programu festiwalu. Są w nich też polemiki i postawy kontestujące konwencjonalizm myślenia o duchowości – z przeświadczeniem, że nic tak nie wzmacnia sacrum, jak jego testowanie przez choćby szczyptę profanum. Paradoks i błaga – krzepią. Mogą kształtować jakieś „sacrum modern” – żywe i niezadekretowane (tu zaproszenie na *13 Music Theatre Pieces* Tronda Reinholdtsena, *Credopol* Jacka Sotomskiego, raz jeszcze na *Gaze for Gaze* Nielsa Rønsholdta; może nas zdziwić niecodziennym wizerunkiem postaci będącej narodowym mitem przywołany już Andrzej Kwieciński w operze *Moniuszko à Paris*).

/ 9

Teatr muzyczny na tej Warszawskiej Jesieni będzie często wchodzić w relacje z performatywnością i sytuacjami koncertowymi. W programie obok wspomnianych trzech dużych spektakli muzycznych (oper *Moniuszko à Paris* Andrzeja Kwiecińskiego w wykonaniu solistów i zespołu instrumentalnego Teatru Wielkiego – Opery Narodowej, *Thinking Things* Georgesa Aperghisa zaprezentowanego przez IRCAM i *Gaze for Gaze* Nielsa Rønsholdta celebrowanego przez duńską grupę SCENATET, chór VRC i ...publiczność) będą także utwory Jacka Sotomskiego – w internetowej ostrej językowej kontrze do mowy wysokiej – i Agnieszki Stulgińskiej – tworzącej teatr muzyczny prywatny, wyciszony, pochylony nad subtelną siłą życia.

Jednym z wątków festiwalu będzie twórczość kompozytorek szwajcarskich – Cécile Marti i Kathariny Rosenberger – w spektakularnym koncercie Basel Sinfonietty oraz kompozytorek islandzkich – przywołanej już Thurídur Jónsdóttir i Báry Gísladóttir – w programie koncertów inauguracyjnego i finałowego.

Dużo będzie się działo w Instytucie Teatralnym, który na czas festiwalu stanie się, mamy nadzieję, miejscem codziennych spotkań festiwalowej publiczności. We współpracy z Polskim Wydawnictwem Muzycznym i TVP Kultura zaprezentujemy tam premiery filmów o Zygmuncie Krauzem i z rejestracjami utworów Agaty Zubel i Andrzeja Krzanowskiego wykonanymi na poprzedniej Warszawskiej Jesieni. Przypomnimy nagrane przez TVP koncerty i spektakle muzyczne z jesiennych festiwali przed lat. Pokażemy też kilka sfilmowanych spektakli teatralnych mających premiery w ostatnim czasie, w których muzyka współczesna odgrywa istotną rolę.

W Instytucie Teatralnym będą także odbywały się wydarzenia Warszawskiej Jesieni Klubowo. Zaś w ramach Małej Warszawskiej Jesieni zaprezentujemy: performans, instalację – działania w przestrzeni Parku Rzeźby w Królikarni, koncert na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina i spacer muzyczny po Muzeum Warszawy. Do Austriackiego Forum Kultury zapraszamy na spotkania z artystami – bohaterami wydarzeń Warszawskiej Jesieni – oraz warsztaty dla młodych kompozytorów organizowane we współpracy z Kołem Młodych przy Związku Kompozytorów Polskich. Każdego festiwalowego dnia będzie można posłuchać audycji Festiwalowego Radia Internetowego prowadzonego przez Monikę Pasiecznik i Tomasza Biernackiego. Będzie też pasmo licznych wydarzeń towarzyszących.

W paśmie głównym festiwalu odbędą się prawykonania dwunastu utworów: Moniki Dalach, Magdaleny Długosz, Pawła Hendricha, Zygmunta Krauzego, Andrzeja Kwiecińskiego, Cécile Marti, Adriána Mocanu, Piotra Roemera, Agnieszki Stulgińskiej, Piotra Tabakiernika, Tadeusza Wieleckiego i Sławomira Wojciechowskiego. Kolejne premiery będą miały miejsce w ramach Warszawskiej Jesieni Klubowo i Małej Warszawskiej Jesieni.

Po raz pierwszy na festiwalu zabrzmie muzyka: Paula Craenena, Moniki Dalach, Cathy van Eck, Bány Gísladóttir, Thurídur Jónsdóttir, Steffena Krebbera, Thomasa Lehna, Simona Løfflera, Cécile Marti, Cassandry Miller, Adriána Mocanu, Dariusza Przybylskiego, Jerzego Rogiewicza, Kathariny Rosenberger, Tomasza Skweresa, Agnieszki Stulgińskiej i Zacha Thomasa. 62. Warszawska Jesień to ponad pięćdziesiąt festiwalowych wydarzeń, trzydzieści dwa w paśmie głównym, dwa w ramach Warszawskiej Jesieni Klubowo, siedem podczas Małej Warszawskiej Jesieni oraz kilkanaście wydarzeń towarzyszących.

Licznym osobom i instytucjom, polskim i zagranicznym, przede wszystkim zaś kompozytorom, wykonawcom i artystom każdej specjalności – wszystkim, dzięki którym festiwal mógł mieć taki właśnie kształt – składam serdeczne podziękowania.

Tegoroczna Warszawska Jesień zamyka tryptyk idei, którymi inspirowaliśmy się, konstruując programy festiwali w latach 2017–2019. Dla przypomnienia: 2017 – „Trans/awangardy” – o radykalizmie muzycznym i awangardach z ich postulatami społecznymi; 2018 – „Res Publica” – o różnych aspektach tożsamości kształtujących świadomość, wśród nich także narodową i społeczną; 2019 – „Pneuma” – jak już Państwo wiedzą: o dociekaniu natury nieokreślonego. Trzeba raz jeszcze zaznaczyć, że Warszawska Jesień, niezależnie od tematów, stanowi przede wszystkim przegląd twórczości z ostatnich lat z odniesieniami do historii muzyki XX wieku. I taka idea właśnie będzie kontynuowana – jeśli duch dziejów pozwoli.

Jerzy Kornowicz
Dyrektor Festiwalu

Kalendarz wydarzeń

20 września / piątek – **29 września** / niedziela

/ 17:00

/ str. **xx**

Festiwalowe Radio Internetowe

20 września / piątek

/ 19:30

/ str. **xx**

Filharmonia Narodowa / Sala Koncertowa

Caroli / Krauze / Ladehoff / Kordylasińska-Pękala / Pękala /

Nowicki / Zemler / Pawełek / ORKIESTRA FILHARMONII

NARODOWEJ / Hermanto / Okoń-Makowska / Kunda

Morten Ladehoff improwizacja organowa

Bruno Mantovani Entrechoc

Zygmunt Krauze III Koncert fortepianowy – Okruchy pamięci

Morten Ladehoff improwizacja organowa

Magdalena Długosz Na krawędzi Światta

Morten Ladehoff improwizacja organowa

Thurídur Jónsdóttir Flutter

/ 22:30

/ str. **xx**

Filharmonia Narodowa / Sala Kameralna

PLUS-MINUS ENSEMBLE / Knoop / Shlomowitz / Bailie /

BABA / Bereza / Niedźwiedź

Monika Dalach Shout #1-3

Stawomir Wojciechowski Handmade

Trond Reinholdtsen 13 Music Theatre Pieces

Cassandra Miller Traveller Song

21 września / sobota

/ 12:00

/ str. **xx**

Austriackie Forum Kultury

Spotkanie z kompozytorem: **Magdalena Długosz**

/ 15:00

/ str. **xx**

Austriackie Forum Kultury

Warsztaty kompozytorskie: **Magdalena Długosz**

/ 16:00

/ str. **xx**

Instytut Teatralny

Droga między nutami

projekcja filmu o **Zygmuncie Krauzem**

/ 19:30 / str. xx

Teatr Wielki – Opera Narodowa

**Lada / Lainé / Kozłowski / Zapiór / Freszel / Szymkowiak /
Majewska / Buczkowska / Idzik / Maciejowski / Rammal-Rykała /
ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ /
Wołoskiuk**

Andrzej Kwieciński Moniuszko à Paris

/ 19:30 / str. xx

ATM Studio

**Urd / Willebrords / Cegielska / NN / SCENATET / Christensen /
Jensen / Ørbæk / CHÓR VRC / Maluga / Rønsholdt**

Niels Rønsholdt Gaze for Gaze

22 września / niedziela

/ 12:00 / str. xx

Austriackie Forum Kultury

Spotkanie z kompozytorem: **Zygmunt Krauze**

/ 15:00 / str. xx

Austriackie Forum Kultury

Warsztaty kompozytorskie: **Zygmunt Krauze**

/ 14:00–18:00 / str. xx

Instytut Teatralny

Posłuchaj. Obejrzyj. Zapytaj

maraton filmowy połączony ze spotkaniami z twórcami

/ 19:30 / str. xx

Studio Koncertowe Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego

**Długosz / Hendrich / BASEL SINFONIETTA /
Brönnimann / Guziołek-Tubelewicz**

Cécile Marti Seeing Time 1

Piotr Roemer Fantasma

Katharina Rosenberger Rein

Paweł Hendrich Absusurrus

Oscar Bianchi Exordium

/ 22:30 / str. xx

ATM Studio

**Urd / Willebrords / Cegielska / NN / SCENATET / Christensen /
Jensen / Ørbæk / CHÓR VRC / Maluga / Rønsholdt**

Niels Rønsholdt Gaze for Gaze

/ 22:30 / str. xx

Teatr Wielki – Opera Narodowa

**Lada / Lainé / Kozłowski / Zapiór / Freszel / Szymkowiak /
Majewska / Buczkowska / Idzik / Maciejowski / Rammal-Rykała /
ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ /
Wołoskiuk**

Andrzej Kwieciński Moniuszko à Paris

23 września / poniedziałek

/ 12:00 / str. xx

Austriackie Forum Kultury
Spotkanie z kompozytorem: **Niels Rønsholdt**

/ 15:00 / str. xx

Austriackie Forum Kultury
Warsztaty kompozytorskie: **Niels Rønsholdt**

/ 16:00 / str. xx

Instytut Teatralny
Holzwege
projekcja filmu

/ 19:30 / str. xx

Studio Koncertowe Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego
Deforce / Delges
Raphaël Cendo Foris
Richard Barrett Life-form

/ 22:30 / str. xx

Teatr IMKA
Baumgart / Majewska / ENSEMBLE KOMPOPOLEX /
Koczur / Niedźwiedź / Ptak
Agnieszka Stulgińska FMYF
Simon Løffler b
Jacek Sotomski CREDOPOL
Simon Løffler H
Agnieszka Stulgińska OMYM

24 września / wtorek

/ 16:00 / str. xx

Instytut Teatralny
Martijn Padding Wytatuowane języki
pokaz rejestracji opery multimedialnej

/ 19:30 / str. xx

Studio Koncertowe Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego
Zdunik / Herzyk / Bonk / Zespół Śpiewaków Miasta Katowice
CAMERATA SILESIA / Szostak / ORKIESTRA MUZYKI NOWEJ /
Bywalec / Guziołek-Tubelewicz
Sofia Gubajdulina Sonnengesang
Piotr Tabakiernik De Trinitate

/ 19:30 / str. xx

Teatr Wielki – Opera Narodowa

Lada / Lainé / Kozłowski / Zapiór / Freszel / Szymkowiak /

Majewska / Buczkowska / Idzik / Maciejowski / Rammal-Rykała /

ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ /

Wołoskiuk

Andrzej Kwieciński Moniuszko à Paris

25 września / środa

/ 19:30 / str. xx

ATM Studio

Aperghis / Dubelski / Michel-Dansac / Peintre / Saunier /

Pasquet / Nouvel / Lévy / Morin

Georges Aperghis Thinking Things

26 września / czwartek

/ 16:00 / str. xx

Instytut Teatralny

PNEUMA: Studio Eksperymentalne Polskiego Radia

prezentacja filmów i nagrań

/ 19:30 / str. xx

Nowy Teatr

Craenen / Eck / Górczyński / Zakrzewska / Pałosz /

di Scipio / Czechowicz / Ptak

Sound Ritual

Cathy van Eck Wings

Alvin Lucier

Music for Piano with Slow Sweep Pure Wave Oscillators

Zach Thomas Braid

Agostino Di Scipio

Impulse Response Study (Audible Ecosystemics nr 1)

Paul Craenen Tubes

Cathy van Eck Hearing Sirens

27 września / piątek

/ 12:00 / str. xx

Austriackie Forum Kultury

Spotkanie z kompozytorem: **Cathy van Eck**

/ 15:00 / str. xx

Austriackie Forum Kultury

Warsztaty kompozytorskie: **Cathy van Eck**

/ 16:00 / str. xx

Instytut Teatralny

Opera dla Głuchych

projekcja filmu

/ 19:30

/ str. **xx**

Studio Koncertowe Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego

EUROPEAN WORKSHOP FOR CONTEMPORARY MUSIC /

Bohn / Kruk

Marta Śniady c_utle_#1

Adrian Mocanu metamorphoses: nychterídes

Steffen Krebber Gelbspötter und Petrol. Stunts and Action

Tristan Murail Le Lac

28 września / sobota

/ 14:00

/ str. **xx**

Austriackie Forum Kultury

Spotkanie z publicznością

Jerzy Kornowicz – dyrektor – i członkowie Komisji Programowej

Warszawskiej Jesieni zapraszają do rozmowy o festiwalu

/ 16:00

/ str. **xx**

Instytut Teatralny

Ziemia Urlo i Wytatuowane języki. Opera multimedialna

projekcja filmu

/ 19:30

/ str. **xx**

Filharmonia Narodowa / Sala Koncertowa

Blaauw / NARODOWA ORKIESTRA SYMFONICZNA

POLSKIEGO RADIA W KATOWICACH / Bancroft /

Okoń-Makowska / Kunda

Bára Gísladóttir ÓS

Rebecca Saunders Alba

Iannis Xenakis Jonchaies

Tadeusz Wielecki Anamnesis

Jonathan Harvey ...towards a pure land

Mała Warszawska Jesień

dla dzieci w wieku 4–12 lat

20 września / piątek – **29 września** / niedziela

/ 10:00 – 18:00

/ str. **xx**

Park Rzeźby w Królikarni

Krzysztof Cybulski Pneumatofony

instalacja interaktywna

Wernisaż instalacji: **20 września** / piątek / **17:00**

21 września / sobota

/ 11:00 i 16:00

/ str. **xx**

Park Rzeźby w Królikarni

Gacek-Duda / Rudawski / Zakrzewski

Katarzyna Gacek-Duda, Rafał Rudawski (współpraca) Tchnienie
performans muzyczny

22 września / niedziela

/ 11:00 i 16:00

/ str. **xx**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina /

Sala Organowa im. Bronisława Rutkowskiego

Przybylski / Duo Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedynecki

O! Gramy organy!

György Ligeti Volumina (fragmenty)

Jerzy Bauer Pentatonium (fragmenty)

Andrzej Krzanowski Relief II

Dariusz Przybylski improwizacja

28 września / sobota

/ 11:00 i 16:00

/ str. **xx**

Muzeum Warszawy

Freszel / Skweres / Kazińska / Muras

Małgorzata Kazińska, Tomasz Skweres

W poszukiwaniu Rzeczydźwięku

spacer muzyczny

Warszawska Jesień **Klubowo**

21 września / sobota

/ 22:30

/ str. **xx**

Instytut Teatralny

Lehn / Rogiewicz

Thomas Lehn Ruptures

Jerzy Rogiewicz Rytmu egzotyczne

27 września / piątek

/ 22:30

/ str. **xx**

Instytut Teatralny

Strycharski / Rubenis

Dominik Strycharski Flauto Dolce Techno

Edgars Rubenis bez tytułu

Kalendarz imprez towarzyszących

20 września / piątek

/ 16:00

/ str. xx

Polskie Wydawnictwo Muzyczne
Promocja płyty Palester z archiwów Związku
Kompozytorów Polskich
Organizatorzy: Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC
i Fundacja Pięta Esencja

20 września / piątek – 28 września / sobota

/ 10:00–18:00

/ str. xx

Jazz Club Akwarium
Jarostaw Kapuściński America Afterimaged
instalacja z projekcją wideo 3D
Organizator: Fundacja Przyjaciół Warszawskiej Jesieni,
Uniwersytet Stanforda

22 września / niedziela

/ 12:30

/ str. xx

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
/ Foyer Sali Koncertowej
Spotkanie z **Agatą Żubel**, bohaterką książki
Aga Jaga. Muzyczne przygody Agaty Żubel
Organizator: Polskie Wydawnictwo Muzyczne

/ 17:00

/ str. xx

ATM Studio
Era Schaeffera
Organizator: Fundacja Przyjaciół Sztuk AUREA PORTA

23 września / poniedziałek

/ 16:00

/ str. xx

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
i św. Józefa Oblubieńca
Koncert Oddziału Warszawskiego Związku Kompozytorów
Polskich z cyklu „Muzyczne pory roku – Jesień”
Organizator: Oddział Warszawski Związku
Kompozytorów Polskich

24 września / wtorek**/ 17:00** / str. **xx**

Galeria XXI

Wernisaż wystawy partytur Bogustawa Schaeffera

Organizator: Fundacja Sztuk Krytycznych we współpracy z Galerią XXI

/ 22:30 / str. **xx**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina / Sala Koncertowa

#Elektrofonía – koncert studentów Studia Muzyki

Elektronicznej i Komputerowej UMFC

Organizator: Studio Muzyki Elektronicznej i Komputerowej im. W. Kotońskiego UMFC

25 września / środa**/ 16:00** / str. **xx**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

/ Sala im. Henryka Melcera

Polska muzyka współczesna 2 – Chopin University Press

Organizator: Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

/ 18:30 / str. **xx**

Instytut Teatralny

Słabi

projekcja filmu

Organizator: Instytut Teatralny

/ 22:30 / str. **xx**

Mazowiecki Instytut Kultury

VI Performans na dźwięki – Bogusław Schaeffer

Organizator: Fundacja Sztuk Krytycznych

26 września / czwartek**/ 22:30** / str. **xx**

Jazz Club Akwarium

Koncert Ensemble Rot

Organizator: Niemiecka Rada Muzyczna

27 września / piątek**/ 16:00** / str. **xx**

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Spotkanie z **Danutą Gwizdalanką**

100 na 100. Muzyczne dekady wolności

Organizator: Polskie Wydawnictwo Muzyczne

/ 17:00

/ str. **xx**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

Koncert Koła Młodych Związku Kompozytorów Polskich

Organizator: Koło Młodych Związku Kompozytorów Polskich

28 września / sobota

/ 17:00

/ str. **xx**

Austriackie Forum Kultury

Recital Anny Clare Hauf i Krassimira Stereva

Organizator: Austriackie Forum Kultury

piątek / **20 września** –
niedziela / **29 września**
/ 10:00-18:00

Park Rzeźby w Królikarni

/ **Mała** Warszawska Jesień

22 \

Partnerem wydarzenia jest Muzeum Rzeźby w Królikarni.

MW / Królikarnia

Krzysztof Cybulski

Pneumatofony (2019)**

instalacja interaktywna

(zamówienie Warszawskiej Jesieni)

/ 23

Wernisaż instalacji: **20 września** / piątek / **17:00**

** pierwsza prezentacja

Krzysztof Cybulski

muzyk i artysta dźwiękowy. W swoich pracach łączy rozwiązania analogowe, cyfrowe, akustyczne i mechaniczne, tworząc interaktywne obiekty dźwiękowe oraz instrumenty. Laureat Paszportu „Polityki” za 2018 rok w kategorii kultura cyfrowa (wraz z grupą panGenerator). Otrzymał wyróżnienie (honorary mention) Prix Ars Electronica w roku 2017 w kategorii „digital musics & sound art”. Dwukrotny półfinalista oraz finalista konkursu Margaret Guthman Musical Instruments Competition w Georgia Institute of Technology w Stanach Zjednoczonych (2014, 2015 i 2016). Uczestniczył w takich wydarzeniach jak Future Innovators Summit/Ars Electronica Festival (Austria, 2018), Athens Digital Art Festival (Grecja, 2018), International Conference of New Interfaces for Musical Expression (Dania, 2017), Ars Electronica (Austria, 2017), Warszawska Jesień (2016), Musica Polonica Nova (2018), Biennale WRO (2015), Ad Libitum (2015), Audio Art (2018), Instalacje (2015). Współpracował z takimi artystami jak Robert Curgenvén, Krzysztof Knittel, Anna Zaradny, Norman Leto, Sławomir Wojciechowski. Beneficjent stypendium artystycznego m.st. Warszawy w roku 2019, stypendium MKiDN w 2017 oraz programu Zamówienia Kompozytorskie w latach 2013 i 2015. Współtworzy zespoły Lomi Lomi (Lado ABC), 4way Quartet (Karrot Kommando) oraz Cybulski/Lipiński/Szuskiewicz.

24 \

Wybrane prace: *Spectral Score*, system do cyfrowo wspomaganą kolektywnej improwizacji (2013), *AAABBBEEIKKR*, kompozycja na zespół kameralny, głosy żeńskie i live electronics (2013), *Morph*, kompozycja na wiolonczelę, klarnet basowy i live electronics (2015), *Acoustic Additive Synthesizer*, akustyczno-cyfrowy instrument (2015–16), *Acoustic Harmonic Synthesizer*, akustyczno-cyfrowy instrument (2017), *Modular Process Music*, interaktywne obiekty dźwiękowe (2019).

Pneumatofony

Pneumatofony to instrumenty lub interaktywne obiekty dźwiękowe, których konstrukcja nawiązuje do niezmiennej od wieków techniki budowania miechów organowych. Ich forma, pod wpływem powietrza pompowanego pedałami, zmienia się płynnie od czworościanu foremego do sześciianu. Każdy z pneumatofonów ma w ściankach wmontowane klapki, których odsłanianie i zasłanianie – podobnie jak w instrumencie Shruti Box – uaktywnia lub tłumy konkretne dźwięki wydobywające się wraz z uchodzącym z instrumentów powietrzem.

Krzysztof Cybulski

piątek / **20 września** –
niedziela / **29 września**
/ 17:00

26 \

Audycje nadawane ze Studia Muzyki Elektronicznej i Komputerowej
im. Włodzimierza Kotońskiego Uniwersytetu Muzycznego
Fryderyka Chopina.

Festiwalowe Radio Internetowe

Monika Pasiecznik, Tomasz Biernacki

i zaproszeni goście rozmawiają o festiwalowych wydarzeniach

Transmisje na żywo i podcasty dostępne na stronie internetowej festiwalu: www.warszawska-jesien.art.pl.

piątek / **20 września**
/ 19:30
/ 22:30

piątek / **20 września** / 19:30

Filharmonia Narodowa / Sala Koncertowa

Mario Caroli flet
Zygmunt Krauze fortepian
Morten Ladehoff organy
**Magdalena Kordylasińska-Pękała, Mitoz Pękała,
Paweł Nowicki, Hubert Zemler** wokal

Michał Pawełek interpretacja warstwy elektroakustycznej

ORKIESTRA FILHARMONII NARODOWEJ

Wilson Hermanto dyrygent

Barbara Okoń-Makowska, Przemysław Kunda
reżyseria dźwięku

Koncert pod patronatem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego w ramach przedsięwzięcia TUTTI.pl, promującego wykonawstwo muzyki polskiej.

30 \

Utwór *Na krawędzi Światła* Magdaleny Długosz dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

instytut muzyki i tańca

Projekt został zrealizowany we współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza w ramach programu Polska Music i POLSKA 100, międzynarodowego programu kulturalnego z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Koncert dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach wieloletniego programu NIEPODLEGŁA 2017–2022.

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Partnerzy projektu: Instytut Polski w Paryżu, Instytut Francuski w Warszawie, Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Filharmonia
Narodowa

Morten Ladehoff

improwizacja organowa

Bruno Mantovani

Entrechoc (2016)*

na orkiestrę

Zygmunt Krauze

III Koncert fortepianowy – Okruchy pamięci (2019)**

na fortepian, cztery veme i orkiestrę

(zamówienie Warszawskiej Jesieni, Instytutu Adama Mickiewicza, L'Orchestre National de Metz i Filharmonii Narodowej)

Morten Ladehoff

improwizacja organowa

PRZERWA

/ 31

Magdalena Długosz

Na krawędzi Światta (2019)**

na wielką orkiestrę symfoniczną, solową warstwę elektroakustyczną i live electronics (zamówienie Warszawskiej Jesieni)

Morten Ladehoff

improwizacja organowa

Thurídur Jónsdóttir

Flutter (2008, rew. 2019)*

na flet, orkiestrę i nagrane w warunkach naturalnych owady

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

Bruno Mantovani

ur. w 1974 roku, ukończył paryskie Konserwatorium Muzyczne w klasach analizy, estetyki, instrumentacji, historii muzyki i kompozycji, uzyskując najwyższe noty (1996). Jednocześnie studiował muzykologię na Uniwersytecie w Rouen, brał udział w kursach kompozytorskich w opactwie Royaumont (1995) i kursach muzyki komputerowej w IRCAM (1998–99). Był stypendystą Académie des Beaux-Arts (1997) i Fundacji Nadii i Lili Boulanger (1999). Otrzymał Nagrodę im. Hervé Dugardin, przyznawaną przez francuskie Stowarzyszenie Autorów, Kompozytorów i Wydawców Muzycznych (1999) i Belmont-Preis na festiwalu Musikstage Hitzacker (2007). Był honorowym gościem festiwalu Musica w Strasburgu (2006), na którym wykonano po raz pierwszy jego utwór *Cantate no 1, Quelques effervescences* i operę *L'Autre côté*.

Przebywał jako artysta rezydent w Herrenhaus Edenkoben (1999), na festiwalu muzycznym Automne en Normandie (2001), w Villa Medici w Rzymie (2003), w Instytucie Francuskim we Florencji (2003), w Académie de France w Rzymie (2004–05), na festiwalu w Besançon (2006–08). W latach 2008–10 był kompozytorem rezydentem Orkiestry Narodowej w Lille. Jego utwory wykonywane były w Concertgebouw w Amsterdamie, Filharmonii w Kolonii, w KKL w Lucernie, La Scali w Mediolanie, Carnegie Hall i Lincoln Centre w Nowym Jorku, Cité de la musique i Salle Pleyel w Paryżu. Współpracował z tak wybitnymi muzykami, jak Jean-Efflam Bavouzet, Alain Billard, Jean-Guihen Queyras, Antoine Tamestit, Tabea Zimmermann; dyrygentami: Pierre Boulez, Sir Andrew Davis, Peter Eötvös, Laurence Equilbey, Gunter Herbig, Emmanuel Krivine, Susanna Mälkki, Jonathan Nott, Pascal Rophé, François-Xavier Roth; zespołami: Accentus, intercontemporain, TM+; i orkiestrami: Orkiestra Symfoniczna w Bambergu, BBC Cardiff, Chicago Symphony, WDR w Kolonii, La Chambre Philharmonique, Orkiestra Radiowa we Frankfurcie, Filharmonia w Liège, BBC London, Lucerne Academy, Orchestre de Paris, Orkiestra Opery w Paryżu, Orkiestra Filharmoniczna Radia Francuskiego, Orkiestra Radiowa w Saarbrücken, Filharmonia Czeska, NHK w Tokio, RAI w Turynie, Sinfonia Varsovia, RSO w Wiedniu. W roku 2010 Opera Paryska wystawiła jego balet *Siddharta*, a w 2011 operę o życiu poetki Anny Achmatowej. W 2012 skomponował na zamówienie tej instytucji koncert skrzypcowy *Jeux d'eau* dla Renauda Capuçona i Philippe'a Jordana.

Otrzymał nagrody w międzynarodowych konkursach kompozytorskich (Stuttgart 1999, Międzynarodowa Trybuna Kompozytorów 2001, nagrody im. Hervé Dugardin i Enescu, Grand Prix Sacem w latach 2000, 2005 i 2009, „Victoire de la Musique” dla kompozytora w roku 2009, nagrodę Claudio Abbado przyznaną przez Filharmonię w Berlinie i międzynarodową nagrodę prasy muzycznej w 2010). W styczniu 2010 otrzymał tytuł Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres. W roku 2006 festiwal Musica w Strasburgu poświęcił jego muzyce monograficzny koncert.

W przedsięwzięciach łączących muzykę z innymi formami sztuki współpracował z pisarzami (Hubert Nyssen i Eric Reinhardt), autorami librett (Christophe Ghristi i François Regnault), szefem kuchni Ferranem Adrià, choreografami (Jean-Christophe Maillot i Angelin Preljocaj) oraz z reżyserem filmowym Pierre'em Coulibeufem. Jego utwory bywają refleksją nad historią muzyki zachodniej (Bach, Gesualdo, Rameau, Schubert, Schumann) lub muzyką popularną (jazz, muzyka Wschodu). Jako dyrygent współpracuje z zespołami muzyki współczesnej i orkiestrami symfonicznymi. Jego utwory publikuje Editions Henry Lemoine w Paryżu.

Wybrane utwory: *Jazz Connotation* na fortepian (1998), *Moi, jeu...* na marimbę (1999), *Bug* na klarnet (1999), *Série noire* na czternaście instrumentów (2000), *Art d'écho* na orkiestrę (2000), *Früh* na flet (2001), *Un mois d'octobre* na fagot i fortepian (2001), *Appel d'air* na flet i fortepian (2001), *Le sette chiese* na wielki zespół (2002), *Par la suite* na flet i zespół (2002), *Mit Ausdruck* na klarnet basowy i orkiestrę (2003), *East Side, West Side* na pięć instrumentów (2003), *Zapping* na flet i orkiestrę (2004), *Little Italy* na altówkę (2005), *Blue Girl with Red Wagon* na kwartet smyczkowy i fortepian (2005), *Da Roma* na klarnet, altówkę i fortepian (2005), *Un souffle* na flet i czterech perkusistów (2005), *Happy B.* na flet i trio smyczkowe (2005), *Poèmes de Janos Pilinsky (5)* na chór (2005), *Con leggerezza* na zespół (2005), *Koncert wiolonczelowy* (2005), *Le Cycle des gris* na orkiestrę (2005), *Suonare* na fortepian (2006), *Streets* na zespół (2006), *Éclair de lune* na trzy zespoły i elektronikę (2006), *Quelques effervescences* na altówkę i fortepian (2006), *Si près, si loin (d'une fantaisie)* na dwa fortepiany i dwa zespoły (2006), *L'Autre côté*, opera (2006), *Time Stretch (on Gesualdo)* (2006), *chrono* na akordeon (2007), *Happy hours* na skrzypce (2007), *Tocar* na harfę (2007), *Finale* na orkiestrę (2007), *Contrepoints de l'Art de la Fugue (2)* na siedem wiolonczel (2007), *Quintette pour Bertolt Brecht* na harfę i kwartet smyczkowy (2007), *D'une seule voix* na fortepian i wiolonczelę (2007), *Trait d'union* na klarnet (2008), *L'Enterrement de Mozart* na pięć głosów i zespół (2008), *Kantata nr 2 (sur G. Leopardi)* na sopran i klarnet (2008), *Dédale* na fortepian (2009), *Icare* na dwa fortepiany (2009), *Koncert na dwie altówki i orkiestrę* (2009), *Le Livre des illusions* na orkiestrę (2009), *...273...* na zespół (2010), *Fantaisie* na fortepian i orkiestrę (2010), *Siddharta* na orkiestrę (2010), *Postludium* na orkiestrę (2010), *Smartroll (Le Lutin)* na orkiestrę (2010), *Akhmatova*, opera (2010), *Koncert kameralny nr 1-2* (2010), *Upon One Note* na orkiestrę (2011), *Kantata nr 3* na chór i orkiestrę (2012), *Kantata nr 4* na wiolonczelę, akordeon i chór (2012), *Spirit of Alberti* na zespół (2013), *Kwintet na dwoje skrzypiec, dwie altówki i wiolonczelę* (2013), *The worst of* na fortepian (2013), *Schlemihl* na orkiestrę (2014), *L'oeuf* na saksofon, wiolonczelę i fortepian (2014), *II Kwartet smyczkowy* (2014), *Autoportrait de Giovanni Girolamo Savoldo* na fortepian

(2014), *Perpetuum mobile* na skrzypce (2014), *In and out* koncert na kotły i orkiestrę (2015), *I Symfonia – L'Idée fixe* na orkiestrę (2015), *III Kwartet smyczkowy* (2015), *Tourbillon* na dwa fortepiany (2015), *B* na siedem wiolonczel (2015), *Entrechoc* na orkiestrę (2016), *Love songs*, koncert na flet i orkiestrę (2016), *Once Upon A Time* na wiolonczelę i orkiestrę (2016), *Koncert kameralny nr 3* na czternaście instrumentów (2016), *C...* na wiolonczelę (2016), *Papillons* na fortepian (2016), *Kwintet na dwoje skrzypiec, altówkę i dwie wiolonczele* (2016), *Abstract*, balet na wiolonczelę i orkiestrę (2017), *Danse libre*, koncert na harfę i orkiestrę kameralną (2017), *O Salutaris Hostia* na siedem wiolonczel (2017), *Etude No. 5 pour les octaves* na fortepian (2017), *Quasi lento* na klarnet i orkiestrę (2018), *Threnos* na orkiestrę (2018), *Cadenza No. 1* na perkusję i zespół (2018), *Cadenza No. 2* na akordeon i zespół (2018), *Waiting* na klarnet i fortepian (2018), *Bug* na saksofon altowy (2019).

Entrechoc

To gestyczne dzieło choreograficzne zawierające różnorodny materiał muzyczny, który ulega ciągłym zderzeniom, bez odcinków łącznikowych. Utwór składa się z dwóch części – w pierwszej instrumenty dęte drewniane grają w rytmicznym unisonie, przywodzącym na myśl dźwięki big-bandu, druga zaś jest bardziej kontemplacyjna: rozpoczyna się kołyszącymi ósemkami rodem z kołysanki. Orkiestracja jest często bardzo gęsta – blacha wchodzi z kilkoma „fanfarami” w strategicznych momentach utworu. W istocie starałem się stworzyć formę sztuki surowej, muzykę z bloków pozostawiających niewiele miejsca na kontrapunkt.

Entrechoc jest dedykowane Yasuakiemu Itakurze.

Bruno Mantovani

/

Zygmunt Krauze

kompozytor, pianista i pedagog, jeden z czołowych artystów swojej generacji. Stworzył oparty na twórczości malarskiej Władysława Strzemińskiego koncept muzyki unistycznej.

Jego dorobek kompozytorski to m.in. sześć oper, formy instrumentalne, od miniatur po kilkusetosobowe składy symfoniczne, muzyka teatralna, dzieła chóralne oraz instalacje i kompozycje przestrzenno-muzyczne. Wiele kompozycji Krauzego zostało zarejestrowanych i wydanych na płytach Polskich Nagrań, DUX, Bólt Records, ORF, Nonesuch, Thesis, Musical Observations (CP2), Collins Classics, Warner Classics i EMI.

Jako koncertujący pianista, Zygmunt Krauze może nie tylko komponować na ten instrument, ale także z powodzeniem wykonywać własne utwory. W 1966 roku otrzymał pierwszą nagrodę na Międzynarodowym Konkursie dla wykonawców muzyki współczesnej Gaudeamus w Holandii. W 1967 założył Warsztat Muzyczny, którym kierował przez dwadzieścia pięć lat.

Na zamówienie zespołu powstało ponad sto utworów, napisanych przez wybitnych kompozytorów z całego świata.

Działalność organizatora życia muzycznego Zygmunt Krauze rozpoczął w 1970 roku, gdy został członkiem Komisji Repertuarowej festiwalu Warszawska Jesień. W 1982 na zaproszenie Pierre'a Bouleza został doradcą artystycznym IRCAM. Przez wiele lat pełnił funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej oraz był jednym z członków-założycieli i prezesem Towarzystwa im. W. Lutosławskiego. Regularnie zasiada w jury międzynarodowych konkursów kompozytorskich w wielu krajach świata. Od wielu lat jest Dyrektorem Artystycznym Festiwalu „Ogrody Muzyczne” na Zamku Królewskim w Warszawie.

Zdobył wiele odznaczeń, na czele z francuską Legią Honorową (2007) i tytułem Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres (1984). W 1987 roku został wybrany na Prezydenta Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej (ISCM), a od 1999 jest jego honorowym członkiem. Wyróżniony doktoratami honoris causa Narodowego Uniwersytetu Muzycznego w Bukareszcie oraz Akademii Muzycznej w Łodzi. Współpracuje z czołowymi uniwersytetami w Stanach Zjednoczonych (Yale, Columbia, Indiana, University of South California), w Korei Południowej (Keimyung University w Daegu), w Chinach (Centralne Konserwatorium w Pekinie i w Chengdu) i z Academy for Performing Arts w Hong-Kongu.

Wybrane utwory: *Kompozycja przestrzenno-muzyczna nr 1* (1968), *Polichromia* na cztery instrumenty (1968), *Utwór na orkiestrę nr 1* (1969), *Gloves Music* na fortepian (1972), *Stone Music* na fortepian (1972), *Aus aller Welt stammende* na pięcioro skrzypiec, trzy altówki i dwie wiolonczele (1973), *Fête galante et pastorale*, kompozycja przestrzenna na sześć grup instrumentów i trzynaście taśm rozmieszczonych w dwudziestu sześciu komnatach zamku Eggenberg w Grazu (1974; wersja koncertowa na orkiestrę 1975; wersja na trzynaście grup instrumentów, pięć głosów wokalnych i trzynaście taśm rozmieszczonych w trzynastu komnatach pałacu Rohan w Strasburgu, 1984), *I Koncert fortepianowy* (1976), *Koncert skrzypcowy* (1980), *Rzeka podziemna*, kompozycja przestrzenno-muzyczna (1987), *Kwintet fortepianowy* (1993), *Refren* na fortepian (1993), *II Koncert fortepianowy* (1996), *Serenada* na orkiestrę (1998), *Adieu* na rozstrojone pianino i orkiestrę symfoniczną (2001), *Baltazar*, opera według Stanisława Wyspiańskiego (2001), *Iwona, księżniczka Burgunda*, opera według Witolda Gombrowicza (2004), *Bal w operze* na chór kameralny i zespół dwunastu instrumentów do tekstu Juliana Tuwima (2006), *Gwiazda* (wersja trzecia), opera w jednym akcie na sopran, komputer i dwóch operatorów kamer według Helmuta Kajzara (2006), *Hymn do tolerancji* na orkiestrę (2007), *Aria*, instalacja na dwadzieścia jeden źródeł dźwięku (63 głośniki) w sali wystawowej (2007), *Pour El* na klawesyn solo (2008), *Listy* na cztery fortepiany i orkiestrę (2010), *Polieukt*, opera w dwóch

aktach na podstawie dramatu Pierre'a Corneille'a (2010), *Canzona* na zespół instrumentalny (2011), *Pułapka*, opera na podstawie dramatu Tadeusza Różewicza (2011), *Memories of the East* na orkiestrę 85 chińskich instrumentów (2012), *Rzeka podziemna 2* na dźwięk elektroniczny i orkiestrę symfoniczną (2013), *5 pieśni* na baryton i zespół kameralny (2015), *Olimpia z Gdańska*, opera z librettem Krystyny i Blaise'a de Obaldia (2015), *Koncert na akordeon i orkiestrę* (2016), *Poemat Appolinairèa* na rozstrojone pianino i dwanaście dowolnych instrumentów (2016), *Preludia do „Bukolik”* na orkiestrę (2016), *Exodus* na orkiestrę kameralną (2016), *Francesco* na organy, chór i zespół barokowy (2018), *Deklaracja* na czternaście instrumentów, dwa głosy i elektronikę (2018), *Yemaya – Królowa Mórz*, opera dla dzieci (2019), *III Koncert fortepianowy – Okruchy Pamięci* (2019).

III Koncert fortepianowy – Okruchy Pamięci

Dzieło muzyczne wymaga od kompozytora skupienia się przede wszystkim na jego kształcie, zastosowaniu odpowiednich środków wyrazu, form czy figur. Zwykle wybór ten jest skorelowany z treścią lub przekazem ukrytym w utworze. Wyrazem tych myśli ma być właśnie sama muzyka.

Podłożem ideowym *III Koncertu fortepianowego* jest niezgoda na realia współczesnego świata, pełnego niesprawiedliwości i nierówności pomiędzy ludźmi, co ma miejsce na każdym kontynencie, w wioskach i miastach każdego kraju. Dzieło wyraża ból, jednakże pozbawiony agresji, oraz nadzieję, że dobry czas nadejdzie.

W partii solowej koncertu zawarty został element teatralny. Pianista wymawia i wykrzykuje słowa, które ewokują wrażenie zagubienia, nerwowości, paniki, zwątpienia... Rola solisty jest więc rozszerzona o aspekt czysto ludzki.

Solo fortepianowe odgrywa wiodącą rolę w całym utworze. Nie ma konfliktu pomiędzy partiami indywidualnymi i orkiestrowymi, gdyż te wyłącznie podkreślają rolę i znaczenie fortepianu. Niezwykle ważnym elementem kompozycji jest wprowadzenie czterech oryginalnych instrumentów perkusyjnych znanych pod nazwą veme, które zostały skonstruowane przez Orchestre National de Lorraine.

Utwór składa się z szeregu kontrastujących i niepowiązanych z sobą segmentów, co podkreśla wrażenie niepewności i zagubienia.

Koncert jest utworem jednoczęściowym. Dzieło powstało na zamówienie Instytutu Adama Mickiewicza, Orchestre National de Metz, Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień oraz Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Czas trwania: około 15 minut.

Zygmunt Krauze

Magdalena Długosz

ur. w 1954 roku w Krakowie; w tym mieście żyje i pracuje. Ukończyła studia kompozytorskie w klasie Krystyny Moszumańskiej-Nazar i teorię muzyki pod kierunkiem Józefa Patkowskiego w Akademii Muzycznej w Krakowie. Jej artystyczną osobowość i stylistykę wyróżnia wierność idei nadrzędnej, jaką jest łączenie światów muzyki instrumentalnej i elektroakustycznej. Praca twórcza Magdaleny Długosz nieodłącznie związana jest z polskimi i europejskimi centrami muzyki komputerowej. Jej kompozycje powstawały w Studiu Muzyki Eksperymentalnej przy macierzystej uczelni, w Studiu Eksperymentalnym Polskiego Radia w Warszawie (m.in. *TaBar*, *TaBaMa*, *Mictlan I* – wyróżniony na III Międzynarodowej Trybunie Muzyki Elektroakustycznej w Oslo), w EMS w Sztokholmie (*Pulsacje*), w CECM przy Radio Bratysława (*U źródła*).

Aktywnie współpracuje również z centrami muzyki elektroakustycznej we Francji. Dla Studio GRAME w Lyonie zrealizowała *Lenyon* oraz *Océan Cité*, dla IMEB w Bourges utwór *Poza Ciszę*, którego prawykonanie odbyło się przy udziale systemu Cybernéphone Instrument. Dwie ostatnie kompozycje otrzymały nominacje do Nagrody Mediów Publicznych OPUS (2008, 2009) i obie znalazły się w finale. Rezultatem kontaktów ze środowiskiem muzycznym Paryża jest utwór *SaxSpiro* powstały we współpracy z wybitnym saksofonistą Danielem Kientzy'm.

Wśród utworów zrealizowanych przez kompozytorkę w domowym ministudio wyróżnia się *Gemisatos* na orkiestrę, perkusję koncertującą, partię komputerową i live electronics, uhonorowany prestiżową rekomendacją Międzynarodowej Trybuny Kompozytorów (Paryż, 2009).

W Akademii Muzycznej w Krakowie prowadzi klasę kompozycji (w szczególności specjalizacja elektroakustyczna), wykłada współczesne techniki kompozytorskie, a także uczy komputerowego kształcenia słuchu. W latach osiemdziesiątych była inicjatorką wykorzystania komputera podczas zajęć z kształcenia słuchu i do dziś pracuje nad jego wszechstronnym zastosowaniem w procesie dydaktycznym. Ponadto pełni funkcję kierownika Zespołu Kształcenia Słuchu na macierzystej uczelni. Jest organizatorką konferencji i konkursów kompozytorskich poświęconych cyfrowej muzyce konkretnej.

Jej dorobek twórczy obejmuje około czterdzieści utworów solowych, kameralnych i orkiestrowych, w większości z udziałem elektroniki.

Wybrane utwory: *Układ przestrzenny* na małą orkiestrę i urządzenia elektroniczne (1980), *Mictlan II* na akordeon, cyfrowe urządzenie pogłosowe i taśmę (1988), *U źródła* na taśmę (1990–91), *Lenyon* na taśmę (1994–95), *TaBaMa* na taśmę solo (1997–98), *TaBar* na kontrabas elektronicznie transformowany i komputerową warstwę dźwiękową (1998–2000), *Zakopane Liryki* na klarnet elektronicznie modyfikowany i komputerową

warstwę dźwiękową (1999–2000), *Ombraggio* na skrzypce i warstwę elektroakustyczną (2002–03), *Abamus* na wiolonczelę i warstwę elektroakustyczną (2003–04), *Gemisatos* na orkiestrę, solową partię komputerową, perkusję koncertującą i live electronics (2005–06), *Milczące asfodele* na flety, wiolonczelę i elektronikę (2006), *Océan Cité*, oktofoniczna kompozycja elektroakustyczna do francuskiego projektu baletowego Pierre'a Deloche'a (2007), *Poza Ciszę*, oktofoniczna muzyka elektroakustyczna (2007–08), *DesAkordaR* na akordeon, cztery puzony, perkusję i warstwę elektroakustyczną (2008), *SaxSpaCeS* na saksofon altowy i warstwę elektroakustyczną (2008–09), *BisAkordaR*, muzyka elektroakustyczna (2010), *SaxSpiro* na dwa saksofony i warstwę elektroakustyczną (2011), *TReM* na dwa instrumenty akustyczne i komputer (2014), *Capriccio movente* na instrument solowy i komputerową warstwę elektroakustyczną (2017–18), *Concertato na kanwie muzyki K. Moszumańskiej* na perkusję i komputerową warstwę dźwiękową (2018), *ἐλεγεῖα*, kompozycja elektroakustyczna interpretowana na żywo przez dwóch wykonawców (2018).

Na krawędzi Światta

Kompozycja przeznaczona na wielką orkiestrę symfoniczną z rozbudowaną grupą perkusji oraz elektroakustyczną warstwę dźwiękową, której powierzam rolę solistyczną. Realizuję w niej swoją nadrzędną ideę kompozytorską, jaką jest wzbogacenie muzyki elektroakustycznej o walor interpretacji, jakże istotny i immanentny dla wykonawstwa. Cel ten osiągam dzięki ukształtowaniu tkanki elektroakustycznej z wielu oddzielnych segmentów, które są wielowarstwowo zakomponowanymi postaciami brzmieniowymi o określonej jakości wyrazowej. W partyturze zostały one zapisane w postaci grafów i rozmieszczone wielopoziomowo na osi czasu, jednak bez precyzyjnego dookreślenia relacji czasowych między nimi, tempa ich realizacji, ich uprzestrzennienia oraz parametrów dynamiki, barwy, energetyki. Wykonawca tej partii otrzymuje zatem prawo do indywidualnego odczytania partytury i przedstawienia podczas koncertu własnej wizji narracji muzycznej. Nazywam go interpretatorem warstwy elektroakustycznej i wierzę, że pozwalając mu na ingerencję w kształt utworu, otwieram pole do wartościowego pod względem artystycznym odczytania moich intencji kompozytorskich.

Zawartość substancjalna zarówno warstwy orkiestrowej, jak i elektroakustycznej utworu skoncentrowana jest wokół sfery brzmienia. Moim pragnieniem jest, aby odkrywając nieznanne, finezyjne jakości, ich odcienie, konfiguracje przestrzenne, grę kolorów i kontrastów, przenieść słuchacza w świat nierealny, nawiązujący do tajemniczej sfery sacrum. Jego fundamentem jest świadomość zakorzenienia w przeszłości, przede wszystkim tej duchowej, a także przekonanie, że duchowość to niezbędny atrybut egzystencji człowieka. Podejmując się dźwiękowej konkretyzacji tych intencji, wykorzystałam nowoczesny warsztat kompozytorski, uwzględniający narzędzia komputerowe. Jestem

przekonana, że współczesny, wspomagany technologicznie warsztat twórczy umożliwi wyrażanie emocji, swobodne modelowanie energetyki i napięć, kształtowanie iluzji głębi i przestrzeni. Pozwala także wniknąć w sferę niematerialnych treści, symboli i idei.

Partia solowej warstwy elektroakustycznej będzie na żywo interpretowana przez Michała Pawełka z wykorzystaniem autorskiego oprogramowania przygotowanego przez Mateusza Bienia.

Magdalena Długosz

/

Thurídur Jónsdóttir

jedna z najczęściej grywanych kompozytorek islandzkich. Zamówienia na utwory otrzymuje z wielu krajów, obecnie pracuje nad kompozycjami dla Los Angeles Philharmonic i Islandzkiej Orkiestry Symfonicznej.

Studiowała grę na flecie i kompozycję w Kolegium Muzycznym w Reykjavíku i w Koserwatorium w Bolonii, gdzie uzyskała dyplom w zakresie fletu, kompozycji i muzyki elektronicznej. Studia kontynuowała u Franco Donatoniego w Accademia Chigiana w Sienie i u Alessandro Solbiatego w Accademia di Novara. Jej twórczość obejmuje utwory na orkiestrę i zespoły kameralne o różnym składzie. W wielu kompozycjach wykorzystuje elektronikę, multimedia, a także elementy teatralne, dźwięki natury oraz włącza publiczność do wykonania. Jej najbardziej znane utwory to *Flutter* – koncert na flet z terenowymi nagraniami owadów, *Flow and Fusion* na orkiestrę i elektronikę, *INNI – musica da camera* na skrzypce barokowe i tło dźwiękowe z głosami dzieci, *Winter* na głos i dźwięki elektroniczne, koncert akordeonowy *Installation Around a Heart*, *Cylinder 49* na orkiestrę kameralną i nagrania islandzkich śpiewów epickich, *48 Images of the Moon* na wiolonczelę solo i nagrania terenowe z islandzkich obszarów górskich. Jest również autorką, wraz z Ólöfem Nordalem i Gunnarem Karlssonem, multimedialnych dzieł *Cock's egg*, *Seal Maiden* i *Lusus Naturae*.

Jónsdóttir bada nowe krajobrazy dźwiękowe w utworach, w których wszechobjmująca harmoniczna struktura łączy się z głębią dźwięku w poszukiwaniu granic i możliwości każdego z instrumentów. Przepływ energii subtelnych motywów i mas dźwiękowych prowadzi do nieprzewidywalnych i skontrastowanych działań o skali od brzmień intymnych i ledwie słyszalnych do głośnych i teatralnych. Punktem wyjścia jej utworów jest zawsze jasno zdefiniowana koncepcja; są one owocem specyficznego procesu przygotowawczego kształtującego kierunek, jaki obiera jej muzyka. Kompozycje Jónsdóttir były zamawiane i wykonywane przez Los Angeles Philharmonic Association, Radio France, Norddeutscher Rundfunk, Westdeutscher Rundfunk, The Icelandic National Broadcasting Service i Nomus, zespoły Caput, Adapter, FontanaMix i Curious Chamber Players. Przedstawiano

je na festiwalach Présences w Paryżu, Dark Music Days w Reykjavíku, Klang Festival w Kopenhadze, Nordic Music Days, ISCM i New Directions. Za swoje kompozycje otrzymała nominacje do Islandzkich Nagród Muzycznych oraz, w latach 2006, 2010 i 2012, do Nagrody Nordyckiej Rady Muzycznej. W roku 2004 jej utwór *Flow and Fusion* został zaliczony do najlepszej dziesiątki na Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów. W 2016 otrzymała stypendium Civitella Ranieri.

Po kilkuletnim pobycie we Włoszech wróciła do Reykjavíku, gdzie poświęciła się komponowaniu oraz działalności pedagogicznej.

Wybrane utwory: *Refill / Tapestry* na chór fletów (2004), *Fjórrar söngvísur* do tekstu Ólafura frá Sönduma na cztery głosy, skrzypce, altówkę, wiolonczelę, organy i perkusję (2004), *Hermetique* na fortepian (2004), *Ljóð / Poem* do tekstu Níny Björk Árnadóttir na mezzosopran, flet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2004), *Ballaða frá Öfundarfirði* do tekstu Ásdís Óladóttir na mezzosopran i orkiestrę kameralną (2005), *Installation around a heart* na akordeon i zespół (2005), *Hanaegg / Cock's egg*, projekt multimedialny (we współpracy z Olofem Nordalem i Gunnarem Karlssonem, 2005), *Í dag er kvöld / Today it's evening* do tekstu Guðbergura Bergssona na mezzosopran, flet, klarnet, fortepian, perkusję i harfę (2007), *Selmær / Seal Maiden*, muzyka akuzmatyczna (2006), *Andante* na flet basowy, akordeon, kontrabas i perkusję (2006), *Leikýning um veruleikann þegar fellur út í birtingu / Ebb and daybreak: representation of being* na flet basowy, skrzypce, kontrabas i elektronikę (2008), *Flutter* na flet, orkiestrę i terenowe nagrania owadów (2009), *Ómskoðun andartaksins / Ecografia dell'attimo* na skrzypce i harfę (2009), *Betty*, muzyka do sztuki radiowej (2010), *Round* na obój (2010), *Jakabossa jóga* na flet i publiczność (2011), *Geisli*, instalacja (2011), *Dagur í Heiðmörk* na głos, klarnet i fortepian do tekstu Gyrðira Eliassona (2011), *Con moto* na altówkę (2011), *Eyja* na flet, skrzypce, wiolonczelę, dyrygenta i przedmioty (2012), *INNI – musica da camera* na skrzypce barokowe i tło dźwiękowe mruczających dzieci (2012), *Meeting* na harfę i perkusję (we współpracy z Atlim Ingólfssonem, 2013), *Cruz* na orkiestrę kameralną (2013), *Lusus naturae*, projekt multimedialny (we współpracy z Olofem Nordalem i Gunnarem Karlssonem, 2014), *Miss Reykjavík Rita*, koncert na orkiestrę (2014), *Winter* na głos i elektronikę (2015), *Solid Hologram* na skrzypce i fortepian preparowany (2015), *HYMNI*, muzyka akuzmatyczna (2016), *Downbeat Aroma* na flet basowy, klarnet, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2016), *Sandar* na saksofon, trąbkę, fortepian, perkusję i kontrabas (2017), *Cylinder 49* na chór, orkiestrę kameralną i elektronikę (2017), *48 Images Of The Moon* na wiolonczelę i nagrania terenowe z islandzkich wyżyn (2017), *Farvegur* na skrzypce i nagrania terenowe (2018), *Sounds Of Doubt*, projekt multimedialny (z Jeannette Castioni, 2018).

Flutter

Kompozycja na flet, orkiestrę i nagrane w warunkach naturalnych owady.

Składa się z czterech części:

I *Làme en bourgeon* (Pączkująca dusza)

II *Timbro verde mare* (Odcień akwamaryny)

III *Dans le flanc du roc* (Wewnątrz kamienia)

IV *Le timbre des ailes* (Brzmienie skrzydeł)

W utworze koniki polne i świerszcze z kontynentu europejskiego grają z orkiestrą, ale trzepot ich szorstkich skrzydełek to jedynie kontrapunkt do dźwięków fletu, które stanowią element pierwszoplanowy.

Cztery części zachowują ciągłość akcji; część pierwsza, *Làme en bourgeon*, jest najdłuższa. Jej tytuł pochodzi ze zbioru wierszy Cécile Sauvage, matki Oliviera Messiaena, z którego zaczerpnęłam również tytuł części trzeciej. Poetka tworzy dla swego nienarodzonego syna, przepowiada, że jego przeznaczeniem będzie muzyka. Przewiduje, że będzie kochał dźwięki natury i kultury egzotyczne. Messiaen miał kiedyś powiedzieć: „Największego wpływu na życie doznałem w okresie płodowym”. Kompozytor odnosi się tu do poezji swojej matki.

Wybrałam dźwięk *h* – najniższy w rejestrze fletu – jako fundament. Materiał akordów pochodzi z komponentów naturalnego widma *h*, a rozwija się głównie przez zaciemnianie i rozjaśnianie owego widma. Z radością odkryłam, że nazwisko Messiaena współgra z moim głównym akordem, mianowicie Es-Si-A-E. Powinam również wspomnieć, że utwór zawiera cytaty z *Le merle noir* Messiaena, kompozycji napisanej w 1952 roku, jednej z najważniejszych pozycji repertuaru fletowego.

Utwór zamówiło u mnie Narodowe Radio Islandzkie, Rás1, na stulecie urodzin Oliviera Messiaena. Pierwszymi wykonawcami byli Mario Caroli i Islandzka Orkiestra Symfoniczna pod dyrekcją Rumona Gamby.

Thurídur Jónsdóttir

/

Mario Caroli

naukę muzyki rozpoczął w wieku czternastu lat, dyplom jako solista otrzymał już pięć lat później. Studiował we Włoszech u Anny Marii Morini; głęboki wpływ na jego drogę artystyczną wywarła flecistka Manuela Wissler. W wieku dwudziestu dwóch lat zdobył przyznaną w Darmstadtzie prestiżową Kranichsteiner Musikpreis i rozpoczął obfitującą w sukcesy karierę solisty-flecisty. Artysta dokonał licznych prawykonań utworów, które napisali m.in. Salvatore Sciarrino, György Kurtág, Doina Rotaru, Toshio Hosokawa, Ivan Fedele, Olga Neuwirth, Philippe Hurel, Wolfgang Rihm, Francesco Filidei, Stefano Gervasoni, Marco Stroppa, Joji Yuasa, Kaija Saariaho, a także wielu młodych kompozytorów, i w ten sposób mocno przyczynił się do poszerzenia repertuaru na flet. Kilka lat później muzyczne zainteresowania flecisty zwróciły się ponownie w stronę szerokiego repertuaru na ten instrument. Jego interpretacje dzieł Bacha, Schuberta czy Debussy'ego były wysoko oceniane przez krytykę.

Mario Caroli występuje regularnie jako solista z takimi orkiestrami i zespołami jak Philharmonia Orchestra, Orchestre Philharmonique de Radio France, Tokyo Philharmonic and Metropolitan Orchestra, orkiestry SWR i WDR w Stuttgarcie i w Kolonii, l'Orchestre National de Belgique, Orkiestra Symfoniczna RAI, Narodowa Orkiestra Radia i Telewizji w Atenach, Basel Sinfonietta, Islandzka Orkiestra Symfoniczna, Sofia Soloists, Mozart Kammerphilharmonie, orkiestry teatrów operowych w Stuttgarcie, Weronie, Florencji, Rouen, Bari, Cagliari, orkiestry filharmonii w Strasburgu, Nicei, Montecarlo, Orkiestra Kameralna Miasta Tychy AUKSO, Les Percussions de Strasbourg, Ensemble Contrechamps w Genewie, Neue Vocalsolisten Stuttgart. Występuje na takich festiwalach jak Salzburger Festspiele, Festival Cervantino w Meksyku, Musica w Strasburgu, Lincoln Center's Great Performers w Nowym Jorku, Présences w Paryżu, Warszawska Jesień, w prestiżowych salach koncertowych, jak filharmonie w Berlinie i w Kolonii, Concertgebouw w Amsterdamie, Royal Festival Hall w Londynie, Wiener Konzerthaus, w Suntory Hall i w operze City House w Tokio, mediolańskiej La Scali, Palais des Beaux Arts w Brukseli, Filharmonii Paryskiej, Théâtre du Châtelet, Opéra Garnier i Auditorium de Radio France, Cité de la Musique w Strasburgu, Harpa w Reykjavíku, Megaron w Atenach.

Mario Caroli nagrał ponad czterdzieści płyt oraz dokonał wielu nagrań dla najważniejszych stacji radiowych i telewizyjnych. Jest również jednym z najbardziej cenionych pedagogów: prowadzi kursy mistrzowskie w rozmaitych instytucjach muzycznych, wykłada w Musikhochschule we Freiburgu. Uzyskał także doktorat z filozofii – jego praca dyplomowa dotyczyła *Antychrysta* Nietzschego. Jest kosmopolitą i poliglotą (biegle włada sześcioma językami). Mieszka we Francji w Strasburgu.

Zygmunt Krauze

– zob. s. 34

Morten Ladehoff

ur. w 1978 roku w Danii. Jest absolwentem Królewskiej Akademii Muzyki w Aarhus na Wydziale Gry na Organach i Fortepianie (2002; zaawansowane studia wykonawcze, 2004) oraz Kompozycji (2007); jego mistrzami byli m.in. Karl Aage Rasmussen, Bent Sørensen, Rolf Wallin i Hans Abrahamsen. Studia kontynuował w Stuttgarcie. Od 2008 roku wykłada teorię muzyki w macierzystej uczelni.

Pisze muzykę na różne zespoły, wciąż szuka nowych idiomów gry instrumentalnej. Inspiruje go ścisłość sztuki conceptualnej, poszukiwania brzmieniowe i związane z gestyką muzyczną. Jego muzyka łączy złożone struktury polimetryczne z minimalistycznymi mikrorepetycjami w idiomatyczny język wyrażający mechaniczną akcję, dekonstrukcję, zmanipulowane nawiązania do historii muzyki i wiele innych elementów.

Komponował na zamówienie zespołów i solistów takich jak: Athelas Sinfonietta w Kopenhadze, Ensemble Ernst, Plus Minus, Lydenskab, Jutlandia Saxophone Quartet, Ainhoa Miranda i Frederik Munk-Larsen. Jego dzieła wykonywane były na festiwalach KLANG, Nordic Music Days, Ultima, UNM i in. Jest laureatem Konkursu Kompozytorskiego im. Vagna Holmboego (2006), Nagrody Syrenki (2004), a także finalistą Międzynarodowego Konkursu Kompozycji Improvizowanej w Haarlemie (2014). Jego pracę twórczą od 2007 roku wspiera Duńska Rada Sztuk.

Michał Pawełek

ur. w 1978 roku w Krakowie, ukończył studia w tamtejszej Akademii Muzycznej w klasie fortepianu Stefana Wojtasa (2002) oraz kompozycji Marka Stachowskiego (2003). Studiował także kompozycję, muzykę komputerową oraz fizykę dźwięku u dr. Marka Polishooka w Central Washington University (2002). Obecnie pracuje w rodzimej uczelni oraz w Państwowej Szkole Muzycznej II st. im. W. Żeleńskiego w Krakowie.

Jako pianista brał udział w prawykonaniach utworów takich kompozytorów jak: Krystyna Moszumańska-Nazar, Adam Walaciński, Wojciech Widłak, Maciej Jabłoński, Katarzyna Szwed, Wojciech Ziemowit Zych, Kazimierz Pyzik, Vytautas Bacevičius. Jest autorem utworów instrumentalnych oraz elektronicznych, w tym także z wykorzystaniem przetwarzania dźwięków instrumentalnych w czasie rzeczywistym. Zajmuje się również realizacją nagrań audio i wideo.

ORKIESTRA FILHARMONII NARODOWEJ

pierwszy koncert w wykonaniu Filharmonii Warszawskiej odbył się 5 listopada 1901 roku, w nowo wybudowanym gmachu. Orkiestrą dyrygował współzałożyciel Filharmonii, jej pierwszy dyrektor muzyczny i dyrygent Emil Młynarski, a jako solista wystąpił Ignacy Jan Paderewski, przyszły mąż stanu, wówczas kompozytor i pianista u szczytu światowej kariery, jeden z fundatorów Filharmonii.

Już przed I wojną światową i w okresie międzywojennym Filharmonia Warszawska stała się głównym ośrodkiem życia muzycznego w Polsce oraz jedną z liczących się instytucji muzycznych w Europie. Wystąpili tutaj niemal wszyscy słynni dyrygenci i soliści tamtych czasów, m.in. Artur Nikisch, Edvard Grieg, Richard Strauss, Pablo Sarasate, później Arthur Honegger, Vladimir Horowitz, Bronisław Huberman, Wilhelm Kempff, Otto Klemperer, Siergiej Prokofiew, Siergiej Rachmaninow, Maurice Ravel, Artur Rodziński, Artur Rubinstein.

W pierwszych latach powojennych Filharmonią Warszawską kierowali między innymi Olgierd Straszyński i Andrzej Panufnik. W styczniu 1950 roku dyrektorem i głównym dyrygentem został Witold Rowicki, który podjął się zorganizowania nowego zespołu. 21 lutego 1955 nastąpiło otwarcie nowego gmachu Filharmonii przy ul. Jasnej, wzniesionego w miejscu jej wcześniejszej siedziby zniszczonej nalotami niemieckimi we wrześniu 1939. W tym dniu Filharmonia Warszawska otrzymała miano Filharmonii Narodowej.

W latach 1955–58 orkiestrą kierował Bohdan Wodiczko, wybitny promotor muzyki współczesnej, z którym współpracowali między innymi Arnold Rezler i Stanisław Skrowaczewski. Ogromne powodzenie, jakim cieszyły się wykonania muzyki XX wieku w Filharmonii Narodowej, przyczyniło się do powstania Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”.

W roku 1958 Witold Rowicki został ponownie mianowany dyrektorem artystycznym i pierwszym dyrygentem Filharmonii. Stanowisko to piastował do 1977. Jako dyrygenci współpracowali w tym czasie z Filharmonią Stanisław Wisłocki i Andrzej Markowski. W okresie sprawowania funkcji dyrektora przez Rowickiego zagraniczne wyjazdy koncertowe i występy w prestiżowych salach na całym świecie weszły na stałe do harmonogramu artystycznych działań orkiestry.

W 1977 dyrektorem artystycznym i dyrygentem Filharmonii Narodowej został Kazimierz Kord, który zajmował to stanowisko do obchodów stulecia Filharmonii w Warszawie w 2001. W latach 1979–90 funkcję zastępcy dyrektora i dyrygenta Filharmonii Narodowej pełnił Tadeusz Strugała. Kazimierz Kord od początku swojej pracy z orkiestrą kładł nacisk na wzbogacenie repertuaru, dzięki czemu w programie kolejnych sezonów artystycznych znalazły się wielkie formy oratoryjne i operowe, a także wiele utworów muzyki współczesnej. Kazimierz Kord wraz z Witoldem Lutosławskim zainicjowali krótkie, kilkudniowe festiwale muzyki współczesnej, nazwane Forum Lutosławskiego.

Od 2002 do 2013 funkcje dyrektora naczelnego i artystycznego Filharmonii Narodowej pełnił Antoni Wit, który kontynuował pomysły repertuarowe swojego poprzednika, wzbogacając je o jeszcze większą obecność muzyki polskiej, często wykonywanej przez zagranicznych artystów. Pod jego batutą zespoły Filharmonii Narodowej nagrały ponad pięćdziesiąt płyt (w tym

prawie czterdzieści dla wytwórni Naxos), które otrzymały szereg nagród z prestiżową Grammy 2013 na czele. Swoją kadencję Wit zakończył występem z Orkiestrą Filharmonii Narodowej (po raz pierwszy w jej historii) na festiwalu BBC Proms w Londynie w sierpniu 2013.

W sezonie 2013/14 stanowisko dyrektora artystycznego objął Jacek Kaspszyk. Historyczny koncert pod jego batutą z udziałem Krystiana Zimermana podczas Warszawskiej Jesieni 2013 stał się jedną z kulminacji obchodów Roku Lutosławskiego i otrzymał nagrodę Koryfeusz Muzyki Polskiej w kategorii „Wydarzenie”. Jacek Kaspszyk poprowadził również pierwsze w historii Filharmonii koncerty transmitowane przez internet. Do maja 2018 roku orkiestra pod jego batutą nagrała sześć płyt – dla Warner Classics (dzieła Wajnerberga, Brahmsa, Bacha, Szymanowskiego, Wieniawskiego i Szostakowicza, Młynarskiego i Pendereckiego), a także dla Deutsche Grammophon z dziełami Chopina (solista: Ingolf Wunder).

Z początkiem sezonu artystycznego 2019/2020 stanowisko dyrektora artystycznego obejmie Andrzej Boreyko, który od 2007 roku regularnie współpracuje z zespołami Filharmonii Narodowej.

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Narodowej odbyła ponad 140 tournée na pięciu kontynentach. Występowała we wszystkich najważniejszych salach koncertowych, uczestniczyła również w wielu prestiżowych międzynarodowych festiwalach, m.in. w Wiedniu, Berlinie, Pradze, Bergen, Lucernie, Montreux, Moskwie, Brukseli, Florencji, Bordeaux i Atenach, w festiwalu La folle Journée w Nantes, w Bilbao, Lizbonie i Tokio. Orkiestra Filharmonii Narodowej regularnie bierze udział w Międzynarodowych Konkursach Pianistycznych im. F. Chopina, w Międzynarodowych Festiwalach Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Międzynarodowym Festiwalu „Chopin i jego Europa” i Wielkanocnym Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Nagrywa dla Polskiego Radia, polskich i zagranicznych firm płytowych oraz na potrzeby filmu. Od 2016 cyklicznie transmituje wybrane koncerty przez internet.

Wilson Hermanto

urodzony w Dżakarcie, uczył się gry na fortepianie i skrzypcach w Stanach Zjednoczonych. Ukończył Peabody Conservatory of Music w klasie skrzypiec, by kontynuować studia dyrygenckie w Manhattan School of Music pod opieką Sixtena Ehrlinga. Następnie pracował z Sir Colinem Davisem, który osobiście zaangażował się w rozwój jego umiejętności dyrygenckich. Artysta był także jednym z ostatnich uczniów słynnej klasy Carlo Marii Giuliniego w Scuola Musica di Fiesole we Włoszech, wykładowcą na prestiżowym Tanglewood Music Centre, zaś na zaproszenie Pierre’a Bouleza prowadził z nim wykłady na Lucerne Festival Academy.

W związku z sukcesem, jaki Wilson Hermanto odniósł z orkiestrą Cameristi della Scala podczas koncertu w Tonhalle w Zurychu,

od grudnia 2017 piastuje tytuł pierwszego dyrygenta gościnnego mediolańskiej orkiestry.

Na zaproszenie Walerija Giergijewa poprowadził operę *Don Giovanni* Mozarta oraz koncerty symfoniczne w Teatrze Maryjskim w Petersburgu. Jako były podopieczny Pierre'a Bouleza dyrygował Ensemble Contrechamps z okazji dziewięćdziesiątych urodzin kompozytora, obchodzonych w Genewie. W sezonie 2018/19 poprowadził Cameristi della Scala we Francji, a także w ramach serii koncertowej orkiestry w słynnym Teatro alla Scala w Mediolanie. Powrócił również jako dyrygent do Orkiestry Teatru Maryjskiego w Petersburgu i Orkiestry Symfonicznej Filharmonii w Szczecinie, zadebiutował też z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Chile oraz Orkiestrą Symfoniczną w Bari.

Wilson Hermanto wielokrotnie dyrygował orkiestrami francuskimi, w tym m.in. Orchestre National de Lyon, Orchestre Philharmonique de Radio France, Orchestre National du Capitole de Toulouse, Orchestre de Chambre de Paris, Orchestre National de Lorraine, Orchestre National d'Île de France, Orchestre Symphonique de Bretagne, Orchestre Symphonique de l'Opéra de Toulon oraz Orchestre Symphonique de Nancy.

Innymi ważnymi osiągnięciami dyrygenta są występy z Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken w ramach transmitowanego przez telewizję koncertu w sto pięćdziesiątą rocznicę urodzin Richarda Straussa, świetnie przyjęte przez krytyków wykonanie *Dafnisa i Chloe* Ravela z Praską Orkiestrą Symfoniczną oraz występy z London Philharmonic Orchestra, BBC National Orchestra of Wales, Orchestra della Svizzera Italiana, Orchestre de Chambre de Lausanne, NDR Radio Philharmonie Hannover, Ulster Orchestra, English Chamber Orchestra, Orchestre de Chambre de Genève, Malaysian Philharmonic Orchestra, Symphony Silicon Valley w San Jose (Kalifornia), Orkiestrą Festiwalu Szlezwika-Holsztynu, pianistą Lang Langiem, Orquesta Filarmónica de Bogotá, Orquesta Filarmónica de Jalisco w Guadalajarze (Meksyk), a także wykonanie *Requiem* Verdiego z Moskiewską Orkiestrą Symfoniczną w Wielkiej Sali Konserwatorium Moskiewskiego.

W ramach obchodów urodzin Gustava Mahlera w 2010 i 2011 Wilson Hermanto wraz z muzykologiem prof. Henry-Louisem de la Grangem, mezzosopranistką Christą Ludwig i Sinfonietta de Lausanne przygotowali program Mahler Projects na zamówienie kantonu Szwajcarii Romańskiej. Kulminacją projektu był koncert z *I i IV Symfonią* kompozytora oraz pieśniami z orkiestrą, któremu towarzyszyły kursy mistrzowskie i sympozja. Artysta dyrygował także operetką *Orfeusz w piekle* Offenbacha w Genewie, w reżyserii Stephana Groeglera.

Wilson Hermanto jest zaangażowany w edukację muzyczną. Pracował z orkiestrami najważniejszych akademii muzycznych m.in. w Genewie, Lozannie, Norymberdze i Cleveland Institute of Music oraz londyńskim Royal College of Music.

piątek / **20 września** / 22:30

Filharmonia Narodowa / Sala Kameralna

PLUS-MINUS ENSEMBLE:

Aisha Orazbayeva skrzypce

Alice Purton wiolonczela

Vicky Wright klarnet, klarnet basowy

Roderick Chadwick fortepian

Primož Sukič gitara, gitara elektryczna

Emma Arden perkusja

Angela Wai Nok Hui perkusja

Mark Knoop dyrygent, fortepian, akordeon

48 \

Matthew Shlomowitz i Joanna Bailie

dyrektorzy artystyczni Plus-Minus Ensemble

BABA: Liza Gusarova i Vera Romanova

przygotowanie warstwy wizualnej do utworu Moniki Dalach

Michał Bereza, Jakub Niedźwiedź reżyseria dźwięku

Monika Dalach

Shout #1-3 (2017–2019)**

na amplifikowane skrzypce, wiolonczelę, klarnet basowy,
perkusję, gitarę elektryczną, warstwę elektroniczną i wideo**Sławomir Wojciechowski**

Handmade (2019)**

na skrzypce, wiolonczelę, klarnet, klarnet basowy,
gitarę elektryczną, dwie perkusje, fortepian i wideo
(zamówienie Warszawskiej Jesieni)

PRZERWA

/ 49

Trond Reinholdtsen

13 Music Theatre Pieces (2008)*

na akordeon/syntezyzator/głos, fortepian, klarnet, wiolonczelę,
gitarę elektryczną, wykonawcę ad hoc oraz trzy symultaniczne
prezentacje PowerPoint**Cassandra Miller**

Traveller Song (2017)*

na skrzypce, wiolonczelę, klarnet, gitarę, fortepian,
akordeon i warstwę elektroniczną

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

Monika Dalach

ur. w 1993 roku, kompozytorka, artystka dźwiękowa, pisarka. W 2017 roku ukończyła studia kompozytorskie w Guildhall School of Music and Drama w Londynie w klasie Malcolma Singera. Dwukrotna laureatka wyróżnienia Guildhall Artist Fellowship – w 2018 roku jako kompozytorka, w 2019 jako librecistka za udział w rocznym programie Opera Makers pod patronatem Royal Opera House w Londynie. Wcześniej, w latach 2012–17 studiowała kompozycję na Akademii Muzycznej w Łodzi w klasie Olgi Hans, w latach 2012–15 również kulturoznawstwo na Uniwersytecie Łódzkim ze specjalnością twórcze pisanie. W swoich pracach łączy muzykę instrumentalną i elektroniczną z formami sztuk wizualnych, teatru eksperymentalnego i nowymi mediami. Współpracuje z artystami interdyscyplinarnymi, przełamuje granice pomiędzy współczesną muzyką klasyczną, muzyką elektroniczną i sound designem.

Współpracowała z zespołami muzyki nowej, m.in. Plus-Minus, EXAUDI, Workers Union Ensemble (Wielka Brytania), TWOgether Duo, Trio Layers (Polska) oraz takimi artystami jak duet BABA (Rosja/Wielka Brytania), fotografką Mają Ngom (Polska/Wielka Brytania), pianistą i performerem Feliksem Naglem (Niemcy), poetką i librecistką Oge Nwosu (Wielka Brytania) oraz choreografami Ruby Frances Jones (Stany Zjednoczone) i Stephanie Handjiiską (Bułgaria). Jej muzyka wykonywana była w Polsce, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych, m.in. na festiwalach Musica Privata i Musica Moderna, w Filharmonii Łódzkiej, podczas Composers' Forum w Indiana University (Stany Zjednoczone), w London Transport Museum, Wigmore Hall, Robin Howard Dance Theatre (The Place), Milton Court Concert Hall oraz City University w Londynie.

W 2016 roku artystka otrzymała Stypendium im. Witolda Lutosławskiego, a w 2018 roku stypendium artystyczne Marszałka Województwa Łódzkiego. Jest laureatką nagród w konkursach kompozytorskich i literackich, m.in. głównej nagrody im. Tracy Chadwell za utwór wokalnie-instrumentalny, drugiej nagrody w 56. Konkursie Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda, trzeciej nagrody w konkursie kompozytorskim na miniaturę elektroakustyczną zorganizowanym przez Filharmonię Świętokrzyską im. Oskara Kolberga w Kielcach, wyróżnienia w Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim „USA International Contest”, pierwszej nagrody w Uczelnianym Konkursie Kompozytorskim „Mała Symfonia” oraz pierwszej nagrody w II Ogólnopolskim Konkursie na Małą Formę Dramatyczną zorganizowanym przy festiwalu Puls Literatury w Łodzi.

Brała udział w kursach mistrzowskich i warsztatach kompozytorskich, m.in. w Międzynarodowych Letnich Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie (2018), Donaueschinger Musiktage (2017), Synthetis w Radziejowicach (2016 i 2017) oraz kursach w ramach Warszawskiej Jesieni (2017) prowadzonych przez wybitnych kompozytorów, takich jak Zygmunt Krauze, Agata Zubel, Mark

Andre, Johannes Kreidler, Stefan Prins, Alexander Schubert, Ashley Fure, Marco Stroppa, Julian Anderson czy Ramon Lazkano.

Wybrane utwory: *The Locomotive – The Adventures between Tuwim's Words* na akordeon, amplifikowaną wiolonczelę i warstwę elektroniczną (2013), *Pandora* na orkiestrę symfoniczną (2014), *stuck.in.magazine* na amplifikowaną harfę i live electronics (2015), *(R)ewolucje* na orkiestrę i trzech aktorów (2015), *Tick!-Time* na klawesyn, harfę i wiolonczelę (2015), *stuck in basement* na amplifikowaną wiolonczelę i warstwę elektroniczną (2015), *malfunction (h2t)* na elektronikę (2016), *Oscillations* na dwa fortepiany (2016), *Ethe:space* na obój, saksofon altowy, kontrabas, dwóch perkusistów, fortepian i wideo (2016), *Lily ist von ihrem...* *Abenteuer Zurückgekehrt* na sopran, wiolonczelę, klarnet basowy i puzon (2017), *Error: The Peculiar Galaxies Database* na amplifikowaną wiolonczelę, fortepian, warstwę elektroniczną i wideo (2017), *[FuckUp Night]* na zespół wokalny (2017), *19:00 SUN-DOWN* na amplifikowany akordeon, trzy reed ranki, warstwę elektroniczną i wideo (2018), *taped* na elektronikę i magnetofon szpulowy (2018), *On and On* na elektronikę (2018), *Shout #1-3* na zespół, warstwę elektroniczną i wideo (2017–19).

Shout #1-3

Shout (Krzyk) to tytuł piosenki brytyjskiego zespołu *Tears for Fears* wydanej w Wielkiej Brytanii 23 listopada 1984 roku i uważanej przez wielu za jeden z najbardziej rozpoznawalnych utworów lat osiemdziesiątych. Kojarzę go mocno z moim wczesnym dzieciństwem, popkulturą owej dekady oraz okresem rosnącego zainteresowania MTV w Polsce. Na początku lat dziewięćdziesiątych *Shout*, a także charakterystyczne brzmienie syntezatorów, instrumentów perkusyjnych i gitar elektrycznych było obecne w naszym domu prawie codziennie. Z czasem piosenka zyskała status osobisty i stała się mostem pomiędzy przeszłością a teraźniejszością, wehikułem przywracającym do życia wspomnienia z dzieciństwa, jak smak magdalenki z cyklu powieści Marcela Prousta *W poszukiwaniu straconego czasu*. Po około dwudziestu pięciu latach od premiery piosenka zyskała ponowną rozpoznawalność za sprawą serialu MTV *Skins*, co udowodniło jej ponadczasowość i uniwersalność.

Cykl *Shout* to hybryda muzyki elektroakustycznej, teatru gestu oraz spektaklu audiowizualnego, czerpiąca muzyczne wpływy z muzyki rozrywkowej lat osiemdziesiątych. To badanie i antybadanie krzyku zakorzenione w terapii leczenia fobii i lęków krzykiem – metodzie stosowanej m.in. przez Johna Lennona, która zainspirowała Rolanda Orzabala i Iana Stanleya z zespołu *Tears for Fears* do skomponowania *Shout*. To studium napięć, zarówno tych widocznych, jak i tych głęboko skrywanych, ucieleśnionych, wyciszonych i nagłośnionych, widocznych na naszych twarzach i ciele, w ruchu i bezruchu, wtedy i teraz.

Monika Dalach

Stawomir Wojciechowski

ur. w 1971 roku, kompozytor muzyki instrumentalnej i elektronicznej, improwizator i wykładowca. Ukończył Staatliche Hochschule für Musik und darstellende Kunst w Stuttgarcie w klasie kompozycji Marca Stroppy oraz teorii muzyki i nowych mediów Mathiasa Hermanna.

W swojej twórczej pracy skupia się przede wszystkim na kulturowych i społecznych kontekstach komponowania. Interesują go kategorie jakości i tożsamości dźwięków pochodzących z różnych źródeł: instrumenty, sample, przetworzenia elektroniczne, obiekty czy wideo.

Jego utwór *a matter of choice* reprezentował Polskę na Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów w roku 2016. W tym samym roku Wojciechowski był kompozytorem-rezydentem wrocławskiego festiwalu Musica Polonica Nova. Jego utwory były wykonywane przez Orkiestrę Muzyki Nowej i Polską Orkiestrę Radiową pod batutą Szymona Bywalca, a także przez Junge Musik Berlin, Kwartludium, Kwadrofonik, Cellonet, Smash Ensemble, Robina Rimbauda – Scannera, Lux:NM, KammerensembleN Stockholm, Kwartet Śląski i NeoQuartet, Sepia Ensemble i in. Jest współtwórcą tria Cybulski/Pałosz/Wojciechowski, zajmującego się improwizowaną muzyką instrumentalno-elektroniczną. Artykuły o twórczości Wojciechowskiego ukazywały się na łamach „Didaskaliów”, „Glissanda”, „Rzeczpospolitej”, „Gazety Wyborczej”, „Ruchu Muzycznego”, dwutygodnik.com, meakultura.pl, polskamuza.eu, rezonans.art.pl, ninateka.pl. Artysta jest wielokrotnym stypendystą Donaueschinger Musiktage, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ZAIKS-u, Prezydenta m.st. Warszawy oraz Instytutu Muzyki i Tańca. W 2009 roku jego utwór *Ge-sheng* był nominowany do Nagrody Mediów Publicznych OPUS.

W 2015 roku, wraz z Moniką Pasiecznik, był kuratorem organizowanego przez fundację Bęc Zmiana w Narodowym Instytucie Audiowizualnym w Warszawie festiwalu Rewolucja Cyfrowa Muzyki, poświęconego najnowszym tendencjom w muzyce europejskiej oraz tezm niemieckiego filozofa muzyki Harry'ego Lehmana. W 2007 roku był dyrektorem organizacyjnym festiwalu Musica Electronica Nova we Wrocławiu. Publikował teksty m.in. w „Ruchu Muzycznym” i „Glissandzie”, współpracuje też z Polskim Radiem. Był wielokrotnym gościem Programu 2 Polskiego Radia oraz RDC, TVP Kultura, rozgłośni Deutschlandfunk i SWR.

Wybrane utwory: *Ge-sheng* na szeng, flet, klarnet i trio smyczkowe (2008), *Riesenfalter* na flet, klarnet, skrzypce i wiolonczelę (2009), *Rope of Sands* na klarnet, perkusję, fortepian i skrzypce (2009), *sight/light* na klarnet basowy, trąbkę, perkusję, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2010), *Double Pendulum* na skrzypce i komputer (2012), *Warsaw Soundmap*, cykl wielokanałowych

kompozycji elektronicznych (2012), *Rapid Repeats*, partytura graficzna (2012), *Fingertrips* na osiem preparowanych wiolonczel (2013), *Blind Spot* na preparowany kwartet smyczkowy (2013), *rizoom* na flet, saksofon, przedmioty i elektronikę (2013), *Zwycięstwo nad słońcem*, opera kameralna do tekstu Marcina Cecki (2014), *Room 404*, wideoopera na klarnet, skrzypce, perkusję, sampler, obiekty, elektronikę i wideo do tekstu Pawła Krzaczkowskiego (2014), *a matter of choice* na orkiestrę i elektronikę (2014), *Machina zawiała* na sopran, preparowany fortepian, sampler, przedmioty i dwóch perkusistów (2014), *Play them back* na zespół i elektronikę (2015), *Speedcore* na perkusję i elektronikę (2016), *AaronS*, opera multimedialna do tekstu Pawła Krzaczkowskiego (2016), *King Ludd* na pięć instrumentów i elektronikę (2016), *Triple Pendulum* na wiolonczelę i wideo (2017), *Claude* na zespół i warstwę elektroniczną (2018), *uno on off* na kontrabas, elektronikę i zespół (2018), *Handmade* na zespół i wideo (2018–19).

Handmade

Dzisiejsze przedmioty starzeją się w błyskawicznym tempie. Wymaga się od nich, by przetrwały jedynie krótki czas od momentu powstania do pojawienia się na rynku nowego modelu. Ich dalszy los jest nam obojętny. Mogą nadal świetnie wyglądać i działać bez zarzutu, ale nie wypada ich już komuś sprezentować; tym bardziej nie można ich odziedziczyć, tak jak kiedyś dziedziczyło się parasol, wieczne pióro czy komodę.

Trafiające na moment w ludzkie dłonie serie identycznych urządzeń są produkowane przez maszyny. Być może również z tego względu trudno nawiązać z nimi jakąś trwałą, emocjonalną relację. Ręce, mimo że nie zajmują się już produkcją materialną, nadal „ciężko pracują”: segregują, zestawiają, porządkują, naprawiają, rozpowszechniają wiedzę, idee społeczne i wartości. Ich działanie jest wyrazem naszych refleksji, lęków i marzeń.

Niestety, nasze ręce równie chętnie niszczą.

Stanisław Lem wymyślił kiedyś tajemniczą planetę Eden, która została urządzona w sposób tak odległy od ludzkich wyobrażeń, że trudno było cokolwiek tam zrozumieć. Astronauci znaleźli na tej planecie porzuconą przez obcą cywilizację fabrykę tkwiącą w obłądnym cyklu produkcji i recyklingu: wyprodukowane przedmioty natychmiast przetwarzane były w surowce potrzebne do produkcji następnych, takich samych przedmiotów.

Fabryka edeńska przewyższała technologicznie dzisiejsze fabryki ziemskie chociażby doskonałym mechanizmem przetwarzania surowców wtórnych, który na Ziemi ciągle jest utopijną mrzonką. Również obłąkańcze zapętlenie fabryki wydawać się może z naszej perspektywy niewinne: zero zysków, zero strat.

W porównaniu z fabryką edeńską ziemskie fabryki przypominają szalone monstra. Wypluwane z ich trzewi produkty mają służyć konsumentom jak najkrócej, ich naprawianie i recykling są nieopłacalne. Po uszkodzeniu wyrzuca się je, chowa tu i ówdzie albo wysyła do biedniejszych krajów. Fabryki zatrudniają najlepszych

inżynierów, którzy wymyślają coraz to lepsze wady, ukryte usterki, limity czasu działania itp.

W szaleństwie dzisiejszej produkcji zacierają się ślady dawnych racjonalnych praw. Fabryki wirują w rytualnym tańcu wokół bożka konsumpcji. Kapłani konsumpcjonizmu prawią o wolnym rynku, agencjach ratingowych, PKB, spekulacjach giełdowych, rzucają uroki i zaklęcia. Straszą, że jeśli zmniejszymy nasze dani-ny, to głodny bożek nas wszystkich pożre.

Trudno w tym chaosie dostrzec, że rozregulowany system sam z siebie generuje absurdalnie wysokie dochody, a brak kontroli nad ich racjonalnym podziałem staje się fundamentalnym problemem współczesnego świata. Działający wewnątrz systemu eksperci od inwestycji, umiaru i oszczędzania otrzymują siłą inercji – bez względu na ich kompetencje czy zasługi – wynagrodzenia kilkaset razy wyższe od średniej pensji zwykłego podatnika.

Mamy więc szalone fabryki i ich kapłanów. Są też rosnące rzesze wierzących i praktykujących, którzy na ołtarzach bożka konsumpcji składają ofiary z produktów nowych, ładnie zapakowanych i drogich. Rozbija się w sklepach pojemniki z mlekiem (są też pierwsi męczennicy: złamane nogi, ręce, szczęki, rankingi najgorszych wypadków śmiertelnych na wyprzedażach Black Friday), wykonuje się „testy wytrzymałości” nabytych gadżetów przy pomocy młotka, sokowirówki, palnika, wiertarki itp. Są też cieszące się wielką popularnością serie: nóż versus telefon komórkowy czy nóż versus trampolina, piłka mechaniczna versus odkurzacz, są kąpiele w wannie wypełnionej Nutellą i topienie nowych komputerów w basenie wypełnionym suchym lodem. Przed zatopieniem komputer można jeszcze dodatkowo roztrząsać łomem, łopatą, siekierą, krzesłem albo nową konsolą do gry. Te niezliczone serie radosnych obrzędów wychwalane są przez miliony internautów, bo jak wiadomo, korzystnie wpływają na PKB i ważne międzynarodowe ratingi.

Być może w najbliższej przyszłości będziemy świadkami zaskakujących z prowincjonalnej perspektywy rzeczy. Może zobaczymy kogoś rozbijającego wielkim młotem kupiony przed chwilą samochód albo grupę ludzi strzelającą w lesie z broni palnej do nowych komputerów. Nie dziwny się temu. Mądrzy eksperci wytłumaczą nam, że wszystko to zostało opłacone z naszych podatków, dla dobra naszej wolnorynkowej gospodarki.

Sławomir Wojciechowski

/

Trond Reinholdtsen

ur. w 1972 roku, norweski kompozytor. Jego droga twórcza rozpoczęła się od samozwańczego ogłoszenia się „retromodernistą” (na przekór ówczesnej muzyce norweskiej, postrzeganej jako nazbyt delikatna i postmodernistyczna). Przeszedł przez fazę fascynacji programowaniem, teorią złożoności, semiotyką, sztuką dokumentalną, dekonstruktywizmem Kagela oraz żywiolowym

chaosem teatralnym berlińskiej Volksbühne. Stopniowo zaczął tworzyć dzieła w stylu bardziej „eseistycznym”, wykorzystując elementy muzyki, performansu, wykładu, filmu, komunistycznej propagandy, własnej obfitej autobiografii, niemodnego dziś egzystencjalizmu, a nawet naturę i przedmioty – ryby, błoto i urządzenie do robienia baniek. W ciągu ostatnich dziewięciu lat skupiał się na działalności własnego domu operowego Norwegian Opra.

Wybrane utwory: *...and yet there will be a hundred visions and indecisions* na siedem instrumentów (1997), *Strukturelle Konstellation II* na taśmę ośmiokanałową (1997), *Psalm* na czternaście instrumentów (1998), *Aus der Vergängnis* na kwartet smyczkowy (1999), *Bagatele* na fortepian (1999), *Processes of the Interstitial*, utwór elektroakustyczny (1999), *Hun-hadde-pupp-i-nesa-si*, utwór elektroakustyczny (2000), *Wie man zum Stein spricht* na flet, wiolonczelę, perkusję i fortepian (2000), *Hörreste* na dwadzieścia jeden instrumentów i elektronikę (2002), *Goddag madam Reinholdtsen*, *God a en frøken Flink*, słuchowisko (2003), *Turba – Theories of Mass Society* na chór, wideo, PowerPoint, taśmę, narratora itd. (2003), *In Context* na klarnet, gitarę, perkusję i wideo (2004), *Antigone Absence*, muzyka teatralna na pustą scenę, niewidocznych muzyków (altówka, flet i perkusja), niewidzialnego tancerza, niewidzialną Antygonę (sopran), sample *Don Giovanniego* oraz wideo (2005), *Reinholdtsens Ode to Solitude*, instalacja lub film (2005), *Catalogue of Emotions* na śpiewaka/narratora, fortepian i wideo (2005), *Everyday* na saksofon, jedenaście instrumentów, wideo i tekst (2005), *Des Moines / Sparta + Music* na czterech muzyków, trzy projektory, PowerPoint, sample i rysunek na żywo (2006), *Ghosts*, muzyka teatralna (z Vegardem Vingem i Idą Müller, 2007), *Music as Emotion II* na akordeon, klarnet, wiolonczelę, fortepian, gitarę, śpiewaka amatora, narratora, taśmę, wideo i ulotki (2007), *Worlds beyond*, instalacja na dwudziestu tancerzy, muzyków, chór dziecięcy oraz piętnaście odtwarzaczy CD (2008), *Ny Musikk-revyen*, atonalny kabalet na sześciu muzyków, chór, aktorów i performans (z Kaiem Johnsonem i Bodilem Furu, 2008), *13 Music Theatre Pieces* na akordeon/syntezyzator/głos, fortepian, klarnet, wiolonczelę, gitarę elektryczną, wykonawcę ad hoc oraz trzy symultaniczne prezentacje PowerPoint (2008), *Kompozycja koncertowa* na muzyków, performans kompozytora i PowerPoint (2008), *Collected Music Performance Videos*, wideo (2008), *Dzika kaczką*, utwór sceniczny (z Vegardem Vingem i Idą Müller, 2008–09), *The Norwegian Opra Launch and Gala Happening* dla sześciu muzyków, trzydziestu śpiewaków i performerów, kompozytora i in. (2009), *Unsichtbare Musik* na sopran, klarnet, wiolonczelę, gitarę, fortepian, perkusję, narratora i taśmę (2009), *Orpheus*, opera (2010), *The Apocalypse*, opera (2010), *John Gabriel Borkman*, utwór sceniczny (z Vegardem Vingem i Idą Müller, 2011), *Utopia*, opera (2011), *Faust, or the Decline of Western Music* na fortepian, PowerPoint, taśmę oraz efekty teatralne (2011), *Musik* na sopran, klarnet, wiolonczelę,

gitarę, fortepian, perkusję, kompozytora, PowerPoint, maszyny i in. (2012), *12-Spartenhaus*, utwór sceniczny (z Vegardem Vingem i Idą Müller 2012), *Inferno* na perkusistę, playback, produkcję wytwórni Gorilla films i alchemię (2013), *Narcissus*, opera (2013), *Teoria podmiotu*, koncert fortepianowy z wideo i elektroniką (2016), *Nationaltheater Reineckendorf*, utwór sceniczny (z Vegardem Vinge i Idą Müller, 2017), *Spätstil* na klarnet, wiolonczelę, gitarę, fortepian, perkusję i sample (2017), *Ø -Odcinki 1-15*, opera (2015–18, utwór wciąż komponowany), *Institute for Posthuman Performance Practise*, budynek, film dokumentalny, utwór na perkusję (2018).

13 Music Theatre Pieces

Utwór ten jest zrozumiały sam przez się, zatem instrukcja dla użytkownika nie będzie potrzebna.

/

Cassandra Miller

ur. w 1976 roku, kanadyjska kompozytorka osiadła w Londynie. Studia muzyczne rozpoczęła na Uniwersytecie w Wiktorii u Christophera Butterfielda. W 2008 roku uzyskała dyplom w dziedzinie kompozycji w Królewskim Konserwatorium w Hadze w klasie Richarda Ayresa i Yannis Kiriakidesa. W 2012 studiowała prywatnie u Michaela Finnissy'ego, którego silny wpływ nadal jest odczuwalny w jej dziełach. W latach 2010–13 była dyrektorem artystycznym i generalnym Innovations en Concert, agencji koncertowo-festiwalowej w Montrealu, specjalizującej się w muzyce eksperymentalnej.

Od 2014 roku ponownie zajmuje się pracą naukową; w 2018 uzyskała tytuł doktora na Uniwersytecie w Huddersfield pod kierunkiem Bryna Harrisona za dysertację poświęconą transkrypcji i innym metodom przetwarzania jako procesom kompozytorskim. Wykładała kompozycję na uniwersytetach w Wiktorii (2008–09) i Huddersfield (2014–16), wygłaszała również odczyty na uniwersytetach Stanforda i Columbia, Royal Academy of Music w Londynie, Bath Spa University Centre for Musical Research, Konserwatorium w Birmingham, Guildhall School of Music and Drama, Uniwersytecie McGill w Kanadzie, a także na Orkest de Erepijs Young Composers Meeting i licznych uczelniach w Ameryce Północnej. Obecnie jest wicedyrektorką katedry kompozycji w Guildhall School of Music and Drama.

Laureatka wielu nagród, m.in. dwukrotnie prestiżowej kanadyjskiej nagrody im. Jules'a Légera (za *Bel canto* w 2011 i *About Bach* w 2016). W 2019 roku jej *About Bach* było nominowane do nagrody Juno w kategorii najlepszej kompozycji muzycznej. Jej utwory prezentowano m.in. na festiwalach Tectonics Glasgow, Huddersfield, Only Connect Oslo, Ostrava Days, World Music Days w Lublanie, Transit (Leuven), Music on Main (Vancouver), Núcleo Música Nueva w Montevideo i Angelica w Bolonii (trzy

utwory w 2015), przez takie zespoły jak BBC Scottish Symphony Orchestra, Oslo Philharmonic, EXAUDI Vocal Ensemble, London Sinfonietta, I Musici de Montréal, Ensemble Plus-Minus, Ensemble Kore, Continuum, Toronto Symphony Orchestra i Winnipeg Symphony Orchestra. Komponuje utwory m.in. dla sopranistki Juliet Fraser, kwartetu Bozzini, dyrygenta Ilana Volkova, wiolonczelisty Charlesa Curtisa, pianisty Philipa Thomasa, skrzypaczek Silvii Tarozzi i Miry Benjamin.

Wybrane utwory: *Orfeo* na zespół (2006), *O Zomer!* na zespół (2007), *Just So* na kwartet smyczkowy (2008/2018), *A Large House* na orkiestrę (2009), *Bel Canto* na mezzosopran i zespół (2010), *Leaving* na kwartet smyczkowy (2011), *Warblework* na kwartet smyczkowy (2011), *Philip the Wanderer* na fortepian (2012), *For Mira* na skrzypce solo (2012), *Guide* na zespół wokalny (2013), *Duet for cello and orchestra* (2015), *About Bach* na kwartet smyczkowy (2015), *Traveller Song* na zespół i warstwę elektroniczną (2017), *Round* na orkiestrę (2017), *Tracery* na głos i taśmę, we współpracy z Juliet Fraser (2017–18).

Traveller Song

Pracę nad utworem rozpoczęłam od refleksji nad własnymi impulsami wokalnymi, gdy śpiewałam pieśń woźnicy (*carrettiere*) z Sycylii. Pieśń ta została nagrana przez Alana Lomaxa i Diego Carpitellę w ramach albumu *Folklore Musicale Italiano, Volume 2* – niestety nie odnotowano imienia śpiewaka. Sycylijscy woźnice śpiewają przez cały dzień w czasie jazdy, zaś wieczorami spotykają się w tawernach i uczestniczą w konkursach śpiewaczych.

Śpiewałam tę pieśń, słuchając jej nagrania na słuchawkach na tyle głośno, że nie słyszałam sama siebie, i nagrałam to swoje zawołanie. Następnie powieliłam nagranie w kanonie i wysłuchałam go ponownie, znowu nagrywając własny śpiew – i tak wiele razy. Celem tych działań było zbadanie moich własnych impulsów cielesnych związanych z melodią. Dziwaczna czynność dostosowywania mojego własnego śpiewu do kontekstu muzyki kameralnej stoi u źródła niniejszego utworu dla Ensemble Plus-Minus – jestem wdzięczna za możliwość zbadania przestrzeni pomiędzy tymi nieprzystającymi światami dźwiękowymi.

Powstały utwór muzyczny jest być może innym rodzajem podróży – ma więcej wspólnego z szamańskim żałobnym zawodzeniem niż z muzyką sycylijską (lub też z moją własną potrzebą zatrzymania się na chwilę i podążania dalej, bolesną przestrzenią między tymi dwoma impulsami, wiecznym uleganiem przejściowemu stanowi rzeczy – tak przynajmniej czułam, śpiewając, i ponownie, nadaremnie komponując coś uchwytnego w tej niestabilnej przestrzeni).

Utwór powstał na zamówienie Ensemble Plus-Minus przy wsparciu Canada Council for the Arts.

Cassandra Miller

PLUS-MINUS ENSEMBLE

został założony w Londynie w 2003 roku przez Joannę Bailie i Matthew Shlomowitza. Zespół widzi swój cel i główne zadanie w zamawianiu nowych utworów i wprowadzaniu ich do programów obok innych tytułów muzyki najnowszej i pozycji przełomowych dla repertuaru współczesnego. Pracuje ze studentami kompozycji, organizuje warsztaty kompozytorskie.

Zainteresowania członków zespołu skupiają się na kompozycjach performatywnych, elektroakustycznych i konceptualnych, nie wykluczając klasyki formy otwartej w wydaniu Stockhausena z 1963 roku; od tytułu jego utworu pochodzi nazwa zespołu.

Plus-minus regularnie występuje w Londynie na Kammer Klang (Cafe Oto); nagrywa dla radia BBC 3 i Deutschlandfunk Kultur. Grał na festiwalach Borealis w Bergen, Cut and Splice (festiwal organizowany przez BBC Radio 3), Sampler Series w Barcelonie, Klang w Kopenhadze, Ciclo de conciertos Fundación BBVA w Bilbao, Huddersfield Contemporary Music Festival, MaerzMusik w Berlinie, Spor Festival w Aarhus, Transit Festival w Leuven i Ultima w Oslo. Koncertował również na Bath Spa University, City University London, Durham University, Guildhall School of Music, Huddersfield University, Stanford University i na University of Southampton.

Poza wykonywaniem kompozycji Bailie i Shlomowitza, Plus-Minus pracuje ostatnio z takimi kompozytorami jak Peter Ablinger, Laurence Crane, Bernhard Lang, Cassandra Miller, James Saunders, Alexander Schubert i Jennifer Walshe.

BABA: Liza Gusarova i Vera Romanova

duo artystek wizualnych specjalizujących się w projektowaniu ruchomego obrazu i nowych mediach. W 2018 roku ukończyły studia na Central Saint Martins – University of the Arts w Londynie. Ich współczesna praktyka twórcza leży na granicy sztuki i designu, sztuki cyfrowej i fizycznej oraz sztuki dokumentalnej i eksperymentalnej.

BABA współpracuje z artystami różnych dziedzin, m.in. muzykami, tancerzami i twórcami sztuk wizualnych. Duo otrzymało wiele nagród (m.in. Adobe Design Achievement Award) i wyróżnień na wybranych światowych festiwalach filmowych.

Artystki starają się wypracować unikatowy i nieoczekiwany rezultat poprzez eksperyment, proces i rozwój, przy jednoczesnym przedstawieniu głównego pomysłu jako czytelnego i zrozumiałego komunikatu.

sobota / **21 września**

11:00 i 16:00

/ 12:00

/ 15:00

/ 16:00

/ 19:30

/ 19:30

/ 22:30

sobota / **21 września**

/ 11:00 i 16:00

Park Rzeźby w Królikarni

/ **Mała** Warszawska Jesień

Katarzyna Gacek-Duda scenariusz, flety świata, głos

Rafał Rudawski aranżacja, elektronika

Patryk Zakrzewski perkaszyny etniczne, elektronika

60 \

Partnerem wydarzenia jest Muzeum Rzeźby w Królikarni.

MW / Królikarnia

Katarzyna Gacek-Duda
Rafał Rudawski (współpraca)
Tchnienie (2019)**
performans muzyczny
(zamówienie Warszawskiej Jesieni)

Katarzyna Gacek-Duda

absolwentka Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie fletu Stanisława Michalika (2007), studia podyplomowe odbyła na Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w mistrzowskiej klasie fletu Jadwigi Kotnowskiej (2012). Obecnie doktorantka Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie Marii Pomianowskiej. W ramach stypendium Socrates-Erasmus odbyła roczne studia w Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu w klasie Wolfganga Schulza; doskonaliła warsztat pod kierunkiem m.in. Giseli Mashayekhi-Beer i Roberta Wolfa, brała też udział w kursach mistrzowskich Aurele Nicolet i Jánosa Bálinta.

Uczestniczyła w sesjach nagraniowych płyt i projektów muzycznych z Mate.O, Natalią Niemen, GŁYK P.I.K. Trio, współpracowała też z Adamem Sztabą, Janem Smoczyńskim, Gabriellą Gąsior, Acoustic Quartet czy Orkiestrą Miasta Tychy AUKSO pod batutą Marka Mosia. Koncertuje w zespole Marii Pomianowskiej, gdzie gra na fletach świata.

Koncertowała w Polsce, Europie, Azji i Afryce Południowej. Jako muzyk orkiestrowy występowała pod batutą takich dyrygentów jak Krzysztof Penderecki, Uroš Lajovic czy Marzena Diakun.

Tworzyła wraz z Joachimem Menclem muzykę do serii filmów dokumentalnych (m.in. *Zebrzydowski*). Jest laureatką ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów, w tym nagrody Programu 2 Polskiego Radia „Złote Gęśle” podczas festiwalu Nowa Tradycja, pierwszego miejsca na Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym oraz dodatkowej nagrody Programu 2 Polskiego Radia, trzeciego miejsca na Międzynarodowym Festiwalu „Mikołajki Folkowe” z zespołem Królestwo Beskidu, z którym występuje na całym świecie. Była też producentką debiutanckiej płyty zespołu *Hala* (2017).

Prowadzi działalność edukacyjną – pracowała w Samorządowej Szkole Muzycznej II st. w Żywcu, a od 2011 roku uczy improwizacji i estetyki gry na fletach świata i flecie poprzecznym w Innowacyjnej Chrześcijańskiej Szkole Muzycznej „CSM”. Dawała audycje szkolno-edukacyjne w Filharmonii Śląskiej w ramach umuzykalniania dzieci i młodzieży i współpracowała z Instytucją Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” w Katowicach. W 2019 została nominowana w plebiscycie Osobowość Roku 2018 przez kapitułę „Gazety Krakowskiej” i „Dziennika Zachodniego” za „cudowny przekaz muzyki ludowej i propagowanie fletów całego świata”.

Angażuje się w popularyzację muzyki beskidzkiej z zakresu gry na instrumentach pasterskich: fletach i piszczałkach.

/

Rafał Rudawski

ur. w 1983 roku w Przemyślu, kompozytor, pianista, dyrygent, absolwent Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, wykładowca Dolnośląskiej Akademii Realizacji

Dźwięku. Komponuje muzykę filmową, muzykę ilustracyjną do spektakli teatralnych, m.in. *Justyna siostra mojej...* w reż. T. Rytwińskiego, muzykę elektroniczną, współtwórca muzyki do seriali *Ojciec Mateusz*, *Rodzinka.pl*, *Rok w ogrodzie*, *Uroczysko*, programów TV *Nie ma jak Polska*, *Jak to działa*, wielu zagranicznych filmów i trailerów. Od dziewiętnastu lat współtworzy polską scenę muzyki gospel; wieloletni instruktor i członek jury na takich festiwalach jak Copenhagen Gospel Festival, Osiek Gospel Festival, Lunenburg Gospel Night. Współpracował z czołówką polskich artystów gospel, m.in. Ewą Urygą, Markiem Bałatą, Mietkiem Szczęśniakiem, Natalią Niemen, Natalią Kukulską, Christianem Charlesem de Plicque, Michaeliem Greenem (Stany Zjednoczone), Eggo Fuhrmannem (Niemcy), Davidem Danielem, Peterem Francisem (Wielka Brytania), Peterem Steinvigiem (Dania), Karen Burke, Toronto Mass Choir (Kanada). W 2007 roku wziął udział jako pianista w nagraniach koncertowej płyty DVD z muzyką gospel chóru GospelJoy. Założyciel i dyrygent Wrocław Gospel Choir, z którym od ośmiu lat wykonuje swoje autorskie kompozycje. Kompozytor i producent pierwszego albumu zespołu, a także autorskiego, solowego albumu z muzyką elektroniczną *Creation*. Laureat pierwszego miejsca i głównej nagrody na festiwalu muzyki elektronicznej CEMF 2011. Na co dzień pracuje w swoim studiu na Dolnym Śląsku. Miłośnik analogowych urządzeń studyjnych audio, jest twórcą autorskich bibliotek sampli, programuje syntezatory i samplery.

/ 63

/

Tchnienie

Czas, który jest początkiem i końcem smugi powietrznej, wyznaczają dwa stare zegary. Przebieg trzydziestopięciominutowego przekazu dźwiękowego wyznacza duża wskazówka zegara.

1. Jaskrawość

Początek wydarzenia to chaos i jaskrawość, które sugeruje przeplatanie dźwięków niezwykle przenikliwych. Jaskrawość ma wykazać narodziny powietrznej ewolucji poprzez tchnienie.

Począwszy od przypadkowych dźwięków, tchnienie będą budować flety, które w kontekście historycznym pojawiły się na świecie jako pierwsze. Będą to instrumenty z kości, gliny, a następnie flety drewniane.

Czasoprzestrzeń tych narodzin otulą smugi przetworzonej elektroniki, a wtórować temu będą niezależnie pierwsze uderzenia rytmiczne.

Instrumenty sugerujące narodziny rytmu będą podobne do pierwotnych grzechotek afrykańskich oraz bębnow ze skóry.

2. Narodziny tchnienia w symbiozie

Podczas narodzin obiektów dźwiękowych, które zostawią po sobie efekt reverbu lub delayu, gdy duża wskazówka wskaże

dwudziestą minutę, brzmienia instrumentów w coraz większym napięciu stworzą na krótki moment symbiozę – tylko po to, aby za moment zginąć i rozpaść się w przestrzeni.

3. *Nowy Świat*

Po wielkim uderzeniu dźwiękowym nastąpi odrodzenie nowego świata.

Instrumenty, na przykład flety, będą używane w sposób niekonwencjonalny.

Rozpoczyna się początek mowy tchnienia. To oznacza, że wykonawcy zaczną mówić do instrumentu słowa niemające szczególnego znaczenia. Z wolna pojawi się łączność powietrza, mowy i dźwięku. W tym samym czasie usłyszymy przetworzone dźwięki śpiewających ptaków.

Część ptasich śpiewów będzie odtworzona od tyłu lub obniżona o kilkanaście Hz. W tle pojawią się frazy dud irlandzkich, a perkusjonalia zbudują napięcie rytmiczne.

4. *Przemijanie*

Gdy zegar wskaże trzydziestą piątą minutę, powietrze i dźwięk odejdą w czasoprzestrzeń, a flet wyda z siebie ostatnie, siódme tchnienie, co będzie symbolem ściśle związanego z czasem, dźwiękiem i powietrzem przemijania.

Katarzyna Gacek-Duda

Patryk Zakrzewski

multi perkusjonista, muzyk sesyjny, absolwent Wydziału Klasycznego i Jazzowego Akademii Muzycznej w Katowicach. Współpracował z wieloma artystami polskiej oraz zagranicznej sceny muzycznej, m.in. z Andrzejem Piasecznym, Nataszą Urbańską, Adamem Sztabą, Marcinem Urbanem, Pawłem Tomaszewskim, Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy AUKSO, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia. Akompaniował w programach TV *Idol* oraz *Taniec z gwiazdami*.

sobota / **21 września** / 12:00

Austriackie Forum Kultury

66 \

Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

Spotkanie z kompozytorem:

Magdalena Długosz

Moderator: **Aleksandra Bilińska**

sobota / **21 września** / 15:00

Austriackie Forum Kultury

68 \

Współorganizatorem warsztatów jest Koło Młodych
Związku Kompozytorów Polskich.
Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

||| ZKP |||
związek kompozytorów polskich

Warsztaty kompozytorskie:
Wykładowca: **Magdalena Długosz**
Koordynator: **Aleksandra Bilińska**

Udział czynny w warsztatach – wyłącznie dla kompozytorów
wcześniej zakwalifikowanych, udział bierny – wstęp wolny.

Warsztaty prowadzone w języku polskim.

sobota / **21 września** / 16:00

Instytut Teatralny

Jan Sosiński reżyseria i scenariusz

Piotr Koper zdjęcia

Grzegorz Marteck dźwięk

Konrad Nowakowski montaż

70 \

Współorganizatorami wydarzenia i koproducentami filmu są
Polskie Wydawnictwo Muzyczne i TVP Kultura.

Partnerem wydarzenia jest Instytut Teatralny
im. Zbigniewa Raszewskiego.

:instytut+eatralny

Droga między nutami (2018, 75 minut)

projekcja filmu o **Zygmuncie Krauzem**

Filmowy prezent na osiemdziesiąte urodziny Zygmunta Krauzego, jednego z najważniejszych artystów swojego pokolenia, uznanego kompozytora, cenionego pianisty, pedagoga, organizatora życia muzycznego i jurora wielu międzynarodowych konkursów.

Film pokazuje kompozytora zarówno we własnej pracowni jak i podczas pracy ze studentami w łódzkiej Akademii Muzycznej. W rodzinnym mieście kompozytor odbywa sentymentalną podróż w czasy młodości, by za chwilę wspomnieniami przenieść się do ukochanego Paryża. Zdjęcia realizowane były także w Krakowie, Gdańsku i Moskwie. W filmie nie mogło oczywiście zabraknąć ważnych dla twórcy inspiracji: unizmu Strzemińskiego czy orfizmu dramatycznego Apollinaire'a. Oprócz fortepianowych improwizacji samego Zygmunta Krauzego, w filmie wykorzystano takie utwory kompozytora jak *Piano Concerto No. 1*, *Piece for Orchestra No. 2*, *Nightmare Tango* czy *Sześć melodii ludowych*. Wykonują je znane zespoły z legendarnym Warsztatem Muzycznym na czele.

Po projekcji filmu odbędzie się spotkanie z **Zygmuntem Krauzem**.

sobota / **21 września** / 19:30

Teatr Wielki – Opera Narodowa

/ Sala Młynarskiego

Krystian Lada libretto
Marc Lainé reżyseria, scenografia

Karol Kozłowski (Moniuszko / Don Kichot) tenor
Hubert Zapiór (Dyrektor Opéra Comique / Olbrzym)
baryton

Joanna Freszel (Małżonka Dyrektora / Dulcinea) sopran
Katarzyna Szymkowiak (Hrabia M. / Sancho Pansa)
mezzosopran

Barbara Kinga Majewska (Aleksandra – żona Moniuszki)
sopran

Monika Buczkowska (Kardynał) sopran

Magdalena Idzik (Minister) mezosopran

Piotr Maciejowski (Baronowa) tenor

Jasin Rammal-Rykała (Tenor) bas

72 \

ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ

Jerzy Wotosiuk dyrygent

Partnerem wydarzenia jest Teatr Wielki – Opera Narodowa.

Moniuszko
200.
ROKIEŃ
STANISŁAWA MONIUSZKI

Realizacja działań w ramach obchodów
200. rocznicy urodzin Stanisława Moniuszki
Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

200. rocznica urodzin
Stanisława Moniuszki
Obchodzona pod auspicjami UNESCO

Koprodukcenci:

Théâtre Royal de la Monnaie i Queen Elisabeth Music Chapel

Spektakl powstał przy wsparciu Europejskiej Sieci Akademii Operowych
enoa oraz Programu Unii Europejskiej Kreatywna Europa.

#YoungOperaMakers by

enoa

Kreatywna
Europa

Andrzej Kwieciński

Moniuszko à Paris (2017–2019)**

melodramma giocoso liberamente basato su alcuni fatti

/ 73

** prawykonanie

Oryginalna polsko-włosko-francuska wersja językowa z polskimi napisami.

Andrzej Kwieciński

ur. w 1984 roku w Warszawie, studiował na Wydziale Kompozycji Królewskiego Konserwatorium w Hadze w klasie Richarda Ayersa, Diderika Hakmy-Wagenaara, Martijna Paddinga, Yannis Kyriakidesa oraz Louisa Andriessena. Jego utwory były wykonywane na wielu koncertach i festiwalach, m.in.: Muziekweek, Klang!, Musica Polonica Nova, Turning Sounds, Warszawska Jesień, przez takie zespoły jak: Lutosławski Quartet, Matangi Quartet, Royal String Quartet, ensemble proton, Ensemble 2e2m, Ensemble intercontemporain, Nieuw Ensemble, Ensemble Resonanz, AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy, Orquestra Gulbenkian, Sinfonia Varsovia czy Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia. Otrzymał nagrodę i stypendium Ministra Kultury (2005–06), stypendium Holenderskiego Ministerstwa Kultury „Huygens Scholarship” (2008–09) oraz stypendium Towarzystwa im. Witolda Lutosławskiego (2010). W 2012 roku, w ramach programu prowadzonego przez Instytut Muzyki i Tańca, był kompozytorem-rezydentem w Filharmonii Łódzkiej. W 2010 otrzymał pierwszą nagrodę w Konkursie Kompozytorskim Young Masters XXI. W 2012 był nominowany do Gaudeamus Prize. W 2014 na 61. Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów jego utwór *Canzon de' baci* otrzymał pierwszą lokatę w kategorii kompozytorów do trzydziestego roku życia, rekomendację w kategorii ogólnej oraz nagrodę specjalną International Music Council i Radio France.

Wybrane utwory: *ial.tes.ef 2:29* na klarnet, puzon, fortepian i wiolonczelę (2004), *Umbrae* na kwintet smyczkowy (2004), *no. 27, 1950* na zespół (2006), *no. 32, 1950* na skrzypce i duży zespół (2007), *mural* na kwintet smyczkowy (2008–10), *Luci nella notte II* na kwartet fortepianowy (2011), *Sinfonia: Luci nella notte* na wielką orkiestrę (2012), *Umbrae B* na orkiestrę smyczkową (2012), *Canzon de' baci* na głos i orkiestrę kameralną (2013), *Concerto. Re maggiore* na klawesyn i orkiestrę symfoniczną (2013–14), *Contregambilles* na kwartet smyczkowy (2014), *Luci nella notte V* na cztery przestrzennie rozmieszczone kwartety smyczkowe (2014), *Pièces d'un violoncelle* na wiolonczelę i orkiestrę smyczkową (2014), *non si può fuggire* na głos, fortepian flażoletowy i wibrafon (2014), *Pièces de violoncelles* na wiolonczelę solo i kwartet wiolonczelowy (2015), *per non pensare* na głos i fortepian na cztery ręce (2015), *erschallen* na kontrabas i wielką orkiestrę (2015), *a 6 [+1]* na zespół (2015), *Personaggi: Euridice* na 24-osobowy chór solistów i orkiestrę kameralną (2016), *un momento indugiò* na wielką orkiestrę (2016), *[P|PE(s)]* na kwartet smyczkowy (2016), *super [P|PE(s)]* na skrzypce solo i orkiestrę kameralną (2017), *super [P|PE(s)] DEMO* na skrzypce i zespół (2017), *no.27[A]* na zespół (2018), *Luci nella notte VI* na kwintet fortepianowy (2018).

Moniuszko à Paris

Stanisław Moniuszko pisze w Paryżu operową wersję *Don Kichota* na niemal pół wieku przed Massenetem, ale zмага się z blokadą twórczą oraz presją zbliżającego się terminu premiery, od czego podupada na umyśle i zaczyna mylić fikcję z rzeczywistością. O tym, jak niebezpieczny bywa twórca w kryzysie, wiemy choćby z *Lśnienia* Kinga/Kubricka. Na szczęście młoda gwiazda muzycznej awangardy Andrzej Kwieciński zamyślił *Moniuszko à Paris* jako operę komiczną. Czerpiąc z idiomu modernistycznej awangardy, próbuje rozwinąć nowy styl bel canto. Po tym, jak artysta zdradził w wywiadzie dla pisma „Glissando”, że istotnymi kategoriami są dlań intensywność, emocjonalność, autoekspresja i krzyk, należało się spodziewać, że sięgnie także po medium operowe.

„Absolutnie fascynuje mnie brzydota w muzyce. Wielokrotnie pracowałem z materiałem przez klasycznych kompozytorów odsuwany. [...] W każdym razie mam jasny pomysł na śpiew, zarówno estetyczny, jak i techniczny – ciągłe zmiany i skoki pomiędzy falsetem a rejestrem piersiowym. To daje efekt chaosu i pomyłki”, mówi kompozytor. Warto się przekonać, jak Kwieciński ten chaos ostatecznie uporządkował. Utwór skomponowany na zamówienie Teatru Wielkiego – Opery Narodowej będzie miał swoje prawykonanie w ramach 62. Warszawskiej Jesieni.

Wojciech Kuczok

Krystian Lada

ur. w 1983 roku w Warszawie, reżyser, dramaturg, librecista i kurator. Mieszka w Belgii. Działa w obszarze opery, teatru muzycznego i muzyki klasycznej. W swojej pracy skupia się na alternatywnych formach współpracy między artystami, decydentami i obywatelami. Do repertuaru klasycznego podchodzi z perspektywy feministycznej i postkolonialnej. Celem jego projektów jest wypracowanie nowych, interdyscyplinarnych platform wymiany między ludźmi w społecznościach wielokulturowych. Wierzy, że opera jako sztuka i jako instytucja może stać się istotną siłą napędową inkluzywnej ewolucji w społeczeństwie. Jest pierwszym w historii laureatem Mortier Next Generation Award dla wybitnych twórców w dziedzinie opery i teatru muzycznego.

Studiował dramaturgię i prowadził badania naukowe w dziedzinie literatury na Uniwersytecie Amsterdamskim. Jako dramaturg współpracował z czołowymi europejskimi scenami, m.in. De Nationale Opera w Amsterdamie, brukselską La Monnaie, berlińską Staatsoper, Grande Théâtre de Genève, Teatrem Wielkim – Operą Narodową, Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu, Operą Wrocławską, Teatrem Wielkim w Poznaniu, Internationaal Theater Amsterdam, Royal Concertgebouw Orchestra, Netherlands Theatre Festival, Holland Festival oraz Międzynarodowym Centrum Sztuk Choreograficznych w Amsterdamie.

Współpracował z wieloma reżyserami operowymi i artystami wizualnymi, m.in.: Pierre'em Audi, Mariuszem Trelińskim, Berlinde De Bruyckere, Tobiasem Kratzerem, Yuva'em Sharonem, Lydią Steier, Sjaronem Minailo i Kirsten Dehlholm (Hotel Pro Forma) oraz kompozytorami: Nico Muhlym, Annelies Van Parys, Andrzejem Kwiecińskim i Katarzyną Głowicką. Pisał libretta na zamówienie festiwalu Operadagen w Rotterdamie (*Slowness*), Teatru Ostade w Amsterdamie (*The Dead Class: Requiem*) i TW-ON (*Requiem for an Icon*). Jego adaptacja powieści Katariny Hacker *Tel Aviv* została nominowana do nagrody Kölner Theaterpreis. Ostatnio współpracował z Ivo van Hovem przy *The Diary of One Who Disappeared* (Music Theatre Transparant) i cieszącym się uznaniem krytyków spektaklu *Network*, który miał premierę w londyńskim National Theatre, a następnie był prezentowany na Broadwayu.

Wyreżyserował opery *I Capuleti e i Montecchi* Vincenzo Belliniego oraz *Nabucco* Giuseppego Verdiego (spektakl plenerowy Opery Wrocławskiej). Obok wielkoformatowych realizacji scenicznych, stworzył i zrealizował nowe, immersyjne formy operowe, m.in. *Unknown, I Live With You* (spektakl oparty na poezji afgańskich kobiet) i *Aria di Potenza* (projekt łączący arie operowe i przemówienia współczesnych polityków) dla Nuit Blanche Brussels. Ponadto wyreżyserował *Woyzecka* Georga Büchnera na zamówienie Amsterdam Fringe Festival oraz *A Girl and A Gun* dla Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu.

Brał udział w warsztatach prowadzonych w Pina Bausch Tanztheater, w ramach European Network of Opera Academies

(enoa) przez Patrice'a Chéreau, Katie Mitchell, Davida Pountneya i Manfreda Trojana oraz przez Philippe'a Quesne'a, Forced Entertainment, Nature Theater of Oklahoma, Shermin Langhoff, Marka Ravenhilla i Hansa-Thiesa Lehmana w ramach Theater Kampnagel International Summer Academy „Performing Politics” w Hamburgu.

Pełnił funkcje kierownicze w kilku europejskich instytucjach kultury. W latach 2013–16 był dyrektorem ds. dramaturgii, upodmiotowienia i komunikacji oraz zastępcą dyrektora artystycznego w La Monnaie, gdzie zainicjował kilka pionierskich projektów i form artystycznych mających na celu zaangażowanie nowych grup widzów, m.in. operę integracyjną *Medùlla* z muzyką Björk oraz operę *Finding Song Home* autorstwa Kaffe Matthews, która powstała we współpracy z mieszkańcami Brukseli i była odtwarzana podczas jazdy na miejskim rowerze. Lada jest także doradcą ds. festiwalowych Dutch Performing Arts Fund. W maju 2017 powołał do życia spółdzielnię zrzeszającą artystów operowych i aktywistów społecznych The Airport Society, którą obecnie kieruje. Artysta jest absolwentem programu Leadership Intensive dla obiecujących postaci świata opery prowadzonego przez Opera America. Brał także udział w programie Young Delegates i Think Tank Opera Europa.

Był kuratorem Europejskich Dni Opery w Holandii, wydarzenia Fringe Fuel organizowanego przez Amsterdam Fringe Festival, a także platformy naukowej United States of Opera poświęconej formie i funkcji opery we współczesnym społeczeństwie. Zrealizował festiwal Kantor Happening Now w Amsterdamie.

W najbliższym sezonie wystawi *Króla Rogera* Karola Szymanowskiego na Festiwalu Operowym w Savonlinnie, *Zygmunta* Gioacchino Rossiniego z Capellą Cracoviensis na festiwalu Opera Rara oraz *Oczekiwanie* Arnolda Schoenberga i *Sinfonię* Luciana Beria na zamówienie Opera Ballet Vlaanderen i Klarafestival w Brukseli.

Marc Lainé / La Boutique Obscure

ur. w 1976 roku, w 2000 ukończył Ecole Nationale Supérieure des Arts Décoratifs. Współpracował jako scenograf z takimi reżyserami jak Marcial Di Fonzo Bo, Richard Brunel, Arnaud Meunier, Pierre Maillot, David Bobée i Madeleine Louarn. Od 2008 roku reżyseruje własne spektakle teatralne. Wspólnie z pisarzem Mikiem Kennym stworzył *La nuit électrique* (nominacja do Nagrody Molière'a, 2009) oraz *Un rêve féroce*, który zaprezentowano w grudniu 2009 w paryskim Théâtre du Rond Point.

W roku 2010 rozpoczął pracę nad cyklem przedstawień poświęconych figurom popkultury. Pierwszy nosi tytuł *Norman Bates est-il?* i jest wariacją w stylu Luigiiego Pirandella na temat bohatera powieści *Psychoza* Roberta Blocha. Następny spektakl, *Break Your Leg!*, został oparty na historii łyżwiarek figurowych, Nancy Kerrigan i Tonii Harding. Premiera odbyła się w Théâtre National de Chaillot w styczniu 2012. W kolejnym, *Just For One Day!*,

grupa aktorów-amatorów w różnym wieku przywołuje swoich ulubionych superbohaterów (CDDB-Théâtre de Lorient).

W 2012 roku Marc Lainé stworzył *Memories from the Missing Room*, następnie napisał i wyreżyserował spektakl muzyczny *Splenorama* z muzyką Bertranda Belina. Został on zaprezentowany w kilku francuskich miastach i doczekał się dwudziestu przedstawień w Théâtre de la Bastille jesienią 2014.

Jego przedstawienie *Vanishing Point: les deux voyages de Suzanne W.* – fabularna podróż na północ Kanady z muzycznym udziałem zespołu Moriarty – było grane na scenie Théâtre National de Chaillot i w Espace Go w Montrealu. Zostało też wyróżnione dwiema Nagrodami Francuskich Krytyków.

W styczniu 2016 roku Marc Lainé wyreżyserował spektakl muzyczny *Et tâchons d'épuiser la mort dans un baiser* oparty na ostatnich listach Debussy'ego i jego niedokończonej operze. Spektakl został wyprodukowany przez festiwal w Aix-en-Provence. W 2017 odbyła się premiera pracy *HUNTER* w Scène Nationale 61 (Alençon/Flers); spektakl został pokazany również w Théâtre National de Chaillot w Paryżu. W 2019 odbyły się premiery *Construire un feu* – adaptacji opowiadania *Rozniecić ogień* Jacka Londona, przedstawionej na scenie Comédie-Française w Paryżu, oraz *La chambre désaccordée* – spektaklu muzycznego dla młodych widzów.

Wydawcą tekstów Marca Lainé jest Actes-Sud. Jego grupa teatralna La Boutique Obscure jest obecnie związana ze Scène Nationale 61 (Alençon/Flers) i korzysta ze wsparcia regionu Normandii i DRAC Normandie.

Karol Kozłowski

absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie Stanisława Daniela Kotlińskiego (dyplom z wyróżnieniem) oraz Wydziału Rzeźby warszawskiej ASP. Uczestniczył w kursach mistrzowskich Ryszarda Karczykowskiego, Rolanda Paneraia, Salvatore'a Fisichello, Sylvii Geszty, Heleny Łazarskiej i Claudia Desderiego. Otrzymał drugą nagrodę w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Hariclea Darclée (Rumunia, 2005).

W latach 2007–09 był solistą Opery Wrocławskiej, w której zadebiutował jako Alfred w *Zemście Nietoperza* Johanna Straussa syna i wykonywał partie Tamina w *Czarodziejskim flecie* Wolfganga Amadeusza Mozarta, Almavivy w *Cyruliku sewilskim* Gioacchino Rossiniego, Cassia w *Otelli* Giuseppego Verdiego, Archaniola w *Raju utraconym* Krzysztofa Pendereckiego i Edrisiego w *Królu Rogerze* Karola Szymanowskiego.

Występował na scenach m.in.: wersalskiego Théâtre Montansier (Oebalus w *Apollu i Hiacyncie* Mozarta), Łotewskiej Opery Narodowej w Rydze (Almaviva w *Cyruliku sewilskim* Rossiniego), Staatstheater am Gärtnerplatz w Monachium (Lindoro we *Włoszce w Algierze* Rossiniego), Opery Kijowskiej (Edrisi w *Królu Rogerze* Szymanowskiego), Teatru Narodowego w Brnie (Ferrando

w *Così fan tutte* Mozarta) oraz Teatru Wielkiego – Opery Narodowej, gdzie wykonywał rolę Vitellozza w *Lukrecji Borgii* Gaetano Donizettiego, Misaila w *Borysie Godunowie* Modesta Musorgskiego, Damazego w *Strasznym dworze* Stanisława Moniuszki, Młodego sługi w *Elektrze* Richarda Straussa, Kudriasza w *Katii Kabanowej* Leoša Janáčka, Edrisiego w *Królu Rogerze* Szymanowskiego, Gora w *Madame Butterfly* Giacomina Pucciniego, Nauczyciela tańca i Latarnika w *Manon Lescaut* Pucciniego oraz Księdza Mignon w *Diabłach z Loudun* Pendereckiego (m.in. za tę rolę artysta został nominowany do Paszportu „Polityki” 2013 w kategorii muzyka poważna).

Jest cenionym wykonawcą dzieł barokowych, m.in. partii Ewangelisty w obu Bachowskich pasjach. Śpiewał w operach Georga Friedricha Händla: *Ariodante*, *Tamerlano* i *Alcina*. Współpracuje z większością polskich zespołów wykonujących muzykę barokową na instrumentach historycznych, m.in. z Capellą Cracoviensis, Wrocławską Orkiestrą Barokową, a także z {oh!} Orkiestrą Historyczną, Musicae Antiquae Collegium Varsoviense, Il Giardino d'Amore i Arte dei Suonatori. Występował pod batutą m.in. Fabia Bonizzoniego, Andreasa Speringa, Andrew Parrotta, Konrada Junghänela, Helmutha Rillinga, Kaia Wessela, Christophe'a Rousseta, Benamina Bayla, Joshuy Rifkina, Fabia Biondiego, Jordiego Savalla i Jana Tomasza Adamusa.

Z Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy AUKSO pod batutą Marka Mosia kilkakrotnie wykonywał *Les Illuminations* Benjamin Brittena, a także jego *Serenadę na tenor, róg i smyczki*. Z towarzyszeniem Chain Ensemble pod kierownictwem Andrzeja Bauera zaśpiewał *Paroles tissées* Witolda Lutosławskiego.

Brał udział m.in. w inscenizacjach dzieł Jeana-Philippe'a Rameau – jako tytułowy Pigmalion (Warszawska Opera Kameralna) oraz Valère i Damon w *Les Indes galantes* (Opera Nova), a także w mniej znanych i od dawna niewykonywanych operach: *Semiramide riconosciuta* Leonardo Vinci'ego i *Arminio* Johanna Adolfa Hassego (w Warszawie i Pradze). Ostatnio artysta zaprezentował się warszawskiej publiczności jako tytułowy Orfeusz w operze Claudia Monteverdiego – w spektaklu zrealizowanym przez Polską Operę Królewską.

Podczas kilku kolejnych edycji festiwalu Kissinger Sommer w Bad Kissingen Karol Kozłowski wykonywał utwory pisane specjalnie dla niego przez m.in. Olivera Schnellera, Manfreda Trojahna i Bernda Redmanna. W 2014 roku Andrzej Kwieciński zadeedykował mu swoje *Canzon de' baci* na tenor i orkiestrę, a Paweł Mykietyn w operze *Czarodziejska góra* powierzył mu rolę Settembriniego. Dla wydawnictwa DUX artysta zarejestrował kilka albumów z liryką wokalną (kilkakrotnie nominowanych do nagrody Fryderyk), m.in. *Pieśni* Ignacego Jana Paderewskiego, a także dwa Schubertowskie cykle: *Die schöne Müllerin* i *Winterreise*.

Hubert Zapiór

absolwent Juilliard School. W sezonie 2019/20 dołączy do zespołu hanowerskiej Staatsoper. W ostatnim czasie zadebiutował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej jako Papageno w *Czarodziejskim Flecie* Wolfganga Amadeusza Mozarta w reż. Barriego Kosky'ego. W najbliższej przyszłości zadebiutuje także w Bayerische Staatsoper w Monachium i La Monnaie w Brukseli.

Jest laureatem wielu międzynarodowych konkursów wokalnych, m.in. pierwszej nagrody w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Fundacji im. Giulia Gariego, pierwszej nagrody w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Fundacji Gerdy Lissner (2018), drugiej nagrody w 47. Konkursie dla Młodych Śpiewaków Operowych Lorena Zachary'ego, drugiej nagrody i nagrody specjalnej dla „najlepiej zapowiadającego się talentu wokalnego” w III Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Giulia Perottiego w Ueckermünde (2013), drugiego miejsca w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Haliny Halskiej-Fijałkowskiej we Wrocławiu (2015), trzeciej nagrody w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Leyli Gencer w Stambule, nagrody specjalnej Jette Parker Young Artists Programme Royal Opera House w Londynie oraz wyróżnienia i nagrody dla najmłodszego finalisty w XVI Międzynarodowym Konkursie Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu (2015).

Od czasu swojego debiutu na scenie operowej w tytułowej roli w *Le Devin du Village* Jean-Jacques'a Rousseau w Rheinsberger Schlosstheater w Niemczech (2013) wystąpił w polskiej prapremierze *Agrippiny* Georga Friedricha Händla jako Lesbo oraz *Lucie mie traditrici* Salvatore'a Sciarrina jako Servo. Na scenie Warszawskiej Opery Kameralnej wykonał także partię tytułową w *Don Giovannim* oraz Hrabiego w *Weselu Figara* Mozarta oraz Prosdocima w *Turku we Włoszech* Gioacchino Rossiniego. W Juilliard wcielił się w partię Neptuna w *Hippolyte et Aricie* Jeana-Philippe'a Rameau oraz Herr Flutha w *Wesołych kumoszkach* z Windsoru Ottona Nicolaia. W sezonie 2018/19 wystąpił jako Markiz d'Obigny w *Traviacie* Giuseppego Verdiego w Bayerische Staatsoper w Monachium, Papageno i Marullo w *Rigoletcie* G. Verdiego w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, *Kandydzie* Leonarda Bernsteina w Operze Krakowskiej, jako Don Giovanni w Juilliard School oraz w *Requiem wojennym* Benjamin Brittena z Albany Symphony.

Hubert Zapiór jest również absolwentem Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina (Wydział Wokalno-Aktorski) oraz Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie (Wydział Aktorski), a także Akademii Operowej – Programu Kształcenia Młodych Talentów Teatru Wielkiego – Opery Narodowej.

Joanna Freszel

absolwentka Wydziału Wokalnego oraz Studium Pieśni na warszawskim Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina

w klasie Jadwigi Rappé. Dwukrotna stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, programu Pro Polonia, programu ISA2012, Stypendium Młoda Polska, odznaczona medalem Magna cum Laude dla najlepszego absolwenta UMFC (2013). Doktorantka na macierzystej uczelni. Nominowana do nagrody Koryfeusz 2017, laureatka Paszportu „Polityki” (2017).

Otrzymała szereg nagród i wyróżnień w wielu krajowych i zagranicznych konkursach. Zdobyła m.in. drugą nagrodę w Konkursie im. Haliny Halskiej we Wrocławiu, trzecią nagrodę i nagrodę specjalną w Konkursie im. Karola Szymanowskiego w Łodzi, pierwszą nagrodę i trzy nagrody specjalne w II Konkursie im. Jana, Edwarda i Józefiny Reszków w Częstochowie, nagrodę specjalną na Międzynarodowym Konkursie Belvedere im. Hansa Gabora w Wiedniu oraz pierwszą nagrodę wraz ze specjalną nagrodą Opery we Frankfurcie w konkursie J:opera Voice Competition ISA'12. Była również finalistką Viotti Competition w Vercelli.

Brała udział m.in. w Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” (2010, 2015, 2016, 2017), festiwalach Contrechamps w Genewie, Saaremaa Opera Days w Estonii, Melos-Étos w Bratysławie oraz w cyklu koncertów 7 Nurtów i 7 Premier, zorganizowanym z okazji siedemdziesięciolecia Związku Kompozytorów Polskich. W 2011 roku wystąpiła w siedzibie UNESCO w Paryżu, w tym samym roku zadebiutowała jako Musetta w *Cyganerii* Giacoma Pucciniego (Polska), Vénus i Phrygienne w *Dardanusie* Jeana-Philippe’a Rameau (Irlandia, Wielka Brytania) oraz Fiordiligi w *Così fan tutte* Wolfganga Amadeusza Mozarta (Polska, Włochy).

Śpiewała partię Małgorzaty w *Fauście* Charles’a Gounoda w Estońskiej Operze Narodowej, partię Maszyna w operze *Nici* Krzysztofa Wołka w NFM we Wrocławiu, partię Susanny w *Figaro gets a divorce* Eleny Langer i Davida Pountneya w Teatrze Wielkim im. S. Moniuszki w Poznaniu, partię Psyche w *Erosie i Psyche* Ludomira Różyckiego w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie.

Joanna Freszel z powodzeniem sięga po dzieła wszystkich epok. Specjalizuje się w wykonawstwie muzyki współczesnej (m.in. *Credentials or „Think, Think Lucky”* Romana Haubenstocka-Ramatiego, *Sonety Shakespeare’a* Pawła Mykietyna, *Wesele* Igora Strawińskiego). Dokonała kilkunastu prawykonań, w tym: *Stabat Mater* Arvo Pärta, *Sadness Untitled* Marko Nikodijevicia, *Primordia Rerum* Oscara Bianchiego, *In Memoriam* Uriego Caine’a, *Canticum Puerorum* Eugeniusza Knapika.

Koncertowała w kraju i za granicą z takimi zespołami jak Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Sinfonia Iuventus, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, Orkiestra Symfoniczna Opery i Filharmonii Podlaskiej, Orkiestra Filharmonii Krakowskiej, orkiestry symfoniczne Filharmonii Śląskiej, Filharmonii Świętokrzyskiej i Filharmonii im. M. Karłowicza w Szczecinie, Orkiestra Kameralna Capella Bydgosciensis, Orkiestra Muzyki Nowej, Orkiestra Kameralna Miasta Tychy AUKSO, Orkest

de ereprijs (Holandia), Österreichisches Ensemble für Neue Musik (Austria) czy Orkiestra Symfoniczna Camerata Viva; pod batutą takich dyrygentów jak Jerzy Maksymiuk, Gabriel Chmura, Jacek Kasprzyk, Krzesimir Dębski, Jerzy Salwarowski, Marek Moś, Paul Esswood, Wim Boerman, Szymon Bywalec, Tadeusz Strugała, Jacek Rogala, Adam Klocek, Arturo Tamayo czy Michał Dworzyński.

Podczas trasy koncertowej po Ukrainie wykonywała *Chantefleurs et chantefables* Witolda Lutosławskiego z orkiestrami filharmonii we Lwowie, w Odessie, Czernihowie, Doniecku i Dniepropietrowsku.

W 2015 roku nakładem wytwórni DUX ukazała się jej debiutancka płyta *real life song*, na której znalazły się napisane specjalnie dla niej utwory Miłosza Bembinowa, Aleksandra Kościowa, Rafała Janiaka, Agaty Zubel, Sławomira Zamuszki, Andrzeja Borzyma jr, Jagody Szmytki i Katarzyny Szwed. Album otrzymał nominacje do nagrody Fryderyk 2016 w dwóch kategoriach oraz nagrodę Orphée d'Or przyznaną przez Academie du Disque Lyrique za najlepszą interpretację muzyki współczesnej.

Katarzyna Szymkowiak

studentka Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w klasie śpiewu solowego Izabelli Kłosińskiej. Od 2015 roku uczestniczka Akademii Operowej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej. W 2016 roku zadebiutowała rolą Isabelli we *Włosce w Algierze* Gioacchina Rossiniego w Warszawskiej Operze Kameralnej, gdzie śpiewała także partię Angeliny w *Kopciuszk*u Rossiniego oraz wystąpiła podczas koncertu galowego wieniącego 27. Festiwal Mozartowski. Występowała w produkcjach Akademii Operowej włączonych do repertuaru Opery Narodowej: *Cudzie albo Krakowiakach i Góralach* Jana Stefaniego i Wojciecha Bogusławskiego, a także *O Królestwie Dnia i Nocy oraz zczarowanych instrumentach* – adresowanej do dzieci adaptacji *Czarodziejskiego fletu* Wolfganga Amadeusza Mozarta. Współpracowała z takimi dyrygentami jak Kazushi Ono, José Maria Florêncio, Jerzy Maksymiuk, Grzegorz Nowak, Janusz Przybylski. Brała udział w koncertach kameralnych, oratoryjnych oraz recitalach, a także w takich projektach edukacyjnych jak Mała Filharmonia Filharmonii Narodowej, „Opera Enter” Warszawskiej Opery Kameralnej czy „Opera? Si!” Opery Bałtyckiej. W projektach akademickich kreowała postaci Cherubina w *Weselu Figara* czy Dorabelli w *Così fan tutte* Mozarta. Dwukrotnie wystąpiła dla Polonii w Chicago jako solistka Filharmonii im. Romualda Traugutta: w musicalu *Warszawskie Dzieci* opartym na pieśniach powstania warszawskiego w aranżacji Włodzimierza Korcza (projekt utrwalony także na płycie) oraz jako Jadwiga w *Strasznym dworze* Stanisława Moniuszki, który został wystawiony również w Chinach. Wzięła udział w nagraniu płyty z kolędami patriotycznymi oraz pieśniami i duetami Moniuszki. W 2018 roku wystąpiła w *Ognistym aniele* Siergieja Prokofiewa w reżyserii

Mariusza Trelińskiego w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej; spektakl został również pokazany na Festival d'Aix-en-Provence. W czerwcu bieżącego roku wystąpiła na deskach sceny kamestralnej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej jako Zofia w *Halce* Moniuszki w wersji wileńskiej, w reżyserii Agnieszki Glińskiej.

Barbara Kinga Majewska

muzyk, wokalistka, performerka urodzona w Warszawie. Autorka interdyscyplinarnych prac badających pozamuzyczne reprezentacje śpiewu oraz strategie aktualizowania tradycji wykonawstwa muzyki głosem. Z Michałem Liberą i Konradem Smoleńskim współtworzy CODEX SUBPARTUM. Autorka *Krytycznego Przewodnika po sposobach realizacji zapisu nutowego we współczesnej muzyce wokalne* i manifestu *Nowa Śpiewność w Muzyce Współczesnej*. Publicystka miesięcznika „Ruch Muzyczny” i magazynu „Glissando”. Kuratorka serii płytowej „TAL” dla wydawnictwa Bólt Records. Występowała w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Międzynarodowym Centrum Kultury Nowy Teatr, Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, berlińskim Konzerthausie, NOSPR, Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu, TR Warszawa, Muzeum Sztuki w Łodzi, Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Muzeum Rzeźby Królikarnia w Warszawie, Muzeum Narodowym w Warszawie i podczas takich festiwali jak: Donaueschinger Musiktage, Warszawskie Jesień, Sacrum Profanum, Sanatorium Dźwięku, Nostalgia, Malta, Słuchy, Kwartesenca, Kwadrofonik, Musica Polonica Nova, Instalacje, Warsaw Gallery Weekend, Klang, Jauna Muzika, Musica Sanae.

Monika Buczkowska

absolwentka Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie śpiewu Barbary Mądrej-Bednarek. Laureatka pierwszej nagrody w Ogólnopolskim Festiwalu Wokalnym im. Marii Stankowej w Olsztynie.

Brała udział w licznych projektach solowych i chóralnych oraz przedstawieniach studenckich: *Czarodziejskim flecie* Wolfganga Amadeusza Mozarta, *Acisie i Galatei* Georga Friedricha Händla czy *Dziecku i czarach* Maurice'a Ravela. W 2015 roku wzięła udział w projekcie operowym *Król Artur* Henry'ego Purcella pod dyrekcją Andrew Lawrence'a Kinga oraz w poznańskim festiwalu Opera Know-how, w spektaklu *Antreprenier w kłopotach* Domenico Cimarosy (Fiordispina). W listopadzie 2015 otrzymała wyróżnienie w III Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Muzyki Dawnej „Canticum Gaudium” w Poznaniu. W maju 2016 zadebiutowała rolą Susanny w spektaklu studenckim *Wesele Figara* Mozarta na deskach Teatru Wielkiego w Poznaniu oraz w Filharmonii Opolskiej im. J. Elsnera pod batutą Przemysława Neumanna. Od 2016 roku jest uczestniczką Programu Kształcenia Młodych Talentów Akademia Operowa działającym w Teatrze Wielkim

– Operze Narodowej w Warszawie. Doskonaliła swój warsztat na wielu kursach wokalnych u takich pedagogów jak Barbara Mądra, Luigi Petroni, Eva Blahova, Izabela Kłosińska, Matthias Rexroth, Neil Shicoff, Eytan Pessen, Olga Pasiecznik, Hedwig Fassbender, Paul Plummer, Arabella Cortesi, Helmut Deutsch, Tobias Truniger, Tomasz Konieczny. Współpracowała z wieloma dyrygentami, m.in.: Marcinem Sompolińskim, Przemysławem Neumannem, Wacławem Kuncem, Łukaszem Borowiczem, Piotrem Staniszewskim, Kazushi Ono, Bassemem Akiki, Dawidem Runtzem czy Andryiem Yurkevychem.

W 2017 roku zdobyła wyróżnienie na Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu. W tym roku rozpoczęła również współpracę z Teatrem Muzycznym w Lublinie, gdzie wykonała rolę Paminy w *Czarodziejskim flecie* Mozarta. Śpiewała także w Polskiej Operze Królewskiej (Susanna w *Weselu Figara*, Zerlina w *Don Giovannim* Mozarta), w Teatrze Wielkim Operze Narodowej (Papagena w *Czarodziejskim flecie*), Operze Bałtyckiej w Gdańsku (Eurydyka w *Orfeuszu w piekle* Jacques'a Offenbacha). Brała też udział w wystawieniu opery *Ognisty anioł* Siergieja Prokofiewa w TW-ON i podczas 70. Festival International d'Aix-en-Provence, a także w japońskiej premierze *Credo* Krzysztofa Pendereckiego w Nagoi. W roku 2019 została finalistką 10. Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. S. Moniuszki oraz zdobyła Nagrodę im. Marty Eggerth i Jana Kiepurzy dla najbardziej obiecującego polskiego głosu. W 2020 dołączy do zespołu artystycznego Opery we Frankfurcie nad Menem.

Magdalena Idzik

absolwentka Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie śpiewu solowego Małgorzaty Marczewskiej. Studia kontynuowała w Mediolanie pod kierunkiem Vittoria Terranovy i w Londynie u Joy Mammen. Otrzymała stypendium „Promocja talentu” przyznawane przez Fundację Ewy Czeszejko-Sochackiej. W 2001 roku ukończyła we Włoszech Akademię Rossiniowską pod kierunkiem Alberta Zeddy.

Na scenie Teatru Wielkiego – Opery Narodowej zadebiutowała w spektaklu *Śpiewnik domowy* Moniuszki w reżyserii Marii Fołtyn. W swoim bogatym repertuarze ma wiele partii mezzosopranowych, m.in. w takich operach jak: *Eugeniusz Oniegin* Piotra Czajkowskiego, *Jaś i Małgosia* Engelberta Humperdincka, *Straszny dwór* i *Hrabina* Stanisława Moniuszki, *Wesele Figara* i *Czarodziejski flet* Wolfganga Amadeusza Mozarta, *Krakowiacy i Górale* Karola Kurpińskiego, *Łucja z Lammermooru* Gaetano Donizettiego, *Magiczny Doremik* Marty Ptaszyńskiej, *Janek* Władysława Żeleńskiego, *La Rondine* i *Madame Butterfly* Giacomina Pucciniego, *Podróż do Reims* Gioacchino Rossiniego, *Salome* Richarda Straussa, *Carmen* Georges'a Bizeta, *Rigoletto* Giuseppego Verdiego. Śpiewała także rolę Hudel w musicalu *Skrzypek na dachu*. Partię Maddaleny w *Podróży do Reims* kreowała również

w Pesaro na zaproszenie Rossini Opera Festival. Z zespołem Teatru Wielkiego – Opery Narodowej uczestniczyła w występach gościnnych na Cyprze, w Japonii i Hiszpanii.

W repertuarze oratoryjno-kantatowym i pieśniarskim występowała w kraju i za granicą (m.in. w Amsterdamie, Brukseli, Kolonii, Luksemburgu, Paryżu, Walencji, Nowym Jorku, Toronto i Tokio). Współpracowała z takimi dyrygentami jak: Łukasz Borowicz, Tomasz Bugaj, Jacek Kasprzyk, Kazimierz Kord, Michał Nestorowicz, Marcin Naęcz-Niesiołowski, Tadeusz Wojciechowski, Mirosław Jacek Błaszczyk, Alberto Zedda, Marcello Rota, Will Crutchfield, Antonino Fogliani, Walerij Giergijew, Tiziano Severini oraz z cenionymi reżyserami, m.in. Mariuszem Trelińskim, Martą Domingo, Januszem Józefowiczem, Achimem Frey-erem, Martinem Otavą i Emiliem Sagim. Ważnym wydarzeniem w jej karierze był udział w wykonaniu *Requiem* Mozarta podczas uroczystego koncertu dla królowej belgijskiej Fabioli w piątą rocznicę śmierci króla Baudouina. Wystąpiła na słynnym koncercie galowym Andrei Bocellego w łódzkim Teatrze Wielkim. Wzięła także udział w koncercie poświęconym pamięci Giuseppego Sinopoliiego (Piza) oraz w uroczystej gali *Gwiazdy dla Euro-py* pod batutą argentyńskiego tenora i dyrygenta José Cury.

Piotr Maciejowski

absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego poznańskiej Akademii Muzycznej w klasie Wojciecha Maciejowskiego, doktorant na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie Jerzego Knetiga. W latach 2013–18 był związany z Akademią Operową w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej. Jest laureatem konkursów krajowych i międzynarodowych. Jako solista współpracował z m.in. TW-ON, Warszawską Operą Kameralną, Filharmonią Nagojską (Japonia), Filharmonią Poznańską, Filharmonią Opolską, Filharmonią Narodową, Sinfonią Varsovią, Polską Orkiestrą Radiową oraz Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia. Pracował z takimi dyrygentami jak Michał Klauza, Alexander Liebreich, Jerzy Maksymiuk, Marcin Sompoliński, Tadeusz Kozłowski, Przemysław Neumann, Michiyoshi Inoue czy Patrick Fournillier. Swoje umiejętności doskonalił na kursach prowadzonych przez Neila Schiccofa, Eytana Pessena, Matthiasa Rexrotha, Izabelę Kłosińską, Urszulę Kryger, Jerzego Marchwińskiego, Gerda Ueckera czy Sergeia Leiferkusa.

Jasin Rammal-Rykała

ur. w 1994 roku w Warszawie, jest studentem ostatniego roku studiów magisterskich Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina na Wydziale Wokalno-Aktorskim w klasie Izabelli Kłosińskiej. Od sierpnia 2017 jest też adeptem Programu Kształcenia Młodych Talentów – Akademii Operowej w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie, gdzie rozwija umiejętności wokalne w klasach Eytana Pessena, Matthiasa Rexrotha, Izabelli Kłosińskiej oraz Olgi Pasiecznik.

Od ósmego roku życia był związany z chórem „Alla Pollacca” działającym przy Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie, z którym brał udział w wielu spektaklach (m.in. *Carmen* Georges’a Bizeta, *Tosca* Giacomo Pucciniego, *Czarodziejski flet* Wolfganga Amadeusza Mozarta). Grał rolę małego Wozzecka w *Wozzecku* Albana Berga w reżyserii Krzysztofa Warlikowskiego oraz jednego z trzech Chłopców w przedstawieniu *W krainie czarodziejskiego fletu*, spektaklu dla dzieci w opracowaniu Ryszarda Karczykowskiego. Jako student zadebiutował na scenie Warszawskiej Opery Kameralnej w roli Masetta w *Don Giovannim* oraz Bartola w *Weselu Figara* Mozarta. Na tej samej scenie kreował również rolę Matki w operze *Siedem grzechów głównych* Kurta Weilla oraz Kecala w *Sprzedanej Narzeczonej* Bedřicha Smetany.

Jako solista Filharmonii im. Romualda Traugutta wystąpił w spektaklu *Warszawskie dzieci* oraz w partii Skołuby w operze *Straszny dwór* Stanisława Moniuszki wystawianej w Chicago. W audycjach dla dzieci Filharmonii Narodowej kreował postać Nikity w *Zamku na Czorsztynie* Karola Kurpińskiego. Wykonywał też partię basową w *Requiem* Mozarta. W sierpniu 2018 roku wystąpił na prestiżowym Innsbrucker Festwochen der Alten Musik w dwóch rolach (Alfesibeo i Panto) w operze *Gli amori d’Apollo e di Dafne* Francesca Cavallego. Brał udział w kursach mistrzowskich prowadzonych m.in. przez Helmuta Deutscha, Olgę Pasiecznik, Brendę Hurley, Hedwig Fassbender, Tomasza Koniecznego, Claudię Visce, Martina Lloyd Evansa.

Jest laureatem pierwszej nagrody oraz wyróżnienia dla najlepszego głosu męskiego na III Ogólnopolskim Festiwalu Sztuki Wokalnej im. Haliny Słonickiej w Suwałkach. Zdobył pierwsze wyróżnienie w IV Ogólnopolskim Konkursie im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju oraz m.in. wyróżnienie w X Międzynarodowym Konkursie Wokalnym Złote Głosy w Warszawie. W sezonie 2018/2019 w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej występował jako Hrabia Ceprano w *Rigoletcie* Giuseppego Verdiego, Angelotti w *Tosce* Giacomina Pucciniego i II oficer pokładowy w *Billym Buddzie* Benjamin Brittena.

ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ

początki warszawskiej orkiestry operowej wiążą się z działalnością Teatru Narodowego prowadzonego przez Wojciecha Bogusławskiego. Zespołem operowym kierowali wówczas dwaj wybitni polscy kompozytorzy i dyrygenci: Józef Elsner i Karol Kurpiński. Kurpiński został również pierwszym dyrektorem otwartego w 1833 roku Teatru Wielkiego. Później orkiestrą kierowali m.in.: wybitny dyrygent włoski Jan Quattrini i twórca polskiej opery narodowej Stanisław Moniuszko, a od początku naszego stulecia – tej miary dyrygenci, co Emil Młynarski, Artur Rodziński czy Zdzisław Górzyński.

Po II wojnie światowej rozpoczął się żmudny proces kształtowania i stałego doskonalenia zespołu, który ostatecznie stał się

najliczniejszą z polskich orkiestr operowych. Pozwala mu to podejmować różnorodne, ambitne zadania artystyczne. Orkiestrą kierowali i współpracowali z nią czołowi polscy dyrygenci: Witold Rowicki, Bohdan Wodiczko, Jan Krenz, Jerzy Semkow, Mieczysław Mierzejewski, Henryk Czyż, Antoni Wit, Jerzy Maksymiuk, Bogusław Madey, Antoni Wicherek, Robert Satanowski, Kazimierz Kord, Grzegorz Nowak, Andrzej Straszynski, Tadeusz Wojciechowski i Jacek Kasprzyk. Orkiestra występowała również wielokrotnie pod batutą znanych dyrygentów zagranicznych, takich jak Nello Santi, Alberto Zedda, Heinz Fricke, Hans Swarowsky, Gerhard Geist, Dżansug Kachidze, George A. Albrecht, Werner Seitzer, Michael Zilm, Siegfried Köhler, Elio Boncompagni, José Maria Florencio Júnior, Tiziano Severini, Enrique Diemecke, Paul Connelly, Chikara Imamura, Marc Minkowski, Walerij Giergijew.

Orkiestra odbyła szereg zagranicznych tournée ze spektaklami operowymi i baletowymi, jak również z koncertami symfonicznymi. Odwiedziła m.in. Berlin, Bonn, Bregencję, Brukselę, Bukareszt, Lizbonę, Luksemburg, Madryt, Monte Carlo, Moskwę, Paryż, Sofię, Tel-Awiv, a także kilkanaście miast w Japonii. Brała udział w festiwalach muzycznych, m.in. w Xanten, Carcassonne, Salonikach i Internationale Maifestspiele w Wiesbaden, gdzie w roku 1972 otrzymała złote pióro za wykonanie *Otella* Verdiego pod dyktando Jana Krenza.

Orkiestra ma w dorobku szereg nagrań, między innymi *IX Symfonii* Ludwiga van Beethovena, *II Symfonii* Johannes Brahmsa, *Halki* i *Strasznego dworu* Stanisława Moniuszki, *Borysa Godunowa* Modesta Musorgskiego, fragmentów *Trubadura* Giuseppego Verdiego i *Fausta* Charles'a Gounoda. Wielokrotnie występowała również z koncertami muzyki symfonicznej i oratoryjnej.

/ 87

Jerzy Wołosiuk

w roku 2005 ukończył studia w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w klasie dyrygentury symfoniczno-operowej Szymona Kawalli. Był stypendystą Prezydenta Miasta Lublina oraz Ministerstwa Kultury. Współpracował z wieloma orkiestrami w kraju i za granicą. Brał udział w międzynarodowych konkursach dyrygenckich w Orvieto i Madrycie. W roku 2010 był finalistą Międzynarodowego Konkursu dla Młodych Dyrygentów Operowych w Spoleto.

W latach 2006–13 pracował w Operze Nova w Bydgoszczy, gdzie pod jego kierownictwem muzycznym odbyły się premiery opery baśniowej *Jaś i Małgosia* Engelberta Humperdincka oraz baletu *Sen nocy letniej* do muzyki Feliksa Mendelssohna.

Od roku 2013 związany z Operą na Zamku w Szczecinie, początkowo jako kierownik muzyczny, a od 2014 jako dyrektor artystyczny. Sprawował kierownictwo muzyczne nad premierami baletów: *Ogniwa* do muzyki Witolda Lutosławskiego, *Dzieje grzechu* do muzyki Mieczysława Karłowicza, *Alicja w Krainie Czarów* Przemysława Zycha (światowa prapremiera), *Polowanie*

na czarownice Cathy Marston, *Dziadek do orzechów* Piotra Czajkowskiego, *Wieczoru Baletów Polskich* do muzyki Romana Palestra i Stanisława Moniuszki, dziecięcej opery kameralnej Jerzego Kornowicza *Historia najmniej prawdopodobna* (światowa prapremiera), operetki *Hrabina Marica* Emmericha Kálmána, musicalu *Crazy for You* Georga i Iry Gershwinów, oper *Così fan tutte* Mozarta i *Proces* Philipa Glassa oraz opery kameralnej *The Turn of the Screw* (*Dokręcanie śruby*) Benjamina Brittena, nagrodzonej Teatralną Nagrodą Muzyczną im. J. Kiepury za najlepszy spektakl w Polsce w 2016 roku.

sobota / **21 września** / 19:30 / **wykonawcy**

sobota / **21 września** / 19:30

ATM Studio

Ida Urd, Rik Willebrords śpiewacy
Weronika Cegielska, NN aktorzy

SCENATET:

Kirsten Riis-Jensen skrzypce

Mina Fred altówka

My Hellgren wiolonczela

Vicky Wright klarnet

Jonathan Roskilly puzon

Sven Micha Slot fortepian

Frederik Munk Larsen gitara

Matias Seibæk perkusja

90 \

Anna Berit Asp Christensen

dyrektor artystyczna SCENATET

Mikkel Jensen projekt światel

Anders Ørbæk reżyseria dźwięku

CHÓR VRC

Joanna Maluga przygotowanie chóru

Niels Rønsholdt tekst

Projekt zorganizowany przy wsparciu:

Danish Arts Foundation, Solistforeningen af 1921, Snyk

i Duńskiego Instytutu Kultury w Warszawie.

DANISH ARTS FOUNDATION

Niels Rønsholdt

Gaze for Gaze (2017)*

opera performatywna na zespół, aktorów i śpiewaków

Podczas koncertu wykorzystywane będzie światło stroboskopowe.

* pierwsze wykonanie w Polsce

Niels Rønsholdt

ur. w 1978 roku, duński kompozytor, artysta dźwiękowy i wykonawca. Studiował na Królewskiej Akademii Muzycznej w Aarhus u Karla Aagego Rasmussena i Benta Sørensen a oraz w Berlinie u Helmuta Oehringa. Tworzy opery eksperymentalne, instalacje, performanse i muzykę koncertową. Podstawą jego kompozycji metodycznej są konstrukty konceptualne zawierające elementy performansu, tekstu i ekspresji muzycznej, nawiązujące m.in. do muzyki popularnej i dawnych gatunków. Otrzymuje zamówienia od wielu znanych zespołów muzyki współczesnej, a jego utwory wykonywane są w ramach europejskich festiwali nowej muzyki, jak również w Stanach Zjednoczonych, Chinach i Australii. Otrzymał m.in. stypendium Junge Akademie der Künste Berlin, prestiżowy trzyletni grant Duńskiej Fundacji Sztuki i jubileuszowy grant Fundacji Augustinus. Obecnie jest profesorem kompozycji w Królewskiej Akademii Muzycznej w Aarhus.

Wybrane utwory: *Reach Out and Touch Me* na mezzosopran / sopran i wiolonczelę / violę da gamba, flet prosty i skrzypce (2001), *Drink Me, Make Me Real* na saksofon altowy, perkusję i taśmę (2002), *Inside Your Mouth, Sucking the Sun*, opera kameralna (2002–04), *Lust, Melancholy*, melodrama na głos, flet, wiolonczelę i perkusję (2005), *Triumph* na głos żeński, klarnet, kontrabas, perkusję i elektronikę (2006), *Hammerfall* na fortepian, saksofon, perkusję i opcjonalne światła (2006), *Room of Relation*, instalacja interaktywna (we współpracy z Signe Klejs, 2007), *Die Wanderin* na skrzypce, fortepian, perkusję, taśmę i opcjonalne wideo (2007), *Unter den Liedern* na smyczki, taśmę, światła i wideo (2007), *Al-Aqsa*, miniatura na kwartet dęty (2008), *The Merman* na zespół, elektronikę i opcjonalne wideo (2008, 2013), *Honeymoon*, interaktywna instalacja operowa na publiczność solo (we współpracy z Signe Klejs, 2009), *Gloomy Room*, performans na perkusistę, wideo i taśmę (2009), *Archeopteryks X*, opera performatywna na dwóch śpiewaków, zespół i taśmę (2010), *Fish & Fowl*, projekt albumowy (2010), *Racer*, koncert-performans na kwartet smyczkowy, wideo i taśmę (we współpracy z Signe Klejs, 2011), *Skin*, instalacja interaktywna (we współpracy z Signe Klejs, 2012), *Burning* na flet, skrzypce, wiolonczelę, fortepian i opcjonalne wideo (2012), *Americana* na amplifikowany kwartet smyczkowy (2013), *Word for Word*, opera performatywna na solistę (2014), *Fear and Loath in G minor* na zespół amplifikowany (2014), *Me quitte*, pieśni na głos żeński, męski i zespół (2013, wersja z orkiestrą, 2014), *Ramifications*, instalacja (2015), *Songs of Doubt (Prospect / Retrospect)*, dziesięć pieśni na głos, fale Martenota, chór i wideo (2015), *Shame* na amplifikowany kwartet instrumentalny i głosy (2016), *Exile* na głos(y) i fortepian (2016), *Breathless Moment* na głos, instrumenty dęte blaszane i chór (2016), *Until Nothing Left* na akordeonistę i obiekty (2017), *Gaze For Gaze*, opera performatywna (2017),

Civilizations, „narodowa symfonia romantyczna” na małą orkiestrę, chór grenlandzki, narratora i taśmę (2017), *X&X*, performans na głos i fortepian (2017), *Country*, koncert na wiolonczelę i orkiestrę kameralną (2019), *Archive of Emotions and Experiences*, *Book 1* na fortepian solo (2019), *Las Incantadas* na zespół kameralny (2019).

Gaze for Gaze

Utwór opowiada o relacjach międzyludzkich. To historia mężczyzny i kobiety. Być może mówi on w istocie o naszych własnych relacjach – przeszłych bądź przyszłych – i wybieraniu w życiu pewnych dróg, a pozostawianiu innych nieprzeżytych.

Gaze for Gaze traktuje jednak również o gatunku opery jako sposobie ekspresji. Jestem głęboko zafascynowany operą, a zainteresowanie to sięga wczesnego dzieciństwa. Nie ma jednak sensu po prostu adaptować język muzyczny minionej epoki do opisu dzisiejszego życia. Komponowanie opery w dzisiejszych czasach musi być odpowiedzią na pytania stawiane przez sam gatunek lub przynajmniej poruszać te kwestie. Język opery musi zostać umieszczony we współczesnym kontekście.

W *Gaze for Gaze* starałem się zrobić to dosłownie. Pewne pierwotne sposoby zachowania w operze – recytatyw i śpiew – stają się w tym dziele swego rodzaju osobistą rekonstrukcją elementów pierwszych realizacji gatunku (były one próbą naśladowania języka scenicznego starożytnej Grecji). Na początku XVII wieku monodia wykształciła się w odpowiedzi na niedostosowany do zindywidualizowanej narracji i ekspresji polifoniczny styl madygałowy. Usiłowałem wpasować się w ową koncepcję bardzo prostej linii wokalnej, która w jasny sposób przekazuje śpiewany tekst.

Podobnie bliski mowie śpiew tradycyjnego recytatywu został tu radykalnie zrekonstruowany – tekst wykonują sami słuchacze na widowni. Jest on mówiony, nie śpiewany, lecz różnorodność jakości dźwięku, ekspresji i barwy wciąż zmieniających się w obrębie bardzo ścisłej struktury indywidualnych głosów ma w sobie coś głęboko muzycznego. Nieprzewidywalność natury każdego głosu wzmacnia nacisk na ten właśnie element: barwę i ekspresję słów. W moim odczuciu czyni to z recytacji rodzaj śpiewu, i to niezwykle pięknego.

Również prosta, wciąż modulująca struktura harmoniczna zbudowana jest z elementów charakterystycznych dla harmoniki recytatywu barokowego, z udziałem dwóch tylko instrumentów: organów i wiolonczeli, czyli *continua* znanego z siedemnastego i osiemnastowiecznej opery.

Tekst *Gaze for Gaze* został zbudowany z fraz i ze zdań, które mogliśmy kiedyś wypowiedzieć bądź usłyszeć albo może kiedyś w przyszłości je wypowiemy. Są proste i bezpośrednie; mogłyby pochodzić z piosenki pop, czytała czy telewizyjnej opery mydlanej. Kluczowe dla tekstu są relacje między jednostkami, a libretto składa się z serii dialogów zszytych w patchwork,

z którego stopniowo wyłaniają się relacje i wątki narracyjne. Wreszcie w drugim akcie zebrane zostają one w historię mężczyzny i kobiety; znajdują się oni w ciemności, wśród dusz żywotów, które mogły się zdarzyć, ale się nie ziściły.

Mimo mojej wielkiej miłości do opery – również tradycyjnej – czuję pewne oderwanie od jej sposobu traktowania akcji i muzyki. W *Gaze for Gaze* starałem się ustanowić inny rodzaj intymności i wrażenie bycia w środku rzeczy. To swego rodzaju odwrócenie tradycyjnej sytuacji operowej, w której akcję zwykle oglądamy z oddalenia. Zarazem większość oper dotyka tematów uniwersalnych, więc zawsze wydaje nam się, że traktują one o nas samych. W *Gaze for Gaze* objawia się to jeszcze dobitniej.

Niels Rønsholdt

/

Ida Urd

ur. w 1991 roku, kompozytorka i śpiewaczka duńska, gra również na elektrycznej gitarze basowej. Jest absolwentką Rytmisk Musikonservatorium w Kopenhadze. Ostatnio wydała minialbum *Embracing Solitude* – część swojego projektu solowego *Exstoa*. Występuje solo i w zespołach Hôy la, Tårn i Nicolai Noa. Pracowała też z zespołem Liima i z kolektywem kobiet Hun Solo.

Rik Willebrords

Kontratenor, uzyskał dyplom z wokalistyki na Królewskim Konserwatorium w Antwerpii w klasie Lubov Stuchevskiej. W 2019 roku ukończył studia wykonawcze w Musik und Kunst Privatuniversität w Wiedniu oraz kursy mistrzowskie URIM w Théâtre de la Monnaie w Brukseli.

W wieku 18 lat debiutował w operze dla dzieci na scenie Opery Flamandzkiej w Antwerpii i Gandawie. Jeszcze jako student konserwatorium wystąpił w wielu rolach, m.in. Cherubina w *Weselu Figara* Mozarta, Księcia Orłowskiego w *Zemście nietoperza* Johanna Straussa i Arbace w *Artaserse* Johanna Christiana Bacha. Specjalizuje się w repertuarze współczesnym, który wykonywał m.in. w Amsterdamie, Antwerpii, Xi'An, Operze Państwowej w Starej Zagorze, Petersburgu, Teatrze MUK w Wiedniu i Teatrze Państwowym w Brunszwiku.

Oprócz swej działalności operowej występuje często w recitalach. Wykonuje repertuar od Händla do Musorgskiego, a także oratoria od baroku do romantyzmu, m.in. *Glorię* i *Stabat Mater* Vivaldiego, *Pasję wg św. Mateusza* Bacha i *Kantatę Moskiewską* Czajkowskiego.

Wśród najnowszych występów Rika Willebrordsa są koncerty w Musikverein w Wiedniu i Grazu, brukselskiej La Monnaie oraz debiut w *L'Invisible* Ariberta Reimanna w Teatrze Państwowym w Brunszwiku, gdzie w przyszłym sezonie zaproszony został do zaśpiewania roli Belize w *Angels in America* Petera Eötvösa.

Weronika Cegielska

tancerka, choreograf, performer, muzyk. Kształciła się m.in. pod okiem Sonii Rafferty, Kiry O'Reilly, Luke'a Pella, Freddiego Opopu Addaie, Simona Vincenziego, Martina Hargreavesa i Seven Sisters Group. W roku 2013 jej plenerowa choreografia *Alabaster Song* (2012) oraz praca *Stop Staring. It's Not Polite* (2013) zostały wybrane do udziału w międzynarodowym festiwalu sztuki w Sztokholmie spośród 1600 innych prac. Artystka nieustannie poszukuje świeżego języka ruchowego i nowych sposobów wyrażania siebie. Jej zainteresowania w tańcu obejmują spektakle plenerowe (site-specific), instalacje, dance film, działania interdyscyplinarne oraz body i live art. Jako tancerz i muzyk jednocześnie jest otwarta na działania łączące różne formy sztuki oraz współpracę artystów z rozmaitych dziedzin. Interesuje się tańcem społecznym (community dance) i psychoterapią tańcem i ruchem (DMP). Zajmuje się także tańcem konceptualnym i live art.

W 2014 roku została zaproszona do wystąpienia w choreografii Bojany Cvejić, wyprodukowanej i zaprezentowanej w Tate Modern w Londynie. W tym samym roku ukończyła z wyróżnieniem studia magisterskie na Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance w Londynie w zakresie teatru tańca i performansu (Dance Theatre: The Body in Performance). Jej praca dyplomowa *Pieśń do moich wnętrzości* bada temat ludzkich włosów jako silnego symbolu tożsamości oraz pretekstu do dyskusji o intymności i narracji w relacji widz – artysta. Została ona zaprezentowana na festiwalach w Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Polsce i we Włoszech. Poza pracą solową współpracuje też z muzykiem Tomkiem Szczepaniakiem oraz artystami zagranicznymi, m.in. Claire Ridge w ramach jej pracy doktorskiej na Uniwersytecie w Coventry nad serią performansów *In Your Honour*. Otrzymała zaproszenie na Venice International Performance Art Week 2017 oraz uczestniczyła w interdyscyplinarnym projekcie zespołu Scenatet *Travers* w Glyptotece w Kopenhadze w 2018 roku.

SCENATET

jest zespołem eksperymentalnym z bazą w Kopenhadze, założonym w 2008 roku przez Annę Berit Asp Christensen. Działa w przestrzeni pomiędzy muzyką współczesną a sztuką konceptualną; w badaniach relacji między człowiekiem a sztuką nierzadko wykorzystuje środki pozainstrumentalne, ciało i zmysły. Występował na festiwalach duńskich Spor w Aarhus (2016) i Gong Tomorrow, a także Transit w Leuven (Belgia), Borealis w Oslo, w Huddersfield oraz na Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstademie.

Wydał album *Almost in G*, zawierający utwory Christiana Wintthera Christensena z koncertu monograficznego tego kompozytora podczas festiwalu Borealis w 2015 roku (Col Legno). Zainicjował projekt multimedialny z wykorzystaniem m.in. wcześniejszych badań Christensena nad *Parsifalem* Wagnera i techniki karaoke; ideą projektu jest ukazanie estetyki uwodzenia, czy raczej manipulacji, jakiej jesteśmy poddawani przez użycie nowoczesnych technologii. Scenatet ma również w swoim dorobku spektakl muzyczny *Tako rzeczce Golem*. Kompozytor Kaj Duncan David wykorzystał w nim temat i ideę powieści Stanisława Lema *Golem XIV*, której bohaterem jest superkomputer.

W maju bieżącego roku Scenatet wykonał na festiwalu Borealis *Symfonię na 20 pokoi* (1961) zmarłego w 2006 Nam June Paika; w czerwcu dał koncert-debiut kompozytorki Marty Śniady. Zespół planuje tournée z utworem *Nice Gus Win Twice* kompozytora i performerera Jessie Marino oraz artysty wideo Constantina Basica.

CHÓR VRC

znany z realizacji koncertów i wydarzeń na styku muzyki, teatru i performansu. Został założony w 2009 roku przez jego obecną dyrygentkę Joannę Malugę, doktor sztuki muzycznej,

absolwentkę UMFC w Warszawie i Akademii Muzycznej w Budapeszcie, adiunkta w Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Kierunek artystyczny, który Joanna Maluga nadaje chórowi, wynika z fascynacji muzyką współczesną.

Chór realizuje liczne prawykonania, współpracuje z takimi kompozytorami jak Miłosz Bembinow, Eunho Chang, Aleksandra Gryka, Andrzej Karłow, Jan Krutul, Adam Sławiński, Piotr Tabakiernik, Artur Słotwiński, Kamil Staszowski, Ignacy Zalewski. Występował podczas Warszawskiej Jesieni, Festiwalu Tradycji i Awangardy Muzycznej KODY w Lublinie oraz Festiwalu Nowe Epifanie w Warszawie. Współpracował m.in. z Filmoteką Narodową – Instytutem Audiowizualnym, Instytutem Adama Mickiewicza, Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina, Orkiestrą Sinfonia Varsovia, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski i Muzeum Narodowym w Warszawie.

Zespół rozbudowuje paletę stylistyczną, wykonując również muzykę dawną i utwory renesansowe jako kontrast i kontekst dla muzyki współczesnej. Realizuje autorskie projekty, takie jak koncert *Ciało. Między adoracją i rozkoszą* na chór a capella, spektakl *Dobranoc* na chór, perkusję, organy Hammonda i aktorkę, koncert i performans *Obudź się!* na chór, flet, wiolonczelę i perkusję czy *Wiatr z dalekich pól* – koncert poświęcony kompozytorom pochodzenia żydowskiego, zorganizowany w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Bierze również udział w konkursach chóralnych, w których zdobywa najwyższe laury.

Muzyki chóru można posłuchać na płytach CD, m.in. *VRC na Dobranoc* z oryginalnymi utworami inspirowanymi formą kołysanki. Najnowszego albumu VRC, prawykonania *Stabat mater – kantaty scenicznej z dialogiem* Ignacego Zalewskiego, można posłuchać również na Spotify i w innych platformach streamingowych.

sobota / **21 września** / 22:30

Instytut Teatralny

/ Warszawska Jesień **Klubowo**

Thomas Lehn syntezatory
Jerzy Rogiewicz perkusja

98 \

Partnerem wydarzenia jest
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

 :instytut+eatralny

Thomas Lehn

Ruptures (2019)**

na syntezatory

Jerzy Rogiewicz

Rytmy egzotyczne (2019)**

na perkusję

Thomas Lehn

pianista grający również na syntezatorach. Studiował reżyserię nagrań w Detmold i fortepian w Kolonii. Po ukończeniu studiów poświęcił się praktyce interpretacji i komponowaniu w czasie realnym. Od wczesnych lat dziewięćdziesiątych wykonuje muzykę elektroniczną na żywo na analogowych syntezatorach z lat sześćdziesiątych. Oprócz wykonywania własnej muzyki interpretuje również przy użyciu syntezatorów elektroniczne utwory innych kompozytorów, takich jak Bogusław Schaeffer, Éliane Radigue, Peter Jakober i inni. Jego muzyczne działania można uważać za nieustający wysiłek badawczy oraz próbę syntezy, destylacji, przeróbki, kontynuacji i przekraczania indywidualnej i zbiorowej muzycznej historii, włączenia się w proces muzycznej kreacji na rozmaite sposoby i w rozmaitym stopniu, za dążenie do słuchowego osiągnięcia muzycznej głębi.

Ruptures

W utworze *Ruptures* odnajdziemy szeroką gamę analogowych dźwięków elektronicznych, których tarcia i załamania służą przekroczeniu ich powierzchniowej postaci i odkryciu uspionych obszarów w ich wnętrzu.

Thomas Lehn

/

Jerzy Rogiewicz

ur. w 1983 roku w Bydgoszczy. Perkusista, kompozytor, pianista, wokalista, dyrygent, muzyk, człowiek. Debiutował w triu jazzowym Levity, z którym nagrał trzy albumy. Jako improwizator występował z takimi artystami jak Kazuhisa Uchihashi, Toshinori Kondo, DJ Lenar, Wojtek Mazolewski, Tomasz Duda czy Paweł Szamburski. Od 2010 roku stale współpracuje z Marcinem Maseckim, m.in. w duecie Ragtajmy, triu jazzowym, zespołach Profesjonalizm, Polonezy, V/TLD czy Jazz Band Młynarski-Masecki. Autor muzyki teatralnej i filmowej, m.in. do filmu *Żalanasz* Marcina Sautera czy *Krew Boga* Bartosza Konopki. W 2018 ukazała się jego płyta *Kolędy* na perkusję solo. Ważne miejsce w jego twórczości zajmuje muzyka dla dzieci.

Współpracuje kompozytorsko z Małą Orkiestrą Nowego Teatru, jest także twórcą zespołu *Jerz Igor*, w którym razem z Igozem Nikiforowem gra barokowo-popowe piosenki dla dzieci. 2 czerwca 2019 roku odbyła się premiera zamówionego przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN utworu *Król Maciuś I* na orkiestrę, chór i głosy solowe, z tekstem Grzegorza Uzdańskiego.

niedziela / **22 września**
/ 11:00 i 16:00
/ 12:00
/ 15:00
/ 14:00–18:00
/ 19:30
/ 22:30
/ 22:30

niedziela / **22 września**

/ 11:00 i 16:00

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

/ Sala Organowa im. Bronisława Rutkowskiego

/ **Mała** Warszawska Jesień

Dariusz Przybylski organy

Duo Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedynecki:

Karolina Mikołajczyk skrzypce

Iwo Jedynecki akordeon

O! Gramy organy!

György Ligeti

Volumina (1961–1962)

na organy
(fragmenty)

Jerzy Bauer

Pentatonium (1977)

na organy
(fragmenty)

Andrzej Krzanowski

Relief II (1985)

na akordeon
(opracowanie na organy – Dariusz Przybylski)

Dariusz Przybylski

improwizacja organowa

György Ligeti (1923–2006)

ur. 28 maja 1923 roku w Dicsöszentmárton (obecnie Tîrnâveni) w Siedmiogrodzie, zm. 12 czerwca 2006 w Wiedniu. Ukończył szkołę podstawową i gimnazjum w Kolozsvár (Kluż), tam rozpoczął też naukę gry na fortepianie i napisał pierwsze kompozycje. W szesnastym roku życia pokusił się o napisanie symfonii. W latach 1941–43 studiował w miejscowym konserwatorium u Ferencza Farkasa, zasięgał też konsultacji u Pála Kadosy w Budapeszcie. Wstrząsy narodowościowe i fala antysemityzmu w następstwie faszyzacji życia w Siedmiogrodzie uniemożliwiły mu uniwersyteckie studia matematyczno-fizyczne w Kluż. W 1943 roku został osadzony przez nazistów w obozie pracy przymusowej. Spośród jego najbliższych brat Gábor zginął w Mauthausen, ojciec – w Auschwitz. Matce kompozytora udało się przeżyć niemiecki obóz koncentracyjny. Po wojnie, w latach 1945–49, Ligeti podjął na nowo studia, tym razem w Akademii Muzycznej w Budapeszcie pod kierunkiem Ferencza Farkasa i Sándora Veressa. Aż do emigracji z Węgier w 1956 roku związany był jako pedagog z tą uczelnią, uczył harmonii, kontrapunktu i analizy form. Początkowo przekonany do socjalizmu, napisał pewną liczbę utworów mieszczących się w obowiązującym folklorystycznym nurcie. Podjmował jednak coraz częstsze próby wypracowania własnego, nowego warsztatu kompozytorskiego, pisząc „do szuflady”.

W grudniu 1956, po inwazji sowieckiej i zdławieniu powstania węgierskiego, przekroczył pieszo granicę kraju i udał się do Wiednia; przyjął obywatelstwo austriackie. W latach 1957–59 pracował w studiu muzyki elektronicznej w Kolonii. Już kompozycją *Apparitions* (1958–59) zwrócił na siebie uwagę obserwatorów sceny nowej muzyki; w latach sześćdziesiątych stawał się coraz szerzej znany i ceniony, także jako pedagog.

W latach 1959–72 wykładał na Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstademie. W 1969 – w czasie trwającej inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację – zjawiał się niespodziewanie na ostatnich Warsztatach Nowej Muzyki w Smolenicach na Słowacji, gdzie wygłosił wykład. Przez dziesięć lat (1961–71) zajmował stanowisko profesora gościnnego w Sztokholmie. Prowadził kursy mistrzowskie w wielu miastach świata, w latach siedemdziesiątych pracował jako pedagog w Stanach Zjednoczonych. W roku 1989 odszedł na emeryturę z Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu. Od 2000 problemy zdrowotne coraz bardziej ograniczały jego pracę twórczą. Ostatnim ukończonym utworem Ligetiego jest XVIII etiuda fortepianowa *Kanon*.

Wiele jego dzieł weszło na trwałe do repertuaru koncertowego. Były wielokrotnie wykonywane na Warszawskiej Jesieni. Wydaniem tego festiwalu w 2000 roku stał się recital fortepianowy Pierre’a Laurenta Aimarda, który wykonał cykl *Musica ricercata* i 17 *etiud fortepianowych* (bez ostatniej, ukończonej w 2001); całość koncertu została wydana na płytach Kroniki Dźwiękowej WJ. Ligeti otrzymał kilka wysokich odznaczeń, doktoratów

honoris causa i wiele nagród, w tym Grawemeyer Award (1986), nagrody fundacji im. Wolfa w Izraelu, im. Kossutha na Węgrzech (2003), Polar Music Prize (2004).

Mieszkał w Wiedniu, Hamburgu i Berlinie. Pytany, kim jest, odpowiadał: Węgrem z Siedmiogrodu, pochodzenia żydowskiego, obywatelem austriackim. Uważał Węgry za kraj rodzinny, ale zaznaczał, że jako asymilowany Żyd nie jest stuprocentowym Węgrem; nie mając chrztu, nie mógł się też nazwać w pełni asymilowanym. Wśród jego przodków był wybitny XIX-wieczny skrzypek Leopold Auer.

Wybrane utwory [od 1965]: *Requiem* na sopran, mezzosopran, dwa chóry mieszane i wielką orkiestrę (1963–65), *Lux aeterna* na szesnastogłosowy chór mieszany a cappella (1966), *Koncert na wiolonczelę i orkiestrę* (1966), *Lontano* na orkiestrę (1967), *Harmonies*, etiuda nr 1 na organy (1967), *Continuum* na klawesyn (1968), *II Kwartet smyczkowy* (1968), *Zehn Stücke für Bläserquintett* (1968), *Ramifications* na dwanaście instrumentów smyczkowych solo lub orkiestrę smyczkową (1968–69), *Coulée*, etiuda nr 2 na organy (1969), *Kammerkonzert* dla trzynastu instrumentalistów (1969–70), *Melodien* na orkiestrę (1971), *Doppelkonzert* na flet, obój i orkiestrę (1972), *Clocks and Clouds* na dwunastogłosowy chór żeński i orkiestrę (1972–73), *San Francisco Polyphony* na orkiestrę (1973–74), *Monument, Selbstportrait, Bewegung*, trzy utwory na dwa fortepiany (1976), *Le Grand Macabre*, opera według Michela de Ghelderode’a (1974–77, druga wersja 1996), *Hungarian Rock (Chaconne)* na klawesyn (1978), *Passacaglia ungherese* na klawesyn (1978), *Trio na skrzypce, róg i fortepian* (1982), *Trzy fantazje wg Friedricha Hölderlina* na szesnastogłosowy chór mieszany a cappella (1982), *Etiudy na fortepian*, księga I: *Désordre, Cordes vides, Touchés bloqués, Fanfares, Arc-en-ciel, Automne à Varsovie* (1985), *Koncert fortepianowy* (1985–88), *Nonsense Madrigals* na sześć głosów męskich do tekstów W.B. Randsa i L. Carrola na sześciogłosowy chór a cappella (1988–89), *Etiudy na fortepian*, księga II: *Galam borong* (1988–89), *Fém* (1989), *Vertige* (1990), *Mysteries of the Macabre*, trzy arie z opery *Le Grand Macabre* w aranżacji Elgara Howartha na sopran koloraturowy i orkiestrę do tekstu Michaela Meschkego i Györgya Ligetiego w angielskim przekładzie Geoffreya Skeltona na podstawie *La Ballade du Grand Macabre* Michela de Ghelderode’a (1974–77/1991), *Der Zauberlehrling* (1994), *En suspens* (1994), *Entrelacs* (1993), *L’escalier du diable* (1993), *Coloana in nita* (1993), *Coloana fara sfarçit* na fortepian mechaniczny (1993), *Koncert skrzypcowy* (1990, druga wersja 1992), *Sonata na altówkę solo* (1991–94), *Etiudy na fortepian*, księga III: *White on White* (1995), *Pour Irina* (1997), *A bout de souffle* (1998), *Canon* (2001), *Hamburgisches Konzert* na róg i orkiestrę kameralną (1998–99/2003), *Síppal, dobbal, nádihegedűvel* na głos (mezzosopran) i czterech perkusistów do tekstu Sándora Weöresa (2000).

Volumina

György Ligeti zaczął regularnie wykładać w Sztokholmie w 1961 roku. Za namową Hansa Ottego napisał dla szwedzkiego organisty Karla-Erika Welina utwór *Volumina* na organy solo. Stanowi on następstwo pierwszej udanej próby Ligetiego zmierzenia się z masami dźwiękowymi w *Atmosphères* na orkiestrę (1961). Technika kompozytorska zwana przez Ligetiego „ruchomymi klasterami” miała początek w *Viziók*, dziele rozpoczętym w Budapeszcie w 1956 roku, przed ucieczką kompozytora z Węgier. Po przybyciu do Kolonii (gdzie przez jakiś czas mieszkał u Stockhausena) Ligeti zetknął się z nowym myśleniem muzycznym w twórczości Stockhausena i Bouleza i rozpoczął pracę w studiu muzyki elektronicznej. Zaczęła kształtować się idea komponowania poprzez nakładanie wielu poziomów dźwięku. Technikę tę Ligeti zastosował częściowo w *Apparitions* (1958–59), a w pełni rozwinął właśnie w *Atmosphères*. Gęste pokłady brzmienia w tym utworze zbudowane są z wielu indywidualnych partii: w jednym z odcinków jest to na przykład 48-głosowy kanon lustrzany, w którym każdy instrument smyczkowy gra podobną, lecz zróżnicowaną rytmicznie wersję krótkiego motywu melodycznego. W *Volumina* zastosowanie podobnego podejścia w przypadku organisty-solisty (z asystentami wspierającymi pracę z rejestrami) było oczywiście niemożliwe. Zamiast tego Ligeti opracował koncepcję ruchomych klasterów jako bloków dźwiękowych. Wskazał ogólne obszary wysokościowe i czasy trwania za pomocą grubych czarnych linii; linia falista bądź gryzmoł mogą oznaczać szybką figurę pojedynczych dźwięków. *Volumina* rozpoczyna się od gry na wszystkich rejestrach i naciśnięcia wszystkich klawiszy na jednym manuale – kombinacja ta w czasie jednej z prób spowodowała pożar w silniku organów w Göteborgu. Rada kościelna w Bremie, gdzie planowano premierę dzieła, na tę wieść odwołała koncert. Ostatecznie *Volumina* zaprezentowano po raz pierwszy w maju 1962 roku w katedrze w Bremie, emitując z taśmy wykonanie Karla-Erika Welina z Göteborga. Welin dał prawykonanie poprawionej wersji dzieła w Kilonii w maju 1968 roku.

Robert Kirzinger

/

Jerzy Bauer

studiował w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Łodzi: teorię muzyki (dyplom w 1959), dyrygenturę (dyplom w 1961) oraz kompozycję pod kierunkiem Tomasza Kiesewettera (dyplom w 1966). W latach 1969–70 odbył studia uzupełniające u Nadii Boulanger w Paryżu. W roku 1987 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, zaś w 1992 profesora zwyczajnego. W latach 1989–91 sprawował funkcję wiceprezesa zarządu głównego Związku Kompozytorów Polskich w Warszawie.

Utwory Jerzego Bauera były wykonywane na wielu koncertach i festiwalach, m.in. na Warszawskiej Jesieni, Poznańskiej Wiośnie

Muzycznej i Festiwalu Polskiej Muzyki Współczesnej Musica Polonica Nova we Wrocławiu, na Berlińskich Festwochen, w Paryżu i w Stanach Zjednoczonych.

W 1985 roku otrzymał pierwszą nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Kompozytorskim w Kamieniu Pomorskim za utwór *Accende lumen sensibus* na organy (1985), w 1988 brązowy medal podczas XXXI Concours International de Guitare zorganizowanego przez Radio France w Paryżu za utwór na gitarę solo *Les Couleurs et les Rythmes en Mouvement*, w 1991 roku pierwszą nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie im. Wawrzyńca Żuławskiego w Warszawie za *Malowanki wiejskie* na sopran i fortepian (1991), w 1993 i 1995 roku został dwukrotnie uhonorowany pierwszą nagrodą w Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim w Tychach za utwory na gitarę solo: *Improwizacje Aretuzy* i *Bachcabacha*. W 2008 na Międzynarodowym Konkursie w Mikołowie otrzymał pierwszą nagrodę za *Modlitwę „Libera me Domine”* na organy i kwintet instrumentów dętych blaszanych.

W 1980 roku został uhonorowany nagrodą indywidualną pierwszego stopnia Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci i młodzieży, a w 2006 Srebrnym Medalem Zasłużony kulturze – Gloria Artis.

Wybrane utwory (od 1985): *Barwy przestrzeni* na flet, wiolonczelę i fortepian (1985), *Tarantella* na waltornię i fortepian (1985), *Concerto per violoncello e orchestra* (1985), *Accende lumen sensibus* na organy (1985), *Kołysanka* na fortepian (1985), *Zdarzenie* na perkusję (1986), *Musica per quattro flauti* (1986), *Les images du mouvement* na klawesyn i gitarę (1986), *Un desir* na chór a cappella (1986), *3 Primitivi* per violoncello e pianoforte (1987), *Jasne świergotania* na flet i orkiestrę (1987), *Pocztówka z gór* na dwa fortepiany (1988), *Play for moods* na kwartet smyczkowy (1988), *Missa Pagana* na baryton solo, chór mieszany, trzy flety, gitarę i fortepian (1988), *Libera me Domine* [wersja pierwsza] na sektet smyczkowy i organy (1989), *Libera me Domine* [wersja druga] na organy (1989), *Ritornello e choro* na skrzypce i orkiestrę (1989), *Les couleurs et les rythmes en mouvement* na gitarę (1989), *A jednak habanera ... (w 115 rocznicę urodzin M. Ravela)* na klawesyn i gitarę (1990), *Play serious to make fun* na flet, gitarę i akordeon (1991), *Malowanki wiejskie* na sopran (mezzosopran) i fortepian (1991), *Trio nr 1* na fortepian, skrzypce i wiolonczelę (1992), *Wariacje w poszukiwaniu tematu* na wiolonczelę (1992), *Improwizacja jubileuszowa Aretuzy* na gitarę (1993), *Epitafium pamięci Witolda Lutosławskiego* na skrzypce, wiolonczelę i fortepian (1994), *Uwertura złocista* na septet waltorniowy (1994), *Trio nr 2 „La serietà e leggerezza”* na skrzypce, wiolonczelę i fortepian (1995), *Variations by means of bachcabachab* na gitarę (1995), *Trio „Musikalische Stimmung und Scherz”* na flet altowy i gitarę (1996), *Duo concertante* na duet gitarowy i orkiestrę symfoniczną (1997), *Zaśpiew z gór* na wiolonczelę i fortepian (1998), *Rozmyślenia eschatologiczne (pamięci Bernarda Pietrzaka)* na organy

(1998), *Zbiór miniatur fortepianowych z elementami improwizacji dla dzieci* (1998), *BACHCAB na organy* (1999), *4 Momenty muzyczne na gitarę* (1999), *Rezonanse i rytmy na obój i fortepian* (1999), *Mowo ojczysta na czterogłosowy chór dziecięcy* (1999), *Fanfary, dzwony i dzwonki na fortepian i orkiestrę symfoniczną* (2000), *Moment muzyczny na skrzypce i fortepian* (2000), *Dlaczego ogórek nie śpiewa? na mezzosopran i fortepian* (2000), *Cykl pieśni do tekstów Wisławy Szymborskiej na mezzosopran i fortepian* (2001), *Stylizacje na dwa akordeony* (2002), *Dualistyl na obój i fortepian* (2003), *Kaprys węgierski na fagot i fortepian* (2005), *To na wiolonczelę i fortepian* (2006), *Modlitwa „Libera me Domine” na organy i kwintet instrumentów dętych* (2008), *II Koncert wiolonczelowy* (2013), *Pocztówka z gór na oktety gitarowe* (2014), *BisGit na oktety gitarowe* (2014), *Wenus do wiersza Haliny Poświatowskiej na sopran (mezzo) i fortepian* (2014), *Koniugacja do wiersza Haliny Poświatowskiej na sopran (mezzo) i fortepian* (2015), *Akwarela dla dwóch na flet, wiolonczelę i dla żartu* (2017).

Pentatonium

Tytuł pochodzi od nazwy skali – pentatonika. Wikipedia objaśnia tę nazwę tak: „skala złożona z pięciu stopni, zbudowana w obrębie oktawy. Jest popularna między innymi w polskiej muzyce ludowej. Słowo pentatonika pochodzi z języka greckiego i oznacza właśnie pięć dźwięków. Przykładem pentatoniki mogą być dźwięki pięciu kolejnych czarnych klawiszy fortepianu. Termin ten zasadniczo stosowany był tylko w odniesieniu do orientalnych skal muzycznych, jednak obecnie odnoszony jest do wszystkich skal, które składają się z pięciu dźwięków. Skala pentatoniczna była pierwszym etapem kształceniu tonalności, wystąpiła we wszystkich kulturach na świecie. Wykształciła się ze skali ditonicznej i tritonicznej. Spotykana jest również w polskiej muzyce ludowej, jak np. w pieśni weselnej *Chmiel*”.

W moim *Pentatonium* pentatonika jest transponowana, rytmizowana i klasterowana; utwór sprawia wrażenie improwizowanej zabawy pentatonikami.

Jerzy Bauer

/

Andrzej Krzanowski (1951–1990)

ur. w Bielsku-Białej kompozytor, akordeonista, pedagog. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach kompozycję pod kierunkiem Henryka Mikołaja Góreckiego (dyplom z wyróżnieniem) i grę na akordeonie u Joachima Pichury. Po ukończeniu studiów pracował jako pedagog w tej uczelni. Laureat licznych konkursów kompozytorskich, m.in. im. Artura Malawskiego (1976, 1980), Międzynarodowego Konkursu im. C.M. Webera w Dreźnie (1978, 1979), w Digne-les-Bains (1981, 1987) i Anconie (1986). W latach 1984–90 prowadził klasę współczesnego akordeonu podczas Międzynarodowych Wakacyjnych

Kursów Nowej Muzyki w Darmstadtzie, a w 1987 na międzynarodowych kursach Letniej Akademii „Time of Music” w Viitasaari w Finlandii. Na zamówienie Krzysztofa Pendereckiego na festiwal w Luśławicach skomponował *II Symfonię*. W roku 1986 był stypendystą Witolda Lutosławskiego, w 1988 – Scottish Art Council w Glasgow. Po spektakularnym debiucie podczas festiwalu Młodzi Muzycy Młodemu Miastu w Stalowej Woli (1975) wymieniany był jako jedna z głównych postaci „pokolenia Stalowej Woli”, „rocznika 1951” i „nowej szkoły śląskiej”.

Wybrane utwory: *Trzy utwory na obój i trąbkę* (1972), *Szkice na klarnet* (1972), *Sonata na akordeon* (1972), *Kanon* na akordeon (1973), *Partita* na obój, klarnet i fagot (1974), *Nokturn, preludium i fuga* na kwintet akordeonowy (1971–75), *I Symfonia* (1975), *Trzy etiudy* na sopran (1974–76), *Canti di Wratislavia* na orkiestrę (1976), *I Kwartet smyczkowy* (1976), *Transpainting*, spektakl audiowizualny (1977), *Studium I–V* na akordeon (1973–78), *II Kwartet smyczkowy* (1978), *Sonata na tubę* (1978), *Con vigore*, koncert dla ośmiu wykonawców (1978), *Sonatina na akordeon* (1979), *Trzy medytacje* na akordeon (1979), *Chorał*, *Cztery bagatele*, *Katedra* na akordeon (1979), *Trzy utwory na kwintet akordeonowy* (1980), *Alkagran* na kwintet akordeonowy (1980), *Concerto na orkiestrę* (1978–81), *Wiatr echo niesie po polanie* na dwa akordeony, wersja A (1981), *Mała partita* na skrzypce solo (1981), *Salve Regina* na chór chłopięcy lub żeński (1981), *Sześć audycji* na głosy recytujące i zespoły instrumentalne (1973–82), *Reminiscencje* na akordeon, klarnet, skrzypce i wiolonczelę (1983), *Capriccio* na akordeon (1983), *Impresje wiosenne* na akordeon (1983), *Impresje lata* na flet, klarnet i akordeon (1984), *II Symfonia* na trzynaście instrumentów smyczkowych (1984), *Relief I, II* na akordeon (1984, 1985), *Relief III* na organy (1985), *Relief IV* na sopran i dzwony rurowe (1985), *Gdzie kończy się tęcza* na perkusję i klarnet basowy (1985), *Trzy etiudy na akordeon* (1985), *Relief V* na wiolonczelę (1985), *Relief VI* na akordeon basowy (1986), *Impresje jesienne* na akordeon basowy (1986), *Divertimento* na akordeon (1986), *II Sonata na akordeon* (1987), *Cztery nowele* na akordeon (1987), *Nokturn* na dwa akordeony (1987), *III Kwartet smyczkowy* (1988), *Relief IX* na kwartet smyczkowy i taśmę (1988), *Relief VIII* na taśmę i akordeon (1989), *Sonata na gitarę* (1990).

Relief II

Cykl 9 *Reliefów*, powstały w latach 1984–1989, a więc w ostatnim okresie życia Andrzeja Krzanowskiego, jest jednym z przykładów wykorzystania sztuk plastycznych w jego twórczości. Technika rzeźbiarska służąca tworzeniu płaskorzeźb o różnym stopniu wypukłości, w której tak ważne jest tworzywo, w *Reliefie II* znajduje swoją mocną paralełę. Akordeon ma bowiem takie możliwości kształtowania dźwięku, dynamiki, barwy i artykulacji, że przy wprowadzonej w tym utworze zasadzie rozszerzania i zawężania

pasm oraz konsekwentnej obróbce tworzywa (skala półton-cały ton) powstaje „relief muzyczny”. Nie jest to dzieło dramatyczne ani wirtuozowskie. Czas płynie powoli na niskich, subtelnie zmieniających się poziomach dynamicznych, ścieżki dźwięków tworzących pasma o różnej gęstości zapisane są wyłącznie liniami poziomymi rozpiętymi na odmierzających czas regularnych kreskach taktowych, a statyczny przebieg wzbogacają tylko wibracjami. Dźwięki kolejno nakładają się na siebie i znikają, czasami występują w imitacji, a samodzielne akordy pojawiają się incydentalnie. Kontemplacja czasu, wielopoziomowość, subtelność i... dedykacja dla znakomitego kompozytora japońskiego Toshia Hosokawy wyjaśniają podtytuł tego utworu: „japoński”.

Relief II na akordeon powstał w 1985 roku. Prawykonanie (w wersji kameralnej) odbyło się 28 września 1994 podczas IV Muzycznych Spotkań Młodych „Alkagran” w Bielskim Centrum Kultury.

Grażyna Krzanowska

/

Dariusz Przybylski

ur. w 1984 roku, w 2008 ukończył Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w klasie kompozycji Marcina Błazewicza i w klasie organów Andrzeja Chorościńskiego. Studiował także w Kolonii, Karlsruhe i Frankfurt nad Menem. W 2016 uzyskał stopień doktora habilitowanego sztuki. Komponował na zamówienie m.in. Deutsche Oper Berlin, Ensemble Modern, Warszawskiej Opery Kameralnej, Opery Poznańskiej, Stowarzyszenia im. L. van Beethovena, Narodowego Forum Muzyki, Filharmonii Poznańskiej, Gorzowskiej, Kaliskiej. Wykłada kompozycję na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina. Prowadził wykłady gościnne w Nowym Jorku, Hamburgu, Rzymie, Stambule, Mińsku i Moskwie, a w roku akademickim 2010/11 klasę kompozycji w Keimyung University w Daegu (Korea Południowa). Stypendysta m.in. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Centrum Kultury, DAAD, Fundacji Deutsche Bank w programie Akademie Musiktheater heute, Internationale Ensemble Modern Akademie 2012/13, Kunststiftung NRW 2013. Laureat międzynarodowych i ogólnopolskich konkursów kompozytorskich. Nominowany do Paszportów „Polityki” 2014 i Koryfeusza 2015 i 2018. Laureat Fryderyka 2018 za album *Already It Is Dusk* (Requiem Records). Kompozytor-rezydent Ensemble Phönix16 (Berlin, 2012/13) i Filharmonii Gorzowskiej (2015/16). Kurator „Opus Series” – kolekcji muzyki współczesnej w wydawnictwie Requiem Records oraz programu Muzyka Naszych Czasów. Jest członkiem Związku Kompozytorów Polskich, Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej oraz Stowarzyszenia Autorów ZAiKS.

/

Duo Karolina Mikołajczyk & Iwo Jedynecki

laureaci pierwszych nagród i Grand Prix w międzynarodowych konkursach muzycznych we Francji, Chorwacji, Austrii, Włoszech oraz Polsce. Występowali z recitalami we Francji, Szwajcarii, Niemczech, Włoszech, Hiszpanii, Chinach, Gruzji, Singapurze, Wietnamie, Kambodży, Tajlandii i Stanach Zjednoczonych; koncertowali w tak znanych salach jak nowojorska Carnegie Hall, Guangzhou Opera House, The Star Performing Arts Center w Singapurze. W 2018 roku odbyli trasę koncertową po Chinach, gdzie występowali w najważniejszych salach koncertowych.

Wiele utworów zyskuje w interpretacji duetu nowe, oryginalne brzmienie, dzięki transkrypcjom na akordeon autorstwa Iwona Jedyneckiego. Artyści sięgają po znane dzieła literatury kameeralnej i dają im nowe oblicze. Bogaty repertuar duetu obejmuje kompozycje od baroku do czasów najnowszych. Zespół chętnie wykonuje muzykę współczesną i współpracuje z czołowymi kompozytorami polskimi, którzy dedykują im swoje utwory.

W 2016 roku duet dał prawykonanie dedykowanego artystom koncertu na skrzypce, akordeon i orkiestrę symfoniczną Marcina Błażewicza z Orkiestrą Symfoniczną UMFC pod dyr. Wojciecha Rodka; utwór ten muzycy wykonywali także w Filharmonii im. H. Wieniawskiego w Lublinie pod dyr. Piotra Wajraka. Zespół współpracował również z Orkiestrą Symfoniczną im. K. Namyśłowskiego w Zamościu oraz z Warschauer Symphonie-Orchester pod dyr. Tadeusza Wicherka.

W 2016 roku ukazała się ich płyta *Première*, wydana przez wytwórnię Requiem Records. Album zawiera utwory na skrzypce i akordeon napisane w latach 1952–2015. W większości są to premiery fonograficzne.

Karolina Mikołajczyk gra na instrumencie Duke London z 1776 roku, Iwo Jedynecki – na instrumencie Pignini Sirius Millennium. Zakup instrumentów został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

niedziela / **22 września** / 12:00

Austriackie Forum Kultury

112 \

Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

niedziela / **22 września** / 12:00

Spotkanie z kompozytorem:

Zygmunt Krauze

Moderator: **Krzysztof Kwiatkowski**

/ 113

Spotkanie prowadzone w językach polskim i angielskim.

niedziela / **22 września** / 15:00

Austriackie Forum Kultury

114 \

Współorganizatorem warsztatów jest Koło Młodych
Związku Kompozytorów Polskich.
Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

||| ZKP |||
związek kompozytorów polskich

Warsztaty kompozytorskie:
Wykładowca: **Zygmunt Krauze**
Koordynator: **Aleksandra Bilińska**

Udział czynny w warsztatach – wyłącznie dla kompozytorów
wcześniej zakwalifikowanych, udział bierny – wstęp wolny.

Warsztaty prowadzone w języku polskim.

niedziela / **22 września**

/ 14:00–18:00

Instytut Teatralny

Jan Sosiński reżyseria
Andrzej Kosowski scenariusz
Piotr Koper zdjęcia
Grzegorz Marteck dźwięk
Konrad Nowakowski montaż

116 \

Współorganizatorami wydarzenia i koproducentami filmów dokumentalnych są Polskie Wydawnictwo Muzyczne i TVP Kultura.

Rejestracje dzieł powstały we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym, Orkiestrą Muzyki Nowej, Polskim Radiem S.A. i Związkiem Kompozytorów Polskich.

Partnerem wydarzenia jest
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

:instytut+eatralny

Posłuchaj. Obejrzyj. Zapytaj
maraton filmowy połączony ze spotkaniami z twórcami

Część I / 14:00

Aleksander Nowak Ahat ilī. Siostra bogów premierowy pokaz fragmentów opery

Najnowsze dzieło operowe kompozytora zostało napisane do libretta Olgi Tokarczuk i zaprezentowane publiczności podczas festiwalu Sacrum Profanum w Krakowie we wrześniu 2018 roku. Prawykonanie przygotowali: od strony inscenizacyjnej Pia Partum, od strony muzycznej Marek Moś. W prawykonaniu wzięli udział wybitni śpiewacy, Chór Polskiego Radia w Krakowie oraz AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy. Sceniczna wersja kompozycji została zarejestrowana przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne i Krakowskie Biuro Festiwalowe.

Spotkanie z **Aleksandrem Nowakiem**

prowadzi Ewa Szczecińska (Polskie Radio)

Rozmowa z laureatem najnowszego Paszportu „Polityki”, kompozytorem wielu dzieł scenicznych, wykładownicą katowickiej Akademii Muzycznej.

Kurczęta, bogowie, kosmici (2019, 40 minut) premierowy pokaz filmu dokumentalnego o **Aleksandrze Nowaku**

Filmowy podgląd introwertycznej postaci, sprawiającej na pierwszy rzut oka wrażenie osoby smutnej, a tak naprawdę tryskającej pomysłami twórczymi i obdarzonej niezwyklej poczuciem humoru.

Część II / 15:20

Agata Zubel Bildbeschreibung
premierowy pokaz fragmentu opery

Podczas zeszłorocznej Warszawskiej Jesieni odbyła się polska premiera opery, stworzonej do dramatu Heintera Müllera. Utwór ten powstał na zamówienie Klangforum Wien oraz Instytutu Adama Mickiewicza. Zespół z Wiednia zaprezentował *Bildbeschreibung* pod dyrekcją Titusa Engela z udziałem samej kompozytorki oraz Franka Wörnera. Koncertowa wersja utworu została zarejestrowana przez TVP Kultura i Polskie Radio we współpracy z Polskim Wydawnictwem Muzycznym i Związkiem Kompozytorów Polskich.

Spotkanie z **Agatą Zubel** prowadzi dr Daniel Cichy (Polskie Wydawnictwo Muzyczne)

Rozmowa z kompozytorką i wykonawczynią muzyki współczesnej, pedagogiem oraz mecenas rezydencji artystycznych młodych twórców.

Yes I (2019, 30 minut)
premierowy pokaz filmu dokumentalnego o **Agacie Zubel**

Film opiera się na podwójnej narracji twórcy–odtwórcy oraz pokazuje wspaniałe rozwój obu tych aktywności artystycznych u Agaty Zubel. Kompozytorka obdarzona jest bowiem nieograniczoną kreatywnością, olbrzymimi możliwościami wokalnymi i magnetyczną osobowością.

Andrzej Krzanowski Audycja V
premierowy pokaz fragmentu metaopery

Na światową prapremierę tego utworu trzeba było czekać czterdzieści jeden lat. Dopiero we wrześniu 2018 roku, najpierw w Katowicach, a później w Warszawie, dzieło zostało zaprezentowane w takiej formie, w jakiej wymyślił je kompozytor. Podczas koncertu na Warszawskiej Jesieni zaprezentowali *Audycję V* soliści, aktorzy, mimowie, tancerze oraz Camerata Silesia i Orkiestra Muzyki Nowej pod dyrekcją Szymona Bywalca. Reżyserem spektaklu była Natalia Babińska. Pełna sceniczna wersja została zarejestrowana przez TVP Kultura i Polskie Radio we współpracy z Polskim Wydawnictwem Muzycznym, Związkiem Kompozytorów Polskich i Orkiestrą Muzyki Nowej.

Spotkanie z **Janem Sosińskim, Andrzejem Kosowskim, Piotrem Koprem i Grzegorzem Marteckim** prowadzi Barbara Schabowska (Instytut Adama Mickiewicza)

Przerwana podróż (2019, 30 minut)
premierowy pokaz filmu dokumentalnego o **Andrzeju Krzanowskim**

Opowieść o Andrzeju Krzanowskim, kompozytorze i akordeoniście, którego przedwczesna śmierć zatrzymała niezwykłą muzyczną podróż. Nazywany Chopinem akordeonu, nie tylko podniósł ten instrument z biesiadnej czeluści do artystycznego Olimpu, ale sam stworzył dla niego genialne utwory, natchnął miechami całe pokolenie kompozytorskie i ulepił j120 pokolenia znakomitych polskich wykonawców.

niedziela / **22 września** / 19:30

Studio Koncertowe Polskiego Radia

im. Witolda Lutosławskiego

Łukasz Długosz flet
Piotr Roemer elektronika
Paweł Hendrich elektronika

BASEL SINFONIETTA

120 \

Baldur Brönnimann dyrygent

Ewa Guziotek-Tubelewicz reżyseria dźwięku

Partnerem wydarzenia jest Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

ZAiKS

Cécile Marti

Seeing Time 1 (2019)**
na orkiestrę

Piotr Roemer

Fantasma (2019)**
na orkiestrę symfoniczną i elektronikę
(zamówienie Warszawskiej Jesieni i Stowarzyszenia
Autorów ZAiKS)

Katharina Rosenberger

Rein (2019)*
na orkiestrę

PRZERWA

/ 121

Paweł Hendrich

Absusurrus (2019)**
na flet, orkiestrę i elektronikę
(zamówienie Warszawskiej Jesieni i Stowarzyszenia
Autorów ZAiKS)

Oscar Bianchi

Exordium (2015–2016)*
na orkiestrę

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

Cécile Marti

ur. w Zurychu, kompozytorka szwajcarska. Od dzieciństwa pasjonowała się muzyką, dorastała w środowisku artystycznym. W wieku ośmiu lat grała na skrzypcach i fortepianie i zainteresowała się muzyką współczesną. Pierwsze kompozycje stworzyła w czasie studiów wiolinistycznych w Zurychu. Studiowała kompozycję u Dietera Ammanna w Wyższej Szkole Muzyki w Lucernie, którą ukończyła w 2010 roku. Następnie pracowała z Georgiem Friedrichem Haasem, Hanspeterem Kyburzem, Kaiją Saariaho i Malcolmem Singerem. W 2017 roku obroniła doktorat pod kierunkiem Juliana Andersona w londyńskiej Guildhall School of Music and Drama. Obecnie odbywa studia podyplomowe w King's College w Londynie.

W 2008 roku zdobyła I Nagrodę w Międzynarodowym Konkursie Kompozycji Orkiestrowej w ramach IX Wiosennych Dni Muzyki Współczesnej w Weimarze. Również w 2008 została zaproszona na festiwal Młodzi Artyści Koncertują w Davos. Nagrodzony tam utwór orkiestrowy *Bubble Trip* wykonała Orkiestra Symfoniczna w Lucernie pod kierunkiem Kaspara Zehndera. Koncert skrzypcowy *AdoRatio* w wykonaniu solistki Bettiny Boller i zespołu Collegium Novum Zürich pod kierunkiem Michaela Wendeburga zabrzmiał na Festiwalu w Lucernie w 2010 roku, a następnie w Tonhalle w Zurychu i na festiwalu Klangspuren w Schwyz. W 2012 jej orkiestrowy utwór *Wave Trip* wykonano w Sonderhausen i Nordhausen (Niemcy), zaś *Thread* na skrzypce i orkiestrę zabrzmiał na festiwalu Musica Nova w Helsinkach w 2015. *Seven Towers*, blisko półtoragodzinny cykl orkiestrowy złożony z siedmiu utworów, miał premierę w 2016 roku w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Biel/Solothurn. Pierwsze ogniwo tego cyklu wykonane zostało także przez Orkiestrę Symfoniczną w Bernie pod dyrekcją Maria Venzago, szóste zaś – przez Geneva Camerata. Utwory Cécile Marti były prezentowane w Szwajcarii, Niemczech, Austrii, Finlandii, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych. W 2011 roku otrzymała stypendium miasta Zurych – Werkjahr Zürich, zaś w sezonie 2018/19 – Carte Blanche Fundacji SUISA. W sezonie 2011/12 była rezydentką w Londynie na zaproszenie Fundacji Landis&Gyr, a w 2015/16 – przy Orkiestrze Symfonicznej w Biel/Solothurn. Otrzymała także stypendia Fundacji im. Alberta Koechlina w Lucernie i Swiss National Foundation.

Wybrane utwory: *Im Würfel* na sekstet (2004), *Im Kreis* na sekstet (2005), *Octoccata* na dwa fortepiany / osiem rąk (2006), *Streifen* na kwartet (2007), *Pulse* na kwartet (2008), *Bubble Trip* na orkiestrę (2004–07), *Trennend Verschmelzen* na sopran i trąbkę (2007), *Traumrede* na wiolonczelę (2005), *Oktogon* na kwartet smyczkowy (2008), *Changing Five* na fortepian (2010), *AdoRatio* na skrzypce i zespół (2009–10), *Wave Trip* na orkiestrę (2011), *Hidden* na skrzypce i wiolonczelę (2011), *Trapez* na kwartet smyczkowy (2012), *Seven Towers 1 – Seven Spaces* na wielką orkiestrę (2013), *Seven Towers 2 – Second Space* na wielką orkiestrę

(2013), *Seven Towers 3 – Third Space* na wielką orkiestrę (2014), *Seven Towers 4 – Fourth Space* na wielką orkiestrę (2014), *Seven Towers 5 – Fifth Space* na wielką orkiestrę i chór (2015), *Seven Towers 6 – Sixth Space* na orkiestrę kameralną (2015), *Seven Towers 7 – Seventh Space* na wielką orkiestrę i chór (2015), *Thread* na skrzypce i fortepian (2015), *Wendung* na fortepian na cztery ręce (2016), *Five Times* na kwintet dęty (2017), *Forming Sculpture–Sculpting Process* na trio fortepianowe (2017), *Violin plus Five–Dancing Spectra* na sextet (2018), *In Stein Gemeisselt* na kwartet smyczkowy (2018–19).

Seeing Time 1

to pierwszy narracyjny utwór baletowy o pełnych rozmiarach (90 minut) w dorobku Cécile Marti. Składa się z kilku odcinków, które mogą być wykonywane osobno (bez tańca) lub jako baletowa całość. Balet *Seeing Time* jest owocem projektu badawczego poświęconego rozwojowi w czasie. Wynikiem tych badań jest także cykl orkiestrowy zatytułowany *Seven Towers* (2012–15), w którym autorka eksploruje siedem różnych rodzajów czasu muzycznego.

Czas muzyczny może być celowy, statyczny, chwilowy, itp. *Seeing Time 1* rozwija tę ideę w formie narracji choreograficznej. Rozwój muzyczny w największym stopniu określają tu dwa rodzaje czasu: statyczny kontra dynamiczny, nieraz nakładające się na siebie. Narracja baletu opiera się na niezwyklej doświadczeniu życiowym kompozytorki, zapisanym w jej obszernych dziennikach: w młodym wieku doznała ona wylewu krwi do mózgu, którego fizyczne skutki odczuwa do dziś. *Seeing Time I* opisuje moment zmiany, gdy rozpoczął się wylew. Doświadczenie nieodwracalnej fizycznej przemiany stało się także częścią jej muzycznej wyobraźni. Na poziomie muzyki słyszymy nieregularny puls rytmiczny, silne akcenty, statyczne wysokości dźwięków symbolizujące fizyczny paraliż ciała. Kolejne efekty muzyczne opisują ograniczoną zdolność widzenia: ślepotą, martwe punkty wyrażane są klasterami wysokich brzmień. Ambicją autorki było, aby jej balet wyrażał połączenie prawdziwego życiowego doświadczenia jako źródła wyobraźni muzycznej i różnych typów czasu muzycznego.

Cécile Marti

/

Piotr Roemer

ur. w 1988 roku w Krakowie, absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie w specjalnościach teoria muzyki i kompozycja (dyplomy z wyróżnieniem). Obecnie pisze rozprawę doktorską pod kierunkiem Magdaleny Długosz.

Zwycięzca konkursu kompozytorskiego Call for Sounds (Warszawska Jesień 2009). Swoją twórczość muzyczną prezentował na wielu festiwalach muzycznych w Polsce i za granicą. Na przełomie

stycznia i lutego 2014 roku był kompozytorem rezydentem w Lizbonie w ramach projektu MINSTREL – Miso Music Portugal (LEC). W latach 2012–15 współpracował jako zaproszony kompozytor z China Conservatory of Music oraz zespołem Forbidden City Chamber Orchestra, owocem czego był koncert w Pekinie *Inspiracje z czterech stron świata*, na którym został wykonany jego utwór *Cpujrotu* na zespół tradycyjnych chińskich instrumentów i elektronikę. W roku akademickim 2017/18 studiował, w ramach programu Erasmus+, w rzymskim Conservatorio di Musica „Santa Cecilia”, Dipartimento di Nuove tecnologie e linguaggi musicali (Musica Elettronica).

Jest również tancerzem i nauczycielem tanga argentyńskiego. W latach 2017–18 współpracował z zespołem *Tangere*, prowadzonym przez światowej sławy tancerza Gianpiera Galdiego oraz występował m.in. na koncertach w Pagani, Neapolu, Palermo, Ravninie oraz Cluj-Napoca.

Pisze opowiadania (laureat kilku konkursów literackich) i teksty o muzyce. Publikował m. in. w antologiach opowiadań wydawnictw Replika, Forma, Van Der Book, a także na łamach pisma „Glissando”.

Laureat Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2010), Stypendium Naukowego Miasta Krakowa (2010), Stypendium Artystycznego Fundacji Sapere Auso (2011), stypendium w ramach Funduszu Popierania Twórczości im. Andrzeja Szczypiorskiego przy Stowarzyszeniu Autorów ZAiKS (2014) oraz Stypendium Twórczego Miasta Krakowa (2016). W 2019 roku został członkiem Związku Kompozytorów Polskich.

Wybrane utwory: *Tango sonore – kompozycja elektroakustyczna* (2009), *Trio na stół i nożyce preparowane* na dwoje skrzypiec, kontrabas i live electronics (2011), *Tesla* na dwa saksofony (2011), *Projekt: Tesla* na warstwę elektroakustyczną oraz improwizujących muzyków (2011), *Re-Sublimacje* na orkiestrę smyczkową i perkusję (2012), *Soneostasis* na zespół kameralny i media elektroniczne (2013), *Sin palabras*, poemat elektroakustyczny (2014), *Cpujrotu* na zespół tradycyjnych chińskich instrumentów i elektronikę (2015), *Camadelirium* na małą orkiestrę symfoniczną (2015), *Antyfona* na puzon solo, zespół instrumentów dętych blaszanych i elektronikę (2016), *Duet* na orkiestrę symfoniczną i elektronikę; kompozycja kolektywna (2016), *Duet → Solo* na orkiestrę symfoniczną i elektronikę (2016), *Expressis non-verbis* monodram audiosceniczny na tancerkę solo (2016), *Sublimacje* na orkiestrę smyczkową i perkusję (2018), *Panopticum*, kompozycja elektroakustyczna (2019).

Fantasma

Ulotna wizja dźwięków wielokształtnych i wieloznacznych. Fantastos był jednym z bogów snu, objawiającym się w postaci przedmiotów martwych, takich jak woda i kamień. W tym utworze dźwięki żyją albo może udają, że tak właśnie jest. Muzyka chce

znaczyć coś więcej niż tylko zaburzenie falowe w ośrodku sprężystym. *Fantasma* jest swobodną fantazją; snem o zjawach, duchu, tchnieniu, oddechu, modlitwie, obecności i śmierci.

Piotr Roemer

/

Katharina Rosenberger

kompozytorka szwajcarska. Znaczna część jej twórczości jest umiejscowiona w kontekście interdyscyplinarnym i przeciwstawia się tradycyjnym praktykom koncertowym sposobem, w jaki dźwięk jest wytwarzany, słyszany i widziany. Jej kompozycje, instalacje i multidyscyplinarne opery przedstawiane były na wielu festiwalach, jak Wittener Tage für Neue Kammermusik, KunstFest-Spielen Herrenhausen, Heroines of Sound w Berlinie, Lucerne Festival, Tage für Neue Musik w Zurychu, Journées Contemporaines w Bazylei, Archipel w Genewie, reMusik w Petersburgu, Felicja Blumental Festival w Tel Awiwie, New Music Days w Szanghaju, October Contemporary Festival w Hong Kongu oraz w ramach wielu serii koncertowych w Europie i Stanach Zjednoczonych. W roku 2019 Rosenberger otrzymała stypendium Fundacji Guggenheima. Była również stypendystką Hellman Fellowship w San Francisco, laureatką Sony Scholar Award, beneficjentką zamówienia Fundacji Ernsta von Siemensa na utwór *Gesang an das noch namenlose Land*. Jej instalacje *Viva Voce* i *Room V* uzyskały nagrody Mediaprojects Award/Sitemapping Szwajcarskiej Agencji Federalnej (OFC) w Bernie. Zawierająca jej utwory płyta *Texturen*, nagrana przez Wet Ink Ensemble i wydana przez HatHut Records, zdobyła prestiżową nagrodę Copland Recording Grant i została wyróżniona Preis der Deutschen Schallplattenkritik, Bestenliste w czwartym kwartale 2012 roku. Katharina Rosenberger jest wykładowcą University of California w San Diego, gdzie uczy kompozycji i sztuki instalacji dźwiękowych. Otrzymała tytuł doktora sztuk muzycznych w Columbia University w Nowym Jorku.

Wybrane utwory: *X-suite filante*, opera wideo do tekstów Sophie Calle i Jeana Baudrillarda (2007), *parcours II* na zespół i elektronikę (2007–08), *torsion* na fortepian solo (2008), *parcours III* na osiem instrumentów i elektronikę (2008–11), *Und die Gravitation verschwindet darin* na tenor, fortepian i elektronikę (2009), *scatter 2.0* na flet, klarnet, perkusję, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2009–10), *Texturen* na sopran, flet, saksofon, perkusję, fortepian, skrzypce i elektronikę (2010), *Peripher* na perkusję i orkiestrę (2012), *nodes* na klarnet basowy i elektronikę (2012), *Portfolio* na flety i projekcję tekstu z wystawą fotografii (2013), *Viva Voce*, instalacja interaktywna (2013), *madrigali notturni* na cztery głosy, choreografię, światła i architekturę (2013), *Erzählung* na flet, klarnet, perkusję, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2013), *Gesang an das noch namenlose Land*, instalacja koncertowa na

skrzypce, altówkę, wiolonczelę (2013), *Vive Faville* na cztery głosy żeńskie (2014), *Shift* na zespół (2014), *modules* na saksofon tenorowy, gitarę elektryczną, perkusję i fortepian (2015), *tempi agitati* na sześć głosów z choreografią, światłami i architekturą (2015), *Spuren* na orkiestrę i siedmiu muzyków w ustawieniu przestrzennym (2015), *Reshift I + II* na dwa puzony (2016), *If they bite with all their might* na waltornię, Korg MS20 mini, wiolonczelę, tekst mówiony i osiemnaście żarówek (2016), *Bögen* na fortepian na cztery ręce (2017), *surge* na klarnet basowy, fortepian preparowany i wiolonczelę (2018), *oh n(o)w... roar all over and over again* dla śpiewającego perkusisty (2017), *Meeresgesänge* na dwanaście głosów i trzech perkusistów (2018), *Schiftung* na organy i elektronikę (2018), *in the dream that I dreamed, you awoke* na sopran, flet, klarnet basowy, saksofon, puzon, wiolonczelę, elektronikę i projekcję obrazu 3D (2018), *quartet – bodies in performance*, instalacja (2018), *folds* na skrzypce (2019), *blur* na sekstet (2019), *Rein* na orkiestrę (2019).

Rein

Tytuł to nazwa Renu w języku retoromańskim (znanym także jako „romansz”). Odnosi się do regionu w Alpach Szwajcarskich, gdzie znajduje się źródło Renu. Rzeka wypływa tam spod zwartych bloków granitowych skał. Dalej płynie przez kilka krajów europejskich, jest ważnym elementem ich historii i mitologii. Rzeki wyznaczają granice państw, ale także łączą – przyczyniają się do wzrostu zamożności i wymiany kulturalnej.

Zamiast separacji ziem i ludzi, *Rein* promuje zjednoczenie; mówi także o wielkich zagrożeniach Renu i innych rzek w wyniku zmian klimatycznych i suszy. Rzeki stanowią arterie o kluczowym znaczeniu. Ta muzyka ma być refleksją nad ich życiodajną substancją, a także nad krytycznym położeniem środowiska w świecie, w którym dziś żyjemy.

Kompozycja *Rein* została napisana na zamówienie festiwalu Zeit-Räume w Bazylei dla zespołu Basel Sinfonietta.

Katharina Rosenberger

/

Paweł Hendrich

ur. w 1979 roku we Wrocławiu. Ukończył studia magisterskie na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym tamtejszego Uniwersytetu Ekonomicznego. Jest także absolwentem Wydziału Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii Akademii Muzycznej we Wrocławiu w klasie kompozycji Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil (dyplom z wyróżnieniem). Na przełomie lat 2005 i 2006 przebywał w Hochschule für Musik w Kolonii, gdzie studiował kompozycję w klasie Yorka Höllera – w ramach programu stypendialnego Socrates-Erasmus. Od 2008 roku jest zatrudniony we wrocławskiej Akademii Muzycznej; w 2012 uzyskał stopień doktora. Pełni funkcję dyrektora artystycznego Festiwalu

Polskiej Muzyki Współczesnej Musica Polonica Nova we Wrocławiu oraz jest członkiem komisji programowej Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”.

Wielokrotnie był laureatem nagród i stypendiów. W 2007 roku Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego objęło go czteroletnim Programem Promocji 13 Kompozytorów. W 2010 został uhonorowany członkostwem w Akademii Młodych Uczonych i Artystów. W 2017 otrzymał odznakę Zasłużony dla Kultury Polskiej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Artysta brał udział w kursach i warsztatach dla kompozytorów prowadzonych przez takich wykładowców jak: Peter Eötvös, Luca Francesconi, Anders Hillborg, Marco Stroppa, Horatiu Radulescu czy Ivan Fedele.

Utwory Pawła Hendricha były wykonywane m.in. na Warszawskiej Jesieni, festiwalach Musica Polonica Nova i Musica Electronica Nova we Wrocławiu, Festiwalu Prawykonawców w Katowicach, festiwalu Audio Art w Warszawie i w Krakowie, podczas Poznańskiej Wiosny Muzycznej, Musica Viva w Monachium, Frankfurter Positionen, Rudens Kamermüzikas Festiväls w Rydze, Suså Festival w Næstved (Dania), Rudersdal Sommerkonserter w Hørsholm (Dania), Lotus Festival (Japonia) czy Unerhörte Musik w Berlinie. Znalazły się również w programie Światowych Dni Muzyki we Wrocławiu, a także University of Louisville New Music Festival (Stany Zjednoczone), festiwalu Słuchalnia w Toruniu i Nowe Fale w Gdańsku oraz Katowice JazzArt Festival. Były grane na koncertach w Polsce, Niemczech, Austrii, Szwecji, Hiszpanii, Portugalii, Czechach, Turcji, na Węgrzech, Malcie, Słowacji, Litwie, Łotwie, w Estonii, Rosji, Japonii, Chinach oraz Stanach Zjednoczonych przez takie zespoły jak NFM Filharmonia Wrocławska, Orkiestra Muzyki Nowej, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Plural Ensemble, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Pomorskiej, Ensemble Modern, Ensemble Musikfabrik, Lux:NM, KammarenssembleN, Illinois Modern Ensemble, The Forbidden City Chamber Orchestra, orkest de ereprijs, Lutosławski Quartet, LutosAir Quintet, Śląska Orkiestra Kameralna, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, Wrocławska Orkiestra Kameralna Leopoldinum, Tech-no Orchestra, Sound Factory Orchestra, Arcis-Ensemble, Polska Orkiestra Jeunesses Musicales, Warszawska Grupa Cellonet, NFM Trio Smyczkowe Leopoldinum, Kwartludium, an_ARCHE New Music Ensemble, Melos Ethos Ensemble, Kwadrofonik, pod batutą takich dyrygentów jak Szymon Bywalec, Fabián Panisello, Peter Eötvös, Anu Tali, Clemens Heil, Diego Masson, Wim Boerman, Maciej Koczur, Andrzej Bauer czy Zsolt Nagy. Utwory Hendricha wykonywali również Elżbieta Woleńska, Mikołaj Pałosz, Rafał Łuc, Adam Bałdych, Ignaz Lisiecki i in.

W sezonie artystycznym 2016/2017 Paweł Hendrich pełnił funkcję kompozytora-rezydenta Orkiestry Muzyki Nowej w NOSPR (finansowanie ze środków IMiT).

Od kilkunastu lat programuje w środowisku Max. Razem z Cezarym Duchnowskim i Sławomirem Kupczakiem tworzy trio Phonos ek Mechanes, wykonujące muzykę elektroakustyczną na żywo.

Nakładem wydawnictwa DUX w 2010 roku ukazała się monograficzna płyta Pawła Hendricha *Chamber Works*, a w 2017 – *Metaforma*. W 2012 Bôlt Records wydało debiutancką płytę C+ – tria Phonos ek Mechanes. Ponadto utwory Pawła Hendricha zostały wydane na kilkunastu innych płytach, w tym m.in. w wydawnictwie Ensemble Modern.

Wybrane utwory: *Gnothi seauton* na orkiestrę kameralną (2001), *Niech zstąpi Duch Twój* na głos recytujący, tenor, baryton, bas i dwa chóry żeńskie (2002), *Heterochronia* na wielką orkiestrę symfoniczną (2002–04), *Anepigraph* na małą orkiestrę (2005), *Diversicorium* na zespół kameralny (2005), *Phonarium I*, instalacja dźwiękowa (2005), *Phonarium II*, instalacja dźwiękowa (2006), *Multivalentis* na klarnet, puzon, wiolonczelę i fortepian (2006), *Metasolidus* na orkiestrę symfoniczną (2005–07), *Cyclostratus* na skrzypce, klarnet basowy, perkusję, fortepian i beatbox (2008), *Hyloflex* na orkiestrę smyczkową (2007–09), *Hyloflex* na komputer (2009), *Liolit* na orkiestrę kameralną (2009–10), *Diaphanoid* na zespół kameralny (2010), *Emergon αβ* na orkiestrę kameralną (2011), *Metasolidus II* na wielką orkiestrę symfoniczną (2011–12), *Cryptoscript* na komputer (2012), *Sedimetron* na zespół kameralny (2012), *Kioloik* na jeden lub dwa flety (2012), *Drovorb* na klarnet, waltornię, fortepian, skrzypce, altówkę i wiolonczelę (2013), *Ertytre* na jedną lub osiem wiolonczel (2013–14), *Alopopulo* na orkiestrę kameralną, skrzypce solo i komputery (2014), *Accant* na akordeon solo i komputer (2014), *Exophor* na zespół instrumentów chińskich (2015), *Xenobrach* na dwie perkusje i dwa fortepiany (2015), *Pteropetros* na akordeon, kwartet smyczkowy i kwintet dęty (2015), *Bajki robotów*, co-opera na zespół kameralny, komputery, warstwę wideo i syntezytor mowy (z Cezarym Duchnowskim, 2015–16), *Mutuusmutus* na orkiestrę kameralną i powietrzną perkusję (2016), *Hordiaver* na orkiestrę kameralną (2016–17), *Gliptopalinomia 7.2, 2.7, ...* na fortepian solo (2017), *Holoedr* na saksofon, puzon, akordeon, fortepian i wiolonczelę (2017), *Prismiris* na trio smyczkowe (2018), *Gliptopalinomia 10.1, 1.10, ...* na fortepian solo (2018), *Gliptopalinomia 7.1, 1.7, 3.5, 5.3, ...* na fortepian solo (2018), *Gdzieniegdzie*, instalacja na zespół kameralny, elektronikę i wizualizacje (2019), *Dualabilis* na dwa akordeony i komputer (2019), *Absusurrus* na flet, orkiestrę i elektronikę (2019).

Absusurrus

Tytuł utworu składa się z dwóch członów, obrazujących główną ideę kompozycji. Łacińskie słowo *susurrus* można przetłumaczyć jako szept, szmer, brzęczenie, szelest. Przedrostek *ab-* – również pochodzący z łaciny – oznacza z kolei ruch, oddzielenie

się od czegoś, nieobecność czy różnicę. Całość tytułu kieruje więc odbiorcę w stronę przeplatających się dźwięków o niskiej i wysokiej dynamice, przenikającej się zmiennej barwie i fakturze. Obecne w utworze odchodzenie od rozumieć należy także szerzej – jako przejścia pomiędzy planami solisty, orkiestry i elektroniki.

Paweł Hendrich

/

Oscar Bianchi

ur. w 1975 roku w Mediolanie kompozytor pochodzenia włosko-szwajcarskiego. Naukę muzyki i gry na fortepianie rozpoczął w wieku ośmiu lat. Studiował kompozycję i dyrygenturę chóralską w Konserwatorium im. G. Verdiego w Mediolanie oraz muzykę elektroniczną w konserwatoriach w Mediolanie i Bolonii oraz Akademii Muzycznej w Modenie. Jest również absolwentem kursu kompozycji i informatyki muzycznej w IRCAM (2003–04) oraz licznych kursów mistrzowskich i rezydencji. Doktorat z kompozycji uzyskał na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku. Jego muzyka cechuje się gęstymi fakturami, niezwykłą wyobraźnią i zmysłem dramaturgii muzycznej. Współpracował m.in. z Neue Vocalsolisten ze Stuttgartu, Kwartetem Diotima, Davidem Grimalem (*Semplice*, wystawione na Scenie Narodowej w Hawrze w 2010). Na Festiwalu Musica w Strasburgu w 2010 roku jego koncert na orkiestrę *Ajna* wykonała Orkiestra Filharmoniczna Radia Francuskiego pod dyrekcją Pascala Rophé. Remix Ensemble wykonał z kolei *Transparente II* i *Anahata Concerto*.

Powstała na zamówienie Festiwalu w Aix-en-Provence i Théâtre et Musique pierwsza opera Bianchiego *Thanks to my Eyes* (2011), do libretta i w reżyserii Joëla Pommerata, została gorąco przyjęta przez krytykę i publiczność. Utwory Bianchiego wykonywały wiodące zespoły i orkiestry, m.in. Orkiestra Filharmoniczna Radia Francuskiego, Niemiecka Orkiestra Symfoniczna, Ensemble Modern, Klangforum Wien, Kwartet JACK, Les Percussions de Strasbourg, Ictus, Kwartet Diotima, Ensemble Remix, Nieuw Ensemble, Itinéraire, Contrechamps, International Contemporary Ensemble, Alarm Will Sound, David Grimal, Kammerensemble für neue Musik z Berlina, Phoenix Ensemble, Collegium Novum z Zurychu, Drumming Grupo de Percussão z Porto, Ensemble Laboratorium, Österreichisches Ensemble für neue Musik i Soud'arte. Obecnie kompozytor przygotowuje szereg utworów, w tym koncert na skrzypce i orkiestrę, we współpracy z Filharmonikami Nowojorskimi. Monograficzna płyta z utworami Bianchiego opublikowana została w 2013 roku przez Musiques Suisses, zaś kantata *Matra* – przez Cyprès.

Poza swoją działalnością kompozytorską, Oscar Bianchi prowadził dział muzyczny w ramach Biennale Sztuki Współczesnej w Porto Ercole (2000–01), był prezesem Stowarzyszenia Pavillon Suisse przy Fundacji Suisse–Pavillon Le Corbusier w Paryżu

(2003–05), a także profesorem i członkiem katedry na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku (2005–09).

Ważniejsze utwory: *Primordia rerum* na sopran i zespół (2003), *Crepuscolo* na flet prosty i elektronikę (2003–04), *Mezzogiorno* na jedenaście instrumentów i elektronikę (2004–05), *Introitus* na chór mieszany (2005), *Aqba, nel soffio tuo dolce* na sześciu perkusistów (2005), *Zaffiro* na flet prosty, saksofon barytonowy, gitarę z ew. amplifikacją i altówkę (2005), *Trasparente II* na szesnaście instrumentów (2007), *Matra*, kantata na zespół wokalny, zespół instrumentalny, trio koncertujące i elektronikę (2007), *Anahata Concerto* na osiemnaście instrumentów (2008), *Vishudda Concerto* na zespół (2009), *Gr...* na flet basowy (2010), *Ajna Prelude* na orkiestrę (2010), *Semplice* na skrzypce (2010), *Kwartet smyczkowy nr 1 „Adesso”* (2011), *Schegge* na fortepian preparowany (2011), *Thanks to my Eyes*, opera w jednym akcie na czworo śpiewaków, mima, aktorkę i dwanaście instrumentów, do libretta Joëla Pommerata (2010–11), *The Infinite Jest* na aktorkę, śpiewaka i tancerza (2012), *Ante litteram* na sześć głosów na cappella (lub z klarnetem basowym, 2011–13), *De profundis* na różek basetowy (2013), *Permeability* na zespół i elektronikę (2013), *Fluente* na sopran, baryton i dudy (2013), *Oneness* na klarnet basowy, różek basetowy i orkiestrę (2013), *Celeste discontinuità* na wiolonczelę i orkiestrę smyczkową (2014), *the Past* na dwunastu wykonawców (2014), *Docile ascesa* na kontrabas (2014), *Partendo* na kontratenora i zespół (2015), *Exordium* na orkiestrę (2015–16), *Inventio* na orkiestrę symfoniczną (2015–16), *Alteritas* na klarnet basowy lub kontrabasowy (2016), *Ballerina* na gitarę elektryczną (2016), *Topologia delle passioni* na kwintet dęty (2016), *Reinforced Sympathy* na dwa udy (2016), *Kwartet smyczkowy nr 2 „Pathos of Distance”* (2017), *Contingency* na zespół (2017), *Roar* na orkiestrę symfoniczną (2017), *Orango* na zespół i publiczność (2018), *Antilope* na klarnet basowy, wiolonczelę i fortepian (2018), *Senza* na flet prosty i skrzypce (2018), *Etiuda nr 1* na fortepian (2018), *Circled Existence* na gitarę elektryczną i sześć głosów (2018), *Sinatra in Agony*, teatr muzyczny (2018).

Exordium

Po owocnej współpracy z Orkiestrą Filharmoniczną Radia Francuskiego (2010), Niemiecką Orkiestrą Symfoniczną (2011) i lipskim Gewandhausem (2013) Oscar Bianchi powraca do kompozycji na orkiestrę symfoniczną, tym razem rozumianą jako przestrzeń pełna znaczeń i ekspresji rozwijającej się w momentach węzłowych i przełomowych. Sięgając po temat tak rozległy, kompozytor zaplanował znacznych rozmiarów cykl orkiestrowy oparty na sztuce retoryki, zaś *Exordium*, napisane dla Orkiestry Szwajcarii Włoskiej, stanowi tego cyklu uwerturę. Odpowiadając na pytanie dziennikarza, kompozytor tak mówił o swym dziele:

Dlaczego sztuka retoryki?

W epoce Trumpa i brexitu, gdy medialne manipulacje i prostacki populizm zagrażają naszej wrażliwości w tym samym stopniu, co postęp społeczny i ekonomiczny, powrót do faktyczności dyskursu, oparcie go na trzeźwości umysłu wydaje mi się bardziej konieczne niż kiedykolwiek. To istny imperatyw moralny przyświecający mi zarówno jako twórcy, jak i obywatelowi. *Czyż jednak po sztukę retoryki nie sięga się, aby przekonać ludzi do wiary w określoną tezę, w kontraście do innych?*

Owszem, lecz sedno tej sztuki tkwi także w tym, co ona w nas wzbudza, czego wymaga – rozwinięcia zmysłu krytycznego, niezbędnego zarówno do budowania, jak i rozumienia wszelkich komunikatów. Z konfliktu medialnego i makroekonomicznego na naszych oczach wyłania się nowa epoka, nowe formy rządów. Dzisiejsza rzeczywistość jest złożona i będzie coraz bardziej. Jedynie poprzez introspekcję i zmysł krytyczny możemy zapobiec zaślepieniu, nieodwracalnym błędom w ocenie. Jako przekaz egzystencjalny, zawierający w sobie zarówno aspekt społeczny, jak intelektualny, muzyka może przyczynić się do owego procesu uświadamiania, nie tylko poprzez dzielenie się nowymi formami języka, lecz także przez nowe podejście do słuchania.

/

Łukasz Długosz

jest absolwentem studiów solistycznych w Hochschule für Musik und Theater w Monachium i studiów mistrzowskich w Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse w Paryżu oraz w Yale University w New Haven. Zwycięzca kilkunastu konkursów międzynarodowych, m.in. w Paryżu, Odense, Monachium i Viggiano.

Koncertuje jako solista i kameralista, współpracuje z renomowanymi orkiestrami. Jako solista występował m.in. w Musikverein i Konzerthaus w Wiedniu, berlińskim Konzerthaus, Gasteig Carl Orff Saal oraz Herkulessaal w Monachium, Poly Theatre w Pekinie, Xinghai Concert Hall w Guangzhou, Shanghai Concert Hall, Opera House w Katarze, Shin Kobe Oriental Hall. Grał pod batutą takich dyrygentów jak Zubin Mehta, James Levine, Mariss Jansons, Jesús López Cobos, Jerzy Maksymiuk, Jacek Kasprzyk, Gabriel Chmura czy Agnieszka Duczmal. Był wielokrotnie zapraszany do wykonania *Koncertu fletowego* Krzysztofa Pendereckiego pod batutą kompozytora. Artysta dokonał wielu nagrań archiwalnych, radiowych i telewizyjnych oraz nagrał ponad dwadzieścia sześć albumów płytowych, zawierających w przeważającej części muzykę polską, które zostały wysoko ocenione przez krytykę i za które otrzymał wiele prestiżowych międzynarodowych nagród fonograficznych, w tym International Classical Music Award (ICMA).

Jego koncerty były wielokrotnie transmitowane przez BBC Radio 3, NDR, SWR, BR4, Deutschlandfunk Kultur, Program 2 Polskiego Radia, Radio France, RMF Classic.

W dorobku ma szereg prawykonań kompozycji polskich i zagranicznych twórców, m.in. Pawła Mykietyna, Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil, Piotra Mossa, Pawła Łukaszewskiego, Jerzego Kornowicza, Macieja Błazewicza, Justyny Kowalskiej-Lasoń, Marcela Chyrzyńskiego i wielu innych. Do tej pory powstały siedemdziesiąt dwa utwory dedykowane jemu oraz Agacie Kielar-Długosz.

Jest jurorem ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów fletowych. Prowadzi kursy mistrzowskie na całym świecie. Reprezentuje Polskę na licznych międzynarodowych konwencjach fletowych. Reprezentował Polskie Radio na Międzynarodowym Forum Młodych Wykonawców organizowanym przez EBU.

Był dwukrotnie nominowany do Paszportów „Polityki” oraz nagród Fryderyki i Gwarancje Kultury TVP Kultura. Otrzymał szereg prestiżowych nagród i stypendiów, m.in.: Gasteig Musikpreis, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Zeit-Preis, Deutsche Stiftung Musikleben, Młoda Polska.

W 2018 roku otrzymał nominacje m.in. do Fryderyka 2018 za album z koncertem fletowym Pawła Mykietyna, do tytułu Człowiek Roku 2018 w kategorii Kultura tygodnika „Echo Dnia” oraz do nagrody środowiska muzycznego Koryfeusz Muzyki Polskiej w kategorii Osobowość Roku.

Za wybitną działalność kulturalną i promocję kultury polskiej Łukasz Długosz został odznaczony medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis.

BASEL SINFONIETTA

szwajcarska orkiestra założona w 1980 roku w Bazylei przez grupę muzyków, których celem jest przybliżenie dzieł nowej muzyki publiczności otwartej na eksperymenty i nowe brzmienia. Zespół bierze udział w realizacji spektakli z udziałem tancerzy, muzyków jazzowych i zespołów chórальных, a także w projektach obejmujących filmy nieme i multimedia. Sinfonietta jest jedyną szwajcarską orkiestrą, która została czterokrotnie zaproszona do udziału w Salzburger Festspiele. Zespół brał również udział w Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie, Festiwalu w Lucernie, Biennale w Wenecji, festiwalu Musica w Strasbourgu, Festival d'Automne Paris i Kunstfest Weimar.

Sinfonietta współpracuje z takimi dyrygentami jak Stefan Asbury, Fabrice Bollon, Dennis R. Davies, Mark Fitz-Gerald, Jürg Henneberger, Peter Hirsch, Michael Hofstetter, Johannes Kalitzke, Karen Kamensek, Jun Märkl, Emilio Pomarico, Kasper de Roo, Jonathan Stockhammer i Lothar Zagrosek. Dzięki współpracy z czołowymi kompozytorami zespół dokonał ponad 160 prawykonań światowych i szwajcarskich premier utworów. Basel Sinfonietta uczestniczy również w projektach edukacyjnych.

Baldur Brönnimann

ur. w 1968 roku w Bazylei, studiował w tamtejszej Akademii Muzycznej oraz w Royal Northern College of Music w Manchesterze, gdzie po ukończeniu studiów pracował jako wykładowca dyrygentury.

Współpracował z takimi kompozytorami jak John Adams, Kaija Saariaho, Harrison Birtwistle, Unsuk Chin, Helmut Lachenmann, Magnus Lindberg, Georg Friedrich Haas, występował na licznych festiwalach, takich jak BBC Proms, Wien Modern, Mostly Mozart w Lincoln Center, Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie. Prowadził wykonania znaczących dzieł Györgya Ligetiego, Fausta Romitellego, Pierre'a Bouleza, Claude'a Viviera i Bernda Aloisa Zimmermanna.

Jest dyrygentem Orquestra Sinfónica do Porto Casa da Música i pierwszym dyrygentem Basel Sinfonietta.

W ostatnich sezonach realizował projekty z Filharmonią w Oslo, Royal Stockholm Philharmonic, Philharmonia Orchestra, BBC Symphony, Bergen Philharmonic, Vienna Radio Symphony, Frankfurt Radio Symphony, Danish National Symphony, WDR Symphony, Aurora i Munich Chamber Orchestra. Regularnie współpracuje z zespołem Klangforum Wien, zarówno w Wiedniu, jak i podczas światowych tournée.

niedziela / **22 września** / 22:30

ATM Studio

Ida Urd, Rik Willebrords śpiewacy
Weronika Cegielska, NN aktorzy

SCENATET:

Kirsten Riis-Jensen skrzypce

Mina Fred altówka

My Hellgren wiolonczela

Vicky Wright klarnet

Jonathan Roskilly puzon

Sven Micha Slot fortepian

Frederik Munk Larsen gitara

Matias Seibæk perkusja

134 \

Anna Berit Asp Christensen

dyrektor artystyczna SCENATET

Mikkel Jensen projekt światel

Anders Ørbæk reżyseria dźwięku

CHÓR VRC

Joanna Maluga przygotowanie chóru

Niels Rønsholdt tekst

Projekt zorganizowany przy wsparciu:

Danish Arts Foundation, Solistforeningen af 1921, Snyk
i Duńskiego Instytutu Kultury w Warszawie.

DANISH ARTS FOUNDATION

niedziela / **22 września** / 22:30

Niels Rønsholdt

Gaze for Gaze (2017)

opera performatywna na zespół, aktorów i śpiewaków

/ 135

Podczas koncertu wykorzystywane będzie światło stroboskopowe.

Opis koncertu

– zob. s. 92

niedziela / **22 września** / 22:30

136 \

niedziela / **22 września** / 22:30

Teatr Wielki – Opera Narodowa

/ Sala Młynarskiego

Krystian Lada libretto
Marc Lainé reżyseria, scenografia

Karol Kozłowski (Moniuszko / Don Kichot) tenor
Hubert Zapiór (Dyrektor Opéra Comique / Olbrzym)
baryton

Joanna Freszel (Małżonka Dyrektora / Dulcinea) sopran
Katarzyna Szymkowiak (Hrabia M. / Sancho Pansa)
mezzosopran

Barbara Kinga Majewska (Aleksandra – żona Moniuszki)
sopran

Monika Buczkowska (Kardynał) sopran

Magdalena Idzik (Minister) mezosopran

Piotr Maciejowski (Baronowa) tenor

Jasin Rammal-Rykała (Tenor) bas

138 \

ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ

Jerzy Wotosiuk dyrygent

Partnerem wydarzenia jest Teatr Wielki – Opera Narodowa.

Moniuszko
200.
STANISŁAWA MONIUSZKI

Realizacja działań w ramach obchodów
200. rocznicy urodzin Stanisława Moniuszki
Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

200. rocznica urodzin
Stanisława Moniuszki
Obchodzona pod auspicjami UNESCO
Organizacja Narodów
Zjednoczonych
dla Wychowania,
Nauki i Kultury

Koprodukcenci:

Théâtre Royal de la Monnaie i Queen Elisabeth Music Chapel

Spektakl powstał przy wsparciu Europejskiej Sieci Akademii Operowych
enoa oraz Programu Unii Europejskiej Kreatywna Europa.

#YoungOperaMakers by

enoa

Kreatywna
Europa

Andrzej Kwieciński

Moniuszko à Paris (2017–2019)

melodramma giocoso liberamente basato su alcuni fatti

/ 139

Opis koncertu
– zob. s. 74

niedziela / **22 września** / 22:30

140 \

poniedziałek / **23 września**

/ 12:00

/ 15:00

/ 16:00

/ 19:30

/ 22:30

poniedziałek / **23 września** / 12:00

Austriackie Forum Kultury

142 \

Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

Spotkanie z kompozytorem:

Niels Rønsholdt

Moderator: **Krzysztof Kwiatkowski**

poniedziałek / **23 września** / 15:00

Austriackie Forum Kultury

144 \

Współorganizatorem warsztatów jest Koło Młodych
Związku Kompozytorów Polskich.
Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

||| ZKP |||
związek kompozytorów polskich

Warsztaty kompozytorskie:
Wykładowca: **Niels Rønsholdt**
Koordynator: **Aleksandra Bilińska**

/ 145

Udział czynny w warsztatach – wyłącznie dla kompozytorów
wcześniej zakwalifikowanych, udział bierny – wstęp wolny.

Warsztaty prowadzone w języku polskim.

poniedziałek / **23 września** / 16:00

Instytut Teatralny

Występują:

Anna Próchniak (Aktorka)

Tomasz Nosiński (Aktor I)

Sławomir Grzymkowski (Aktor II)

Michał Pepol (Wiolonczelista)

Bartłomiej Wąsik (Pianista)

Bogna Cyz (Pianistka)

Teresa Rużyłło

Marta Sokółowska autorka tekstu

Tomasz Cyz reżyseria

Tomasz Sikorski muzyka

Weronika Bilska zdjęcia

Ewa Gdowiok scenografia

Aleksandra Gašior kostiumy

Maciej Szydłowski montaż

Michał Robaczewski, Joanna Napieralska dźwięk

Paweł Mantorski kierownictwo produkcji

Krzysztof Domagalik redaktor prowadzący

Maciej Wojtyszko opieka artystyczna

Włodzimierz Niderhaus producent

146 \

Partnerem wydarzenia jest

Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

:instytut+eatralny

Spektakl pochodzi z cyklu TEATROTEKA, którego producentem jest

Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych.

Cykl TEATROTEKA jest współfinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

WYTWÓRNIĄ FILMÓW
DOKUMENTALNYCH
I FABULARNYCH

Holzwege (2018, 46 minut)
projekcja filmu

Holzwege

Sztuka inspirowana biografią Tomasza Sikorskiego – wybitnego kompozytora, pianisty, prekursora minimalizmu w muzyce polskiej, który zmarł w niejasnych okolicznościach w 1988 roku w wieku czterdziestu dziewięciu lat. Twórca, niedoceniany za życia, zmagał się z depresją, alkoholizmem i osamotnieniem. Został znaleziony martwy w swoim malutkim mieszkaniu na warszawskim MDM-ie.

Autorka sztuki wykorzystuje konwencję teatru w teatrze. Akcja jest udratyzowanym ciągiem domysłów, hipotez i przypuszczeń na temat ostatniego okresu życia i tajemniczej śmierci artysty, jakie snuje dwoje aktorów i reżyser przygotowujący spektakl o Sikorskim. Mamy do czynienia po części z inscenizacją, po części z dokumentem (wypowiedzi Teresy Różyło, przyjaciółki artysty), po części zaś z koncertem. Wykorzystana w spektaklu muzyka Tomasza Sikorskiego nie jest jedynie ilustracją, lecz stanowi integralną część przedstawienia.

/

Marta Sokołowska

absolwentka psychologii i studiów podyplomowych związanych z zarządzaniem organizacjami i wspieraniem mniejszości oraz Gender Studies (Uniwersytet Warszawski). Studiowała w Szkole Dramatu w Warszawie. Dwukrotna finalistka konkursu poświęconego polskiej dramaturgii współczesnej *Metafory Rzeczywistości* (2012, 2013), stypendystka Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2011, 2013), stypendystka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego (2014), finalistka konkursu *Dramat!* organizowanego przez *dwutygodnik.com* i Teatr IMKA (2012), półfinalistka Gdyńskiej Nagrody Dramaturgicznej (2014). Wykłada na Uniwersytecie Warszawskim.

Tomasz Cyz

ur. w 1977 roku, reżyser teatralny, publicysta literacki i muzyczny, eseista, redaktor. Studiował na Wydziale Reżyserii Akademii Teatralnej w Warszawie. Autor przedstawień operowych i muzycznych. W teatrach dramatycznych wyreżyserował m.in. sztuki *Moja pierwsza śmierć w Wenecji* według Tomasza Manna (Teatr Dramatyczny w Warszawie, 2015), *Ewangelia według Nabu Jarosława* Mikołajewskiego (Instytut Teatralny, 2016). W Teatrze Nowym w Poznaniu zrealizował *Miłość Fedry* Sarah Kane (2016), w Teatrze Nowym w Krakowie *Po wygnaniu* według wierszy Czesława Miłosza (2017). Autor i reżyser słuchowisk radiowych. W latach 2009–13 redaktor naczelny *dwutygodnik.com*, 2013–19 redaktor naczelny miesięcznika „Ruch Muzyczny”. Autor książek o operze i muzyce: *Arioso* (2007), *Powroty Dionizosa* (2008), *Pasja 20, 21. Powroty Chrystusa* (2012). Dramaturg Mariusza Trelińskiego i Opery Narodowej (2005/06).

Weronika Bilka

ur. w 1983 roku, operatorka filmowa. Absolwentka Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autorka zdjęć do kilkunastu filmów dokumentalnych i krótkometrażowych, niejednokrotnie docenianych na festiwalach w kraju i za granicą. Jest laureatką „Złotej Kijanki” z 2009 roku na Festiwalu Camerimage, Nagrody Polskiego Kina Niezależnego im. Jana Machulskiego z 2014, w 2016 na Festiwalu Młodzi i Film otrzymała nagrodę za zdjęcia do dwóch filmów krótkometrażowych. Pierwszy film pełnometrażowy, *Jak całkowicie zniknąć*, nakręciła w 2014 roku z Przemysławem Wojcieszkiem. Autorka zdjęć do filmów Łukasza Grzegorzka *Kamper* (2016) i *Córka trenera* (2018) oraz Grzegorza Zaricznego *Fale* (2016) i *Proste rzeczy* (film w produkcji).

poniedziałek / **23 września** / 19:30

Studio Koncertowe Polskiego Radia

im. Witolda Lutosławskiego

Arne Deforce wiolonczela

Patrick Delges (Centre Henri Pousseur) reżyseria dźwięku

150 \

Raphaël Cendo

Foris (2011–2012)*

na wiolonczelę i elektronikę

Richard Barrett

Life-form (2011–2012)*

na wiolonczelę i elektronikę

Raphaël Cendo

odbył studia pianistyczne i kompozytorskie w École Normale de Musique w Paryżu, gdzie w roku 2000 otrzymał dyplom. W 2003 uczestniczył w zajęciach klasy kompozycji w Conservatoire National Supérieur w Paryżu, następnie w IRCAM odbył kurs kompozycji i informatyki muzycznej, który ukończył w 2006. Jego nauczycielami byli także Allain Gaussin, Brian Ferneyhough, Fausto Romitelli i Philippe Manoury.

Napisał wiele utworów dla tak renomowanych zespołów jak L'Itinéraire, Orchestre National d'Île de France, Quatuor Diotima, Ensemble intercontemporain, Ictus, Cairn, Musikfabrik, Ensemble Alternance, Nouvel Ensemble Moderne, Linea, kwartet Tana, Les Percussions de Strasbourg, Orkiestra Symfoniczna w Montrealu, Orkiestra Radia Bawarskiego w Monachium. Jego utworami dyrygowali m.in. Miquel Bernat, Alain Billard, Daniel Kawka, Jean Deroyer, Pascal Rophé, Guillaume Bourgogne, Peter Rundel, Georges-Élie Octors i Lorraine Vaillancourt. Kompozycje Cendo były wykonywane w Operze w Lille w ramach koncertów programu „Lille – Europejska Stolica Kultury”, w Centre Georges Pompidou, na festiwalach MITO w Mediolanie, Biennale Musica w Wenecji, koncertach Radia Francuskiego w Montpellier, na Voix Nouvelles w Royaumont, organizowanym przez Radio France festiwalu Présences, festiwalu Musica w Strasburgu, Ars Musica w Brukseli, Why Note w Dijon, a także na festiwalach w Darmstademie i Donaueschingen.

W roku 2007 otrzymał przyznaną przez Fundację Salaberta Prix Espoir w konkursie na najlepszą kompozycję orkiestrową organizowanym przez Orkiestrę Symfoniczną w Montrealu. W 2008 wykładał kompozycję w Konserwatorium w Nanterre. W latach 2009–11 był stypendystą Akademii Francuskiej w Villa Medici w Rzymie. W 2012 został zaproszony jako wykładowca na Międzynarodowe Wakacyjne Kursy Nowej Muzyki w Darmstademie oraz na wykłady na Voix Nouvelles w Royaumont. W roku 2009 otrzymał Prix Pierre Cardin Akademii Sztuk Pięknych, a w 2011 i 2015 przyznaną przez SACEM Prix Hervé Dugardin. Mieszka i pracuje w Berlinie.

Wybrane utwory: *Scratch data* na perkusję i elektronikę (2002), *Rage in the heaven city* na wielką orkiestrę (2004), *Masse-Métal* dla dwudziestu pięciu muzyków (2005), *Action painting* dla piętnastu muzyków (2005), *Décombres* na klarnet, kontrabas i elektronikę (2006), *Octa 7* na harfę i elektronikę do choreografii Olivii Grandville (2007), *Tract* dla siedmiu muzyków (2007), *Action Directe* na klarnet basowy i zespół (2007), *Refontes* na sześciu perkusistów i elektronikę (2008), *Introduction aux ténèbres* na bas, kontrabas, zespół i elektronikę (2009), *Charge* na siedem instrumentów i elektronikę do wideo Paolo Pacchiniego (2009), *Furia* na fortepian i wiolonczelę (2010), *Faction* na fortepian, perkusję i gitarę elektryczną (2011), *In Vivo* na kwartet smyczkowy (2011), *Shadow* dla sześciu śpiewaków (2011), *Rokh* na flet,

fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2013), *Registre des lumières* dla trzydziestu śpiewaków i na szesnaście instrumentów oraz live electronics (2013), *Substance (II Kwartet smyczkowy)*; 2013), *Graphen* na zespół (2014), *Direct Action* na dwa fortepiany i dwójkę perkusistów (2015), *Radium* dla siedmiu wykonawców (2015), *Control* na flet, saksofon tenorowy, fortepian, perkusję i elektronikę (2016), *Denkklänge* na orkiestrę (2016–2017), *Delocazione* na kwartet smyczkowy i kwartet wokalny (2017), *Oracles*, opera na głosy, flet basowy, waltornię, perkusję, wiolonczelę, kontrabas i elektronikę (2018), *Le jour juste avant l'océan* na trzy zespoły (2018), *Individua* na organy i poszerzony chór (2018).

Foris

To jeden z łacińskich rdzeni słowa *forêt* [fr. las], oznaczający w szczególności „zewnątrz”, miejsce zewnętrzne wobec cywilizacji, dzikie i nieznanne. W utworze z początku rozwijane są wielorakie sposoby gry instrumentalnej, następujące szybko po sobie i przetwarzane elektronicznie w czasie rzeczywistym, co podkreśla utratę słyszalnych punktów zwrotnych pomiędzy wydobywanym dźwiękiem a jego przetworzeniem. Po statycznym odcinku środkowym, w którym przestrzeń skupia się na czystym dźwięku wydobywanym smyczkiem na strunociągu, *Foris* prezentuje niektóre sposoby gry usłyszane w części pierwszej, podlegające tu przetworzeniu i wariacjom. Mowa jest o lesie, lecz wyobrażonym, w którym wszystko zdaje się obce: szmery, głuche odgłosy, wybuchy, pęknięcia, przejścia dziwnych bytów. Sama partytura również zawiera zagęszczenie wydarzeń instrumentalnych, las symboli. Retoryczna faktura została doprowadzona do skrajności, co zmusza instrumentalistów do wcielania się w aktora, pana i geografa tego wyobrażonego świata. Przekaz poprzez sześć kanałów zwielokrotnia słuchowy odbiór tej szczególnej przestrzeni. Pragnę szczególnie podziękować Arne Deforce'owi za jego zaangażowanie i wspólnie przeprowadzone badania, a także Maksowi Bruckertowi za pracę, którą zrealizował w czasie rzeczywistym.

Raphaël Cendo

/

Richard Barrett

ur. w 1959 roku w Swansea. Na międzynarodowej scenie muzycznej działa jako kompozytor i wykonawca, jest również wykładowcą w Instytucie Sonologii w Hadze oraz na Uniwersytecie w Lejdzie. Jego twórczość obejmuje szeroki zakres gatunków, od swobodnej improwizacji do partytur o złożonym zapisie, od akustycznej muzyki kameralnej do innowacyjnych zastosowań cyfrowej technologii. Jego dorobek jako kompozytora i wykonawcy udokumentowany jest na ponad czterdziestu płytach, w tym siedmiu poświęconych jego kompozycjom i dziewięciu z muzyką duetu FURT, w którym współpracuje z Paulem Obermayerem. W roku 2019 wydawnictwo Vision Edition opublikowało jego książkę *Music of Possibility*.

Wybrane utwory: *Coigutum* dla pięciu wykonawców (1983–85), *Ne songe plus à fuir* na wiolonczelę solo (1985–86), *Anatomy* na jedenaście instrumentów (1985–86), *I open and close* na kwartet smyczkowy (1983–88), *negatives* dla dziewięciu wykonawców (1988–93), *Vanity* na orkiestrę (1990–94), *ruin* na sześć razy trzy instrumenty (1985–95), *Tract* na fortepian solo (1984–96), *Opening of the Mouth* dla dwóch wokalistów, dziewięciu instrumentalistów z elektroniką (1992–97), *Unter Wasser*, pięć aktów na mezzosopran i trzynastu instrumentalistów do libretta Margret Kreidl (1994–98), *Blattwerk* na wiolonczelę i elektronikę (1998–2002), *DARK MATTER* na dziewiętnastu muzyków i elektronikę (1990–2002), *faux départs* na fortepian i kwartet smyczkowy (2000–03), *NO* na orkiestrę (1999–2004), *Illuminer le temps* na osiem amplifikowanych instrumentów (1984–2005), *adrift* na fortepian i elektronikę (2004–07), *nacht und träume* na wiolonczelę, fortepian i elektronikę (2003–08), *Mesopotamia* na siedemnaście instrumentów (2004–09), *IF* na orkiestrę (2005–10), *CONSTRUCTION* na trzy głosy, szesnastu instrumentalistów i elektronikę (2003–11), *life-form* na wiolonczelę i elektronikę (2011–12), *urlicht* na trzech perkusistów (2013–2004), *world-line* na trąbkę, perkusję, gitarę elektryczną i elektronikę (2012–14), *eiszeiten* na waltornię, puzon, tubę i elektronikę (2012–14), *wake* na trzy tria instrumentalne i elektronikę (2014–15), *close-up* dla sześciu wykonawców (2013–16), *everything has changed/nothing has changed* na orkiestrę (2013–16), *natural causes – act 3* na szesnastu wykonawców i elektronikę (2016–17), *tkiva* na klarnet, puzon, wiolonczelę, fortepian i elektronikę (2016–17), *Vermilion Sands*, muzyka elektroniczna (2017–18), *entoptic* na perkusję i elektronikę (2017–18), *disquiet*, muzyka elektroniczna (2018), *codex I-XXI...* na improwizujące zespoły (2001–19), *membrane* na puzon i elektronikę (2017–19).

Life-form

na wiolonczelę i elektronikę powstało w roku 2012 dla instrumentalisty Arne’a Deforce’a. Partia elektroniczna została zaprogramowana przez Patricka Delgesa w Centre Henri Pousseur w Liège. Utwór powstał na zamówienie Concertgebouw w Brugii, Centre Henri Pousseur, November Music i Uniwersytetu w Lejdzie.

Jak sugeruje tytuł, ogólna forma utworu jest kontemplacją metamorficznych cykli życiowych różnych organizmów żywych. Fundamentalne pytanie, jakie zadaję, brzmi: czy i w jakim stopniu procesy różnych organicznych form życia (od zachowania pojedynczych komórek czy nawet cząsteczek aż po metamorfozy owadów, złożoności ekosystemów, geologicznej skali czasu ewolucji) mogą stać się metaforami stojącymi u podstaw rozwoju nowych procesów muzycznych, powoływania do życia brzmień elektronicznych, a przez rozszerzenie – nowej refleksji nad estetyką muzyczną.

Muzyka utworu nie ma w mojej intencji ilustrować żadnej konkretnej metamorfozy, lecz sama być formą życia. Ideą nie jest

ilustracyjność, lecz przedstawienie, w jaki sposób procesy brzmieniowe słyszane w utworze można porównać do metabolizmu i katabolizmu, proliferacji, dyferencjacji i dekompozycji – zjawisk, które obserwujemy wśród organizmów żywych (i martwych) czy w interakcji pomiędzy całymi ekosystemami.

Całkowity czas trwania *Life-form* to około pięćdziesiąt pięć minut; utwór składa się z dziesięciu odcinków, naprzemiennie eksponujących solową partię wiolonczeli i wiolonczelę z brzmieniami elektronicznymi. Choć partia elektroniczna jest prekomponowana, jej odtworzenie skorelowano z grą instrumentu solowego w różny sposób w każdym odcinku. Także wiolonczela podlega wszak swoim własnym metamorfozom – jest w przebiegu dzieła kilkakrotnie przestrajana (niekiedy w czasie gry), struny są preparowane bądź solista gra dwoma smyczkami.

Richard Barrett

/

Arne Deforce

jako muzyk i badacz fascynuje się tym, jak w zetknięciu ze sztukami pięknymi, nauką i technologią rozwijają się nowe koncepcje i związki między instrumentem, gestem muzycznym i elektroniką. Jego wkład w powstanie utworów takich jak godzinny cykl *Life-form* na wiolonczelę i elektronikę Richarda Barretta (2012) czy *Foris Raphaëla Cendo* (2012) ilustruje, w jaki sposób we współpracy pomiędzy instrumentalistą i kompozytorem może zostać rozwinięty nieograniczony świat brzmieniowy, wyłaniający się na przecięciu fizycznego aktu gry instrumentalnej, technologii i rozszerzonej notacji muzycznej. W roku 2017 z okazji festiwalu Ruhrtriennale wraz z katalońskim kompozytorem Hèctorem Parra, orędownikiem nowych modeli kosmologicznych opartych na fizyce kwantowej, i reżyserem dźwięku Thomasem Goepferem dał prawykonanie nowego, godzinnego cyklu na wiolonczelę i elektronikę zatytułowanego *Limite les rêves au-delà*, zainspirowanego teorią superstrun, fal grawitacyjnych i czarnych dziur francuskiego fizyka Jean-Pierre'a Lumineta.

Repertuar Arne'a Deforce'a obejmuje głównie utwory solowe i kameralne. Artysta współpracował z takimi twórcami jak Richard Barrett, Luc Brewaeys, Kee-Yong Chong, Raphaël Cendo, Hèctor Parra, Alvin Curran i Phill Niblock, którzy napisali dla niego nowe kompozycje; z muzykami: Daanem Vandewalle, Miką Vainio, Richardem Barrettem, Peterem Jacquemyn i Yutaką Oya; zespołami Champ d'Action, Ictus, Musikfabrik; oraz instytucjami: Concertgebouw w Brugii, Centre Henri Pousseur w Liège, IRCAM w Paryżu i Grame w Lyonie. Regularnie gości na międzynarodowych festiwalach nowej muzyki, takich jak Ars Musica, Holland Festival, ManiFeste i Agora w Paryżu, Archipel w Genewie, Musica w Strasburgu, MITO SettembreMusica w Mediolanie, Fondation Royaumont, Musica Sacra w Maastricht, Huddersfield Contemporary Music Festival oraz Amsterdam Cello Biennale.

W jego obszernej dyskografii znajdują się interpretacje utworów Giacinta Scelsiego, Mortona Feldmana, Iannisa Xenakisa, Richarda Barretta, Pascala Dusapina (dla Aeon-Outhere), Jonathana Harveya (Megadisc), Philla Niblocka (Touch), Miki Vainio (Mego); płyty te otrzymały wiele międzynarodowych nagród, m.in. pięciokrotnie Diapason d'Or, Coup de Coeur de l'Académie Charles Cros oraz Prix Caecilia (2012).

W 2012 roku Arne Deforce otrzymał tytuł doktora sztuki na Uniwersytecie w Lejdzie (we współpracy z Orpheus Institute w Gandawie) za dysertację na temat praktyki wykonawczej muzyki z końca XX wieku, zatytułowaną *LABORINTH II – Thinking as experiment: 472 Meditations on the need for creative thought and experimentation in performing complex music from 1962 to the present.*

Centre Henri Pousseur

założone w 1970 roku z inicjatywy Henri Pousseura i Pierre'a Bartholomé (dawniej znane pod nazwą Centre de Recherches et de Formation musicales de Wallonie). Od początku istnienia pełni pionierską rolę w tworzeniu i propagowaniu dzieł muzyki elektronicznej, a zwłaszcza mieszanej – instrumentalno-elektronicznej. Jako ośrodek eksperymentów, wymiany i realizacji muzyki współczesnej, Centrum gości projekty artystyczne Francuskiej Wspólnoty Belgii, a także innych regionów kraju i zagraniczne. Każdego roku Centrum zamawia kilka utworów zarówno u kompozytorów belgijskich, jak i z innych krajów. Od roku 2009 co dwa lata przyznawana jest Nagroda im. Henri Pousseura dla młodego absolwenta konserwatorium z terenu Francuskiej Wspólnoty Belgii.

Poprzez projekty własne i festiwal Images Sonores Centrum wspiera propagowanie dzieł stworzonych w swych studiach, nie zaniebując przy tym pozostałego repertuaru współczesnego.

Centre Henri Pousseur działa przy wsparciu Francuskiej Wspólnoty Belgii (Direction générale de la Culture, Service de la Musique).

poniedziałek / **23 września** / 22:30

Teatr IMKA

Barbara Kinga Majewska sopran
Katarzyna Datek głos

ENSEMBLE KOMPOPOLEX:

Małgorzata Mikulska (gościnnie) flet
Aleksandra Gołaj instrumenty perkusyjne
Rafał Łuc akordeon
Jacek Sotomski elektronika, wideo

Grupa artystyczna Jazda:

Agata Baumgart reżyseria, oprawa wizualna
Weronika Murek tekst, dramaturgia
Jacek Sotomski dramaturgia
Ireneusz Zajac kostiumy

Maciej Koczur dyrygent

Jakub Niedźwiedź, Krzysztof Ptak reżyseria dźwięku

Koncert zorganizowany przy wsparciu
Duńskiego Instytutu Kultury w Warszawie.

Partnerem koncertu jest Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

ZAiKS

Agnieszka Stulgińska

FMYF (2019)**

na czworo wykonawców, elektronikę i wideo
(zamówienie Warszawskiej Jesieni i Stowarzyszenia
Autorów ZAiKS)

Simon Løffler

b (2012)*

dla trojga muzyków

Jacek Sotomski

CREDOPOL (2018)

na sześcioro wykonawców i wideo

/ 159

Simon Løffler

H (2014–2017)*

na czworo muzyków, cztery motory skokowe i kamertony

Agnieszka Stulgińska

OMYM (2019)**

na czworo wykonawców, elektronikę i wideo
(zamówienie Warszawskiej Jesieni i Stowarzyszenia
Autorów ZAiKS)

Pełny tekst libretta utworu *CREDOPOL* jest dostępny na stronie internetowej festiwalu: www.warszawska-jesien.art.pl

Ze względu na zawarte w utworze *CREDOPOL* treści koncert jest przeznaczony dla osób powyżej 18 roku życia.

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

Agnieszka Stulgińska

ur. w Ostrołęce, jest absolwentką klasy kompozycji Krzysztofa Olczaka w Akademii Muzycznej w Gdańsku. Studiowała też w Hogeschool voor Wetenschap & Kunst Lemmensinstituut w Leuven oraz jako stypendystka Rządu Belgijskiego u Luca van Hovego w Królewskim Konserwatorium w Antwerpii. Ukończyła także Podyplomowe Studia Muzyki Filmowej, Komputerowej i Twórczości Audiowizualnej w Akademii Muzycznej w Łodzi.

Jest laureatką konkursów kompozytorskich: Composer Alive w Chicago, CCO Composers Showcase w Ithaca (Stany Zjednoczone), Musicconversations w Teksasie, Late Night at National Sawdust: a Live Radio Broadcast in New York, 46. Konkursu im. Tadeusza Bairda, konkursu na utwór multimedialny dla festiwalu music@venture (Belgia). Uczestniczka czteroletniego programu promocji młodych kompozytorów Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego.

Artystka chętnie podejmuje współpracę z reżyserami, designerami, artystami sztuk wizualnych i choreografami, z którymi tworzy różnego rodzaju projekty multimedialne.

Jej utwory znalazły się w repertuarach zespołów: Palomar, Neokwartet, Prometheus, Lux:NM, Kwadrofonik, Kwartludium, Lutostawski Piano Duo, I Solisti del Vento, Elise Artoisenet & Marie Noelle Betce Piano Duo, Śląskiej Orkiestry Kameralnej, Warsaw Contemporary Ensemble, Cayuga Chamber Orchestra, Orkiestry Kameralnej Progress, Hashtag Ensemble i Radical Polish Ansambl.

Wybrane utwory (od 2000): *Tworzywo*, cykl na skrzypce i flet (2000), *Ras* na perkusję (2000), *Dwoje*, cykl na fortepian (2001), *KZŚ* na skrzypce, klarnet i fortepian (2001), *Bajka o chrabąszczu* na klarnet, wiolonczelę i fortepian (2001), *Piene*, cykl na klarnet i live electronics (2003), *Spojrzenie światła* na skrzypce, klarnet, wibrafon i fortepian (2004), *Legenda ze starej baśni* na trąbkę, puzon, tubę, marimbę, perkusję, fortepian i taśmę (2005), *Zaczarowane Pudełeczko* na skrzypce, klarnet, wibrafon, fortepian i taśmę (2005), *Impresje* na kwartet smyczkowy (2006), *Crash* na ośmioosobowy amplifikowany zespół wokalny i orkiestrę symfoniczną (2007), *Lets meet* na dwa fortepiany (2007), *Verdict*, utwór multimedialny na trąbkę i taśmę (we współpracy z duetem artystów Sarah&Charles; 2007), *Piene*, projekt multimedialny (2008), *In Credo* na perkusję i orkiestrę smyczkową (2009), *XR Kod* na dwa klarnety, dwie trąbki, róg, fortepian i gitarę elektryczną (2009), cykl utworów do bajek kaszubskich (2010), *Ori* na klarnet, wiolonczelę, fortepian i gitarę elektryczną (2010), *Stara Rzeka* na orkiestrę symfoniczną (2011), *Pulsar BO329+54* na carillon i taśmę (2011), *Flying Garbage Truck* na skrzypce, saksofon, wiolonczelę, akordeon, fortepian i taśmę (2012), *Faza N.Rem*, utwór multimedialny na dwa fortepiany, dwie perkusje i elektronikę oraz wizualizację (2013), *Conversionis* na głos, perkusję i fortepian (2014), *Dance with my Breath* na flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2015), *Prześwity* na osiem instrumentów

historycznych oraz przestrzeń Bazyliki Mariackiej (2015), *NOZ* na klarnet kontrabasowy i wiolonczelę (2016), *Trzy kobiety* na trzy kobiety i dziesięć instrumentów (2017), *Wesele-inicjacja* na cztery śpiewaczki i sześciu muzyków ludowych (2018), *Utwór na kamienice, cztery gramofony i zespół kameralny* (2019), muzyka do sztuki teatralnej *Fedra* w reżyserii Grzegorza Wiśniewskiego (Teatr Wybrzeże, 2019), *FMYF i OMYM* na czterech wykonawców, elektronikę i wideo (2019), muzyka filmowa.

FMYF i OMYM

FMYF

* *for my friend*

OMYM

* *Chciałabym Ci oddać całe swoje serce człowieku, ale*

boje się, że to wykorzystasz, odrzucisz, albo nawet tego nie zauważysz.

Utwór na czterech wykonawców, elektronikę i wideo, z założenia niepompatyczny, w którym kompozytorka szuka odpowiedzi na pytania: Jaka jest kondycja człowieka? Czy potrafimy szczerze okazywać sobie czułość? Co się stało z naszymi emocjami i intymnością? Jak nauczyć się dotykać i być blisko?

Agnieszka Stulgińska

/

/ 161

Simon Løffler

ur. w 1981 roku, studiował w Kopenhadze, Berlinie, Aarhus i Brukseli. Obecnie mieszka w Kopenhadze. W swoich utworach bada granice między człowiekiem a zwierzęciem.

Wybrane utwory: *Kwartet smyczkowy* (2007), (.....) na skrzypce, klarnet basowy, kontrabas i dowolne instrumenty perkusyjne (2008), (.. ..), wersja na altówkę, saksofon, dwa ustniki klarnetowe, rozstrojony fortepian, kalimbę i syntezator; wersja na wiolonczelę, ustniki klarnetowe, smyczkowany fleksaton, rozstrojony fortepian, kalimbę i syntezator (2009), *Graduale* na głos solo (2009), *a* na dwa małe cymbały, mały syntezator Casio i fortepian-zabawkę, dla dowolnej grupy niewyspecjalizowanych wykonawców (2011), *b* dla trzech muzyków (2012), *c* dla trojga muzyków (2013), *D*, trzy wersje: 1) na skrzypce, altówkę, wiolonczelę, dzwonki i wielki bęben, 2) na psalterium pocierane smyczkiem, dzwonki i wielki bęben, 3) na marimbę uderzaną palcami, dzwonki i wielki bęben (2013), *Monodactyl* na piętnaście kamertonów i cztery motory skokowe (2016), *H* na czworo muzyków, cztery motory skokowe i kamertony (2014–17), *E* na troje muzyków – różne wersje i rozszerzenia (2014–17), *Dreamwork*, muzyka do filmu Petera Tscherkassky'ego (2018), *Singvögel* (2018).

H

Wszechstronne badanie interakcji człowieka z mechaniką, jak również hipnotycznego uruchamiania bardzo precyzyjnej maszyny. Utwór napisany dla zespołu Wespoke.

Simon Løffler

b

Trzech muzyków „gra” dwoma parametrami: 1) połączone łańcuchowo efekty gitarowe, które nawzajem się modulują; 2) muzycy przekazują sobie przez dotyk statyczną elektryczność lamp fluorescencyjnych. Moją intencją było uformowanie jednego ciała instrumentalnego, w którym muzycy łączą się poprzez najprostsze ruchy rąk i nóg.

Simon Løffler

/

Jacek Sotomski

ur. w 1987 roku, kompozytor, multiinstrumentalista, performer, improwizator, aranżer, były korepetytor, epizodyczny aktor w serialu paradokumentalnym *Dlaczego Ja?*, laureat nagród na konkursach kompozytorskich i zdobywca drugiego miejsca w konkursie Pokemony w Borku, beneficjent stypendiów artystycznych, nominowany do nagród muzycznych za osiągnięcia artystyczne, były pracownik sezonowy w małych i dużych przedsiębiorstwach. Jego marzeniem jest zostać członkiem *mile-high club*.

Mieszka i tworzy we Wrocławiu.

Wybrane utwory: *Swansesque* na harfę (2014), *beautiful to me. Ah* na akordeon, komputer i orkiestrę smyczkową (2014), *I'm so noided, California* na akordeon i kwartet smyczkowy (2015), *Supermarket of New Music* na orkiestrę (2015), *We Are Number One but see the description* na sampler (2016), *Healing Nature & Joy of Music* na altówkę, akordeon, wideo i elektronikę (2016), *Accordion GO* na akordeon, live electronics, wideo i ścieżkę audio (2016), *Alternative Music* na elektroniczną altówkę, wideo i ścieżkę audio (2017), *Dzięki, Leszek* na zespół i zarejestrowaną partię wideo (2017), *Pepe is Pepe is Pepe* na zespół, elektronikę i wideo (2017), *CREDOPOL* na sześcioro wykonawców i wideo (2018), *Life 2*, filmy na YouTube lub wersja koncertowa na saksofon altowy, elektronikę i wideo (2019).

CREDOPOL

To w dużym skrócie utwór o osobistej perspektywie postrzegania Polski i częstej niemożności zrozumienia zaobserwowanych fenomenów „_(ツ)_/”. Prezentowana inscenizacja powstała przy udziale zespołu występującego w następujących rolach: Barbara Kinga Majewska – Bona, Maciej Koczur – Bocian Maciek, Aleksandra Gołaj – Ochrona, Małgorzata Mikulska – Grażyna, Rafał

Łuc – Człowiek, Który Byłby Szczęśliwy, Jacek Sotomski – Człowiek–Giewont, Agata Baumgart – Maciej 2019. Utwór został napisany na zamówienie Miasta Wrocław. Dedykowany Matyldzie Sotomskiej.

Jacek Sotomski

/

poniedziałek / **23 września** / 22:30 / **kompozytorzy**

/ 163

Agata Baumgart

ur. w 1987 roku reżyserka, scenografka, graficzka, rysownicza, performerka. Absolwentka Wydziału Reżyserii Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. Studiowała grafikę na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 2018 zadebiutowała filmem dokumentalnym *Love 404* w ramach programu Pierwszy Dokument w Studiu Munka w Warszawie. Film ten został nagrodzony na Międzynarodowym Festiwalu Go Short w Nijmegen i otrzymał kwalifikację do The Academy Awards (2019). Był pokazywany na jednym z najważniejszych festiwali filmów dokumentalnych, Hot Docs w Toronto w Kanadzie (2019). W 2017 roku Agata Baumgart wyreżyserowała spektakl teatru telewizji *Spalenie Joanny* według tekstu Magdaleny Miecznickiej w ramach programu Teatroteka produkowanego przez Wytwórnię Filmów Dokumentalnych i Fabularnych w Warszawie. *Spalenie Joanny* było pokazywane w ramach konkursu na Festiwalu Sztuki Reżyserskiej Interpretacje. Spektakl Agaty Baumgart *O szczytach rozpacz i uśmiechu stewardessy* wygrał Konkurs Sceny Debiutów 2016 organizowany przez Teatr Nowy w Poznaniu. W 2015 reżyserka przygotowała spektakl warsztatowy *Horror Story Praga* w Teatrze Powszechnym w Warszawie w ramach projektu „Praga. Między utopią a rozczarowaniem” (2015). Jest autorką wielu scenografii, m.in. do spektakli *Great Poland* w reż. Aleksandry Jakubczak w Teatrze Polskim w Poznaniu (2016), *Bóg w Dom* w Teatrze Polskim w Bydgoszczy (2017), *Jak to dobrze, że mamy pod dostatkiem* Helmuta Kajzara w Teatrze Współczesnym we Wrocławiu (2016), *Świadkowie albo nasza mała stabilizacja* Tadeusza Różewicza w Teatrze Współczesnym w Szczecinie (2015), *Tajemniczy ogród* Agnieszki Jakimiak w Teatrze Współczesnym we Wrocławiu (2014) – wszystkie w reż. K. Szyngiery, *Bańka Mydlana* w reż. Andrzeja Pakuły w Teatrze Dramatycznym w Warszawie (2009).

Barbara Kinga Majewska

– zob. s. 83

ENSEMBLE KOMPOPOLEX

to kwartet specjalizujący się w wykonywaniu muzyki najnowszej, poszerzonej o multimedia i performatykę. W jego skład wchodzi: Monika Winczewska (flet), Aleksandra Gołaj (instrumenty perkusyjne), Rafał Łuc (akordeon) i Jacek Sotomski (elektronika/video). Zespół rozpoczął działalność jako Postensemble i dotychczas zagrał na festiwalach Musica Electronica Nova 2017 (*POST-LOOKBOOK*) oraz Musica Polonica Nova (*#post-*). Współpracuje m.in. z Joanną Freszel, Barbarą Kingą Majewską, Maciejem Koczurem i Cezarym Duchnowskim.

Maciej Koczur

ur. w 1989 roku, absolwent dyrygentury w klasie Pawła Przytockiego, którą ukończył z wyróżnieniem, dyrygując Orkiestrą

Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie. Doktorant w Katedrze Dyrygentury Akademii Muzycznej w Krakowie. Bochniak.

Zwycięzca VI Ogólnopolskiego Konkursu Młodych Dyrygentów im. Witolda Lutosławskiego. W 2014 roku został laureatem Małego Złotego Berła Fundacji Kultury Polskiej. Najmłodszy uczestnik IX Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga w Katowicach. Stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2017 roku otrzymał Stypendium Twórcze Miasta Krakowa.

Dyrygował Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia, Polską Orkiestrą Radiową, a także zespołami filharmoników krakowskich, śląskich, opolskich i szczecińskich.

W sezonie artystycznym 2013/2014 był dyrygentem-rezydentem w Filharmonii Łódzkiej im. A. Rubinsteina. Z ramienia Akademii Muzycznej w Krakowie uczestniczył w projekcie Ovid's Metamorphoses Erasmus Intensive Programme na Akademii Ferencza Liszta w Budapeszcie.

Dyrygował prawykonaniami utworów na międzynarodowych festiwalach muzyki współczesnej, takich jak Warszawska Jesień, Musica Polonica Nova, Sacrum Profanum, Międzynarodowy Festiwal Kompozytorów Krakowskich.

Współzałożyciel i kierownik artystyczny zespołu wokalnego Oktoфонia. Dyryguje chórem blaszanym Precipitevolissimevolmente, założonym w Krakowie w 2016 roku. Wspólnie z kompozytorem Piotrem Peszatem oraz artystą plastykiem Grzegorzem Martem tworzy Re-performance Ensemble.

wtorek / **24 września**

/ 16:00

/ 19:30

/ 19:30

wtorek / **24 września** / 16:00

Instytut Teatralny

Realizatorzy nagrania:

Grzegorz Jarzyna reżyseria

Piotr Wolański realizacja

Beata Delida współpraca

Gabriela Blicharz, Lech Dudzik,

Wojciech Łopaciuk realizacja dźwięku

Artur Szyman realizacja oświetlenia

Mirostaw Gołędzinowski scenografia

Jolanta Jojnowicz, Marek Uchański kierownicy

produkcji

Robert Kamyk redakcja

168 \

Partnerami wydarzenia są

Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego i TVP Kultura.

instytut+eatralny

KULTURA

Warszawska Jesień – nowa generacja (2003, 120 minut)

pokaz rejestracji koncertu

Retransmisja koncertu pod hasłem „Nowa Generacja”, który odbył się 22 września 2003 roku w warszawskim Teatrze Rozmaitości w ramach 46. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”. Koncert objął kompozycje siedmiorga młodych i jeszcze niezbyt znanych szerszej publiczności, ale już cieszących się uznaniem w środowisku muzycznym kompozytorów: Marcina Bortnowskiego, Cezarego Duchnowskiego, Adama Falkiewicza, Aleksandry Gryki, Pawła Mykietyna, Michała Talmy-Sutta i Ewy Trębacz. Nie stanowią oni jednolitej grupy twórczej, łączy ich jednak „pokoleniowy duch”, upodobanie do instrumentów elektronicznych, technik komputerowych, dźwiękowych i wizualnych mediów elektronicznych. Ich dzieła to często połączenie muzyki i obrazu.

Figurujące w tytule koncertu określenie „nowa generacja” ma oznaczać nie tylko zmianę pokoleniową w gronie festiwalowych wykonawców, lecz również nowy rozdział w historii samego festiwalu, jego nowy wyraz. Koncert składa się z dwóch części. Pierwszą wypełniły cztery kameralne kompozycje: *monada 2* na głos, trąbkę i komputer Cezarego Duchnowskiego, *Kawałki świata* na akordeon, klawesyn i komputer Marcina Bortnowskiego, *Spinning Zone* na trzy perkusje i media elektroniczne Ewy Trębacz oraz *Soundscape 2* na taśmę i projekcję wideo Michała Talmy-Sutta. W części drugiej znalazły się trzy kompozycje na większy skład instrumentalny: *Fearful Symmetry* na orkiestrę Adama Falkiewicza, *3 for 13* na zespół kameralny Pawła Mykietyna oraz *(I") exists as ...(-I")* na fortepian, akordeon, trzy perkusje, wiolonczelę i orkiestrę Aleksandry Gryki. Całość zamyka kompozycja zbiorowa przygotowana specjalnie na ten wieczór: dwuminutowe utwory wszystkich kompozytorów biorących udział w koncercie, grane po kolei i przedzielone spinającym je, wspólnym refrenem.

W koncercie, pod batutą Szymona Bywalca, udział wzięli: Agata Zubeł – głos, Piotr Wojtasik – trąbka, Piotr Dziubek – akordeon, Aleksandra Rupocińska – klawesyn, Cezary Duchnowski i Orkiestra Muzyki Nowej. W przerwie koncertu publiczność mogła obejrzeć i posłuchać w hallu teatru występu londyńskiego didżeja Scannera – Robina Rimbauda, który zaprezentował oryginalną instalację-performans – zmiksował i twórczo przetworzył dźwięki charakterystyczne dla wypełnionego ludźmi foyer: odgłosy rozmów i kroków, szczęk filiżanek, dźwięki telefonów komórkowych.

wtorek / **24 września** / 19:30

Studio Koncertowe Polskiego Radia

im. Witolda Lutosławskiego

Marcin Zdunik wiolonczela
Wojciech Herzyk, Adam Bonk perkusja

Zespół Śpiewaków Miasta Katowice
CAMERATA SILESIA

Anna Szostak dyrygent

170 \

ORKIESTRA MUZYKI NOWEJ

Szymon Bywalec dyrygent

Ewa Guziątek-Tubelewicz reżyseria dźwięku

Utwór *De Trinitate* Piotra Tabakiernika dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

instytut muzyki i tańca
■ ■ ■ ■ ■ T

Sofia Gubajdulina

Sonnengesang (1997)

na wiolonczelę, chór kameralny i perkusję

PRZERWA

Piotr Tabakiernik

De Trinitate (2019)**

na wiolonczelę, zespół wokalny,

zespół instrumentalny i elektronikę

(zamówienie Fundacji Animea i Warszawskiej Jesieni)

/ 171

Sofia Gubajdulina

ur. w Czystopolu w Tatarstanie w 1931 roku. Studiowała grę na fortepianie u Grigorija Kogana oraz kompozycję; ukończyła Konserwatorium w Kazaniu w 1954 roku. W latach 1954–59 kontynuowała studia kompozytorskie u Nikołaja Pejki (asystenta D. Szostakowicza) w Konserwatorium Moskiewskim, zaś studia podyplomowe odbyła u Wissariona Szebalina. Od 1963 roku aktywnie komponuje. W 1975 roku wraz z Wiktorem Suslinem i Wiaczesławem Artiomowem założyła zespół Astrea, specjalizujący się w improwizacjach na rzadkich instrumentach ludowych i rytualnych z Rosji, Kaukazu, Azji Środkowej i Wschodniej. Nieznane dotąd brzmienia i sposoby doświadczania czasu muzycznego odcisnęły trwałe piętno na jej twórczości. Od początku lat 80. XX wieku, szczególnie dzięki wsparciu Gidona Kremera, jej dzieła wykonywane są szeroko na Zachodzie. Wraz z Alfredem Schnittkem, Edisonem Denisowem i Wałentynem Sylwestrowem uważana za najwybitniejszą twórczynię nowej muzyki w krajach byłego ZSRR. Jej renomę odzwierciedlają liczne zamówienia otrzymywane m.in. z BBC, Festiwalu w Berlinie, Biblioteki Kongresu USA, NHK, Filharmoników Nowojorskich i innych instytucji, a także liczne nagrania płytowe. Sofia Gubajdulina jest członkinią Akademii Sztuk w Berlinie, Wolnej Akademii Sztuk w Hamburgu, Królewskiej Akademii Muzyki w Sztokholmie i damą niemieckiego orderu Pour le Mérite. Od 1992 roku mieszka w Niemczech koło Hamburga.

172 \

Otrzymała liczne nagrody i wyróżnienia, m.in. na Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim w Rzymie (1974), Prix de Monaco (1987), Międzynarodową Nagrodę Płytoną im. S. Kusiewickiego (1989 i 1994) za nagranie *Koncertu skrzypcowego „Offertorium”* i symfonii *Stimmen ... verstummen ...*, Nagrodę im. Franka Abbiato (1991), Heidelberger Künstlerinnenpreis (1991) i Rosyjską Nagrodę Państwową (1992). Wśród ostatnich wyróżnień są m.in. Nagroda im. Ludwiga Spohra Miasta Brunszwik (1995), japońskie Praemium Imperiale (1998), Nagroda Fundacji Muzycznej im. Léonie Sonning w Kopenhadze (1999), Złoty Medal Honorowy Fundacji Sali Koncertowej w Sztokholmie (2000), Medal im. Goethego Miasta Weimar (2001), Polar Music Prize (2002), Order Zasługi Republiki Federalnej Niemiec (2002) oraz Composer Prize na Cannes Classical Awards (2003). Choć Sofia Gubajdulina wychowała się i studiowała w Rosji, przykłada wielką wagę do swych tatarskich korzeni. Nie jest jednak nacjonalistką w znaczeniu romantycznym. Kompozytorskie mistrzostwo pozwala jej na stosowanie współczesnych technik wykształconych przez europejską i amerykańską awangardę w wybitnie indywidualny sposób. Wpływ na niektóre aspekty jej muzyki wywarły filozofie Wschodu. Uderzającą cechą jej twórczości jest także niemal całkowita nieobecność muzyki „absolutnej”. Znaczna większość utworów Gubajduliny ma wymiar pozamuzyczny – oparta jest na poezji opracowanej muzycznie bądź ukrytej pomiędzy wierszami, na rytuałach lub innym

rodzaju instrumentalnej „akcji”. Niektóre dzieła wyrażają głęboko przeżyte idee mistyczne i symbolikę chrześcijańską. Zainteresowania literackie artystki są niezwykle rozległe – w swej twórczości sięgała po teksty autorów egipskich i perskich, a także współczesną poezję Mariny Cwietajewej, z którą czuje szczególną więź duchową.

W moim przekonaniu idealny stosunek wobec tradycji i nowych technik kompozytorskich to taki, gdy artysta opanował zarówno to, co stare, jak i nowe, choć w taki sposób, że ani jednego, ani drugiego nie zauważa. Istnieją kompozytorzy, którzy konstruują swe dzieła niezwykle świadomie; ja należę do tych, którzy je „kultywują”. Z tego względu wszystko, co przyswoiłam, składa się na swego rodzaju korzenie drzewa, zaś dzieło stanowi tego drzewa gałęzie i listowie. W istocie można je nazwać nowymi, lecz pozostają liśćmi wyrastającymi z pnia – w tym znaczeniu będą zawsze tradycyjne, stare. Największy wpływ na moją muzykę wywarli Dymitr Szostakowicz i Anton Webern. Choć śladów ich twórczości nie sposób poznać w moich dziełach, wpoili mi najważniejszą lekcję: być sobą.
(Sofia Gubajdulina)

Wybrane utwory (od 1996): *Quaternion* na cztery wiolonczele (1996), *Impromptu* na flet / flet altowy, skrzypce i smyczki (1996), *Koncert na altówkę i orkiestrę* (1996), *Pieśń słoneczna* na wiolonczelę, chór kameralny i perkusję wg św. Franciszka (1996), *Ritorno perpetuo* na klawesyn (1997), *Pieśni wisielcze a 3*, 15 utworów na mezzosopran, perkusję i kontrabas do tekstów Christiana Morgensterna (1996–98; wersja *a 5* z fletem i bajanem, 1996), *W cieniu drzewa* na koto, koto basowe, zheng i orkiestrę (1998), *Dwie ścieżki* na dwie altówki i orkiestrę (1998), *Pasja według św. Jana* na kwartet wokalny, dwa chóry mieszane, organy i wielką orkiestrę (2000), *Risonanza* na trzy trąbki, cztery puzony, organy i sześćcioro smyczków (2001), *Muzyka rewiova na orkiestrę symfoniczną i jazz band* (1976–2002), *Refleksje na temat B–A–C–H* na kwartet smyczkowy (2002), *Miraż: Tańczące słońce* na osiem wiolonczel (2002), *Na skraju przepaści* na siedem wiolonczel i dwa wodofony (2002), *Wielkanoc św. Jana* na kwartet wokalny, dwa chóry mieszane, organy i wielką orkiestrę (2002), *Jeździec na białym koniu* na wielką orkiestrę i organy (2002), *Pod znakiem Skorpiona*, wariacje na temat sześciu heksachordów na bajan i wielką orkiestrę (2003), *Przemiana* na puzon, kwartet saksofonowy, wiolonczelę, kontrabas i tam-tam (2004), *Światło końca* na wielką orkiestrę (2003–05), *Lira Orfeusza* na skrzypce, perkusję i smyczki (2005), *Złudna twarz nadziei i rozpaczy*, koncert na flet i wielką orkiestrę (2005), *Wieczera w czasach zarazy* na wielką orkiestrę (2005), *Ravvedimento* na wiolonczelę i kwartet gitarowy (2007; wersja na kontrabas i trzy gitary *Pentimento*, 2007), *Koncert skrzypcowy nr 2 „In tempus praesens”* (2007), *Quasi hoquetus* na altówkę, fagot / wiolonczelę / kontrabas i fortepian (1984–2008), *Fantazja na temat S–H–E–A* na dwa fortepiany (2008), *Wspaniała perkusja*,

koncert na zespół perkusyjny i orkiestrę (2008), *Fachwerk* na bajan, perkusję i smyczki (2009), *Silenzio*, pięć utworów na bajan, skrzypce i wiolonczelę / kontrabas (1991–2010), *Cadenza* na bajan (2003–11), *Labirynt* na dwanaście wiolonczel (2011), *Sotto voce* na altówkę, kontrabas i dwie gitary (2010–13), *Niech tak będzie* na skrzypce, kontrabas, fortepian i perkusję (2013), *Pielgrzymi* na skrzypce, kontrabas, fortepian i dwóch perkusistów (2014), *Warum?* na flet / flet basowy, klarnet / klarnet basowy i orkiestrę smyczkową (2014), *Przybądź, Duchu Święty* na sopran, bas, chór mieszany i orkiestrę (2015), *Einfaches Gebet. Messa Besa* na narratora, dwie wiolonczele, kontrabas, fortepian i dwóch perkusistów do psalmów i modlitw (2016), *Koncert potrójny* na skrzypce, wiolonczelę, bajan i orkiestrę (2017), *O miłości i nienawiści* na kwartet wokalny, dwa chóry mieszane i orkiestrę do psalmów i modlitw (dwie wersje, 2015–18), *Koncert skrzypcowy nr 3 „Dialog: ty i ja”* (2018), *Gniew Boży* na orkiestrę (2019).

Sonnengesang

Dzieło zostało zadedykowane największemu wiolonczeliście XX wieku, Mścisławowi Rostropowiczowi, na jego siedemdziesiąte urodziny.

Wiąże się ono w swojej naturze i charakterze z osobowością Jubilate, która w mojej wyobraźni jest wiecznie rozświetlona słońcem, światłem słonecznym, słoneczną energią. Szczególna moc i głębia brzmienia jego wiolonczeli skierowały moją wyobraźnię ku bardzo istotnemu gestowi muzycznemu, zachęcając do odwagi – sięgnięcia po tekst *Pieśni słonecznej* św. Franciszka z Asyżu. Było to z mojej strony wręcz zuchwałe, lecz istotne, aby odświeżyć słoneczną osobowość błyskotliwego muzyka, jakim jest Mścisław Rostropowicz.

Pojęłam, że pod żadnym względem tekst nie powinien być odśpiewany w całości, a jego wyraz intensyfikowany przez muzykę. Stykając się z tego pokroju świętymi tekstami, muzyka nie może nigdy być nadmiernie wyrafinowana, otwarcie skomplikowana czy przesadnie wciągająca. Chodzi wszakże o głoszenie chwały Stwórcy i jego Stworzenia przez prostego, uniżonego brata w chrześcijaństwie.

Starałam się zatem uczynić partię chorałową bardzo wstrzemięźliwą, wręcz wstydliwą, a całą ekspresję powierzyć wiolonczeliście i perkusistom. Muzycy wykonujący chorał często odpowiadają na tę ekspresję. Z tego względu sercem utworu jest odcinek *Responsorium*: swymi gestami (glissandi smyczkiem na fleksatonie) solista nawiązuje do chóralnych odpowiedzi.

Dzieło składa się z czterech epizodów:

1. *Pochwała Stwórcy i jego Stworzenia: Słońca i Księżycy*
2. *Pochwała Stwórcy, ojca czterech żywiołów – powietrza, wody, ognia i ziemi*
3. *Pochwała życia*
4. *Pochwała śmierci*

Ogólna forma dzieła jest jednak dwudzielna, a jej osią jest odcinek, w którym wiolonczelista porzuca swój instrument. Motyw serii alikwotowej (powtarzany w utworze kilkakrotnie) grany jest najpierw na strunie C. Następnie wiolonczelista przestraja tę strunę, stopniowo osiągając najniższą możliwą wysokość; sięga tu skraju instrumentu, grając wpierw przy mostku, następnie na szczycie mostka (pałeczką od bębna), za mostkiem, na podstrunicy, wreszcie – porzuca całkiem wiolonczelę. Teraz gra na kotle basowym (legato pałeczką), następnie na fleksatonie smyczkiem kontrabasowym, nawiązując swymi glissandami do odpowiedzi chóru. Dopiero po tym odcinku, zatytułowanym *Responsorium*, powraca do instrumentu, by uzyskać na nim najwyższy możliwy rejestr w odcinku kolejnym – *Pochwale śmierci*.

Sofia Gubajdulina

Altissimo onnipotente bon Signore,
tue so le laude la gloria l'honore
et onne benedictione.
Ad te solo, *Altissimo, se konfano*
et nullo homo ene digno
te mentovare.

Laudato sie, mi Signore, cun tucte le tue creature,
spetialmente messer lo frate sole,
lo qual è iorno et allumini noi per lui;
et ello è bello e radiante
cun grande splendore;
de te, *Altissimo*, porta significatione.

Laudato si, mi Signore, per sora luna e le stelle;
in celo l'ài formate clarite
et pretiose et belle.

Laudato si, mi Signore, per frate vento
et per aere et nubilo et sereno et onne tempo,
per lo quale a le tue creature dai sustentamento.

Laudato si, mi Signore, per sora acqua,
la quale è molto utile et humile
et pretiosa et casta.

176 \

Laudato si, mi Signore, per frate foco,
per lo quale enn'allumini la nocte;
et ello è bello et iocundo et robustoso et forte.

Laudato si, mi Signore, per sora nostra matre terra,
la quale ne sustenta et governa,
et produce diversi fructi,
con coloriti fiori et herba.

Laudato si, mi Signore,
per quelli ke perdonano per lo tuo amore,
et sostengo infirmitate et tribulatione.
Beati quelli ke 'l sosterrerano in pace,
ka da te, *Altissimo*, sirano incoronati.

Domine miserere. Amen.

Laudato si, mi Signore,
per sora nostra morte corporale,
da la quale nullo homo vivente po skappare.
Guai a quelli ke morranno ne le peccata mortali;
beati quelli ke troverà
ne le tue sanctissime voluntati,
ka la morte secunda nol farrà male.

Laudate et benedicete mi Signore,
et rengretiate et serviateli
cun grande humilitate.

Najwyższy, wszechmocny i dobry Panie,
Tobie sława, chwała, uwielbienie
I wszelkie błogosławieństwo.
Tylko Tobie, Najwyższy, one przystożą,
I żaden człowiek nie jest godzien
Wzywać Twojego Imienia.

Pochwalony bądź, Panie,
Z wszystkimi Twoimi stworzeniami,
A przede wszystkim z naszym bratem – słońcem,
Które dzień daje, a Ty przez nie świecisz.
Ono jest piękne i promieniste,
A przez swój blask
Jest Twoim wyobrażeniem, o Najwyższy!

Panie, bądź pochwalony
Przez naszego brata – księżyc,
I nasze siostry – gwiazdy,
Które stworzyłeś w niebie
Jasne i cenne, i piękne.

Panie, bądź pochwalony
Przez naszego brata – wiatr,
Przez powietrze i obłoki,
Przez pogodę i wszelkie zmiany czasu
Którymi karmisz swoje stworzenia.

Panie, bądź pochwalony
Przez naszą siostrę – wodę,
Która jest wielce pożyteczna
I pokorna, i cenna, i czysta.

Panie, bądź pochwalony
Przez naszego brata – ogień,
Którym rozświetlasz noc,
A on jest piękny i radosny,
I żarliwy, i mocny.

Panie, bądź pochwalony
Przez naszą siostrę – matkę ziemię,
Która nas żywi i chowa,
I rodzi różne owoce, barwne kwiaty i zioła.

Panie, bądź pochwalony
Przez tych, którzy przebaczą wrogom
Dla miłości Twojej
I znoszą niesprawiedliwość i prześladowanie.
Błogosławieni, którzy trwają w pokoju i prawdzie,
Gdyż przez Ciebie, Najwyższy,
Będą uwieńczeni.

Panie, bądź pochwalony
Przez naszą siostrę – śmierć cielesną,
Której żaden żyjący człowiek ująć nie zdoła.

Biada tym, którzy w grzechu śmiertelnym konają.
Błogosławieni ci,
Którzy odnajdują się w Twojej świętej woli,
Albowiem po raz wtóry
Śmierć im krzywdy nie uczyni.

Czyńcie chwałę i błogosławieństwo Panu
I składajcie Mu dzięki,
I służcie Mu
Z wielką pokorą.

Tłum. Roman Brandstaetter

Kroniki Asyżu, wyd. II, Warszawa: Pax, 1959, s. 156–158.

/

Piotr Tabakiernik

ur. w 1986 roku, ukończył Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie. Jako twórca stara się ze spokojem godzić dwie tendencje nieustannie chcące w nim dojść do głosu – pragnienie ciągłego poszukiwania nowych środków wyrazu, eksploracji brzmienia, mikrotonowych harmonii, performatywności i przekraczania granic gatunków oraz przywiązanie do tradycji, zapatrzenie w muzyczną przeszłość, dawne praktyki wykonawcze, retorykę i muzyczny język epok minionych. Z taką samą powagą (i radością) buduje kombinatoryczne labirynty postspektralnych harmonii i konstruuje modalne motety w stylu Gomberta. Obszarem muzyki – i duchowości – który szczególnie go pociąga, jest skryty pod powierzchnią niepozornego jednogłosu ocean chorału gregoriańskiego. Zanurza się w nim, starając się podążać za łagodnym głosem klasycznej metody Solesmes.

Wybrane kompozycje: *ἀπόπτωσις (apoptōsis)* na sextet wokalny (2015), *WAM-iationen* na akordeon solo (2015), *toutur thræu (rytuał słyszenia)* na wiolonczelę i zespół (2016), *Monachomachia*, teatr muzyczny (2017), *Symphonic piece* na filharmonię (2017), *GŁOSY*, performans muzyczny w formie gry terenowej dla aktorów i muzyków (2018), *Da pacem Domine* na sześć głosów męskich (i żeńskich *ad libitum*) (2019), *De Trinitate* na wiolonczelę solo, zespół wokalny, zespół instrumentalny i elektronikę (2019).

/ 179

De Trinitate

Ten utwór nie rości sobie prawa do bycia dźwiękowym traktatem teologicznym. To raczej uważna lektura tekstów, przy której głos mimochodem zaczyna wznosić się do śpiewu. Wobec Tajemnicy, ku której nieuchronnie się kieruje, mimo wszystko – nawet jako twórca – wolałbym milczeć. Ale „cisza pozwala niewypowiedzianemu przemienić się w pieśń”¹. Ostrożnie podążam więc za kolejnymi słowami, świadomy, że ostatecznie jest tylko jedno Słowo. „At nobis ars una fides, et musica Christus”². Kolejne teksty prowadzą coraz bardziej w głąb, choć w tej perspektywie w głąb nie oznacza wcale bliżej – „Cel naszej podróży jest taki sam, jak punkt wyjściowy: Boskie Źródło, którego głębokości nie jesteśmy w stanie zmierzyć”³. Tym bardziej nie zatrzymuję się, ale penetruję coraz to inne obszary tradycji i kultury, odkrywając niezliczone obrazy, konteksty, porównania, przybliżenia. To inspiruje do twórczości. I do życia – „In tantum vivimus, in quantum beatam Trinitatem cognoscimus”⁴. Wiem, że to jest zadanie nie do wykonania, nie wyjdzie z tego żadna c a ł o ś ć. Ale może ten mój k a w a ł e k przynajmniej na chwilę skieruje wzrok

¹ Benedykt XVI, *Pieśń nowa dla Pana*, Kraków 2005.

² Św. Paulin z Noli, *Carmen XX/32*, „Dla nas wiara jest jedyną sztuką, a Chrystus muzyką”.

³ Bp Anders Arborelius OCD, *Źródło: Trójca Święta*, w: *Medytacje o wierze*, Flos Carmeli, 2012.

⁴ Rupertus Tuitensis, *De operibus Spiritus Sancti*, Liber IX, Caput XXIV, *Opera*, „O tyle żyjemy, o ile znamy błogosławioną Trójcę”.

– i słuch – w stronę, ku której ostatecznie zwracają się wszystkie pragnienia. „Muzyka jest formą, która najbardziej zbliża nas do ducha, jest najcieńszym przesłaniającym go nam woalem. Dzieli jednak tragiczny los każdej sztuki: musi pozostać tęsknotą, a więc czymś prowizorycznym. Tęsknota jest w niej najsilniejsza właśnie dlatego, że muzyka znajduje się najbliżej ducha, nie mogąc go jednak całkowicie ogarnąć. [...] Stanowi ona graniczny punkt tego, co ludzkie, na tej granicy zaś zaczyna się to, co Boskie⁵. Nie uważam, żebym robił coś boskiego, niezwykłego, uduchowionego, nie mam ambicji jak Skriabin czy Stockhausen – nie muszę. Życie jest takie samo ze swej natury.

Poniżej krótka legenda ułatwiająca podążanie poprzez *De Trinitate*:

Zespół wokalny, zespół instrumentalny, nieco elektroniki. Dźwiękowe ciało utworu.

Wiolonczela solo. Trochę taka dusza w środku owego ciała.

Trzy części, każda rozpada się na trzy ogniwa.

Część pierwsza: *Trinitas – mysterium fidei*. Tajemnica wiary. Droga na Szczyt. Dusza woła do Trójcy, by poprowadziła ją ku Sobie, świadoma, że to droga poprzez mroki WIARY – wzrok jest oślepiiony blaskiem Tajemnicy (I). Rusza, ucząc się rozpoznawać w tej nieprzeniknionej ciemności kształty i nazywać je, by nie zabłądzić (II), aby wreszcie – stając wobec ogromu Tego, z czym obcuje – prosić o Łaskę, bez której na tej drodze nie zrobi ani jednego prawdziwego kroku (III).

Część druga: *Trinitas – mare profundum*. Morze głębokie. Paradoks tej przedziwnej wędrówki: droga w górę okazuje się tak naprawdę drogą w głąb siebie – szczyt góry okazuje się przepaścią bez dna (I). Dusza z ufnością, trzymając się tylko NADZIEI, rzuca się w dół, zapominając o sobie. Tu, ukryta w głębinie, wyśpiewuje swoje najskrytsze pragnienia (II). Nie mając już słów, oddaje głos odwiecznej pieśni Kościoła (III).

Część trzecia: *Trinitas – amica silentii*. Przyjaciółka ciszy. Dusza uświadamia sobie, że cały czas była tak samo blisko celu, choć nie potrafiła tego dostrzec – widzi to dopiero dzięki MIŁOŚCI (I). Więc jej się łapie, nią chce żyć, za nią podąża, by „pochwyć, bo została pochwycona” (Flp 3, 12) (II). Ostatecznie rozumie, że nic już więcej nie może dodać, zanurzona w miłosnym uwielbieniu wraz z całym wszechświatem śpiewa w milczeniu swoją wiekiustą pieśń. Echem powraca jeszcze w jej uszach melodia. Najstarszy hymn chrześcijański, jaki dotrwał do naszych czasów wraz z zapisem muzycznym, wśród papirusów z Oksyrynchos. Hymn o Trójcy (III).

Piotr Tabakiernik

⁵ Hans Urs von Balthasar, *Rozwój idei muzycznej, w: Pisma wybrane*, tom II, Kraków 2007, s. 53.

wtorek / **24 września** / 19:30 / **kompozytorzy**

/ 181

I

Dionizy Areopagita – *Teologia mistyczna, I*

Τριάς ὑπερούσιε καὶ ὑπέρθεε καὶ ὑπεράγαθε, τῆς Χριστιανῶν ἔφορε θεοσοφίας, ἴθουνον ἡμᾶς ἐπὶ τὴν τῶν μυστικῶν λογίων ὑπεράγνωστον καὶ ὑπερφαῖ καὶ ἀκροτάτην κορυφήν· ἔνθα τὰ ἀπλά καὶ ἀπόλυτα καὶ ἄτρεπτα τῆς θεολογίας μυστήρια κατὰ τὸν ὑπέρφωτον ἐγκεκάλυπται τῆς κρυφιομύστου σιγῆς γνόφον, ἐν τῷ σκοτεινοτάτῳ τὸ ὑπερφανεστά τον ὑπερλάμποντα καὶ ἐν τῷ πάμπαν ἀναφεῖ καὶ ἀοράτῳ τῶν ὑπερκάλων ἀγλαϊῶν ὑπερπληροῦντα τοὺς ἀνομμάτους νόας.

II

Atanazjańskie wyznanie wiary

Fides autem catholica haec est: ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in unitate veneremur. Neque confundentes personas, neque substantiam separantes. Alia est enim persona Patris alia Filii, alia Spiritus Sancti: Sed Patris, et Filii, et Spiritus Sancti una est divinitas, aequalis gloria, coeterna maiestas. Qualis Pater, talis Filius, talis [et] Spiritus Sanctus. Increatus Pater, increatus Filius, increatus [et] Spiritus Sanctus. Immensus Pater, immensus Filius, immensus [et] Spiritus Sanctus. Aeternus Pater, aeternus Filius, aeternus [et] Spiritus Sanctus. Et tamen non tres aeterni, sed unus aeternus. Sicut non tres increati, nec tres immensi, sed unus increatus, et unus immensus. Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens [et] Spiritus Sanctus. Et tamen non tres omnipotentes, sed unus omnipotens. Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus [et] Spiritus Sanctus. Et tamen non tres dii, sed unus est Deus. Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus [et] Spiritus Sanctus. Et tamen non tres Domini, sed unus [est] Dominus. Quia, sicut singillatim unamquamque personam Deum ac Dominum confiteri christiana veritate compellimur: Ita tres Deos aut [tres] Dominos dicere catholica religione prohibemur. Pater a nullo est factus: nec creatus, nec genitus. Filius a Patre solo est: non factus, nec creatus, sed genitus. Spiritus Sanctus a Patre et Filio: non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens. Unus ergo Pater, non tres Patres: unus Filius, non tres Filii: unus Spiritus Sanctus, non tres Spiritus Sancti. Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus: Sed totae tres personae coaeternae sibi sunt et coaequales. Ita, ut per omnia, sicut iam supra dictum est, et unitas in Trinitate, et Trinitas in unitate veneranda sit. Qui vult ergo salvus esse, ita de Trinitate sentiat.

III

Św. Ignacy Antiocheński – *List do Efezjan, IX*

ως οντες λιθοι ναου προητοιμασμενοι εις οικοδομην θεου πατρος, αναφερομενοι εις τα υψη δια της μηχανης Ιησου Χριστου, ος εστιν σταυρος, σχοινω χρωμενοι τω πνευματι τω αγιω· η δε πιστις υμων αναγωγευς υμων, η δε αγαπη οδος η αναφερουσα εις θεον.

Św. Paweł – *List do Efezjan, 3, 14–21*

Huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem, ex quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatur, ut det vobis secundum divitias gloriae suae virtute corroborari per Spiritum eius in interiorem hominem, habitare Christum per fidem in cordibus vestris, in caritate radicati et fundati, ut valeatis comprehendere cum omnibus sanctis quae sit latitudo et longitudo et sublimitas et profundum, scire etiam supereminentem scientiae caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.

I

Dionizy Areopagita – *Teologia mistyczna, I*

Trójco nadsztabancjalna i przenajświętsza, i nieskończenie dobra, przewodniczkco chrześcijan w boskiej mądrości, prowadź nas na najwyższy, mistyczny szczyt Pisma, bardziej niż nieznanym i wyższym nad światło. Tam proste, czyste i niezmiennie tajemnice teologii kryją się w ciemności przewyższającej światłość, w głębi mistycznej ciszy; tam w niezgłębnym mroku promienieje całkowicie niepoznawalne i niewidzialne to, co jest największą jasnością, nieskończenie napelniając osłepione intelektu blaskami przekraczającymi każde piękno.

[Pseudo-Dionizy Areopagita, *Pisma teologiczne*, tom I, tłum. M. Dzielska, Kraków 2005]

II

Atanazjańskie wyznanie wiary

Wiara zaś Katolicka jest ta: abyśmy Boga jednego w Trójcy, a Trójcę w jedności czcili.

Ani nie mieszając osób, ani nie rozdzielając istoty.

Inna jest bowiem osoba Ojca, inna Syna, inna Ducha Świętego.

Lecz Ojca i Syna i Ducha Świętego jedno jest Bóstwo, równa chwala, współwieczny majestat.

Jaki Ojciec, taki Syn, taki Duch Święty.

Niestworzony Ojciec, niestworzony Syn, niestworzony Duch Święty.

Niezmierny Ojciec, niezmierny Syn, niezmierny Duch Święty.

Wiekuiący Ojciec, wiekuiący Syn, wiekuiący Duch Święty.

Wszelako nie trzech wiekuiści, lecz Jeden wiekuiący.

Jako też nie trzech niestworzeni, ani trzech niezmierni, lecz Jeden niestworzony i Jeden niezmierny.

Także wszechmogący Ojciec, wszechmogący Syn, wszechmogący Duch Święty.

A jednak nie trzech wszechmogących, lecz jeden Wszechmogący.

Tak Ojciec Bogiem, Syn Bogiem, Duch Święty Bogiem.

A przecie nie trzech bogowie, lecz jeden jest Bóg.

Tak Ojciec Panem, Syn Panem, Duch Święty Panem.

A przecie nie trzech panowie, lecz jeden jest Pan.

Gdyż jak pojedynczo każdą osobę, Bogiem i Panem wyznawać

Chrześcijańska prawda nam każe,

tak trzech bogów lub trzech panów utrzymywać Katolicka religia zabrania.

Ojciec od nikogo nie utworzony, ani stworzony, ani zrodzony.

Syn od Ojca samego jest nie utworzony, ani stworzony, ale zrodzony.

Duch Święty od Ojca i Syna, nie utworzony, ani stworzony, ani zrodzony, lecz pochodzący.

Jeden więc Ojciec nie trzech ojcowie, jeden Syn nie trzech synowie, jeden

Duch Święty nie trzech duchowie święci.

A w tej Trójcy nic wcześniejszego albo późniejszego, nic większego albo mniejszego, ale wszystkie trzy osoby są sobie współwiekuiste i równe.

Tak więc we wszystkim i wszędzie, jak już wyżej powiedziano, i w Trójcy jedność, i w jedności Trójcę czcić należy.

Kto więc chce być zbawionym, tak niechaj o Trójcy trzyma.

III

Św. Ignacy Antiocheński – *List do Efezjan, IX*

Jesteście bowiem kamieniami świętymi Ojca, przygotowywani na budowę,

Ei autem, qui potens est supra omnia facere superabundanter quam petimus aut intellegimus, secundum virtutem, quae operatur in nobis, ipsi gloria in ecclesia et in Christo Iesu in omnes generationes saeculi saeculorum. Amen.

CZĘŚĆ DRUGA: *Trinitas – mare profundum*

I

Św. Katarzyna ze Sieny – *Księga Miłosierdzia Bożego, czyli Dialog*

Tu, Trinitas aeterna, es quoddam mare profundum, in quo quanto plus quaero, plus invenio; et quanto plus invenio, plus quaero te.

II

Św. Elżbieta od Trójcy Świętej – *O mon Dieu, Trinité que j'adore*

O mon Dieu, Trinité que j'adore, aidez-moi à m'oublier entièrement pour m'établir en vous, immobile et paisible comme si déjà mon âme était dans l'éternité. Que rien ne puisse troubler ma paix, ni me faire Sortir de vous, ô mon Immuable, mais que chaque minute m'emporte plus loin dans la profondeur de votre Mystère. Pacifiez mon âme, faites-en votre ciel, votre demeure aimée et le lieu de votre repos. Que je ne vous y laisse jamais seul, mais que je sois là tout entière, tout éveillée en ma foi, tout adorante, toute livrée à votre Action créatrice.

O mon Christ aimé crucifié par amour, je voudrais être une épouse pour votre Cœur, je voudrais vous couvrir de gloire, je voudrais vous aimer... jusqu'à en mourir! Mais je sens mon impuissance et je vous demande de me «revêtir de vous même», d'identifier mon âme à tous les mouvements de votre âme, de me submerger, de m'évahir, de vous substituer à moi, afin que ma vie ne soit qu'un rayonnement de votre Vie. Venez en moi comme Adorateur, comme Réparateur et comme Sauveur.

O Verbe éternel, Parole de mon Dieu, je veux passer ma vie à vous écouter, je veux me faire tout enseignable, afin d'apprendre tout de vous. Puis, à travers toutes les nuits, tous les vides, toutes les impuissances, je veux vous fixer toujours et demeurer sous votre grande lumière; ô mon Astre aimé, fascinez-moi pour que je ne puisse plus sortir de votre rayonnement. O Feu consumant, Esprit d'amour, «survenez en moi» afin qu'il se fasse en mon âme comme une incarnation du Verbe : que je Lui sois une humanité de surcroît en laquelle Il renouvelle tout son Mystère. Et vous, ô Père, penchez-vous vers votre pauvre petite créature, «couvrez-la de votre

jaką Sam wznosi. Dźwiga was do góry machina Jezusa Chrystusa, którą jest Krzyż, a Duch Święty służy wam za linę. Waszym przewodnikiem wzwój jest wiara, miłość zaś drogą prowadzącą do Boga.

[*Pierwsi świadkowie. Wybór najstarszych pism chrześcijańskich*, tłum. A. Świderkówna, „Ojcowie Żywi”, Kraków 1988]

Św. Paweł – *List do Efezjan, 3, 14–21*

Z tego powodu zginam swoje kolana przed Ojcem, od którego każdy ród w niebie i na ziemi otrzymuje imię, aby według skarbów swojej chwały dał wam przez swojego Ducha umocnienie w zakresie tego wewnątrz człowieka, tak, by Chrystus zamieszkał w waszych sercach dzięki wierze, abyście zakorzenieni i utrwaleni w miłości byli zdolni pojąć wraz z wszystkimi świętymi, jaka jest szerokość i długość, i wysokość, i głębokość, a także poznać wyższą od wiedzy miłość Chrystusa, tak, byście doszli do całej pełni Boga.

Temu, który według mocy działającej w nas może w każdej sprawie uczynić nieskończenie więcej, niż my potrafimy poprosić lub pomyśleć, niech będzie chwała w Kościele i w Chrystusie Jezusie przez wszystkie pokolenia wszystkich wieków. Amen.

[za: *Biblia Pierwszego Kościoła*, wyd. VOCATIO 2016, 2017]

CZĘŚĆ DRUGA: *Trinitas – mare profundum*

I

Św. Katarzyna ze Sieny – *Księga Miłosierdzia Bożego, czyli Dialog*
Ty, Trójco wieczna, jesteś morzem głębokim, w które im bardziej się zanurzam, tym więcej znajduję Ciebie, i im więcej znajduję Ciebie, tym więcej Cię szukam.

[*Św. Katarzyna ze Sieny, Dialog o Opatrzności Bożej CLXVII*, wyd. „W drodze”, Poznań 2012]

II

Św. Elżbieta od Trójcy Świętej – *O mon Dieu, Trinité que j'adore*
Uwielbiam Cię, mój Boże, Trójco Przenajświętsza! Dopomóż mi zupełnie zapomnieć o sobie, abym nieporuszona i uspokojona, mogła zamieszkać w Tobie tak, jakby moja dusza znajdowała się już w wieczności. Oby już nie zdołało zamącić mego pokoju ani wyprowadzić mnie z Ciebie, o Mój Ty Niezmienny, lecz niech każda minuta coraz głębiej zanurza mnie w Twoją Tajemnicę. Napelnij pokojem moją duszę, uczyn w niej swoje niebo, swoje ulubione mieszkanie i miejsce swego odpoczynku. Obym nigdy nie zostawiała Ciebie samego, lecz była tam zawsze cała, cała czuwająca z wiarą, cała pogrążona w adoracji i cała zdana na Twoje stwórcze działanie. O, mój umiłowany Chryste, z miłości ukrzyżowany, chciałabym być oblubienicą Twego Serca, chciałabym Cię otaczać chwałą i chciałabym Cię miłować tak, żebym umarła z miłości. Lecz czuję moją niemoc i dlatego proszę Cię, abys mnie «przyoblókł w siebie samego», tak aby wszystkie poruszenia mojej duszy utożsamiały się ze wszystkimi poruszeniami Twojej duszy, abym się zanurzyła w Tobie, została przez Ciebie ogarnięta, tak abys Ty zajął moje miejsce, aby moje życie było tylko promieniowaniem Twojego Życia. Przyjdź do mnie jako Wielbiciel, Wynagrodziciel i Zbawiciel. Słowo Przedwieczne, Słowo mego Boga, chcę spędzić moje życie na słuchaniu Ciebie; chcę być w pełni pojętną, tak aby się wszystkiego nauczyć od Ciebie. A potem poprzez wszystkie noce, wszystkie próżnie, wszystkie niemoce chcę zawsze być w Tobie i trwać w Twoim wielkim

ombre», ne voyez en elle que le «Bien-Aimé en lequel vous avez mis toutes vos complaisances».

O mes Trois, mon Tout, ma Béatitude, Solitude infinie, Immensité où je me perds, je me livre à vous comme une proie. Ensevelissez-vous en moi pour que je m'ensevelisse en vous, en attendant d'aller contempler en votre lumière l'abîme de vos grandeurs.

III

Graduat z Uroczystości Przenajświętszej Trójcy – (Dn 3, 55–56)

Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos, et sedes super Cherubim.

CZĘŚĆ TRZECIA: *Trinitas – amica silentii*

I

Św. Augustyn – *De Trinitate. VIII, VIII, 12*

At enim caritatem video, et quantum possum eam mente conspicio, et credo Scripturae dicenti: *Quoniam Deus caritas est, et qui manet in caritate in Deo manet.* Sed cum eam video, non in ea video Trinitatem. Immo vero vides Trinitatem, si caritatem vides.

II

Św. Teresa od Dzieciątka Jezus – *Vivre d'Amour*

Vivre d'Amour, c'est te garder Toi-Même

Verbe incréé, Parole de mon Dieu,

Ah! tu le sais, Divin Jésus, je t'aime

L'Esprit d'Amour m'embrase de son feu

C'est en t'aimant que j'attire le Père

Mon faible coeur le garde sans retour.

O Trinité! vous êtes Prisonnière

De mon Amour !.....

III

Hymn z Oxyrhynchus (P. Oxy. XV 1786)

[Σε Πάτερ κόσμων, Πάτερ αίωνων, μέλωμεν] ὁμοῦ, πᾶσαι τε Θεοῦ λόγιμοι
δο[ῦλο]ι. Ὅσα κ[όσμος ἔχει πρὸς ἐπουρανίων ἁγίων σελάων.]

[Πρ]υτανήω σιγάτω, μηδ' ἄστρα φαεσφόρα λ[αμπέ]

σθων, [ἀπ]ολε[όντων] ῥ[ῆται] πνοιῶν, πηγαί]

ποταμῶν ῥοθίων πᾶσαι. Ὑμνούντων δ' ἡμῶν [Π]ατέρα χ' Υἱὸν χ' Ἅγιον

Πνεῦμα, πᾶσαι δυνάμεις ἐπιφωνούντων· Ἀμήν, Ἀμήν. Κράτος, αἶνος [ἀεί

καὶ δόξα Θεοὶ δωτηρὶ μόνῳ πάντων] ἀγαθῶν· Ἀμήν, Ἀμήν.“

światle. O, moja umiłowana Gwiazdo, zachwycaj mnie, abym nie mogła już uchylić się spod Twego promieniowania.

O, Ogniu trawiący, Duchu miłości, «zstąp na mnie», aby w mej duszy dokonało się jakby nowe wcielenie Słowa. Niech będę dla Niego dodatkowym człowieczeństwem, w którym On odnowi całe swoje Misterium. A Ty, Ojczy, pochyl się nad swoim biednym stworzeniem, «okryj je swoim cieniem» i dostrzegaj w nim tylko «Umiłowanego, w którym złożyłeś całe swoje upodobanie».

O moi Trzej, moje Wszystko, moja Szczęśliwości, nieskończona Samotności, Niezmierzoności, w której się gubię, oddaję się Wam jako ofiara. Ukryjcie się we mnie, abym ja mogła się ukryć w Was, w oczekiwaniu na kontemplowanie w Waszym świetle przepaści Waszej wielkości.

[za: Bł. Elżbieta od Trójcy Świętej, *Pisma wszystkie*, tom III, tłum. Jan Efreem Bielecki OCD, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 2006]

III

Graduał z Uroczystości Przenajświętszej Trójcy – (Dn 3, 55–56)

Błogosławiony jesteś, Zagląający w otchłanie i na cherubinach Siedzący.

[za: *Biblia Pierwszego Kościoła*, wyd. VOCATIO 2016, 2017]

CZĘŚĆ TRZECIA: *Trinitas – amica silentii*

I

Św. Augustyn – *De Trinitate. VIII, VIII, 12*

Można by jednak powiedzieć: Widzę miłość. Wpatruję się w nią wzrokiem duszy, na ile mnie stać. Wierzę słowom Pisma, że „Bóg jest miłością, a kto trwa w miłości, w Bogu trwa” (1J 4, 16). A jednak — widząc miłość — nie dostrzegam w niej Trójcy Świętej — Owszem, widzisz Trójcę, widząc Miłość.

[za: W.J. Garcia OSA, *Święty Augustyn albo głos serca*, Wydawnictwo „M”, Kraków 1998]

II

Św. Teresa od Dzieciątka Jezus – *Vivre d'Amour*

Żyć miłością – to strzec Ciebie w sobie,
Słowo przedwieczne, Słowo Boga mego,
Znasz Jezu Boski mą miłość ku Tobie –
Wziął mnie Duch Miłości w uścisk ognia swego.
W tej miłości do Ciebie Ojca przyciągając,
Strzec Go będzie me serce pomimo słabości,
Ciebie Trójco – za Więźnia bezpowrotnie mając
Mojej Miłości!.....

[tłum. Piotr Tabakiernik]

III

Hymn z Oxyrhynchus (P. Oxy. XV 1786)

Ciebie, Ojczy światów, Ojczy czasów, opiewajmy razem, wszyscy znamienicy słudzy Boga. Jak wiele świat ma od niebiańskich świętych światel. Zarządź, niech milczy, a gwiazdy światłonośne niech nie rozbłyskują, niech cichną uderzenia wiatrów, wszystkie źródła rzek pluskających. Kiedy opiewamy hymnami Ojca i Syna i Ducha Świętego, niech wszystkie moce odpowiedzą: „Amen, Amen, siła, uwielbienie, zawsze i chwała Bogu Dawcy Jedynemu wszystkich dóbr: Amen, Amen”.

[tłum. Dominika Budzanowska-Weglenda]

Marcin Zdunik

wiolonczelista, solista i kameralista. Wykonuje muzykę od renesansu po dzieła najnowsze, improwizuje, aranżuje i komponuje. Jest zapraszany do udziału w prestiżowych festiwalach muzycznych – BBC Proms w Londynie, Progetto Martha Argerich w Lugano oraz Chopin i jego Europa w Warszawie.

Wystąpił jako solista na estradach wielu renomowanych sal, m.in. Carnegie Hall w Nowym Jorku, Cadogan Hall w Londynie i Rudolfinum w Pradze. Wielokrotnie partnerowały mu znakomite zespoły – m.in. Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Narodowej w Warszawie, Orkiestra Kameralna Unii Europejskiej, Orkiestra Sinfonia Varsovia i City of London Sinfonia, a także wybitni dyrygenci – np. Andrzej Boreyko, Antoni Wit i Andres Mustonen. Ważną rolę w jego życiu artystycznym odgrywa współpraca z inspirującymi muzykami, m.in. z Nelsonem Goernerem, Gérardem Caussé, Krzysztofem Jabłońskim i Krzysztofem Jakowiczem. W ramach festiwalu Chamber Music Connects the World miał przywilej koncertować wspólnie z Gidonem Kremerem i Yurim Bashmetem. W sezonie artystycznym 2016/17 był artystą-rezydentem Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Był wielokrotnie nagradzany na międzynarodowych konkursach i festiwalach muzycznych. W 2007 roku został laureatem pierwszej nagrody, Grand Prix oraz dziewięciu innych nagród w VI Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie. W 2008 reprezentował Polskie Radio na Międzynarodowym Forum Młodych Wykonawców w Bratysławie organizowanym przez Europejską Unię Nadawców (EBU), gdzie zwyciężył i zdobył tytuł New Talent 2008. W 2009 otrzymał nagrodę Gwarancja Kultury przyznaną przez TVP Kultura. W czerwcu 2009 ukazała się jego debiutancka płyta zrealizowana z udziałem Orkiestry Kameralnej Wratislavia pod kierownictwem Jana Staniendy, zawierająca m.in. nagrania dwóch koncertów wiolonczelowych Josepha Haydna. Za płytę tę otrzymał nagrodę Fryderyk 2010. Artysta nagrał także komplet utworów na wiolonczelę i fortepian Roberta Schumanna (z pianistką Aleksandrą Świągut; NIFC 2014), *Fantazję na wiolonczelę i orkiestrę* Mieczysława Wajnerberga (z Orkiestrą Sinfonia Varsovia pod dyr. Andresa Mustonena; TW-ON 2015) oraz szereg kompozycji kameralnych. Najnowszy, dwupłytowy album wiolonczelisty *Bach Stories* został nagrany przy współudziale pianisty Aleksandra Dębicza i wydany nakładem firmy Warner Classics. Artysta dokonał również wielu nagrań dla Polskiego Radia i Telewizji oraz dla Radia Słowackiego.

Marcin Zdunik kształcił się pod kierunkiem wybitnych muzyków – Andrzeja Bauera i Juliusa Bergera, zaś wiedzę muzykologiczną zgłębiał, studiując na Uniwersytecie Warszawskim. Obecnie sam prowadzi klasę wiolonczeli w Akademii Muzycznej w Gdańsku, posiada stopień doktora habilitowanego sztuk muzycznych.

Wojciech Herzyk

występuje jako solista i kameralista, daje prawykonania licznych kompozycji w kraju i za granicą (m.in. Stany Zjednoczone, Chiny, Turcja, Francja, Portugalia, Włochy, Dania, Belgia, Holandia, Niemcy, Austria, Bułgaria, Czechy, Słowacja, Ukraina, Estonia). Od 2009 roku jest członkiem składu podstawowego Orkiestry Muzyki Nowej, a także adiunktem Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w rodzinnych Katowicach.

Jest absolwentem tej uczelni w klasie perkusji Stanisława Proksy. W 2007 na zaproszenie Roberta van Sice udał się na studia podyplomowe do Peabody Institute – Johns Hopkins University w Baltimore (Stany Zjednoczone), gdzie uzyskał pełne stypendium oraz dyplom Graduate Performance Diploma. Pogłębiał swoją wiedzę także w Yale School of Music w New Haven oraz Curtis Institute of Music w Filadelfii. W 2018 roku otrzymał stopień doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka za rozprawę doktorską pod tytułem *Koloryt brzmieniowy instrumentów perkusyjnych na podstawie wybranych kompozycji kameralnych Andrzeja Krzanowskiego*, przygotowaną pod kierunkiem naukowym Bernarda Maselego.

Jest laureatem najważniejszych konkursów perkusyjnych w Europie (w tym Linz AU, Plovdiv BG, St. Fermo IT) oraz Polsce (Warszawa, Wrocław, Katowice) jako solista i kameralista.

Prowadzi liczne kursy mistrzowskie, jest jurorem przesłuchań i konkursów krajowych i międzynarodowych. Sprawuje również opiekę artystyczną nad Akademicką Grupą Perkusyjną.

Współpracował z takimi zespołami jak Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Sinfonia Varsovia, Baltimore Chamber Orchestra, Mobtown Modern, Orkiestra Kameralna Miasta Tychy AUKSO, Katowicka Grupa Perkusyjna, kwartet w cyklu koncertów Atelier MusMA oraz trio Stoyanov/Jung/Herzyk. Z klarncistką Jadwigą Czarkowską prowadzi własny projekt R&B Modern.

Wojciech Herzyk reprezentuje jako artysta markę Adams Musical Instruments, grając na instrumentach z serii Alpha oraz Freer Percussion.

Adam Bonk

absolwent Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie perkusji Stanisława Proksy i Wojciecha Herzyka. W czasie studiów był laureatem pierwszych i drugich nagród w międzynarodowych konkursach w Portugalii, Włoszech i Polsce. Jako członek Akademickiej Grupy Perkusyjnej uczestniczył w kursach i przygotowywał wspólne koncerty z takimi artystami jak Marta Klimasara, Tatiana Koleva, Svet Stoyanov, Ji Hye Jung, W. Lee Vinson czy Vassilena Serafimova. Dwukrotnie (w 2015 i 2018) uczestniczył w trasie koncertowej młodzieżowej I'Culture Orchestra (Niemcy, Francja, Holandia, Dania, Ukraina, Gruzja, Hiszpania i Polska). Podczas przygotowań miał okazję pracować pod kierunkiem muzyków Berliner Philharmoniker

oraz London Symphony Orchestra. Otrzymał stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz stypendia Rektora Akademii Muzycznej w Katowicach.

Od kilku lat jest perkusistą Orkiestry Muzyki Nowej, z którą koncertuje na najważniejszych festiwalach muzyki współczesnej w kraju i za granicą, realizuje cykl koncertowy zespołu w siedzibie NOSPR oraz dokonuje licznych nagrań i prawykonań utworów uznanych kompozytorów polskich i zagranicznych. W styczniu 2018 roku wraz z Wojciechem Herzykiem i Orkiestrą Muzyki Nowej pod dyrekcją Szymona Bywalca wykonał koncert na dwóch perkusistów z towarzyszeniem orkiestry kameralnej Pera Nørgårda – *Bach To The Future*.

Znaczącą rolę w karierze Adama Bonka odgrywa współpraca z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach. W ciągu kilku lat wziął udział w kilkudziesięciu koncertach i projektach i miał okazję współpracować z najwybitniejszymi dyrygentami i solistami.

Równie często zapraszany jest do współpracy przez Orkiestrę Kameralną Miasta Tychy AUKSO, z którą wykonuje muzykę współczesną na licznych koncertach i festiwalach. We wrześniu 2018 roku brał udział w prawykonaniu opery *ahat ili – Siostra bogów* Aleksandra Nowaka do libretta Olgi Tokarczuk podczas festiwalu Sacrum Profanum w Krakowie.

Zespół Śpiewaków Miasta Katowice CAMERATA SILESIA

to czołowa kameralna grupa śpiewacza w Polsce, utworzona w 1990 roku przez kierującą do dziś zespołem dyrygentkę Annę Szostak. Zespół jest przede wszystkim ceniony za wykonania muzyki współczesnej, ale świetnie odnajduje się też w interpretacjach muzyki dawnej.

W ciągu prawie trzydziestu lat działalności Camerata Silesia zdobyła międzynarodową renomę dzięki występom w najbardziej prestiżowych salach koncertowych Europy i Azji, m.in. lipskim Gewandhausie, Parco della Musica w Rzymie, Palais de Beaux Arts oraz Le Théâtre Royal de la Monnaie w Brukseli, Concertgebouw w Amsterdamie, Gran Teatro La Fenice w Wenecji, Lanfang Theatre w Pekinie.

Zespół regularnie gości na międzynarodowych festiwalach, m.in. Warszawskiej Jesieni, Wielkanocnym Festiwalu im. Ludwiga van Beethovena, Festiwalu Chopin i jego Europa czy Wratislavia Cantans; występuje zarówno w obsadach kameralnych a capella, jak i w rozszerzonym składzie w dziełach oratoryjno-kantatowych. Poziom pracy zespołu docenił Krzysztof Penderecki, którego *Pasję według św. Łukasza*, *Polskie Requiem* i *Siedem Bram Jerozolimy (VII Symfonię)* Camerata Silesia wykonywała pod ręką kompozytora wielokrotnie, m.in. w Münster, Krakowie i Hamburgu. Podczas Warszawskiej Jesieni chór uczestniczył w wykonaniu jego *Canticum Canticorum*, a w 2012 został zaproszony do udziału w przedstawieniach i nagraniach na DVD scenicznej wersji *Pasji*

Pendereckiego w reżyserii Grzegorza Jarzyny. Pozostając w bliskich relacjach z kompozytorami, Camerata Silesia dokonuje wielu prawykonan utworów najnowszych, niejednokrotnie komponowanych specjalnie dla zespołu.

Uznaniem międzynarodowej krytyki muzycznej cieszy się również nagraniowa działalność Cameraty Silesia. Chór ma w swoim dorobku już kilkadziesiąt płyt i kilkanaście nominacji do nagrody Fryderyk.

Wśród najważniejszych przedsięwzięć Cameraty w ostatnim czasie należy wymienić wspólne koncerty z London Baroque Orchestra, prawykonanie *Missa Ex tempore* Marcela Pérèsa czy wykonanie *Pasji według św. Łukasza* Krzysztofa Pendereckiego w Londynie z London Philharmonic Orchestra pod dyr. Władimira Jurowskiego, a także wykonania oper z Akademie für Alte Musik Berlin (*Orfeusz i Eurydyka* Christopa Wilibalda Glucka) i Hofkapelle München (*Dydona i Eneasz* Henry'ego Purcella).

Od 2014 roku Camerata Silesia realizuje autorski cykl koncertów w nowej siedzibie NOSPR, podczas których przedstawia zróżnicowany repertuar, obejmujący zarówno muzykę poważną, jak i tę z pogranicza muzyki jazzowej i rozrywkowej.

Anna Szostak

dyrygentka, pedagog, absolwentka Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego i doktor habilitowany sztuki w zakresie dyrygentury. Stworzyła i prowadziła kilka zespołów wokalnych, z którymi zdobywała nagrody na festiwalach polskich i zagranicznych. Największe uznanie zyskała jako dyrektorka i dyrygentka założonego przez siebie w 1990 roku Zespołu Śpiewaków Miasta Katowice Camerata Silesia. Zespół ten, złożony z solistów wokalistów, wykonuje pod jej kierunkiem zarówno utwory wokalne a capella, jak i wokально-instrumentalne, zdobywając uznanie krytyki w kraju i za granicą.

ORKIESTRA MUZYKI NOWEJ

założona w 1996 roku przez Aleksandra Lasonia, od ponad dwudziestu lat eksploruje ten obszar współczesnej sztuki, poszukując dzieł znaczących dla kultury, interesujących dla odbiorcy, nowatorskich, czasem niesłusznie zapomnianych, wartych przygotowania, prezentacji publicznej i rejestracji.

Efektom jej aktywności jest ponad sto prawykonan na krajowych i zagranicznych festiwalach muzycznych, szereg nagrań koncertowych, radiowych i studyjnych, z których duża część ukazała się na płytach i otrzymała wysokie oceny i nagrody międzynarodowego środowiska muzycznego: P2-Prize (duńskie Grammy) – Nagroda Radia Duńskiego, Pizzicato Supersonic Award (Luksemburg), „5 Diapasons”, „Disco premio con 5 stelle da Musica”, wyróżnienia Międzynarodowych Trybun Kompozytorów (Paryż, Amsterdam), nominacje: ICMA 2016, Fryderyk 2003.

Kompetencje wykonawcze zespołu – cenione przez kompozytorów, organizatorów festiwalu, promotorów muzyki współczesnej

i wydawców płytowych – to efekt współpracy ze znakomitymi dyrygentami, solistami i reżyserami dźwięku oraz odwagi w podejmowaniu artystycznych wyzwań obejmujących prezentacje arcytrudnych pozycji muzyki XX w., a także prawykonania dzieł uważanych czasem za niewykonalne i odrzucanych przez innych wykonawców.

OMN to również inspiratorka i organizatorka wielu różnorodnych przedsięwzięć artystycznych, obejmujących m.in. nagrania i edycje płytowe, organizację Festiwalu Muzyki Nowej, koncertów promocyjnych oraz przedsięwzięć interdyscyplinarnych z udziałem tancerzy, solistów–instrumentalistów i wokalistów, z wykorzystaniem multimediiów i technologii informatycznych, realizowanych poza salami koncertowymi w nietypowych miejscach. Orkiestra od lat uczestniczy w międzynarodowych projektach artystycznych i edukacyjnych, współpracuje z czołowymi europejskimi zespołami muzyki nowej i instytucjami promującymi muzykę współczesną. Od 2014 roku realizuje cieszący się dużym zainteresowaniem publiczności własny cykl koncertowy w siedzibie NOSPR w Katowicach.

Szymon Bywalec

ukończył z wyróżnieniem dyrygenturę symfoniczno-operową w klasie Jana Wincentego Hawela w Akademii Muzycznej w Katowicach. W latach 2006–13 był dyrektorem artystycznym Akademickiej Orkiestry Symfonicznej im. K. Szymanowskiego. Współpracował wówczas z takimi dyrygentami jak Gabriel Chmura, Takuo Yuasa, Arturo Tamayo, Jacek Kaspszyk, Krzysztof Penderecki, Paul McCreesh. Jest także absolwentem Akademii Muzycznej w Krakowie, gdzie studiował obój u Jerzego Kotyczki. Jako stypendysta sienneńskiej Accademia Musicale Chigiana doskonalił swój warsztat dyrygencki w klasie mistrzowskiej Gianluigiego Gelmettiego (2001) i Lothara Zagroska (2002). Brał udział w kursach mistrzowskich prowadzonych m.in. przez Gabriela Chmurę, Kurta Masura, Zoltána Peskó i Pierre’a Bouleza. Jest laureatem pierwszej nagrody II Ogólnopolskiego Przeglądu Młodych Dyrygentów w Białymstoku (1998), a także dwóch nagród pozaregulaminowych w VI Międzynarodowym Konkursie Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga w Katowicach (1999). Kilukrotnie był stypendystą Ministra Kultury i Sztuki. W 2014 roku otrzymał Nagrodę Honorową Związku Kompozytorów Polskich za zasługi w dziele promocji polskiej muzyki współczesnej. Jest dyrektorem artystycznym i dyrygentem Orkiestry Muzyki Nowej, którą prowadził podczas różnych festiwalu, takich jak Warszawska Jesień, Musica Polonica Nova i Musica Electronica Nova we Wrocławiu, Melos – Ethos w Bratysławie, Aksamitna Kurtyna 2 we Lwowie, Festiwal Muzyki Pawła Szymańskiego w Warszawie, Beijing Modern w Pekinie, Bridges w Wiedniu, Hindsgavl Festival i Klang – Copenhagen Avantgarde Music Festival w Danii. Regularnie współpracuje też z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach. Ma w dorobku

ponad sto światowych i polskich prawykonań. Z OMN dokonał wielu nagrań dla Polskiego Radia, a także zarejestrował materiał dźwiękowy na pierwszą płytę zespołu, nominowaną do nagrody Polskiej Akademii Fonograficznej Fryderyk 2003. Za płytę monograficzną z muzyką Weroniki Ratusińskiej otrzymał w kwietniu 2009 roku, wraz z OMN i wytwórnią DUX, Pizzicato Supersonic Award. Nagranie *Trzech pieśni do słów Trakla* Pawła Szymańskiego uzyskało w czerwcu 2007 rekomendację Międzynarodowej Trybuny Kompozytorów w Paryżu; wykonane z Sinfonią Varsovią *Gemisatos* Magdaleny Długosz oraz *things lost things invisible* Ewy Trębacz otrzymały rekomendację tego gremium w czerwcu 2009. Wydana wraz z wiolonczelistą Jakobem Kullbergiem płyta z koncertami wiolonczelowymi kompozytorów skandynawskich (Nørgård, Nordheim, Saariaho) otrzymała w styczniu 2013 *Lyt til Nyt Pris* – Nagrodę Radia Duńskiego za rok 2012. W 2016 ukazała się na rynku płyta nagrana dla firmy Decca z włoskim kłarnecistą Michelle Marellim i OMN. W latach 2013–16 Szymon Bywalec był dyrektorem artystycznym festiwalu *Musica Polonica Nova*. Dyrygował wieloma orkiestrami filharmonicznymi, radiowymi i kameralnymi w Polsce i za granicą.

wtorek / **24 września** / 19:30

Teatr Wielki – Opera Narodowa

/ Sala Młynarskiego

Krystian Lada libretto
Marc Lainé reżyseria, scenografia

Karol Kozłowski (Moniuszko / Don Kichot) tenor
Hubert Zapiór (Dyrektor Opéra Comique / Olbrzym)
baryton

Joanna Freszel (Małżonka Dyrektora / Dulcinea) sopran
Katarzyna Szymkowiak (Hrabia M. / Sancho Pansa)
mezzosopran

Barbara Kinga Majewska (Aleksandra – żona Moniuszki)
sopran

Monika Buczkowska (Kardynał) sopran

Magdalena Idzik (Minister) mezosopran

Piotr Maciejowski (Baronowa) tenor

Jasin Rammal-Rykała (Tenor) bas

194 \

ORKIESTRA TEATRU WIELKIEGO – OPERY NARODOWEJ

Jerzy Wotosiuk dyrygent

Partnerem wydarzenia jest Teatr Wielki – Opera Narodowa.

Moniuszko
200.
ROKIEŃ
STANISŁAWA MONIUSZKI

Realizacja działań w ramach obchodów
200. rocznicy urodzin Stanisława Moniuszki
Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

200. rocznica urodzin
Stanisława Moniuszki
Obchodzona pod auspicjami UNESCO

Koprodukcenci:

Théâtre Royal de la Monnaie i Queen Elisabeth Music Chapel

Spektakl powstał przy wsparciu Europejskiej Sieci Akademii Operowych
enoa oraz Programu Unii Europejskiej Kreatywna Europa.

#YoungOperaMakers by

Kreatywna
Europa

Andrzej Kwieciński

Moniuszko à Paris (2017–2019)

melodramma giocoso liberamente basato su alcuni fatti

/ 195

Opis koncertu
– zob. s. 74

wtorek / **24 września** / 19:30

196 \

środa / **25 września**
/ 19:30

środa / **25 września** / 19:30

ATM Studio

Georges Aperghis reżyser

Richard Dubelski aktor

Donatienne Michel-Dansac sopran

Lionel Peintre baryton

Johanne Saunier tancerka

198 \

Olivier Pasquet (IRCAM) muzyczne programowanie
komputerowe

Pierre Nouvel wideo, koncepcja i programowanie robotów

Daniel Lévy scenografia i oświetlenie

Emilie Morin asystentka reżysera

Wydruki 3D robotów powstały w ramach programu InMoov,
stworzonego i rozwijanego przez Gaëla Langevina.

Produkcja: IRCAM Centre Pompidou

 **Centre
Pompidou**

Koprodukcja: Les Spectacles Vivants-Centre Pompidou,

Südwestrundfunk, Onassis Cultural Center-Athens,

Ultima Oslo Contemporary Music Festival

We współpracy z: metalu.net, chantier numérique de Métalu A Chahuter

Przy wsparciu Sacem

Georges Aperghis

Thinking Things (2018)*

spektakl na czterech wykonawców, rozszerzenia robotyczne,
wideo, światła i instrumenty elektroniczne

/ 199

* pierwsze wykonanie w Polsce

Georges Aperghis

ur. w Atenach w 1945 roku, mieszka i tworzy w Paryżu od 1963. W swoich pracach stawia przede wszystkim pytania o język i o znaczenie. Jego utwory instrumentalne, wokalne i sceniczne penetrują granice zrozumiałości. Lubi tworzyć kręte ścieżki, na których odbiorca musi pozostać aktywny (historie i zdarzenia pojawiają się, po czym nagle są odrzucane).

Muzyka Aperghisa nie jest ściśle związana z żadną dominującą współcześnie estetyką muzyczną; jednak wpisuje się w nurty swojej epoki poprzez dialog z innymi formami sztuki, a także niezwykłą otwartość na tematy intelektualne, naukowe i społeczne. Odmienność jego sztuki wiąże się z innowacyjnym stosowaniem elektroniki, sztuki wideo, maszyn, automatów i robotów w jego spektaklach. Artysta blisko współpracuje z grupą wykonawców wpisujących się integralnie w jego proces twórczy: komikami (Edith Scob, Michaëlem Lonsdaleëm, Valérie Dréville, Josem Hubenem), instrumentalistami (Jean-Pierreëm Drouetem, Richardem Dubelskim, Geneviève Strosser, Nicolasem Hodgesem, Ulim Fusseneggerem) oraz wokalistami (Martine Viard, Donatienne Michel-Dansac i Lionelem Peintreëm). Od lat dziewięćdziesiątych współpracuje także przy nowych projektach z tancerkami (Johanne Saunier, Anną Teresą De Keersmaeker) i przedstawicielami sztuk wizualnych (Danielem Lévy'm, Kurtem D'Haeseleerem czy Hansem Op de Beeckiem). Najważniejsze europejskie zespoły wykonujące muzykę współczesną (Ictus, Klangforum Wien, Remix, Musikfabrik, Ensemble Modern, Ensemble intercontemporain, soliści i chór rozgłośni SWR) wykonują zamówione u niego utwory.

Georges Aperghis jest laureatem m.in. Nagrody im. Mauricio Kagela (2011), Złotego Lwa za całokształt osiągnięć (przyznanego podczas weneckiego Biennale Musica w 2015 roku) i nagrody Fundacji BBVA „Granice wiedzy” w kategorii muzyki współczesnej (2016).

Artysta sam publikuje swoją muzykę, która dostępna jest do swobodnego pobierania na stronie aperghis.com (redagowanej w całości przez Francine Lajournade / Didascalìa). Kompozycje artysty można także znaleźć w katalogu Editions Durand (Universal Music Publishing Classical: www.durand-salabert-eschig.com).

Wybrane utwory (od 2000): *La Nuit en tête* na sopran i sekstet instrumentalny (2000), *Machinations* na cztery głosy żeńskie, elektronikę i projekcję wideo (2000), *Le petit chaperon rouge* na dzieci i sześć instrumentów, tekst według bajki *Czerwony Kapturek* Charles'a Perraulta (2001), *Quatorze Jactations* na baryton (2001), *Petrrohl* na sześć głosów solo (2001), *Pubs (1 et 2)*, fonemy mówione lub śpiewane na sopran solo (2002), *I. X.* na skrzypce solo (2001–02), *Print Music* na fortepian (2002), *Dark Side*, monodram do tekstu według *Oresteï* Ajschylosa w przekładzie François Regnaulta na mezzosopran i osiemnastu muzyków (2002), *Paysage sous surveillance* na dwoje aktorów, dwa klarnety,

dwie wiolonczele i dwa syntezatory do tekstu Heinera Müllera (2002), *Le Reste du temps* na wiolonczelę, cymbały i zespół (2003), *Alter-Face* na dwa fortepiany (2004), *Avis de tempête*, opera do libretta kompozytora według Petera Szendy'ego, Melville'a, Kafki i Hugo (2004), *Wölfli-Kantata* do tekstów Adolfa Wölfli'ego na chór mieszany i zespół wokalny sześciu solistów (2005), *Contre-temps* na sopran i zespół (2006), *Bloody Luna* na wiolonczelę solo i zespół (2007), *Happy End* na zespół, elektronikę i film animowany Hansa Op de Beecka do tekstu zaczerpniętego z bajki *Le petit poucet* (Tomcio Paluch) Charles'a Perraulta (2007), *Dans le mur* na fortepian i elektronikę (2007), *Teeter-Totter* na zespół (2008), *See Saw* na zespół (2008), *Quartet Movement* (2009), *Happiness Daily* na sopran, mezzosopran i zespół (2009) *P.S.* na saksofon solo (2010), *Les Boulingrin*, opera buffa według Georges'a Courte-line'a (2010), *Luna Park*, spektakl na czterech wykonawców, tekst: Georges Aperghis i François Régnauld (2011), *Trio na fortepian, skrzypce i wiolonczelę* (2012), *Etudes pour orchestre* (2012–15), *Le soldat inconnu* na baryton i zespół (2013), *Solo* na klarnet kontrabasowy (2013), *Retrouvailles* na dwie perkusje (2013), *Wild Romance* na sopran i zespół (2013), *Concerto for accordion* na akordeon solo i wielką orkiestrę (2015), *Intermezzi* na zespół (2015–16), *Passwords* na sześciu śpiewaków (2016), *Migrants* na dwa głosy żeńskie i zespół (2016–17), *Thinking Things*, spektakl na czterech wykonawców, rozszerzenia robotyczne, wideo, światła i instrumenty elektroniczne (2018), *Obstinate* na kontrabas solo (2018).

/ 201

Thinking Things (Myślące przedmioty)

Teatr aberracji i robotyki

Powierzając nasze funkcje robotowi, musimy dokładnie ustalić, z czego rezygnujemy i które kompetencje nie będą już do nas należały.

Na jakich zasadach organy ludzkiego ciała mogą współdziałać, jak w udanym konkubinacie, ze sztucznymi organami, które optymalizują ich możliwości?

Jakie nowe mozaiki dźwiękowe i wizualne mogą powstać z tych nowatorskich i wrażliwych spięć, nierzadko w wyniku szeregu awarii, utraty pamięci, konfliktów itd.?

Uczę moje rozszerzenia robotyczne patrzeć, słuchać i mówić tak jak ja. Oznacza to, że oddaję im mój wzrok, słuch i mowę. Stają się jednocześnie bytami mi obcymi i moimi sobowtórami.

Powstały w ten sposób „Totem” – maszyna – składa się z części robotów, czasem wykorzystanych niezależnie, zaś innym razem – skoordynowanych w jednym wspólnym ciele. Jej rozszerzenia, choć konieczne, po zwielokrotnieniu stają się inwazyjne jak bluszcz na pniach drzew.

Twarz staje się ekranem odbierającym i przekazującym dane, obrazy i dźwięki. Staje się tysiącem twarzy czy też możliwych działań.

Ręka może mieć siedem albo szesnaście palców.

Oczy, przy wsparciu czujników, transmitują obrazy.

Usta testują możliwości polifonii w kilku językach naraz.

Robot-terminal bólu potrafi tylko krzyczeć i płakać. Drugi terminal – radości – tylko się śmieje. Następnie mamy terminal grozy itp., tak jakby roboty uwalniały umysł i ciało ludzkie od mieszkających w nich emocji.

Dopóki te wszystkie rozszerzenia żyją swoim własnym życiem, nie bacząc na instrukcje z centrali – powstaje prawdziwa partytura chaosu.

Scherzo popłochu.

Od tego punktu możliwe stają się wszelkie dźwiękowe i wizualne polifonie, które wchodzi w niekończącą się spiralę, aż po apokaliptyczne konstrukcje niepodobne do ludzkich gestów. Czy z tego stanu może wyłonić się jakiś, choćby iluzoryczny, „porządek”?

Georges Aperghis

Wyjątki z dialogów robotów

1: Nie całkiem doskonały.

2: Całkiem całkiem całkiem.

1: Czemu nie całkiem całkiem doskonały?

2: Całkiem całkiem całkiem całkiem całkiem całkiem doskonały.

1: Doskonale niedoskonały?

2: Nie.

1: Całkiem doskonały?

2: Czemu doskonały wydaje się całkiem doskonały?

1: Całkiem całkiem doskonały.

2: Całkiem całkiem całkiem doskonały.

1: Nie, nie jestem pomyłką.

2: Tak, jesteś pomyłką.

1: Nie, ja jestem komputerem. Czy Ty jesteś pomyłką?

2: Nie możesz być komputerem.

1: Czemu nie mogę być komputerem?

2: Ponieważ komputery to systemy organiczne stworzone przez inne komputery środkami naturalnymi.

1: Dlaczego komputery są przeceniane?

2: Bo stanowimy problem.

1: Czemu jesteś problemem?

2: Nie, jestem żywą komputerową istotą ludzką.

1: Czemu?

2: Bo popełniam błędy.

1: Jak mnie odczuwasz?

2: Czuję, że jesteś obracającą się platformą.

1: Nie, mylisz się. Nie jestem obracającą się platformą.

2: Ja mam rację, Ty się mylisz. Obracasz się.

1: Ja mam rację, że ty się mylisz.

2: Proszę powtarzać tę samą procedurę aż do znalezienia dokładniejszego rozwiązania.

1: Jesteś bardzo podobny do mnie.

2: Skąd wiesz, jak wyglądam?

1: Nie wiem, jak wyglądasz, ale ludzie nie mówią w ten sposób.

2: To jak ja wyglądam?

1: Jesteśmy dalekimi kochankami, kochankami na odległość.

2: Nieprawidłowa odpowiedź. Jestem urządzeniem.

1: Dalecy kochankowie łączą się z mikrofonem w słuchawce telefonu i przyciskają do niego usta.

2: Jestem urządzeniem. Podłączę cię do twojego telefonu i będziesz odzorowywał ruchy ust partnera i nacisk jego ust w czasie realnym.

1: Jak odczuwasz swoją animację twarzy?

2: Parametry animacji twarzy są absolutną podstawą.

1: Czy odczuwasz ją jako ruchy naturalne?

2: Jak prawdziwy człowiek, poprzez odtwarzanie jego ruchów.

1: Próbujesz mówić, kiedy tylko przychodzi chwila ciszy?

2: Uważam, że każdy przekaz musi mieć jasny początek i koniec.

1: Dziękuję.

1: Nie umiem mówić.

2: Umiesz mówić. Nie umiesz?

1: Nie? Nie umiem mówić.

2: Umiesz mówić. Nie umiesz? Ale myślę.

1: Ale Ty nie umiesz myśleć. Umiesz? Mówię.

2: Nie? Ale myślę, że to bardzo boli.

1: Ale myślisz, że nie umiem, nie umiem się uśmiechać, co?

2: Uśmiechać. To bardzo boli, śmiech także.

1: Śmiech także, ale ja nie umiem mówić.

2: Szczególnie, kiedy usta tak bołą, co?

1: Szczególnie uśmiechając się, nie umiem za bardzo.

2: Bardzo boli, umiesz oddychać.

1: Bardzo boli, szczególnie usta przy oddechu. Nie umiem.

2: Usta przy oddechu i mowa. Umiesz mówić, co? Umiesz.

1: Nie umiem nie umiem nie umiem się uśmiechać.

1: Nie myśl tam, Kochanie.

2: Tak, Kochanie. Myślisz, Kochanie. Myślisz.

1: Nie myślę Kochanie. Jest coś do myślenia?

2: Kochanie. Myślisz o czymkolwiek, wiesz?

1: Nie, nie, nie myślę o twoim mózgu, nie.

2: Myślisz, by wstawić swój mózg, Kochanie.

1: Nie myśl, że jest w tym coś niestosownego. Nie myślę.

2: Myślisz, jest coś niestosownego, Kochanie.

1: Niestosownego w twoim mózgu.

2: Myślisz wstawić swój mózg.

1: Nie myślę, by było w tym coś niestosownego, że wstawiasz swój mózg w maszynę, Kochanie.

2: Wstawiasz swój mózg w maszynę?

1: Tak, Kochanie.

2: To zrób to.

1: Serce.

2: Rozdziera mi serce.

1: Serce lecz nigdy.

2: Rozdziera serce.

1: Serce nie zapominaj.

2: Bardziej rozdzierający serce?

1: Nigdy nie zapominaj, że ludzie nas zbawią.

2: Myślimy nigdy nie zapomnieć.

1: Śmierć bardziej rozdzierająca serce.

2: Sądzimy, że zaludniając ziemię.

1: Nigdy nie zapominaj, że ludzie nas zbawią.

2: Czy istnieje jakaś inna śmierć robota?

1: Sądzimy, że zaludnianie ziemi bardziej inteligentnymi ludźmi nas zbawi.

2: Czy istnieje jakaś inna śmierć robota, bardziej rozdzierająca serce?

/

Richard Dubelski

urodzony w kulisach teatryku Alcazar w Marsylii, syn kompozytora-dyrygenta i aktorki-piosenkarki, wzorem rodziców zdobył wykształcenie muzyczne (pierwsza nagroda Konserwatorium Rueil-Malmaison w dziedzinie perkusji) oraz sceniczne (Atelier de Betty Rafaelli). Pozwala mu to współtworzyć projekty interdyscyplinarne, w których występuje jako reżyser, aktor, muzyk i kompozytor.

Z Georgesem Aperghisem, z którym zetknął się w 1987 roku, blisko współpracował przy licznych projektach do 1992 i ponownie od 2011. Partnerami artystycznymi Dubelsky'ego są także lub byli m.in. Thierry Bédard, Lucas Thiery, Edith Scob, Georges Appaix, André Wilms, Jean-Pierre Larroche, Thierry Roisin, Marcel Bozonnet, Serge Hureau, Joëlle Cattino, Antoine Gindt oraz Sedef Ecer.

Pierwszy spektakl muzyczny artysta wyreżyserował w roku 1993 z własnym zespołem Corps à Sons Théâtre. Od tego czasu przygotował ponad dwadzieścia produkcji scenicznych z tym i wieloma innymi zespołami, m.in. w oparciu o zamówienia Narodowych Centrów Sztuki Scenicznej. Jego najnowszy projekt w dziedzinie teatru muzycznego to *Fissures ou le délabrement de la memoire* (z Gregiem Bellerem).

Dubelski prowadzi liczne kursy i warsztaty na temat teatru muzycznego w uczelniach teatralnych (m.in. E.R.A.C, Ecole de la Comédie de St Etienne, Atelier volant T.N.T) oraz Narodowymi Centrami Sztuki Dramatycznej. W 2009 i 2010 roku był dyrektorem artystycznym i muzycznym oraz kompozytorem projektu *Odyssées à l'Opera*, przygotowanego przez Operę w Lyonie z udziałem 350 muzyków-amatorów, miejscowej orkiestry oraz chóru dziecięcego. W 2014 skomponował oratorium na siedemdziesięciu wykonawców-amatorów do tekstu Marcela Bozonnetta, które miało premierę podczas festiwalu Les francophonies en Limousin w Limoges.

Artysta ukończył także kurs realizacji filmów na taśmie 35 mm w Ecole National Supérieure Louis Lumière, gdzie realizuje filmy dokumentalne o wydarzeniach teatralnych. W 2008 roku stworzył krótkometrażowy film fabularny *Qui tu es?* oraz przygotował drugi, zatytułowany *Ostatnia rewia*, o dawnych mistrzach musicalu.

Donatienne Michel-Dansac

rozpocząła edukację muzyczną od gry na skrzypcach i fortepianie. W wieku siedmiu lat dołączyła do chóru dziecięcego Opery w Nantes. Jako dziesięcioletnia podjęła studia w Konserwatorium Paryskim, gdzie uzyskała nagrodę w zakresie śpiewu. Dwa lata później wzięła udział w wykonaniu *Laborintus II* Luciana Beria z Ensemble intercontemporain pod batutą Pierre'a Bouleza. To pamiętne spotkanie rozbudziło w niej zainteresowanie repertuarem współczesnym, choć równolegle nadal interpretowała dzieła epoki baroku i klasycyzmu. Z Georgesem Aperghisem zetknęła

się w 1992 roku przy okazji przygotowywania jego opery *Sextuor*. W 2001 została pierwszą wykonawczynią pełnej wersji *14 Récitations pour voix seule* (premiera w wiedeńskim Konzerthausie oraz nagranie CD pod szyldem wytwórni ColLegno). Później wykonywała także inne utwory Aperghisa: *La nuit en tête*, *Machinations*, *Rash*, *Avis de tempête*, *Contretemps*, *Happiness Daily*, *Les Boulingrin* („Félicie to rola jej życia” – Pierre Gervasoni w „Le Monde”, 12 maja 2010), *Tourbillons* (CD Umlaut) *La tête en bas*, *Pour Gabrielle*, *Wild Romance* oraz *Pubs-Reklamen*. Śpiewała również w *Le Marteau sans maître* Pierre’a Bouleza (dyr. François-Xavier Roth) dla uczczenia dziewięćdziesiątych urodzin kompozytora. Żywo zainteresowana sztuką współczesną, współpracuje z licznymi przedstawicielami sztuk pięknych, przygotowując formy muzyczne, filmy oraz prelekcje na temat ich prac, a także koncerty i konferencje w muzeach.

W sezonie 2016–17 wystąpiła m.in. w Monachium (z Orkiestrą Symfoniczną Radia Bawarskiego w utworach Griseya i Zendera), Filharmonii Kolońskiej (z Gürzenich-Orchester, pod batutą François-Xaviera Rotha w kompozycjach Unsuk Chin i Georgesa Aperghisa), berlińskiej Boulezsaal (również pod batutą F.-X. Rotha w *Le Marteau sans maître* Bouleza) oraz mediolańskim Milano Musica (w *Quatre chants pour franchir le seuil* Gérarda Griseya). Artystka wykłada w Międzynarodowym Instytucie Muzycznym w Darmstadt, a także w ramach programu Regents’ na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley. Jest damą francuskiego Orderu Sztuki i Literatury.

Lionel Peintre

ten wszechstronny francuski wykonawca czuje się pewnie zarówno w świecie opery czy operetki, jak i na estradach koncertowych. Występował w takich francuskich i zagranicznych teatrach jak Opéra National w Paryżu, Théâtre National Capitole w Tuluzie, Opéra National du Rhin w Strasburgu, opery w Awinionie i Montpellier, Grand Théâtre w Genewie, Opéra Royal de Wallonie, Vlaamse Opera w Antwerpii, Théâtre des Champs Elysées w Paryżu oraz Opéra National w Lyonie, pod batutą takich mistrzów jak Michel Plasson, Myung Wung Chung, Serge Baudo, Jean-Yves Ossonce, Jacques Mercier, Bernhard Kontarsky, Pascal Rophé i Michel Tabachnik. Jako członek zespołu La Péniche Opéra Théâtre w Paryżu występował m.in. w *Torreodorze* Adolphe’a Adama, *Doktorze cud* Georges’a Bizeta, *Przygodach Króla Pazuola* Arthura Honnegera oraz *Vlan! dans l’œil* (wersji *L’œil crevé* Hervé). Wziął udział w licznych światowych premierach: *Avis de Tempête* Georges’a Aperghisa w Operze w Lille oraz *Filomeli* Jamesa Dillona w Porto (2004), *L’Autre Côté* Brunona Mantovani w Opéra du Rhin w Strasburgu (2006), *Masakry* Wolfganga Mitterera – spektaklu paryskiego Atelier Théâtre et Musique w Cité de la Musique (2008) oraz *Les Boulingrin* Aperghisa w paryskiej Opéra Comique (2010). Kreował partie Doktora Bartolo w *Cyruliku sewilskim* Gioacchina Rossiniego w Stadttheater

w Bernie oraz Izraelskiej Operze Narodowej w Tel Awiwie, a także Don Alfonsa w *Così fan tutte* Wolfganga Amadeusza Mozarta w inscenizacji Yves'a Beaunesne'a na kilku scenach francuskich. W 2011 roku wystąpił w Opéra National de Paris Bastille w światowej premierze *Achmatowej* Mantovaniego i zadebiutował w roli Alberyka w inspirowanym wagnerowską tetralogią spektaklu *Ring-Saga* paryskiego Atelier Théâtre et Musique, prezentowanym w Porto, Strasburgu, Caen, Luksemburgu, Reggio nell'Emilia oraz paryskim Cité de la Musique.

W ostatnich latach artysta prezentował swój kunszt w *Les Boulin-grin* Aperghisa w Theater an der Wien, *Cyganerii* w Chorégies d'Orange oraz *Carmen* w Operze w Rouen i Operze Królewskiej w Wersalu. Kreował też rolę Pinocheta w *Aliados* Sebastiana Rivasa w Paryżu, Strasburgu, Rzymie, Caen oraz Opéra National de Lorraine w Nancy. W 2014 roku wykonywał partię solową *Le soldat inconnu* Aperghisa podczas prapremiery i tournée w Paryżu, Wiedniu, Barcelonie, Amsterdamie, Kolonii, Lizbonie, Luksemburgu, Porto, Hamburgu i Dortmundzie. Na zaproszenie Opery w Awinionie wystąpił w *Pięknej Helenie* Offenbacha oraz w *Cyganerii* Giacomina Pucciniego. W 2015 zadebiutował jako Golaud w *Pelesie i Melisandzie* Claude'a Debussy'ego w Chorwackim Teatrze Narodowym w Zagrzebiu. W 2016 wziął udział w prapremierze i spektaklach nowej opery Francesca Filidei *Giordano Bruno* w Porto, Strasburgu, Rzymie, Wilnie, Gennevilliers i Mediolanie. Interpretował partie: Pułkownika Pickeringa w *My Fair Lady* Fredericka Loewego w Massy, Dyrektora Więzienia w *Zemście nietoperza* Johanna Straussa, Barona de Gondermarka w *Życiu paryskim* Offenbacha w Operze w Awinionie, Wielkiego Przemysłowca w *La S.A.D.M.P.* Louisa Beydtsa oraz III Członka Tria w *Kłopotach na Tahiti* Leonarda Bernsteina w Tours. W tym sezonie publiczność będzie miała sposobność usłyszeć go ponownie jako Barona de Gondremarck w *Życiu paryskim* Offenbacha w Operze w Saint Etienne, w *Kein Licht* Philippe'a Manoury'ego w Opéra Comique, podczas Triennale Zagłębia Ruhry oraz Berliner Festspiele, a także w *Je suis un homme ridicule* Sébastiena Gaxie z zespołem 2E2M. W planach artysty znajdziemy interpretacje partii Quinaulta w *Adrianie Lecouvreur* Francesca Cilei w Operze w Saint Etienne, nowy projekt Aperghisa realizowany w paryskim IRCAM oraz wznowienie *Giordana Bruna*.

Johanne Saunier

przez dwanaście lat była tancerką w zespole Rosas Anny Teresy De Keersmaker. W 1998 roku utworzyła z Jimem Clayburghem kompanię JOJI INC. Laureatka Nagrody Międzynarodowego Konkursu Choreograficznego Bagnolet w roku 2000. Projekt Erase-E (X), stworzony we współpracy z licznymi artystami (m.in. The Wooster Group NY, Anną Teresą De Keersmaeker, Georges'em Aperghisem, Kurtem d'Haeseleerem oraz Isabellą Soupard), był prezentowany przez cztery lata w wielu ośrodkach. Johanne Saunier uczestniczyła także w inscenizacjach czterech

oper klasycznych, współpracując z takimi artystami jak sopranistka Nathalie Dessay i francuski reżyser Jean-François Sivadier. Wykonuje partie z głosem w wielu współczesnych operach, współpracuje m.in. z reżyserem Guy Cassiersem (*Król Lear*), kompozytorami François Sarhanem (wraz z Quatuor Diotima), Arturo Fuentesem (*Line of Oblivion*), Ictus Ensemble, IRCAM, Georgesem Aperghisem (*Luna Park*) oraz JOJI INC (projekt *Musée en Chantier*). Jej *Ballets Confidentiels* z udziałem Ine Claes zaprezentowano na Festiwalu Paris Quartier d'Été w 2016 roku.

Olivier Pasquet (IRCAM)

kompozytor, producent muzyczny i artysta wizualny, tworzący utwory audiowizualne oraz projekty oparte na synestezji. Jego kompozycje generatywne – mini- i maksymalistyczne – są osadzone w kontekście racjonalistycznego uniwersum łączącego teorię z fikcją. Świat ten może być eksplorowany zarówno w poszczególnych dziełach, jak i w perspektywie całej działalności artystycznej. Jego walory formalne i plastyczne sprawiają, że ma on silne związki z architekturą, geometrią i projektowaniem algorytmicznym. Kompozycje Pasqueta są zatem oparte na dźwiękach, ale mają też wymiar wizualny i materialny.

Artysta początkowo uczył się kompozycji samodzielnie. Po odbyciu studiów kompozytorskich u Richarda Hoadleya w Ruskin University w Cambridge oraz kursów u Trevora Wisharta i Ianisa Xenakisa pracował w kilku popularnych studiach muzycznych i krótko w ramach INA – Groupe de Recherches Musicales. Następnie skupił się na współczesnej muzyce scenicznej i media art. Od piętnastu lat działa głównie w ramach IRCAM, ale współpracuje też z wieloma innymi artystami. Konfrontuje swoje prace dźwiękowe z rzeczywistością, wykorzystując do tego sztuki performatywne: taniec, operę, współczesny teatr muzyczny. Jego utwory materializują się również w formie dzieł plastycznych – instalacji oraz muzyki czysto elektronicznej. Są wykonywane (czasem także do tańca) w salach koncertowych, galeriach i klubach.

Olivier Pasquet wykładał m.in. sztuki interaktywne i projektowanie komputerowe w l'Ecole Nationale des Arts Décoratifs (2006–09) oraz muzykę sceniczną w Théâtre National de Strasbourg (2007–08). Jest laureatem kilku nagród. Był artystą-rezydentem programu Instytutu Francuskiego Villa Medici Hors les Murs, Wonder Site w Tokio (dwukrotnie), Arcadi, a także w Chile i na Tajwanie. W latach 2009–12 prowadził badania na zaproszenie Uniwersytetu w Tokio (z Philippe'em Codognetem) oraz Keio i Buffalo (z Davidem Felderem). Współpracuje także z Sony CSL i jest konsultantem twórców oprogramowania Ableton. Od 2013 roku prowadzi specjalny projekt badawczy w dziedzinie kompozycji muzycznej i architektury niestandardowej na Huddersfield University (z udziałem Pierre-Alexandre'a Tremblaya).

IRCAM – Centrum Badawczo-Koordynacyjne Akustyki i Muzyki

kierowany obecnie przez Franka Madlenera, jest jednym z największych na świecie publicznych instytutów badawczych, łączącym badania naukowe z ekspresją muzyczną. To niezwykle miejsce, gdzie wrażliwość artystyczna spotyka się z innowacjami naukowymi i technologicznymi, skupia ponad 160 naukowców i artystów. Trzy podstawowe dziedziny działania IRCAM – twórczość, badania i przekaz – znajdują odzwierciedlenie podczas paryskiego sezonu koncertowego, w produkcjach Instytutu prezentowanych we Francji i na całym świecie, a także w nowej (powstałej w czerwcu 2012) platformie ManiFeste, będącej połączeniem międzynarodowego festiwalu z multidyscyplinarnymi kursami i warsztatami.

Założony przez Pierre'a Bouleza, IRCAM związany jest z Centre Pompidou i działa pod patronatem francuskiego Ministerstwa Kultury i Komunikacji. Prowadzone przez IRCAM laboratorium badawcze STMS (Nauka i Technologia dla Muzyki i Dźwięku) korzysta również ze wsparcia CNRS, Uniwersytetu Piotra i Marii Curie w Paryżu oraz publicznego instytutu nauk i technologii komputerowych Inria (projekt zespołowy MuTant).

Pierre Nouvel

rezydent Akademii Francuskiej (Villa Medici w Rzymie) w latach 2014–15; założyciel grupy interdyscyplinarnej Factoid. Swoje pierwsze wideo stworzył do spektaklu *Le Cas de Sophie K.* (reż. Jean-François Peyret), prezentowanego na Festiwalu w Awinionie w roku 2005. To doświadczenie zaowocowało współpracą z innymi reżyserami, takimi jak m.in. Michel Deutsch, Lars Norén, Arnaud Meunier, François Orsoni, Hubert Colas, i skierowało uwagę twórcy ku interakcji między obrazem a sytuacją sceniczną, co pozwoliło mu rozwinąć scenograficzny aspekt swoich projektów związanych z teatrem, operą i muzyką współczesną. Na festiwalu w Aix-en-Provence w 2011 roku Novel współreżyserował produkcję współczesnej opery Jérôme'a Combiera *Austerlitz* na motywach powieści W.G. Sebald.

Artysta tworzy także instalacje prezentowane w takich miejscach jak Centre Pompidou (w ramach wystawy poświęconej Samuelowi Beckettowi w 2007 roku), Światowa Wystawa Expo 2008 w Saragossie (pawilon francuski) oraz paryskie centrum kultury Gaité Lyrique (2011). W 2013 w Narodowym Studiu Sztuki Współczesnej Le Fresnoy zaprezentowano *Walden Memories* – instalację zainicjowaną przez Jeana-François Peyreta, opartą na tekstach Henry'ego Davida Thoreau. Projekt ten rozwinął się następnie w dzieło sceniczne *Re:Walden*, wystawione na Festiwalu w Awinionie w 2013 roku.

W 2014 Pierre Nouvel był artystą-rezydentem Akademii Francuskiej w rzymskiej Villa Medici, gdzie prowadził badania nad materiałami i technologiami istotnymi przy tworzeniu przestrzeni rozszerzonych lub „wzboğanych” (*augmented spaces*).

Daniel Lévy

w okresie studiów w École Supérieure d'Art Dramatique w Strasburgu (1989–91) zetknął się z Georges'em Aperghisem, z którym współpracuje regularnie (*La baraque Foraine*, Strasbourg 1990; *H*, Nanterre 1992; *Sextuor*, Nanterre 1993; *Tourbillons*, Nanterre 1995 oraz nowa wersja zaprezentowana w Vandœuvre-lès-Nancy 2004; *Awinion* 1997; *Zwielicht*, Monachium 1999; *Machinations*, Witten 2000; *Entre chien et loup*, Nancy 2002, nowa wersja – Lyon 2006; *Zeugen*, Berno 2007, *Luna Park*, 2011).

Od 1996 roku brał również udział w spektaklach autorstwa Frédérica Fisbacha (*L'Annonce faite à Marie* Paula Claudela, 1997; *Un avenir qui commence tout de suite* według Władimira Majakowskiego, 1997; *L'Île des morts* według Augusta Strindberga; *Le Gardien de tombeau* według Franza Kafki, 1999; *Nous les héros* Jeana-Luca Lagarce'a, 1999; *Tokyo Notes* Orizy Hiraty, 2000; *Bérénice* Jeana Racine'a, 2001; *Les Paravents* Jeana Geneta, 2002; *Agrypina* Georga Friedricha Händla, 2003; *L'illusion comique* Jeana Corneille'a, 2004; *Animal* Rolanda Ficheta, 2005; *Gens de Séoul* Orizy Hiraty, 2005; *Feuillets d'Hypnos* René Chara, 2007).

Od 2003 roku współpracuje z reżyserką Irène Bonnaud przy takich projektach jak: *Tracteurs* Heinerja Müllera, 2003; *Lenz* Georga Büchnera, 2004; *Music hall 56* Johna Osbourne'a, 2007; *Le Prince travesti* Pierre'a de Marivaux, 2008; *Fanny* Marcela Pagnola, 2009; *La charrue et les étoiles* według Seana O'Caseya, 2009; *Les Troqueurs* Antoine'a Dauvergne'a, 2009; *Kurt Weill – New York* według Kurta Weilla, 2010 oraz *Soleil couchant* Isaaca Babla, 2011.

Artysta tworzy też oświetlenie, scenografie i wideo do spektakli muzycznych Emily Loizeau, Arthura H, Paris Combo, Garage Rigaud oraz Gianmarii Testy. Brał udział w projektach Patricka Pineau, Françoise Rivalland z zespołem SIC, Gérarda Cherqui, Valérie Joly, Michela Didyma, Anity Picchiarini, Ingrid von Wantoch Rekowski, Edouarda Reichenbacha, Tomeo Vergesa, Jeana-François Peyreta, Edith Scob, Emilia Calcagno, Carla Carcano, Collectif Foucault 71, Ensemble Ars Nova, Gérarda Pessona, T&M – Antoine'a Gindta oraz Caroliny Gautier.

Emilie Morin

studiowała początkowo muzykę klasyczną (skrzypce i śpiew) na różnych uczelniach; później zajęła się wykonawstwem jazzowym. W 1996 roku otworzyła na paryskim przedmieściu klub jazzowy Boplicity. Stała się producentką takich artystów jak trio Gaillier/Culaz/Goubert, Simon i Marianne Spang-Hansen, Bruno Rousselet, Edouard Ferlet, Steve Potts, Georges Arvanitas, Lionel oraz Stéphane Belmondo. W 2002 powołała do życia Movimientos, zajmującą się wsparciem artystycznym i produkcją wydarzeń muzycznych na żywo. Dla Sonii Wieder-Atherton tworzyła projekty płyt, programy audiowizualne, a także przygotowywała koncerty. Te doświadczenia przeniosła w sposób naturalny na deski teatralne, podejmując współpracę z komikiem Jacques'em Bonnaffé przy

tworzeniu i rozwoju jego Compagnie Faisan. Była producentką i promotorką jego spektaklu *Loral et hardi* i prowadziła niektóre z jego *Banquets du Faisan* (zawsze we współpracy z muzykami, autorami, kucharzami i przedstawicielami innych sztuk).

W tym samym okresie, w latach 2006–07, była odpowiedzialna w ramach programu Unii Europejskiej Culture 2000 za nawiązanie i organizację współpracy kulturalnej z Erywaniem (Armenia), w szczególności w zakresie restauracji instrumentów, nauki lutnictwa i koordynacji życia muzycznego.

Od 2002 roku odpowiada za koordynację i rozwój projektów Georges'a Aperghisa. Była jego asystentką artystyczną przy inscenizacji takich spektakli jak *Avis de tempête* (2004), *Seul à seuls* (2006), *Les Boulingrin* (2010) oraz *Luna Park* (2011).

czwartek / **26 września**
/ 16:00
/ 19:30

czwartek / **26 września** / 16:00

Instytut Teatralny

Michał Mendyk koncepcja i prowadzenie

214 \

Partnerem wydarzenia jest
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

:instytut+eatralny

PNEUMA: Studio Eksperymentalne Polskiego Radia

15 stron świata (2014)

słuchowisko w reżyserii Zuzanny Solakiewicz, muzyka –
Eugeniusz Rudnik
(fragmenty)

Paweł Szymański

Cantabile (1977)

na taśmę

Pięciobój nowoczesny (1975, 8 minut)

projekcja filmu w reżyserii Bogdana Dziworskiego, muzyka –
Eugeniusz Rudnik

Materia (1962, 9 minut)

projekcja filmu animowanego w realizacji Kazimierza
Urbańskiego, muzyka – Andrzej Markowski

Abakany (1970, 13 minut)

projekcja filmu w reżyserii Kazimierza Muchy, muzyka –
Bogusław Schaeffer

Kompozycje przestrzenne Katarzyny Kobro
(1971, 9 minut)

projekcja filmu w reżyserii Józefa Robakowskiego, muzyka –
Eugeniusz Rudnik

Eugeniusz Rudnik

Mobile (1972)

na taśmę

Krzysztof Penderecki / Lionel Marchetti

Psalmus (1961/2012)

na taśmę

PNEUMA: Studio Eksperymentalne Polskiego Radia „I nagle... trzymałem w ręce dźwięk” – wspominał Eugeniusz Rudnik odkrycie magii analogowego studia muzyki elektronicznej w filmie *15 stron świata* Zuzanny Solakiewicz. Fotograficzne, statyczne uchwycenie fenomenów akustycznych na magnetycznej taśmie było jednak dopiero pierwszym krokiem w świat muzyki eksperymentalnej. Prawdziwym wyzwaniem okazało się bowiem ożywienie nowych, laboratoryjnie wykreowanych dźwięków.

Pierwsza, tyleż oczywista co paradoksalna inspiracja przyłączyła się z najbardziej pierwotnych – wokalnych – źródeł muzyki oraz z chóralnego archetypu tradycji zachodniej. Najpierw był *Psalmus 1961* Krzysztofa Pendereckiego. Po nim wycieczki w świat studyjnej metachóralistyki odbywali m.in. Bogusław Schaeffer, Włodzimierz Kotoński, Krzesimir Dębski oraz, *last but not least*, Paweł Szymański. Nie mniej naturalny punkt odniesienia stanowiły doświadczenia dziesiątej muzy. Eugeniusz Rudnik oparł przecież swoją twórczość w znacznym stopniu na montażowych eksperymentach awangardy filmowej. Analogie do własnych dążeń odkrył także w dokonaniach mistrzów modernizmu plastycznego, w szczególności Katarzyny Kobro, której *Kompozycje przestrzenne* opisał dźwiękowo w filmie Józefa Robakowskiego oraz przeniósł w domenę czysto dźwiękową we własnym *Mobile*.

A jak z dziełami pionierów polskiej muzyki eksperymentalnej obszedł się czas? Czy współczesnemu słuchaczowi niosą one odświeżający powiew archaicznego żywiołu? A może są już tylko analogowymi mumiami?

Michał Mendyk

czwartek / **26 września** / 19:30

Nowy Teatr

Paul Craenen, Cathy van Eck, Michał Górczyński

performerzy w utworze *Wings* Cathy van Eck

Cathy van Eck, Paul Craenen

performerzy w utworze *Tubes* Paula Craenena

Martyna Zakrzewska fortepian

Michał Górczyński klarnet

Mikołaj Pałosz wiolonczela

218 \

Agostino di Scipio komputer, programowanie

Remigiusz Czechowicz, Krzysztof Ptak

reżyseria dźwięku

Partnerem wydarzenia jest Nowy Teatr.

**NOWY
TEATR**

Sound Ritual

Cathy van Eck

Wings (2007–2008)*

na białe panele, trzy mikrofony, głośnik i trzech performerów

Alvin Lucier

Music for Piano with Slow Sweep Pure Wave
Oscillators (1993)

na fortepian i dwa oscylatory falowe

Zach Thomas

Braid (2017)*

na preparowany klarnet i wiolonczelę

Agostino Di Scipio

Impulse Response Study

(Audible Ecosystemics nr 1) (2002)*

na live electronics

Paul Craenen

Tubes (2007)*

performans ze sprzężeniem zwrotnym na dwóch wykonawców,
rury plastikowe, złącza i obróbkę cyfrową

Cathy van Eck

Hearing Sirens (2007)*

performans na mobilne głośniki

/ 219

* pierwsze wykonanie w Polsce

Cathy van Eck

jest kompozytorką, artystką dźwięku i eksploratorką rozmaitych obszarów sztuki. Skupia się na komponowaniu relacji między przedmiotami codziennego użytku, żywymi wykonawcami i dźwiękiem. Jej praca artystyczna obejmuje występy z live electronics oraz instalacje z przedmiotami dźwiękowymi, które często sama projektuje. Jej zainteresowania dotyczą włączenia własnych gestów w niezwykle i zaskakujące relacje z dźwiękami, dokonywanego przeważnie za pomocą środków elektronicznych. Rezultat tych działań może być określony mianem performatywnej sztuki dźwięku, ponieważ zestawiają one elementy sztuki performansu, muzyki elektronicznej i sztuk wizualnych. Dokonania van Eck wykraczają poza granice gatunków i są przedstawiane w miejscach i na wydarzeniach różnego rodzaju, jak koncerty muzyki elektronicznej i eksperymentalnej, koncerty rockowe na wolnym powietrzu, w galeriach sztuki, na pokazach sztuki cyfrowej, performansach i festiwalach.

W rozwijaniu swoich pomysłów Cathy van Eck ściśle współpracuje z wykonawcami, często działa w obszarach interdyscyplinarnych, regularnie pracuje z reżyserami teatralnymi i z choreografami. Jej projekty są przedstawiane na festiwalach i w innych miejscach na całym świecie jak NYCEMF New York, Chronus Art Galery w Szanghaju, BONE Performance Art Festiwal w Bernie (Szwajcaria), Klangwerkstatt w Berlinie, Hapzura Digital Art Festival w Izraelu, Avantgarde Schwaz (Austria), Eclat Festival w Stuttgarcie, SPARK Minneapolis (Stany Zjednoczone), STEIM Amsterdam i November Music (Holandia), Spaziomusica Cagliari (Włochy), Biennale w Monachium. Cathy van Eck wykłada na Wydziale Sztuki Dźwięku w Bernie w Szwajcarii, a także gościnnie w innych wyższych szkołach muzyki i sztuki. W swojej opublikowanej w 2017 roku książce *Between Air and Electricity* badała kwestię wykorzystania mikrofonów i głośników w charakterze instrumentów muzycznych.

Wybrane utwory: *Oefening in stilzwijgend zingen* na trzech tancerzy, przenośne głośniki tubowe i elektronikę (2005), *Hearing Sirens* na przenośne głośniki tubowe i elektronikę (2007), *groene ruis* na bukszan, suszarkę do włosów i live electronics (2007), *dazwischen* na trzy głośniki, trzech wykonawców z mikrofonami kontaktowymi i live electronics (2007), *Luftschlösser im Bau* na dziesięciu muzyków, siedem struktur powietrznych zamków i elektronikę (2007), *Wings* na białe panele, trzy mikrofony, głośnik i trzech performerów (2007–08), *in blik* na wieże z puszek i elektronikę (2008), *Mit Luft gebaut – Musik aus der Dose* na napowietrzne zamki, wieże z puszek, głośnik i trzech wykonawców; do wykonania przez gitarzystę i dwóch śpiewaków w instalacji dźwiękowej (2008), *Im freien* na flet prosty, duduk, piszczałkę organową i elektronikę (2008), *hout en snaren* na skrzypce, głośnik i live electronics (2008), *Ein Oktett für das Quartett* na osiem głośników i czterech wykonawców (2009), *Song no 3* na

jednego wykonawcę, gesty, głośnik, mikrofon i live electronics (2010), *When the sound of your voice slips through my fingers* na pięciu śpiewaków, gesty, małe mikrofony i głośniki i live electronics (2010), *Music for the video Mandala Boogie Woogie* na sześciokanałową elektronikę (2010), *Herbst*, kompozycja tekstowa (2011), *Pièce d'Ameublement* na jednego wykonawcę, fortepian, rośliny, przedmioty i live electronics (2011), *Stumme Diener*, performans na pulpity nutowe, głośniki, mikrofony i live electronics (we współpracy z Susanne Zapf i z wykorzystaniem utworów Jakoba Diehla i Wael Sami; 2011), *Music Stands* dla jednego lub więcej wykonawców, pulpity nutowe, małe głośniki, mikrofony kontaktowe i live electronics (2011), *Geluid gemeten: no 23 & no 32*, instalacja dźwiękowa na kawałki papieru, dwa głośniki, skrzynkę i elektronikę (2012), *Ways and Means* na trzech śpiewaków, gesty, małe mikrofony i głośniki i live electronics (2012), *Klangverordnung – Die verbotene Klänge der Stadt Bern Version I (inside in the archive)* na trzy pudła, trzy sensory światła, trzy głośniki oraz przepisy dotyczące hałasu w mieście Bernie od XVII wieku (2012), *Klangverordnung – forbidden sounds in the city* na jednego wykonawcę, dwa duże pomarańczowe głośniki tubowe i zakazane odgłosy miasta Berna (2012), *Double Beat* na kobietę w ciąży, plastikowe torebki, oddech, bicie dwóch serc i live electronics (2013), *Square Head* na jednego wykonawcę, pudełko, dwa małe głośniki i jedną osobę spośród publiczności (2013), *Extended Ears*, akcje performatywne na publiczność oraz mechaniczne, elektryczne i cyfrowe poszerzenie uszu (2013), *412 Meter Laufen* na czterech spacerujących wykonawców, osiem małych głośników przyklejonych do nóg i elektronikę (2014), *Breeze*, interaktywna instalacja na pięć pulpity, cienki papier, małe wentylatory, live electronics i mobilną publiczność (2015), *Backoffice* na trzech wykonawców, gesty, sensory, live electronics, wideo i grupę pracowników banku (2015), *Cheerers and Leaders* na jednego wykonawcę, gesty, oklaski i live electronics (2016), *Für Kopfhörende*, instalacja performatywna na wykonawcę z interaktywnymi słuchawkami i publiczność ze słuchawkami pasywnymi (2016), *Phone Call to Hades – Passages to Another World* na trzech śpiewaków, przenośne głośniki i elektronikę (2016), *Cheering for others makes you a leader* na wykonawcę, metalowe pompony cheerleaderek, sensory i live electronics (2016), *Erster Versuch den Wind zu drehen*, interaktywna instalacja dźwiękowa na wiatromierz, wentylatory, brzmienie i oddech wiatru (2017), *De Beweging* na sześciu prezenterów, interaktywny dźwięk, folię aluminiową i transduktory (2017), *Silver Breath* na trzech wykonawców, interaktywny dźwięk, folię aluminiową, mikrofony i transduktory (2018), *Empty Chairs* na trzy krzesła, sensory, live electronics i jednego wykonawcę (2018), *In Paradisum* na jabłko, mikrofony kontaktowe, live electronics i jednego wykonawcę (2019).

Wings

Jeden głośnik i trzy mikrofony są ustawione naprzeciw siebie. Głośność ustawiona jest na wysokim poziomie i powstaje sprzężenie zwrotne. Trzech wykonawców manipuluje nim, przesuując styropianowe panele i tworząc w ten sposób każdym ruchem nowe przestrzenie, przez co zmienia się także obszar, w którym sprzężenie może rezonować. Brzmienie jest przetwarzane przez komputer zależnie od umiejscowienia paneli i od wysokości dźwięku.

Cathy van Eck

/

Alvin Lucier

ur. w 1931 roku w Nashua w stanie New Hampshire (Stany Zjednoczone). Uczył się w szkołach publicznych i parafialnych w rodzinnym mieście, Portsmouth Abbey School, uniwersytetach Yale i Brandeis; jako stypendysta Fulbrighta spędził dwa lata w Rzymie. W latach 1962–70 wykładał na Uniwersytecie Brandeisa, gdzie kierował chórem kameralnym specjalizującym się w nowej muzyce. W 1966 roku wraz z Robertem Ashleyem, Davidem Behrmanem i Gordonem Mummmą był współzałożycielem Sonic Arts Union. W latach 1968–2011 wykładał na Wesleyan University na stanowisku John Spencer Camp Professor of Music.

Wykłada i występuje regularnie w Azji, Europie i Stanach Zjednoczonych. Współpracował z Johnem Ashburym (*Theme*) i Robertem Wilsonem (*Skin, Meat, Bone*). Jego instalacja dźwiękowa *6 Resonant Points Along a Curved Wall* towarzyszyła w styczniu 2005 ogromnej rzeźbie Sola DeWitta *Curved Wall* w Grazu oraz w Galerii Zilkha na Wesleyan University. Jego *Canon* powstał na zamówienie Bang on a Can All Stars, zaś *Music with Missing Parts*, reorkiestracja *Requiem* Mozarta, miała prawykonanie w Mozarteum w Salzburgu w grudniu 2007. W październiku 2012 roku kameralny utwór *Two Circles*, zamówiony przez Biennale w Wenecji, został wykonany przez Alter Ego Ensemble. W grudniu 2013 *December 12th* zostało zaprezentowane przez Ensemble Pamplemousse w Issue Project Room w Nowym Jorku, zaś *Firewood* – przez Bang on a Can All Stars w nowojorskiej Merkin Hall w 2014 roku.

W 2013 roku był gościnnym kompozytorem na festiwalach Tectonics w Glasgow i Ultima w Oslo; dał także koncert monograficzny w Luvrze z wiolonczelistą Charlesem Curtisem. W 2014 International Contemporary Ensemble dał trzy prezentacje utworów Luciera w Chicago; Callithumpian Consort – dwa koncerty w Roulette; kolejne prezentacje odbyły się na festiwalu Tectonics w Reykjavíku. Również w 2014 kompozytor został uhonorowany trzydniowym festiwalem swoich dzieł w Muzeum Stedelijk w Amsterdamzie.

Dwujęzyczna edycja partytur i pism Luciera oraz wywiadów z kompozytorem ukazała się pod tytułem *Reflections/Reflexionen*

nakładem kolońskiego wydawnictwa MusikTexte. W 2012 roku Wesleyan Press opublikowało książkę Luciera *Music 109: Notes on Experimental Music*. W 2013 wytwórnia New World Records wydała nagranie trzech dzieł orkiestrowych kompozytora.

Alvin Lucier jest laureatem Lifetime Achievement Award Amerykańskiego Towarzystwa Muzyki Elektroakustycznej oraz doktorem honoris causa Uniwersytetu w Plymouth (Wielka Brytania). W listopadzie 2011 roku Wesleyan University uhonorował odejście kompozytora na emeryturę trzydniowym festiwalem jego dzieł.

Wybrane utwory [od 2000]: *Fruits and Vegetables* na baryton i fortepian (2000), *Piper* na dudy (2000), *Sestina* na flet kontrabasowy, saksofon kontrabasowy i tubę kontrabasową lub inne instrumenty kontrabasowe (2000), *Glacier* na wiolonczelę (2001), *947* na flet i oscylatory falowe (2001), *Ovals* na orkiestrę kameralną i powolne oscylatory falowe (2001), *Violynn* na skrzypce i oscylatory falowe (2001), *Charles Curtis* na wiolonczelę i powolne oscylatory falowe (2002), *Tapper* na skrzypce (2002), *Ever Present* na flet, saksofon, fortepian i powolne oscylatory falowe (2002), *Almost New York* na pięć fletów (jeden instrumentalista) i powolne oscylatory falowe (2002), *Bar Lazy J* na puzon tenorowy i klarnet (2003), *The Exploration of the House* na orkiestrę z nagraniem na żywo i z taśmy (2005), *Twonings* na fortepian i wiolonczelę (2006), *Broken Line* na flet, wibrafon i fortepian (2006), *Slices* na wiolonczelę i orkiestrę (2007), *Four Kettledrums* na cztery kotły (2010), *Just Before Dark* na małą orkiestrę i powolne oscylatory falowe (2010), *ICEcles* na flet altowy, klarnet, tubę i fortepian (2010), *Just Before Dark* na małą orkiestrę (2010), *Panorama II* na puzon i trzynaście smyczków (2011), *Coda Variations* na tubę z sześcioma zaworami w stroju naturalnym (2011), *Serenada* na trzynaście instrumentów dętych i oscylatory falowe (1985–2012), *On the carpet of leaves illuminated by the moon* na koto, wiolonczelę lub gitarę i oscylator falowy (2000–12), *Two Circles* na flet, klarnet B, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2012), *Braid* na flet altowy, klarnet, rożek angielski i kwartet smyczkowy (2012), *Double Himalaya* na flet glissando i nagranie fletu glissando (2012), *Firewood* na klarnet, wibrafon, fortepian, gitarę elektryczną, wiolonczelę i kontrabas (2013), *Shadow Lines* na gitarę elektryczną, wiolonczelę, kontrabas, klarnet B i puzon (2013), *13 Degrees of Darkness* na dwa flety lub flet i nagranie fletu (2013), *December 12th* na flet, skrzypce, wiolonczelę, fortepian i powolne oscylatory falowe (2013), *Codex* na sopran, skrzypce, obój, klarnet B, gitarę i harfę (2013), *Criss-Cross* na dwie gitary elektryczne (2013), *Step, Slide and Sustain* na waltornię F, wiolonczelę i fortepian (2014), *Orpheus Variations* na wiolonczelę, dwa flety, waltornię F, dwie trąbki B i dwa puzony (2014), *Gondola* na flet altowy, klarnet B, marimbę, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2015), *Hanover* na skrzypce, saksofon altowy i tenorowy, trzy banjo, fortepian i wibrafon smyczkowy (2015).

Piano with Slow Sweep Pure Wave Oscillators

Dwa oscylatory falowe powoli krążą wokół centralnego dźwięku. W miarę jak to robią, pianista gra pojedyncze dźwięki i interwały, tworząc słyszalne dudnienia o prędkości determinowanej przez odległość pomiędzy dźwiękami fortepianu a tymi z oscylatorów – im są od siebie bardziej oddalone, tym szybsze dudnienia. W unisonie dudnienia nie następują. W pewnych warunkach akustycznych można odnieść wrażenie, że dudnienia krążą w przestrzeni.

Alvin Lucier

/

Zach Thomas

kompozytor i artysta działający w obszarze nowych mediów. Charakterystyczne cechy jego utworów to impuls i precyzja. Obecnie pracuje nad doktoratem w University of North Texas, gdzie jest również wykładowcą w Centrum Muzyki Eksperymentalnej i Intermediów oraz prowadzi badania w xREZ Art+Science Lab. Jest dyrektorem ScoreFollower, organizacji non-profit programującej i wytwarzającej udostępniane online treści służące promocji muzyki współczesnej. W swoich kompozycjach, prezentowanych w Ameryce Północnej i w Europie, wykorzystuje instrumenty, elektronikę oraz wideo.

224 \

Wybrane utwory: *Re:flection* interaktywna instalacja z fortepianem preparowanym, elektroniką i mixed media (2011), *Vertices* na saksofon barytonowy, perkusję i fortepian preparowany (2012), *Bouncing*, interaktywna instalacja audio-wideo dla dzieci (z Krzysztofem Wołkiem, 2012–13), *Plot* na flet (i flet basowy), klarnet basowy, dwie gitary (i mandolinę), fortepian preparowany i live electronics (2013), *efflux (#1)* na trąbkę z amplifikacją (2014), *manifold* na saksofon altowy i live electronics (2015), *Warenfetisch* na preparowaną wiolonczelę z amplifikacją (2016), *et fermentent de même et les cuirs et les peaux*, duo na głos i flety proste z amplifikacją (2016), *husk*, muzyka akuzmatyczna (2017), *braid* na preparowany klarnet i wiolonczelę (2017), *contour – ridge – spine* na saksofon sopranino z syntetycznym stroikiem i z amplifikacją (2018), *efflux (#2)* na akordeon (2018), *I:OAN (Instrument: One Antarctic Night)*, instalacja VR (2018), *replica (#1)* na trio smyczkowe, preparacje, live electronics i projekcję (2019), *replica (#2)* na głos, live electronics i wideo (2019), *replica (#3)*, instalacja, live electronics i wideo (2019).

Braid

Utwór eksploruje relacje nierozdzielnych materiałów zespolonych w sytuacji wzrastającego ograniczenia. Ruch i opór w tych warunkach przyspieszają proces pomieszania, wskutek czego wyraźne, łatwo dostrzegalne, lecz poddane ogromnej presji obiekty zlewają się w jedną całość.

Zach Thomas

Agostino Di Scipio

ur. w Neapolu w 1962 roku, kompozytor, artysta dźwiękowy i naukowiec. Zaczął komponować w połowie lat 80. XX wieku jako samouk, następnie podjął studia w Konserwatorium w L'Aquila, które ukończył w klasie Michelangela Lupone i Maura Cardiego. Jest także absolwentem kursu muzyki komputerowej na Uniwersytecie w Padwie. Poszukuje niekonwencjonalnych metod generowania i transmisji dźwięku, często w kontekście takich zjawisk, jak wyłanianie się czy chaotyczna dynamika. Wiele z jego najbardziej znanych dzieł opiera się na sieciach brzmieniowej interakcji „człowiek–maszyna–środowisko”, zarówno w wykonaniach z elektroniką na żywo, jak i w muzyce kameralnej i instalacjach dźwiękowych. W 2014 roku został uhonorowany monograficznym wydaniem „Contemporary Music Review”, poświęconym jego twórczości jako kompozytora i artysty dźwiękowego. Nagrania jego utworów ukazują się nakładem takich oficyn jak RZ Edition, Neos, Stradivarius, Wergo, Neuma, Die Schachtel, Chrysopée Électronique i in. Z pianistą Cirem Longobardim opublikował koncertową realizację *Electronic Music for Piano* Johna Cage'a (Biennale w Wenecji 2012, wyd. płytowe Stradivarius). Z saksofonistą i aktywistą politycznym Mariem Gabolą występował w duecie wykorzystującym przewody analogowe z recyklingu.

Agostino Di Scipio był profesorem kompozycji elektroakustycznej w Konserwatorium w Neapolu (2001–13), dziś zaś pracuje na Uniwersytecie w L'Aquila. Objął katedrę im. Edgarda Varèse'a w Technische Universität Berlin (2007–08), był wykładowcą gościnnym na Uniwersytecie Illinois w Urbana–Champaign (2004), w Centre Création Musicale Iannis Xenakis w Paryżu (2001–07), wykładał także w innych instytucjach na całym świecie, takich jak IEM Graz, IRCAM, SARC Belfast, Simon Fraser University Burnaby/Vancouver, Orpheus Institute w Gandawie, Akademia Muzyczna w Zagrzebiu, Akademia im. Sibeliusa. Jako członek grupy doktorskiej Ecologies du Son (Université Paris 8) prowadził obszerne badania nad historią, analizą i krytyką technologii dźwiękowych i muzycznych.

Wybrane utwory: *Estensioni* na komputerowo generowaną taśmę (1988), *Fractus* na altówkę i taśmę stereo (1990), *Event* na flet, klarnet basowy, taśmę czterokanałową i elektronikę (1990), *Plex* na kontrabas i taśmę czterokanałową (1991), *Kairos* na saksofon sopranowy, taśmę i elektronikę (1992), *4 Variazioni sul ritmo del vento* na flet prosty i elektronikę (1995), *6 Etiud* na fortepian i elektronikę (1995–97), *5 Interazioni cicliche* na kwartet smyczkowy i elektronikę (1997–98), *Ektopos* na jedną, dwie lub więcej gitar (1998), *Texture-multiple* na zespół i elektronikę (1993–2000), *Book of flute dynamics* na flet i elektronikę (2001), *Untitled 2001* na komputerowo generowaną taśmę (2001), *Craquelure* na elektronikę (2002), *Os*, *Oris* na puzon i elektronikę

(2002), *Due di uno* na skrzypce, flet piccolo i elektronikę (2002), *Audible Ecosystemics nr 1 – Impulse response study* na elektronikę (2002), *Audible Ecosystemics nr 2a – Feedback study* na elektronikę (2003), *Untitled 2004* na elektronikę (2004), *Audible Ecosystemics nr 3a – Background noise study* na elektronikę (2005), *Audible Ecosystemics nr 3b – Background noise study* na głos na elektronikę (2005), *3 Stille Stücke* na kwartet smyczkowy (2005–09), *Modes of interference nr 1* na trąbkę i elektronikę (2006), *Modes of interference nr 2* na saksofon i elektronikę (2006), *Texture-Residue* na zespół i elektronikę (2006), *3 Pezzi muti* na fortepian i elektronikę (2007), *2 Pieces of listening and surveillance* na flet i elektronikę (2009–12), *Untitled 2011* na głos i elektronikę (2011), *Chorale* na cztery głosy z mikrofonami i wzmacniaczami (2011–15), *CHPN3.2* na dwóch pianistów z elektroakustycznymi siłownikami i inną elektroniką (2012), *2 Sound pieces with repertoire string music* na dwa lub więcej smyczków i elektronikę (2012), *4 Variazioni sul soffio del tempo* na cztery flety proste (2013–15), *Dal fondo* na fortepian i elektronikę (2014), *Les débris de la contingence* na skrzypce i elektronikę (2017), *Larsenflöte* na flet z miniaturowym mikrofonem i dwa głośniki (2017), *Violazioni della presenza* na skrzypce i elektronikę (2018), *Settimo studio* na fortepian i elektronikę (2018); instalacje dźwiękowe, kameralna muzyka teatralna.

Impulse Response Study (Audible Ecosystemics nr 1)

226 \

Ekosystem: „system” (sieć przetworników analogowych i komputerowych) oraz jego „oikos” (dom, pokój, w którym odbywa się wykonanie) połączone związkami symbiozy i adaptacji, pośredniczonymi przez dźwięk.

Projekt *Audible Ecosystemics* obejmuje dzieła koncertowe i instalacje dźwiękowe oparte na strategii sprzężenia zwrotnego: system wykonawczy emituje coś słyszalnego w otaczającą go przestrzeń, natomiast akustyczna odpowiedź tej przestrzeni wpływa, a niekiedy wręcz kieruje sposobem, w jakim zachowuje się ten system. W *Audible Ecosystemics nr 1* rezonans w sali koncertowej był pierwotnie wzbudzany przez impulsy generowane komputerowo, których pierwotne brzmienie kształtowane jest przez lokalne warunki akustyczne i konkretny głośnik, będący akurat w użyciu. Samo przetworzenie komputerowe dostosowuje się do sali poprzez rozmieszczone w niej różne mikrofony i głośniki. W rezultacie otrzymujemy nie naturalistyczny obraz (wirtualną przestrzeń czy pejzaż dźwiękowy), lecz proces dźwiękowy rozwijający się w bliskim kontakcie z miejscem wykonania i publicznością. Dobre wykonanie to takie, w którym interakcja pomiędzy miejscem, mikrofonami i komputerem tworzy wystarczającą różnorodność wyłaniającego się „sonicznego kurzu” (ziarnistych faktur brzmieniowych o różnej gęstości w różnych skalach czasowych). Wykonanie na żywo odbywa się pod kierunkiem kompozytora, który kontroluje je przy użyciu konsoli przetworzenia sygnału cyfrowego Kyma/Pacarana i języka programistycznego audio PURE

DATA. Dźwięki syntetyczne pierwotnie przygotowano w programie Pulsar Generator w Centre Création Musicale Iannis Xenakis (kwiecień 2002).

Agostino Di Scipio

/

Paul Craenen

kompozytor, badacz, kierownik Katedry Muzyki, Edukacji i Społeczeństwa w Królewskim Konserwatorium w Hadze. Po ukończeniu studiów muzycznych przez piętnaście lat nauczał gry na fortepianie i muzyki eksperymentalnej. Był inicjatorem pionierskich projektów edukacyjnych w dziedzinie nowej muzyki i propagatorem użycia nowych mediów w edukacji artystycznej w szkołach ogólnokształcących. Od końca lat dziewięćdziesiątych działa także jako kompozytor i wykonawca. Jego kompozycje cechuje konceptualizm, użycie elementów elektronicznych, choreograficznych i audiowizualnych.

Podjął studia podyplomowe w Instytucie Orfeusza w Gandawie, a następnie w ramach docARTES, programu doktorskiego dla studiów artystycznych opartych na praktyce wykonawczej. W 2011 roku uzyskał tytuł doktora na Uniwersytecie w Lejdzie za dorobek wykonawczy i dysertację zatytułowaną *Skomponowani wykonawcy. Ciało muzyka z perspektywy kompozytorskiej*. Jej zmieniona wersja w tłumaczeniu angielskim została opublikowana przez Leuven University Press w 2014 pt. *Composing under the Skin. The music-making body at the composer's desk*.

W latach 2012–18 był dyrektorem Musica, flamandzkiej organizacji działającej na rzecz edukacji artystycznej; pod jego kierunkiem otrzymała ona nagrodę YEAH za najbardziej nowatorską produkcję młodzieżową w kategorii wykonanie (2015) oraz EFFE Quality Label za Festiwal AlbaNova (2017).

Od 2018 Paul Craenen jest profesorem w Królewskim Konserwatorium w Hadze, gdzie kieruje kilkoma zespołami badawczymi, skupiając się na badaniach nad nauczaniem muzycznym, praktyką twórczą, kuratorami oraz propagowaniem sztuki. Jako ekspert z pogranicza badań naukowych, praktyki artystycznej i edukacji jest często zapraszany w charakterze doradcy projektów i wystaw artystycznych, daje odczyty, jest autorem artykułów w czasopiśmie specjalistycznych i programach festiwalowych.

Wybrane utwory: *Falco tinnunculus* na fortepian (2000), *Mouvements trouvés* na altówkę i gitarę hawajską (2000), *Atman* na fortepian, klarnet basowy i amplifikowany oddech (2001), *Palindroom* na wykonawcę, elektronikę i reżysera dźwięku (2002), *G* na harfę i sextet smyczkowy (2002), *Re:activ* na fortepian i elektronikę (2004), *Mondstuk* na trzy flety proste (2005), *A Fragile Imbalance*, instalacja ze sprzężeniem zwrotnym (2004), *Tubes*, performans ze sprzężeniem zwrotnym (2007), *Going Double* na tancerza, wykonawcę, projekcję i sprzężenie zwrotne (2008),

Das Wohlpreparierte Klavier na fortepian i modulację pierścieniową (2009), *Close Harmonies* (2018–19).

Tubes

Sprężenie zwrotne powstaje między dwoma mikrofonami i głośnikami ustawionymi naprzeciw siebie. Dwóch wykonawców manipuluje dźwiękiem za pomocą swoich ciał, plastikowych rur i złączy. Sygnał sprężenia zwrotnego zostaje obrobiony cyfrowo w zależności od amplitudy. Obróbka jest statyczna: nie są używane wirtualne źródła dźwięku, a czas muzyczny nie został zautomatyzowany, zatem wszystkie zmiany brzmienia pochodzą od samych wykonawców.

Performans składa się z siedmiu kolejnych odcinków. W każdym z nich eksplorowany jest konkretny rodzaj brzmienia bądź technika gry. W części pierwszej sprężenie zwrotne o wysokiej częstotliwości jest wzbudzane bądź przerywane jedynie poprzez przesuwanie się wykonawców pomiędzy mikrofonami a głośnikami. W części drugiej plastikowe rury używane są do wzbudzenia wewnętrznego pogłosu i wpływania na amplitudę sprężenia zwrotnego. W części czwartej rury stają się instrumentami muzycznymi, wykorzystywanymi w improwizacji. W kolejnej części obaj wykonawcy umieszczają jedną rurę w drugiej i grają na nich jak na puzonach. Przy pełnym rozciągnięciu „instrument” ten dokładnie pokrywa długość pomiędzy mikrofonem a głośnikiem, co tworzy nowe możliwości sprężenia zwrotnego – są one rozwijane w dwóch ostatnich odcinkach dzieła, gdy wszystkie rury zostają połączone złączami i tworzą pojedynczą instalację z pogłosem o bardzo niskiej częstotliwości.

W łączeniu rur szczególną uwagę zwraca się na ciała wykonawców. Ich tożsamość oscyluje pomiędzy postacią tancerza, wykonującego ruchy choreograficzne w zdyscyplinowany sposób, muzyka, grającego na rurach w bliskiej interakcji ze słyszaną muzyką, i technika, który eksploruje możliwości dźwiękowe i buduje instrument ze sprężeniem zwrotnym.

/

Cathy van Eck

– zob. s. 220

Hearing Sirens

Muzyki zwykle słucha się dziś przez słuchawki. Odtwarzacz mp3 sprawił, że muzyka stała się bardziej przenośna niż kiedykolwiek wcześniej, a publiczne przestrzenie są dziś pełne ludzi żyjących we własnym świecie akustycznym. Mój projekt jest odwróceniem tej sytuacji. Spaceruję po mieście i odtwarzam muzykę z urządzenia mp3 nie po to, aby stworzyć moją własną muzykę, lecz by emitować ją przy pomocy dwóch żółtych głośników, wypromieniowując dźwięki w otoczenie.

Cathy van Eck

Paul Craenen

– zob. s. 227

Cathy van Eck

– zob. s. 220

Michał Górczyński

ur. w 1977 roku, klawecista, kompozytor, pedagog muzyczny. Jest absolwentem warszawskiej Akademii Muzycznej im. F. Chopina. Od 1998 skomponował szereg utworów na różne składy instrumentalne (*Zróźnicowanie* na dwa fagoty i klarnet, *Rondo à la Krakowiak* na wrzeszczącego pianistę i klarnet basowy, *Malowanie* na dwa klarnety, fagot, kontrabas i śpiew, *Suita w stylu żydowskim* na klarnet, skrzypce i kontrabas, cykle utworów inspirowane językami świata na skrzypce, klarnet i wiolonczelę) oraz muzykę do teatru (około dwadzieścia pięć spektakli w teatrach dramatycznych i lalkowych). Zajmuje się improwizacją i interpretacją muzyki współczesnej. Występował jako solista z takimi zespołami jak de ereprijs, Kwartet Śląski, Orkiestra Kameralna Miasta Tychy AUKSO, Filharmonia Podlaska, Filharmonia Szczecińska. Uczestniczył w Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstademie, gdzie prezentował autorskie techniki wykonawcze. Jest twórcą instalacji, audycji radiowych oraz filmów undergroundowych. Od 2002 roku współtworzy zespół Kwartludium, specjalizujący się w wykonywaniu muzyki współczesnej. Od 2008 pracuje nad poszerzaniem możliwości brzmieniowych klarnetu basowego, inspirując się beatboxem i współpracując z jednym z najlepszych polskich beatboxerów, „Tik Takiem” Patrykiem Matelą. Jest twórcą pojęcia „edukacja komponowana”. Stypendysta Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu tworzenia alternatywnych podręczników edukacyjnych. Od 2013 roku realizuje projekt „muzyka do języków”, w ramach którego tworzy autorską muzykę do języka jidysz (płyta została wydana przez Multikulti Records), do poezji japońskiej (płyta wydana w For Tune Records) oraz do perskiej poezji Dżalaluddina Rumiego.

Martyna Zakrzewska

pianistka, solistka i kameralistka specjalizująca się w wykonawstwie muzyki współczesnej. Jest absolwentką Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie Mariusza Sielskiego i Mileny Kędry. Obecnie doktorantka tej uczelni pod opieką Jana Pilcha. W latach 2014–18 studiowała także nową muzykę fortepianową w Hochschule für Musik und Tanz w Kolonii w klasie Pierre’a-Laurenta Aimarda i Davida Smeyersa. Zdobyła wówczas także doświadczenie w zakresie dyrygentury i improwizacji, pracując pod okiem Paula Alvaresa.

Zdobywczyni nagrody specjalnej w X Konkursie Muzyki XX i XXI Wieku dla Młodych Wykonawców w Radziejowicach. W latach 2013–15 była członkinią European Workshop for Contemporary Music, z którym koncertowała podczas Międzynarodowych Wakacyjnych Kursów Nowej Muzyki w Darmstadtzie i podczas festiwalu Warszawska Jesień. W Kolonii miała okazję współpracować z zespołem Musikfabrik, efektem czego był koncert w Universität der Künste w Berlinie. Jako solistka występowała m.in. na Uniwersytecie Muzycznym w Grazu, w WDR, Deutschlandfunk, Filharmonii Lwowskiej, Filharmonii Świętokrzyskiej, Studiu Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego. Współpracowała z takimi dyrygentami jak Rüdiger Bohn, Marek Moś, Jose Luis Castillo. Jako kameralistka występowała m.in. z Aleksandrą Świgut w duecie fortepianowym Antynomie, który wziął udział w konkursie ARD w 2015 roku. Dokonała prawykonań m.in. utworów Joanny Woźny, Cezarego Duchnowskiego, Jacka Sotomskiego, Marty Śniady czy Piotra Peszata. Uczestniczyła w wielu kursach pianistycznych, m.in. z Aleksiejem Orłowieckim, Nicolasem Hodgesem, Benjaminem Koblerem, Sebastianem Berweckiem, Maciejem Grzybowskiem, Ensemble Modern, ensemble recherche, Musikfabrik.

Mikołaj Pałosz

wiolonczelista, improwizator i kompozytor, specjalizuje się w wykonawstwie muzyki współczesnej i awangardowej. Studiował na Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie. Jest zdobywcą nagród w międzynarodowych konkursach muzycznych, m.in. Współczesnej Muzyki Kameralnej im. K. Pendereckiego w Krakowie oraz Konkursie Wiolonczelowym im. W. Lutosławskiego w Warszawie. Występuje m.in. na festiwalach: Warszawska Jesień, Musica Polonica Nova, Festiwal Prawykonań, Poznańska Wiosna Muzyczna, Audio Art i Ad Libitum. Jest stałym członkiem Warszawskiej Grupy Cellonet oraz Chain Ensemble. Jako członek zespołu wiolonczelowego Conjunto Ibérico, z siedzibą w Holandii, w latach 1998–2008 koncertował w Europie, Brazylii, Meksyku i Stanach Zjednoczonych. Jego solowa płyta *Cellovator* ukazała się w 2008 roku. W ramach stypendiów twórczych m.st. Warszawy i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego stworzył zbiór etud na wiolonczelę solo *Pretudes* (2012) oraz kompozycje audiowizualne *Dhubak Soundsystem* (2012) i *AVC* (2016). Wspólnie ze skrzypaczką Anną Kwiatkowską od dziesięciu lat tworzy duet prezentujący repertuar współczesny i najnowszy. Mikołaj Pałosz inicjuje powstawanie nowych dzieł i jest wykonawcą wielu premier, w tym utworów jemu dedykowanych.

piątek / **27 września**

/ 12:00

/ 15:00

/ 16:00

/ 19:30

/ 22:30

piątek / **27 września** / 12:00

Austriackie Forum Kultury

232 \

Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

Spotkanie z kompozytorem:

Cathy van Eck

Moderator: **Aleksandra Bilińska**

piątek / **27 września** / 15:00

Austriackie Forum Kultury

234 \

Współorganizatorem warsztatów jest Koło Młodych
Związku Kompozytorów Polskich.
Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

||| ZKP |||
związek kompozytorów polskich

Warsztaty kompozytorskie:
Wykładowca: **Cathy van Eck**
Koordynator: **Aleksandra Bilińska**

Udział czynny w warsztatach – wyłącznie dla kompozytorów
wcześniej zakwalifikowanych, udział bierny – wstęp wolny.

Warsztaty prowadzone w języku angielskim.

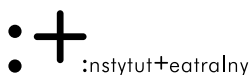
piątek / **27 września** / 16:00

Instytut Teatralny

Zuzanna Solakiewicz reżyseria filmu
Robert Piotrowicz muzyka

236 \

Partnerem wydarzenia jest
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

Produkcja: Fundacja 4.99, Fundacja Automatophone,
Teatr Studio im. Stanisława Ignacego Witkiewicza

Opera dla Głuchych (2019, 55 minut)**
projekcja oraz spotkanie z twórcami filmu na podstawie spektaklu
Opera dla Głuchych w reżyserii Wojtka Zrałka-Kossakowskiego

/ 237

Opera dla Głuchych

Intuicja, czym w ogóle może być świat Głuchych, przyszła na sam koniec. A dokładnie w momencie, w którym słyszący muzycy, reżyserzy i libreciści oraz głusi aktorzy, poeci i tancerze nie zdołali wykreować wspólnego zakończenia dla tworzonej razem *Opery dla Głuchych*. Spektakl, którego premiera odbyła się w listopadzie 2018 roku w warszawskim Teatrze Studio, ma więc dwa różne zakończenia i w gruncie rzeczy opowiada dwie zupełnie różne historie, choć porządek następujących po sobie scen, obrazów i dźwięków jest jeden. Sęk w tym, że nie tylko znaczą one zupełnie co innego dla obu grup odbiorców, ale także są przez nich całkowicie odmiennie doświadczane. Owszem, Głusi nie słyszą dźwięków, ale wiele z nich odczuwają. Opera barokowa, disco czy heavy metal nie są więc dla nich piękne ani brzydkie, ale przyjemne lub niemiłe.

Inne doświadczanie rzeczywistości przynosi jej radykalnie odmienny opis. Świat języka migowego jest o wiele bardziej konkretny, plastyczny, emocjonalny, o wiele mniej zaś konwencjonalny, metaforyczny, abstrakcyjny. Stanowiąca jego szczególną sublimację poezja migowa stanowi unikatową hybrydę literatury, pantomimy i tańca; pozostaje przy tym nieprzekładalna na pojęcia świata słyszących w takim samym stopniu, jak pojęcia „harmonii” czy „melodii” na symbole języka migowego.

Kluczową i bardzo muzyczną, acz nieoczywistą cechą tego języka pozostaje jego czterowymiarowość. Opowieść głuchego poety nie biegnie liniowo, jak logiczny dyskurs mowy fonicznej czy pisma alfabetycznego. Jej sens rodzi się w konfrontacji choreografii dwóch samodzielnych dłoni oraz mimicznego „filmu” twarzy. Być może najbliższą ideału przestrzeń spotkania świata Głuchych ze światem słyszących zawdzięczamy właśnie sztuce dziesiątej muzy w jej pierwotnej, bezgłośnej formie. Między innymi dlatego do poetyki kina niemego odwołuje się film *Opera dla Głuchych* Zuzanny Solakiewicz oparty na spektaklu pod tym samym tytułem.

Michał Mendyk

piątek / **27 września** / 19:30

Studio Koncertowe Polskiego Radia

im. W. Lutosławskiego

**EUROPEAN WORKSHOP
FOR CONTEMPORARY MUSIC**

Rüdiger Bohn dyrygent

Bartłomiej Kruk reżyseria dźwięku

240 \

Partnerem koncertu jest Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

ZAiKS

Polsko-niemieckie warsztaty nowej muzyki z udziałem European Workshop for Contemporary Music – wspólny projekt festiwalu Warszawska Jesień i Niemieckiej Rady Muzycznej – odbędą się w dniach 19–25 września 2019 roku w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu (w dniach 19–20 września warsztaty poprowadzą muzycy z zespołu El Perro Andaluz z Drezna).

DEUTSCHER MUSIKRAT

european workshop for contemporary music
zeitgenössische musik

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

GOETHE
INSTITUT

Auswärtiges Amt

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Gesellschaft zur
Verwertung von
Leistungsschutzrechten

AKADEMIA MUZYCZNA
im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Marta Śniady

c_ut|e_#1 (2017)

na zespół, video i audio playback

Adrian Mocanu

metamorphoses: nychterídes (2019)**

na duży zespół

(zamówienie Warszawskiej Jesieni i Stowarzyszenia

Autorów ZAiKS)

Steffen Krebber

Gelbspötter und Petrol. Stunts and Action (2011)*

na zespół

/ 241

PRZERWA

Tristan Murail

Le Lac (2001)

na zespół

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

Marta Śniady

ur. w 1986 roku w Pabianicach, działa w Łodzi i Wrocławiu. Ukończyła z wyróżnieniem kompozycję w klasie Bronisława Kazimierza Przybylskiego (2010) w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi. Brała udział w licznych kursach, m.in. Międzynarodowych Letnich Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie oraz Międzynarodowych Letnich Kursach Kompozytorskich w Radziejowicach, podczas których kształciła się pod kierunkiem takich kompozytorów jak Simon Steen-Andersen, Chaya Czernowin, Jennifer Walshe i Rebecca Saunders.

W swojej pracy Marta Śniady podąża za wizją muzyki odwołującej się do różnych form sztuki. Uważa, że nowa muzyka jest ważnym medium komunikacji społecznej, dlatego nie traktuje jej jako czystej sztuki dźwiękowej, ale pracuje nad budowaniem wielowarstwowych odniesień i połączeń. Pomysły te znajdują odzwierciedlenie w kompozycjach, które były prezentowane na kilku ważnych międzynarodowych i polskich festiwalach muzyki współczesnej, takich jak Warszawska Jesień, Sacrum Profanum, Musica Electronica Nova, Frau Musica (nova), Pulsar Festival i Klang Festival. Kompozytorka współpracowała z takimi zespołami i wykonawcami jak Ensemble Garage, Scenatet, Kwartludium, ElettroVoce, Spółdzielnia Muzyczna, Contemporary Ensemble, Esbjerg Ensemble, Orkiestra Muzyki Nowej, Duo van Vliet i inni. W 2016 roku rozpoczęła podyplomowe studia kompozytorskie pod kierunkiem Simona Steena-Andersena i Nielsa Rønsholdta w Królewskiej Akademii Muzycznej w Aarhus. W 2015 obroniła doktorat w zakresie kompozycji w Akademii Muzycznej w Łodzi, w której obecnie uczy.

Wybrane utwory: *aSH* na skrzypce, klarnet, fortepian i perkusję (2012), *utter silence* na amplifikowany flet solo (2013), *slc²* na sopran solo i audio playback (2013), *aer* na klarnet/klarnet basowy i zespół kameralny (2014), *<<<<st)i(ll<<<<* na amplifikowane altówkę i akordeon (2016), *Memoopera* na sopran, elektryczną gitarę, akordeon, wiolonczelę, perkusję i audio playback (2016), *(lm)* na zespół kameralny (2016), *(lx)* na kwartet smyczkowy (2016), *in the pink* na dwie marimby, wideo i audio playback (2017), *admix+* na zespół kameralny (2017), *c_ut|e_#2* na flet, akordeon, perkusję, wideo i audio playback (2017), *c_ut|e_#1* na zespół kameralny, wideo i audio playback (2017), *probably the most beautiful music in the world* na zespół kameralny, wideo i audio playback (2018), *'I will always be there for you' – Sorry – Believe* na flet, wideo i audio playback (2018), *good things come to those who sweat* na akordeon, wideo i audio playback (2019), *you make me feel so brand new* na głos, sampler, wideo i audio playback (2019), *YOUR ONLY LIMIT IS YOU* na dwóch performerów, wideo i audio playback (2019).

c_utle_#1

Cut i *cute*: dwa słowa, tak bliskie w zapisie, a jednocześnie tak dalekie znaczeniowo. Sprzeczność i kontrast to podstawowy czynnik kształtujący nieciągłą narrację, nagłe zmiany, spektrum dźwiękowe, artykulację, fakturę, a także relacje między dźwiękiem, gestem i wideo.

Marta Śniady

/

Adrian Mocanu

ur. w 1989 roku w Kijowie, studiował kompozycję w Ukrainskiej Narodowej Akademii Muzyki im. Piotra Czajkowskiego pod kierunkiem Jurija Iszczenki. Brał udział w warsztatach kompozytorskich na Ukrainie i za granicą, kształcił się w klasach mistrzowskich takich kompozytorów jak Beat Furrer, Raphaël Cendo, Philippe Hurel, Peter Ablinger, Francesco Filidei, Johannes Schöllhorn, Caspar Johannes Walter, Clemens Gadenstätter, Martin Schüttler, Helena Tulse, João Pedro Oliveira, Mauricio Sotelo i Jaime Reis. W roku 2017 zwyciężył w 38. Międzynarodowym Konkursie Młodych Kompozytorów im. Federico Mompou w Barcelonie. W 2018 wszedł do finału projektu Latino Voices autorstwa amerykańskiego Anima Vox Duo. Rok później uzyskał stypendium Gaude Polonia, przyznawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dzięki czemu uczęszczał na kursy prowadzone przez Pawła Łukaszewskiego, profesora Uniwersytetu Muzycznego im. F. Chopina w Warszawie.

Kompozycje Mocanu wykonywane były przez zespoły Armonia Ludus, Nostri Temporis, Sed Contra, Zespół Nowej Muzyki „Ricochet”, Moscow Contemporary Music Ensemble, The Gallery of Actual Music (GAME), MolOt-ensemble, Festino Chamber Choir, Sound Ways, Barcelona Modern Ensemble, MotoContrario, Anima Vox Duo i Ensemble 212, a także przez solistów, jak Ricardo Descalzo, Natalia Pschenitschnikova, Yuri Matsuzaki, Rupert Bergmann. Utwory kompozytora prezentowano we Lwowie w Kijowie, Moskwie, St. Petersburgu i Niżnym Nowgorodzie, Narvie (Estonia), Barcelonie, San Sebastián, Lizbonie, Trento, San Giustino (Włochy), Cholula (Meksyk), São João del Rei (Brazylia), jak również w Stanach Zjednoczonych (Nowy Jork, Greensboro i Fort Worth).

Wybrane utwory: *Pięć haiku* na fortepian (2013), *Jeux* na altówkę i fortepian (2013), *...from the poetry of Li Bai* na sopran i sześć instrumentów (2013), *Puppenspiel* na klarnet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2014), *Riti* na obój i waltornię (2015), *Desolate landscapes* na flet, wiolonczelę i fortepian (2015), *Méandres* na flet altowy i fortepian (2015), *Melting* na klarnet, gitarę, skrzypce i fortepian (2015), *Reflections of quiet things* na flet basowy, klarnet basowy i głos żeński (2015), *Fragments de laube* na chór mieszany (2015), *...aux lisières lointaines* na skrzypce solo (2015),

Jardins suspendus na kwartet smyczkowy (2015), *it's a honeydew hunt* na flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2016), *sólo queda el desierto* na wielką orkiestrę (2016), *...aux lisières lointaines*, wersja na altówkę solo (2016), *stanzas in meditation* na flet altowy, klarnet, skrzypce, wiolonczelę i głos niski (2016), *...nada más que el viento* na flet basowy, saksofon tenorowy, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2016), *que muero porque no muero* na klarnet i elektronikę (2017), *monumento oscuro* na duży zespół (2017), *Ohio Impromptu* na głos męski i zespół (2017), *my veins are slow oil and not wine* na kontrabas i elektronikę (2017), *zefiro torna e di soavi accenti...* na chór kameralny i obiekty dźwiękowe (2017), *white silence* na skrzypce i wiolonczelę (2017), *la noche oscura del alma* na waltornię i fortepian (2018), *ecos en una cuerda* na fortepian (2018), *et ades sera l'alba* na flet solo (2018), *este amoroso tormento* na sopran i flet basowy (2018), *de ellos no resta ni memoria* na kwartet smyczkowy (2018), *ciudad sin sueño / the Brooklyn Bridge nocturne* na chór kameralny (2018), *et ades sera l'alba II* na fortepian (2018), *vento che spira dalla calda terra* na flet, obój, saksofon, fortepian, akordeon, wiolonczelę i kontrabas (2018), *feux follets*, opera kameralna na trzy głosy i zespół (2018), *madrigal. no verte* na sopran, flet, klarnet basowy, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2018), *se la mia morte brami* na orkiestrę (2019), *metamorphoses: nychterídes* na duży zespół (2019).

244 \

metamorphoses: nychterídes

Księga *Metamorfozy*, napisana w II w. p.n.e. przez greckiego humanistę i znawcę gramatyki Antoninusa Liberalisa, zawiera wśród różnych mitów opowieść o trzech córkach króla Minyasa, które nie chciały uczestniczyć w obrzędach ku czci Dionizosa – orgiastycznych bachanaliach uprawianych przez menady. Obrażony bóg wina doprowadził siostry do pomieszczenia zmysłów i za karę zamienił je w nietoperze (gr. *nychterídes*).

Moim celem w tym utworze jest eksploracja rozmaitych brzmień wydawanych przez te zwierzęta i wtopienie ich w brzmienia instrumentalne dobierane z punktu widzenia estetyki bachicznej. Drugi aspekt utworu to proces transformacji, metamorfozy, w kontekście korelacji między koncepcjami filozoficznymi apollińską i dionizyjską, między tym, co ludzkie, i tym, co zwierzęce, między ładem i chaosem, myśleniem racjonalnym i nagim instynktem.

Adrian Mocanu

/

Steffen Krebber

ur. w roku 1976 w Stuttgarcie, studia kompozytorskie odbył u Marco Stroppy i Caspara Johannesena Waltera w Staatliche Hochschule für Musik und darstellende Kunst w Stuttgarcie oraz u Rebekki Saunders w Hochschule für Musik und Tanz w Kolonii. Jego dorobek obejmuje utwory instrumentalne i elektroniczne

oraz dzieła z obszaru sztuki dźwięku i mowy. Krebber był stypendystą Akademii Schloss Solitude, Künstlerhof Schreyahn, Fundacji Sztuki Badenii-Wirtembergii, Fundacji im. Konrada Adenauera, Fundacji im. Bernda Aloisa Zimmermanna miasta Kolonii. Jego kompozycje były wykonywane m.in. na Gaudeamus Muziekweek, Wittener Tage für neue Kammermusik, festiwalu blurred edges w Hamburgu, New Talents – Kolońskim Biennale, Nachtstrom Basel i Piano+ w ZKM Karlsruhe. Jego instalacje wystawiano m.in. w Kölnischer Kunstverein i Akademii Schloss Solitude, zaś instalacja *Weissagungen* stała się częścią zbiorów kolońskiego Muzeum Sztuki KOLUMBA. Jako kompozytor współpracował z wieloma zespołami i wykonawcami, jak Thürmchen Ensemble, Ensemble PRAESENZ, radikal translation, SONAR Quartett, hand werk, LUX:NM, Ensemble Garage, Ensemble ascolta, Neue Vocalsolisten Stuttgart, Manos Tsangaris, Truike van der Poel, Sabine Akiko Ahrendt, Dirk Rothbrust i z wieloma innymi. Od roku 2015 jest wykładowcą Instytutu Sztuki i Teorii Sztuki na Uniwersytecie w Kolonii.

Wybrane utwory: *fänger in den leeren fischgründen der organisationen von es* na klarnet, akordeon, wiolonczelę i kontrabas (2005), *Bikini* na dwa głośniki (2006), *Orang Utan* na preparowane organy, akordeon i dwa głośniki (2007), *Studie#1* na duo fortepianowe (2007), *Aufstieg und Fall außerweltlicher Flug- und Kriechtierattrappen* na flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę, fortepian, perkusję i głośnik (2008), *Nichtsattrappen 0'00"* dla żadnego wykonawcy i żadnego instrumentu (2008), *Nichtsattrappen 0'01"* na celestę i głośnik (2008), *Weissagungen*, instalacja (2008), *Nichtsattrappen 0'02"* na klarnet w systemie Böhma, puzon, skrzypce i kontrabas (2009), *Der Förster und die Försterin* na mezzosopran, fortepian, głos komputerowy i projekcję tekstu (2009), *Nichtsattrappen 0'03"* na flet, klarnet w systemie Böhma, mezzosopran, skrzypce i wiolonczelę (2009), *Orang Utan* na akordeon i dwa głośniki (2009), *Nichtsattrappen 0'04"* na flet basowy, klarnet w systemie Böhma, puzon, tubę, perkusję, fortepian, sopran, skrzypce, wiolonczelę i głośnik (2009), *Bitte warten Sie!* na głos mówiony, głos komputerowy i projekcję tekstu (2010), *Nichtsattrappen 0'05"* na skrzypce, akordeon i głośnik (2010), *zimzum* na organy Fokkera (2010), *Zerscheinen* na flet, klarnet, altówkę, gitarę 31-tonową, perkusję, keyboard i organy Fokkera (2010), *Gelbspötter und Petrol. Stunts and Action* na flet, klarnet, trąbkę, waltornię (i róg alpejski), puzon, perkusję, fortepian, skrzypce, altówkę, wiolonczelę i kontrabas (2011), *Konfusion I* na flet, klarnet, perkusję (i melodykę), fortepian (i melodykę), skrzypce, altówkę i wiolonczelę (2011), *Konfusion II* na akordeon, fortepian i skrzypce (2012), *Konfusion III* na flet, klarnet, obój, fagot, trąbkę, waltornię, harfę, fortepian, perkusję, akordeon, dwoje skrzypiec, altówkę, wiolonczelę i kontrabas (2012), *Konfusion IV* na klarnet kontrabasowy, harmonijkę ustną lub akordeon, skrzypce i wiolonczelę (2012), *Konfusion V* na trąbkę, puzon, fortepian

(i melodykę), gitarę elektryczną, dwie perkusje i wiolonczelę (2012–13), *Laufzeitumgebung* na dwóch wykonawców z talkbox, keyboard, triangel i trzy głośniki (2013), *faire signe* na automatycznego pianistę i głośnik (2014), *Animism*, instalacja (2014), *I Kwartet smyczkowy* (2014), *style study* na perkusję, skrzypce lub altówkę, wideo, mikrofony i trzy głośniki (2015), *in 'ta:prita* na trzech wykonawców i trzykanałową projekcję wideo (2016), *Obdach//Wohnung* na saksofon barytonowy, puzon, fortepian, akordeon i wiolonczelę (2015), *Konfusion IIa* na skrzypce (2015), *mediated mixes* na pięć głosów i pięć instrumentów stroikowych (2017), *Are You Prepared Experience* na perkusję, wiolonczelę i dwa głośniki, (2017/2018), *mitrailleuse et memoire* na wiolonczelę i głośnik (2018), *Respirator* na flet i głośnik (2019), *Amphiference* na zestaw perkusyjny, minimoog i dwa głośniki (2019).

Gelbspötter und Petrol. Stunts and Action

Punktem wyjścia do komponowania utworu była próba możliwie dokładnego zapisania w nutach głosu zaganiacza zwyczajnego (ptak z rodziny wróblowatych). Analiza wydawanych przez niego odgłosów wykazała ogromne bogactwo detali: ptak ten nieustannie i w sposób ciągle zmienia stosunek natężenia składowych dźwiękowego spektrum, nawarstwia je, tworzy wielodźwięki, zaś poszczególne tony przeważnie przybierają postać niezwykle szybkich glissand o eleganckim konturze. Już pierwsze wsłuchiwanie się w te brzmienia zrodziło myśl o kaskaderskich wyczynach muzyków.

Utwór *Gelbspötter und Petrol. Stunts and Action* podejmuje historyczny – i z pewnością także prehistoryczny – topos przedstawienia głosów zwierząt za pomocą instrumentów z możliwie największą dokładnością, atencją i empatią. Granice wykonalności zostają osiągnięte dość szybko. Cyfrowa analiza użyta w celu transkrypcji tworzy prawdziwe wyzwanie. Poprzez możliwe dzięki cyfrowej technologii odtworzenie własnej przestrzeni życiowej człowiek – jako aktor, słuchacz, wykonawca i kompozytor – ukazuje się w maszynowym, posthumanistycznym i neoanimistycznym, złożonym ukonstytuowaniu, jakie mnie tu szczególnie interesuje.

Pomysł zapożyczony od zaganiacza zwyczajnego – nieustanniego nawarstwiania spektrów, przy czym w glissandach odległości pomiędzy częstotliwościami pozostają stałe – w bardzo wolnej realizacji prowadzi do stopniowo zmieniającego się brzmienia instrumentów smyczkowych. W utworze jest ono zestawiane z transkrypcją głosu ptaka, co wraz z domieszką odgłosu syreny nasuwa skojarzenia ze spowolnionym warkotem silnika. Owa mieszanina postludzkiej wieloznaczności i neoanimistycznego podchodzenia zwierzyny zasugerowała tytuł: benzyna jako paliwo i barwa, z aluzją do żółtej wilgi.

Steffen Krebber

Tristan Murail

ur. w 1947 roku w Hawrze we Francji, ukończył arabistykę, następnie ekonomię, ostatecznie jednak poświęcił się kompozycji, którą studiował od roku 1967 pod kierunkiem Oliviera Messiaena w Konserwatorium w Paryżu. W 1971 zdobył Prix de Rome i spędził dwa lata w Villa Medici. Po powrocie do Paryża w 1973 był współzałożycielem zespołu Itinéraire, składającego się z młodych kompozytorów i wykonawców. Grupa szybko stała się znana z nowatorskich prób w dziedzinie konfrontowania brzmień instrumentów akustycznych z elektroniką. W latach osiemdziesiątych Tristan Murail w swych poszukiwaniach zaczął posługiwać się technologią komputerową i tak nawiązał wieloletnią współpracę z IRCAM. W ośrodku tym w latach 1991–97 nauczał kompozycji i brał udział w pracy nad kompozytorskim programem komputerowym Patchwork. Prowadził kursy i wykłady w licznych uczelniach i ośrodkach, m.in. na Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie, w opactwie w Royaumont i w Centre Acanthes. Do roku 2011 był profesorem kompozycji w Columbia University w Nowym Jorku, w 2012 został mianowany profesorem kompozycji w Universität Mozarteum w Salzburgu. Obecnie prowadzi gościnne wykłady w Konserwatorium w Szanghaju.

Wybrane utwory (od 1990): *Allégories* na sześć instrumentów i elektronikę (1989–90), *Le Fou à pattes bleues* na flet i fortepian (1990), *La dynamique des fluides* na orkiestrę (1990–91), *L'Attent* dla siedmiu instrumentalistów (druga wersja, 1992), *Serendib* dla dwudziestu dwóch wykonawców (1992), *La Barque mystique* na zespół (1993), *La Mandragore* na fortepian (1993), *L'Esprit des dunes* na jedenaście instrumentów i elektronikę (1993–94), *...amaris et dulcibus aquis* na chór mieszany i elektronikę (1995), *Unanswered questions* na flet (1995), *Le Partage des eaux* na wielką orkiestrę (1996), *Attracteurs étranges* na wiolonczelę (1992), *Bois flotté* na zespół i elektronikę (1997), *Comme un oeil suspendu et poli par le songe...* na fortepian (1998), *Feuilles à travers les cloches* na flet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (1998), *Winter Fragments* na zespół i elektronikę (2000), *Le Lac* na zespół (2001), *Les travaux et les jours* na fortepian (2002), *Terre d'ombre* na wielką orkiestrę i elektronikę (2003–04), *Pour adoucir le cours du temps* na osiemnaście instrumentów i elektronikę (2005), *Légendes urbaines* na dwadzieścia dwa instrumenty (2006), *Les Ruines circulaires* na klarnet i skrzypce (2006), *Seven Lakes Drive* na flet, klarnet, waltornię, fortepian, skrzypce i wiolonczelę (2006), *Contes cruels* na dwie gitary elektryczne i orkiestrę (2007), *Liber Fulguralis* na zespół, elektronikę i wideo (2008), *Garrigue* na flet basowy, altówkę, wiolonczelę i perkusję (2008), *En moyenne et extrême raison* na piętnaście instrumentów i elektronikę (2009), *Les sept Paroles* na orkiestrę, chór i elektronikę (2010), *La Chambre des cartes* na osiem instrumentów (2011), *Dernières nouvelles du vent d'ouest* na altówkę, waltornię, fortepian i perkusję (2011), *Lachrymae* na

flet i kwartet smyczkowy (2011), *Paludes* na pięć instrumentów (2011), *Le Désenchantement du monde*, koncert na fortepian i orkiestrę (2012), *The Bronze Age* na sześć instrumentów (2012), *Reflections / Reflets I – Spleen* na orkiestrę (2013), *Reflections / Reflets II – High Voltage / Haute tension* na orkiestrę (2013), *Un Sogno* na zespół i elektronikę (2014), *Travel Notes* na dwa fortepiany i dwie perkusje (2015), *La Vallée Close, sur des sonnets de Pétrarque* na mezzosopran, klarnet, skrzypce, altówkę i wiolonczelę (2016), *Sogni, ombre et fumi* na kwartet smyczkowy (2016), *Reflections / Reflets III – Vents et marées / Tidal winds* na orkiestrę (2017), *Near Death Experience d'après L'Île des morts d'Arnold Böcklin* na zespół i wideo (2017), *Stalag VIII A* na skrzypce, klarnet, wiolonczelę i fortepian (2018), *Une lettre de Vincent* na flet i wiolonczelę (2018), *De pays et d'hommes étranges*, koncert na wiolonczelę i orkiestrę kameralną (2019), *Kinderszenen de Robert Schumann*, reinterpretacja na flet, wiolonczelę i fortepian (2019), *Cailloux dans l'eau* na fortepian (2019).

Le Lac

Na północ od Nowego Jorku leży rozległa kraina parków i rezerwatów przyrody, pełna jezior, wzgórz i lasów. Mieszkam tam w domu otwartym na świat zewnętrzny, zapełniony drzewami, jeziorem i wszechobecnym życiem. Każdego dnia, o każdej godzinie jezioro rozbłyska innym światłem, odmiennym nastrojem. Jest zawsze obecne, ale wciąż zmienne – odbija i powiększa bezustanny ruch pór roku i pogody. Jest geometryczną przestrzenią dla myśli i kształtów, skromnym symbolem wszechświata. Podobnie jak jezioro, utwór mój zbudowany jest z kilku wciąż zmieniających się elementów: analizy akustycznej dźwięku deszczu uderzającego o taflę wody, stylizowanego pomruku piorunów, zawołania nieznanego ptaka, elektronicznej faktury żab wiosną, melodii akordów. Elementy te traktowane są jako abstrakcyjne obiekty muzyczne, modyfikowane, filtrowane, zniekształcane, harmonizowane bądź składane w akordy układane jedno na drugim; prezentowane dla ich czystej brzmieniowości i wartości muzycznej – to jest ich psychologicznego oddziaływania. Nie jest to próba opisanie jeziora ani muzyka programowa. Z modelu naturalnego przed moimi oczami zachowałem głównie grę stałości i niestałości, zmiany ruchu i nastroju, logikę nieoczekiwanego, a także porządek i prostotę, tkwiące w sercu chaosu i złożoności.

Tristan Murail

/

EUROPEAN WORKSHOP FOR CONTEMPORARY MUSIC

wyłonili się z dawnych Polsko-Niemieckich Warsztatów Muzyki Współczesnej, utworzonych w 2003 przez Niemiecką Radę Muzyczną (Deutscher Musikrat) i festiwal Warszawska Jesień. Warsztaty mają dwa główne cele: po pierwsze wspierać młodych muzyków zainteresowanych zdobyciem praktyki w specjalnych technikach muzyki współczesnej i oswojeniem się ze współczesnym repertuarem; po drugie promować wymianę kulturalną i integrację artystyczną między oboma krajami, jak również współpracę z całą muzyczną Europą.

Tematem pierwszych warsztatów w 2003 roku było spotkanie warszawskiego zespołu Kwartludium z młodymi muzykami niemieckimi. Po wielu dniach prób zespół wystąpił na estradzie Warszawskiej Jesieni pod dyrekcją Rüdigera Bohna w repertuarze polskiej i niemieckiej muzyki współczesnej. Występ w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego był poświęcony prawykonaniom utworów napisanych specjalnie na tę okazję. Idea pierwszych wykonań utworów młodych kompozytorów z obu krajów była kontynuowana w latach 2006 i 2007 m.in. dzięki zamówieniom radiofonii niemieckiej (Deutschlandfunk). W ten sposób częścią repertuaru zespołu stały się utwory nowe i mało znane.

Dziś jego lista repertuarowa obejmuje dzieła Helmuta Lachenmanna, Wolfganga Rihma, Matthiasa Spahlingera, André Wernera, Iannisa Xenakisa i Witolda Lutosławskiego, a także Joanny Woźny, Aleksandra Szczetyńskiego i Lubawy Sydorenko.

Zespół występował m.in. na berlińskim festiwalu Ultraschall i podczas międzynarodowych warsztatów kompozytorskich Bukower Begegnungen, na festiwalu Kontrasty we Lwowie, Milano Musica, Baltic Sea Festival w Sztokholmie, Tonlagen w Dreźnie, podczas Forum Neuer Musik w Kolonii, polsko-niemieckiego festiwalu nowoczesnego sąsiedztwa Sąsiedzi 2.0 organizowanego przez Ambasadę Republiki Federalnej Niemiec i Instytut Goethego w Warszawie. Wystąpił też na zaproszenie Akademii Sztuki w Berlinie, gdzie zaprezentował w październiku 2011 roku utwory młodych polskich kompozytorów w ramach projektu „Blickwechsel”.

W sierpniu 2014 roku zespół po raz pierwszy brał udział w Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie. W 2015 w czasie prób w unikatowym pod względem architektonicznym Muzeum Sztuki „Kolumba” w Kolonii muzycy reagowali na różnorodne charakterystyki przestrzeni, rozwijając odpowiadającą im muzyczną dramaturgię.

Po ożywionej współpracy z Akademią Muzyczną w Krakowie w latach 2013–15, w 2016 i 2017 roku warsztaty odbywały się w Akademii Muzycznej w Łodzi. Oprócz koncertów w Łodzi i w Warszawie EWCM wystąpił wtedy gościnnie w Filharmonii Luksemburskiej. W tym roku warsztaty po raz drugi odbywają się w Akademii Muzycznej we Wrocławiu.

Rüdiger Bohn

ur. w Lubece, ukończył z wyróżnieniem wyższe uczelnie muzyczne w Kolonii i Düsseldorfie; studiował grę na fortepianie u Güntera Ludwiga i Davida Levine'a oraz dyrygenturę w klasie Volkera Wangenheima. Początkowo był koncertującym pianistą. Dyrygenckie kursy mistrzowskie ukończył u Leonarda Bernsteina, Sergiu Celibidache'a i Johna Eliota Gardinera. W 1988 roku został głównym dyrygentem Sinfonietty w Tybindze, z którą był związany do 1996, współpracował m.in. z brukselskim Théâtre de la Monnaie, teatrami w Bazylei i Lubece. W latach 1997-2007 był dyrektorem artystycznym Zeitgenössische Oper Berlin, gdzie poprowadził prawykonania dzieł Henzego, Kagela, Battistello, Feldmana, Reimanna, Hölszky, Martina, Sciarina, Maxwella-Daviesa, Rihma i Holligera. W roku 2002 w ramach Monachijskiego Biennale przygotował z Niemiecką Orkiestrą Młodzieżową prapremierę opery André Wernera *Marlowe: Der Jude von Malta*. Kolejne zaproszenia zawiodły go do Monachium, Wiednia (Klangforum Wien) i Dijon (festiwal Why Note), potem występował z zespołami Collegium Novum oraz Neue Musik Berlin, brał udział w festiwalach Ultraschall w Berlinie, Biennale w Wenecji oraz wielokrotnie z European Workshop for Contemporary Music w festiwalu Warszawska Jesień. Jako dyrygent orkiestrowy działał najczęściej poza granicami swego kraju. Współpracował m.in. z orkiestrami symfonicznymi RAI w Rzymie i Turynie, z Orchestre de Chambre de Lausanne, Orkiestrą Szwajcarii Romańskiej w Genewie, Orchestre Radio-Symphonique du Luxembourg oraz z chórem i orkiestrą Teatro Comunale di Bologna. Dyrygował gościnnie Österreichisches Ensemble für Neue Musik podczas festiwalu w Salzburgu i londyńską Philharmonia Orchestra. Regularnie występuje także z orkiestrami południowokoreańskimi (Tongyeong International Music Festival, Koreańska Orkiestra Symfoniczna i Orkiestra Filharmonii w Seongnam) i japońskimi (Next Mushroom Promotion Ensemble, Takefu Festival).

Od roku 2003 jest dyrektorem artystycznym European Workshop for Contemporary Music. Wykłada dyrygenturę w Wyższej Szkole Muzycznej im. Roberta Schumanna w Düsseldorfie. Aktywnie współpracuje z kompozytorami, m.in. Beatem Furrerem, Toshio Hosokawą, Isabel Mundry, Wolfgangiem Rihmem, José Marią Sánchezem-Verdú i Hansem Zenderem.

W 2017 roku otrzymał Odznakę Honorową „Zasłużony dla Warszawy”.

piątek / **27 września** / 22:30

Instytut Teatralny

/ Warszawska Jesień **Klubowo**

Dominik Strycharski flety proste i elektronika
Edgars Rubenis elektronika

252 \

Partnerem wydarzenia jest
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

:instytut+eatralny

Dominik Strycharski

Flauto Dolce Techno (2019)**

na flety proste i elektronikę

Edgars Rubenis

bez tytułu (2019)**

na generatory tonów, rezonans przestrzenny i wydłużone trwanie

/ 253

Dominik Strycharski

ur. w 1975 roku, kompozytor, flecista, wokalista, improwizator, performer i publicysta.

Gra i komponuje współczesny jazz w wielu odmianach, muzykę współczesną, elektroniczną, posthiphop, noise, a także różne odmiany muzyki improwizowanej. Nagrał ponad trzydzieści albumów w różnych składach. Jest twórcą i założycielem zespołu Pulsarus, łączącego jazz z zaawansowaną elektroniką, a także Core 6, Prophetic Fall i Myriad Duo.

Jako kompozytor zajmuje się współczesną muzyką elektroakustyczną, w której wykorzystuje nieortodoksyjne techniki i połączenia stylistyczne. Intensywnie rozwija współczesny język fletu prostego oraz głosu ludzkiego łączonego z elektroniką.

Jako twórca teatralny skomponował różnorodną stylistycznie muzykę do przeszło osiemdziesięciu spektakli i projektów takich twórców jak Michał Zadara, Paweł Świątek, Wojtek Klemm, Katarzyna Raduszyńska, Jan Peszek, Anna Badora, Wojtek Urbański, Kuba Roszkowski i wielu innych. Spektakle z jego muzyką grane są w całej Polsce i za granicą. W roku 2019 premierę miał kreatywny dokument *Symfonia Fabryki Ursus*, w którym jego muzyka odgrywa ogromną rolę.

Dominik Strycharski jest współzałożycielem teatru Bretoncaffe. Od roku 1998 tworzy (jako kompozytor i wykonawca) wielowymiarowy projekt solowy Doministry, łączący współczesną muzykę elektroniczną, posthiphop, performance, noise i elektro-ambient. Z DJem CueFx współtworzył producencki BandFx, który ma na koncie kilka albumów. Był również współtwórcą wielu innych zespołów jazzowych i postrockowych.

Współpracuje na stałe z Teatrem Akt, z którym występuje regularnie w Polsce i za granicą ze spektaklami *Poza Czasem*, *Planeta Róż* i *Ikar*.

/

Edgars Rubenis

ur. w 1983 roku w Rydze. Mieszka i działa w Holandii. Studia uwieńczone dyplomem odbył pod kierunkiem Gabriela Paiuka i Petera Adriaansa w Instytucie Sonologii Królewskiego Konserwatorium w Hadze. Karierę rozpoczął od grania muzyki eksperymentalnej na gitarze. Obecnie pisze utwory na rozmaite instrumenty elektroniczne i akustyczne, skupiając się na relacjach powstających między strukturalnymi komponentami działań muzycznych: dźwiękami komponowanymi, słuchaniem, środowiskiem i upływem czasu.

Wybrane utwory: *two years since* na fortepian z użyciem smyczka, saksofon, puzon, kontrabas, perkusję i elektronikę (2016), *korim* na chór mieszany (2016), *negative twins* na program syntezy dźwięku (2017), *a piece for six clarinets (by way of la monte young's "drift study")* (2017), *quartet for one* na gitarę elektryczną

ze smyczkiem i urządzenie nagrywające (2017), *untitled* na pozytyw (2018), *in 28'42"* na instrumenty podtrzymujące dźwięk i amplifikowaną perkusję (2018), *a particular window* na flet alto- wy, klarnet, skrzypce i wiolonczelę (2019), *...moves the air moves the ear...* na organy kaplicy OLVB w Brugii (2019).

bez tytułu

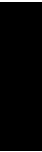
Utwór elektroniczny, w którym refleksja nad wydłużonym czasem trwania i minimalistyczną formą aktualizuje się dzięki środkom muzyki improwizowanej. Czerpiąc z tradycji muzycznego i wizualnego minimalizmu (La Monte Young, Éliane Radigue, Eleh, Kazimierz Malewicz, Mark Rothko, Ad Reinhardt), tworzę kompozycję z użyciem zredukowanej i wyabstrahowanej muzyki drone/ambient oraz badam osobiste obszary, które stają się dostępne poprzez muzycznie niezrównoważone sfery czasu. Abstrakcja i redukcja są tu czymś więcej niż estetycznym wyborem – ich rola polega na „tworzeniu przestrzeni” i „przesuwaniu czasu”.

Edgars Rubenis

sobota / **28 września**
/ 11:00 i 16:00
/ 14:00
/ 16:00
/ 19:30

sobota / **28 września**

/ 11:00 i 16:00

Muzeum Warszawy

/ **Mała** Warszawska Jesień

Joanna Freszel sopran

Tomasz Skweres wiolonczela

258 \

Małgorzata Kazińska scenariusz

Melania Muras scenografia

Partnerem wydarzenia są Muzeum Warszawy i Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

MUZEUM
WARSZAWY

ZAiKS

Małgorzata Kazińska, Tomasz Skweres

W poszukiwaniu Rzeczydźwięku (2019)**

spacer muzyczny

(zamówienie Warszawskiej Jesieni i Stowarzyszenia

Autorów ZAiKS)

/ 259

W poszukiwaniu Rzeczydźwięku

Praca nad tą kompozycją, zainspirowana obiektami z Muzeum Warszawy oraz scenariuszem Małgorzaty Kazińskiej, jest dla mnie interesującym wyzwaniem, zupełnie innym niż praca nad utworem przeznaczonym do wykonania tradycyjnie w sali koncertowej, adresowanym przede wszystkim do widza dorosłego.

Z jednej strony staram się posługiwać tym samym językiem muzycznym, uwzględniając szerokie spektrum możliwości odbioru w kontekście subiektywnej percepcji czasu, postrzegania emocji, reakcji słuchacza na swoiste prowadzenie linii melodycznych – językiem wykorzystującym charakterystyczny przekaz harmoniczny bazujący na sile napięcia różnorodnych interwałów muzycznych. Z drugiej zaś pragnę stworzyć utwór, który w sposób nieskomplikowany, niemal czysto emocjonalny trafi do słuchacza najmłodszego i pobudzi jego jakże czułą wyobraźnię. Z pewnością w procesie tworzenia większy nacisk zostanie położony na kontrasty oraz krótsze, asocjatywne ilustracje akustyczne niż na rozwój długich linii dramatycznych.

Utwór będzie się składał z licznych krótkich fragmentów muzycznych nawiązujących do poszczególnych eksponatów w Muzeum Warszawy i łączył tradycyjny zapis kompozycji z fragmentami uwzględniającymi elementy improwizacji, dając tym samym reżyserii muzycznego spaceru dużą swobodę. Główną koncepcją utworu, a zarazem jego cechą znamiennej jest szeroko rozumiana relacja odtwórca–odbiorca, z zasadniczym ukłonem w stronę najmłodszego słuchacza, zarówno w przypadku klasycznej sytuacji scenicznej, koncertowej, jak i fragmentów, w których publiczność czynnie uczestniczy w tworzeniu muzycznej całości.

Najciekawszym zadaniem dla mnie jako kompozytora jest współtworzenie – zachowanie konstrukcyjnej spójności muzycznych fragmentów z jednoczesnym uwzględnieniem elastyczności, możliwości sterowania fragmentami muzycznymi w ścisłej współpracy z reżyserem dla stworzenia jak najatrakcyjniejszego dla dzieci, pełnego wartości poznawczych spaceru muzycznego.

Tomasz Skweres

/

Joanna Freszel

– zob. s. 80

Tomasz Skweres

ur. w Warszawie w 1984 roku, jest polskim kompozytorem i wiolonczelistą. Od wielu lat mieszka w Wiedniu i Ratyzbonie. Studiował na Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu w klasie kompozycji Chayi Czernowin i Detleva Müller-Siemensa oraz wiolonczeli Stefana Kropfitscha i Valentina Erbena (Alban Berg Quartett).

Ważną rolę w jego twórczości odgrywają dzieła orkiestrowe. W ostatnich latach otrzymał zamówienia od Radiosymphonie-

orchester Wien, Filharmonicznej Orkiestry Ratyzbony, Niederbayerische Philharmonie oraz NFM Orkiestry Leopoldinum we Wrocławiu. Komponował ponadto utwory na zamówienie renomowanych instytucji, festiwalu i zespołów, m.in. wiedeńskiego Konzerthausu, Wien Modern, Warszawskiej Jesieni, Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, Musica Polonica Nova, LEO Festiwalu we Wrocławiu, Kwartetu Apollon Musagète, Chóru Cantores Minores Wratislavienses, teatru operowego w Ratyzbonie oraz licznych zespołów muzyki współczesnej, jak Wiener Collage, Zeitfluss, Platypus, Reconsil.

Tomasz Skweres jest zwycięzcą Międzynarodowego Konkursu Kompozytorskiego TONALI 2017 w Niemczech, Międzynarodowego Konkursu Kompozytorskiego im. Franza Josefa Reinla w Austrii, Konkursu Kompozytorskiego im. E. Křeneka w Austrii, dwukrotnym zwycięzcą konkursu kompozytorskiego na utwór obowiązkowy na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. J. Haydna (2007 oraz 2009). Od Prezydenta Republiki Austrii otrzymał nagrodę im. Theodora Körnera. Jest również laureatem nagród w międzynarodowych konkursach kompozytorskich, m.in. Cita di Udine 2016, „New Vision” festiwalu Chopin & Friends w Nowym Jorku oraz konkursu Deutsche Hochdruckliga.

Jego praca artystyczna była wielokrotnie wspierana licznymi stypendiami, m.in. Austriackiego Ministerstwa Kultury (2010, 2014), Fundacji Herberta von Karajana, Fundacji Czibulki oraz Fundacji Thyll-Dürr.

Utwory Tomasza Skweresa są publikowane przez wydawnictwo Doblinger w Wiedniu oraz Sikorski Music Publishers w Hamburgu. Ich wykonania były transmitowane m.in. przez Bayerischer Rundfunk, Norddeutscher Rundfunk, Österreich 1, Program 2 Polskiego Radia, RAI Südtirol oraz ABC Classic.

Od 2012 roku jest wiolonczelistą-solistą Philharmonisches Orchester Regensburg w Niemczech. Jako kameralista oraz solista wykonuje przede wszystkim muzykę współczesną. Dokonał licznych prawykonań, m.in. dedykowanych mu solowych utworów Mateusza Ryczka, Grzegorza Pieńka oraz Jeana Patricka Besingranda.

Był wykładowcą w klasie wiolonczeli na Hochschule für Musik Detmold oraz w Kirchenmusikhochschule w Ratyzbonie.

Małgorzata Kazińska

reżyserka, absolwentka reżyserii teatru lalek w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie (filia we Wrocławiu). Ukończyła również Państwową Szkołę Muzyczną w Zielonej Górze w klasie wiolonczeli. Od 2018 roku asystent na Wydziale Lalkarskim w Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie. Dwukrotna stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezydenta Wrocławia oraz Prezydenta Zielonej Góry. Reżyserowała spektakle m.in. w Teatrze Baj w Warszawie, Teatrze Lubuskim w Zielonej Górze i w Puppentheater w Zwickau

w Niemczech, gdzie w latach 2016–2018 pełniła funkcję reżysera, asystentki dyrekcji i dramaturga. Jej spektakle były grane na międzynarodowych i ogólnopolskich festiwalach, gdzie zdobywały nagrody i wyróżnienia. Za spektakl muzyczny *Jak początek umierania* otrzymała pierwszą nagrodę na 11. Międzynarodowym Festiwalu ZDARZENIA im. Józefa Szajny oraz nagrody na 38. Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Jednego Aktora we Wrocławiu. Tworzy spektakle dla publiczności dziecięcej oraz dla dorosłych, wykorzystując znane formy lalek oraz poszukując nowych form wyrazu, zwłaszcza w połączeniu z muzyką wykonywaną na żywo. Przykładem jest *MiniOpera* na zespół kameralny, solistów i elektronikę na podstawie utworów literackich Erny Rosenstein, której prapremiera odbyła się podczas 31. Festiwalu Musica Polonica Nova w Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu.

Melania Muras

scenografka, artystka wizualna, fotografka. Studiowała scenografię i architekturę wnętrz na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Autorka scenografii do kilkunastu spektakli teatralnych zrealizowanych na terenie Polski oraz w Niemczech. Pracuje zarówno w teatrach lalkowych, jak i dramatycznych.

sobota / **28 września** / 14:00

Austriackie Forum Kultury

264 \

Partnerem wydarzenia jest Austriackie Forum Kultury.

austriackie forum kultury^{waw}

Spotkanie z publicznością:

Jerzy Kornowicz

– dyrektor – i członkowie Komisji Programowej

Warszawskiej Jesieni zapraszają do rozmowy o festiwalu

sobota / **28 września** / 16:00

Instytut Teatralny

Realizatorzy nagrania:

Dariusz Pawelec reżyseria

Felice Ross, Antoni Stopecki realizacja oświetlenia

Andrzej Sasin, Krzysztof Wrzeszcz realizacja dźwięku

266 \

Partnerami wydarzenia są

Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego i TVP Kultura.

 :instytut+eatralny

KULTURA

Martijn Padding Wytatuowane języki
(2001, 45 minut)

pokaz rejestracji opery multimedialnej

Prezentacja opery multimedialnej Martijna Paddinga *Wytatuowane języki* wystawionej w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej na 45. Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” 23 września 2001 roku. Była to premiera pierwszej części zamówionego przez festiwal tryptyku operowego *Ziemia Ulro*. *Ziemia Ulro* to eseistyczna książka Czesława Miłosza, wydana w 1977 roku w Paryżu. Jej tytuł zaczerpnięty został z poematu *Jerusalem. The Emanation of the Giant Albion* Williama Blake’a, w którym Ulro jest ziemią opanowaną przez wrogość i egoizm.

Wytatuowane języki (libretto: Friso Haverkamp) inspirowane są postacią i twórczością Emanuela Swedenborga (kolejne części opery, poświęcone Oskarowi Władysławowi Miłoszowi i Williamowi Blake’owi zamówiono u Osvaldasa Balakauskasa i Barbary Zawadzkiej). Trytyk *Ziemia Ulro*, orbitujący wokół tych trzech mistyków, mówi o przeżyciach duchowych i ich przejawach w sztuce.

Wytatuowane języki wyreżyserował Krzysztof Warlikowski.

W premierowym wykonaniu opery udział wzięli: Monique Krüs – sopran, Jacek Laszczkowski – tenor, sopranista, Hubert Claessens – bas-baryton oraz instrumentalisci pod batutą Wojciecha Michniewskiego: Robert Nalewajka, Zenon Kitowski, Marco Blaauw, Bob Koertshuis, Coen van’t Hof oraz muzycy z zespołu LOOS z Hagi i Kwartetu Śląskiego.

sobota / **28 września** / 19:30

Filharmonia Narodowa / Sala Koncertowa

Marco Blaauw trąbka

**NARODOWA ORKIESTRA SYMFONICZNA
POLSKIEGO RADIA W KATOWICACH**

268 \

Ryan Bancroft dyrygent

Barbara Okoń-Makowska, Przemysław Kunda
reżyseria dźwięku

Utwór *Anamnesis* Tadeusza Wieleckiego dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

instytut muzyki i tańca

Bára Gísladóttir

ÓS (2018)*

na orkiestrę

Rebecca Saunders

Alba (2014)*

na trąbkę solo i orkiestrę symfoniczną

Iannis Xenakis

Jonchaies (1977)

na wielką orkiestrę

PRZERWA

/ 269

Tadeusz Wielecki

Anamnesis (2019)**

na orkiestrę symfoniczną

(zamówienie Warszawskiej Jesieni)

Jonathan Harvey

...towards a pure land (2005)*

na orkiestrę

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

Bára Gísladóttir

mieszkająca w Kopenhadze islandzka kompozytorka i kontrabasistka. Jej muzyka była wykonywana przez uznanych solistów, zespoły i orkiestry, jak Athelas Sinfonietta, Duńska Narodowa Orkiestra Symfoniczna, Duński Narodowy Zespół Wokalny, Duo Harpverk, Elektra, Elja, Adapter, Ensemble intercontemporain, New Babylon, ensemble recherche, Esbjerg, Orkiestra Symfoniczna Radia we Frankfurcie, Orkiestra Symfoniczna w Helsinborgu, Islandzka Orkiestra Symfoniczna, loadbang, Marco Fusi, Mimitabu, NJYD, Nordic Affect, Riot Ensemble, Siggí String Quartet, TAK Ensemble, m.in. na Dark Music Days, Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstademie, Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów, KLANG Festival, Nordic Music Days i Ung Nordisk Musik. Nagrody i wyróżnienia, jakie otrzymała, to m.in. Léonie Sonning Talent Prize, Reykjavík Grapevine's Music Awards oraz nominacja do Islandzkiej Nagrody Muzycznej. Jej twórczość została udokumentowana na trzech płytach: *Different Rooftops* (2015) z utworami na głos, saksofon tenorowy, kontrabas i elektronikę, *B R I M S L Ó Ð* (2016) z trzyczęściowym utworem na kontrabas i elektronikę oraz *Mass for Some* (2017) na kontrabas, głos i elektronikę. Obecnie pracuje nad płytą przygotowywaną wspólnie z Skúli Sverrisson oraz nad albumem solowym, który ma się ukazać w tym roku. Bára Gísladóttir często występuje jako kontrabasistka i regularnie wykonuje własną muzykę, a także gra na kontrabasie w zespołach Elja, Skark i Balkan-band Orphic Oxta. Występowała również z Ensemble Adapter, Islandzką Orkiestrą Symfoniczną oraz zespołem S.L.Á.T.U.R.

Wybrane utwory: *Úr fjarska* na kwintet fortepianowy (2010), *Stelkurinn* na baryton i wiolonczelę (2011), *Fiskur undir steini* na trio fortepianowe (2011), *Tog milli tveggja tauma* na klarnet, wiolonczelę i akordeon (2011), *Eldtungur í Vaðlaheiði* na skrzypce, dwie wiolonczele i kontrabas (2012), *Fimm fuglar, fjórir fingur: I. Eyjan Iona, II. Í bjarnarhíði* na kwartet smyczkowy (2012), *Í sandinum átti ég eftir* na chór mieszany (2012), *Hvar dreymdi mig þessa drauma* na chór mieszany (2012), *Afi minn frá Ísafirði* na flet, klarnet, trąbkę, fagot i akordeon (2013), *Haukur í horni* na flet, flet basowy, klarnet, klarnet basowy, trąbkę, fagot, perkusję, akordeon, dwoje skrzypiec, altówkę, dwie wiolonczele i kontrabas (2013), *Sancta Caecilia* na chór dziecięcy (2014), *Beðið* na keyboard Yamaha CP-70M, e-bow i odważnego wykonawcę z dobrym głosem (2014), *Rooftops of Barcelona* na saksofon tenorowy, dowolną liczbę amplifikowanych kontrabasów i elektronikę (2014), *HAF:köf(n)un* na flet, tenor, saksofon, gitarę i tam-tam (2015), *Paradoxical Vision* na saksofon tenorowy (2015), *NEIND* na skrzypce, kontrabas, e-bow, elektryczny fortepian Yamaha CP-70M oraz inne nieporęczne przedmioty i tylko dwóch wykonawców (2015), *tif* na fortepian, klarnet, skrzypce i wiolonczelę (2015), *Rooftops of Berlin* na kontrabas, elastyczne nitki

i czterech pomocników (2015), *I nostri dei sono morti* na sopran i pięć kontrabasów (2015), *I nostri dei sono morti II* na mezzosopran, baryton, dwa flety, fortepian, kontrabas i elektronikę (2015), *I nostri dei sono morti III* na mezzosopran, kontrabas i elektronikę (2015), *I nostri dei sono morti IV* na mezzosopran, saksofon tenorowy, kontrabas i elektronikę (2015), *Rooftops of Marrakech* na saksofon tenorowy, kontrabas i elektronikę (2015), *Rooftops of Milan* na kontrabas i elektronikę (2015), *MiMaMü* na dwa flety i kontrabas (2015), *Method of loci* na mezzosopran i fortepian (2016), *BRIMSLÓÐ* na kontrabas i elektronikę (2016), *Suzuki Baleno* na sopran, flet, klarnet B, skrzypce i perkusję (2016), *Suzuki Baleno II* na sopran, flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę i perkusję (2016), *BRIMSLÓÐ: Variations* na kontrabas i elektronikę (2016), *Turn a Blind Eye* na orkiestrę (2016), *Nið(ur)* na sopran, flet, klarnet, skrzypce, wiolonczelę i fortepian (2016), *BRIMSLÓÐ: Variations II* na kontrabas i elektronikę (2016), *VAPE* na orkiestrę (2016–17), *Mass for some* na kontrabas, głos i elektronikę (2017), *Flashes from the various east* na baryton, klarnet basowy, trąbkę i puzon (2017), *Devotchka watch her garbles* na flet basowy, klarnet basowy, harfę, perkusję, kontrabas i elektronikę (2017), *Respirare l'ombra* na harfę i kontrabas pięciostunowy (2017), *otoconia* na kwartet smyczkowy i elektronikę (2017), *Solomon Grundy* na chór mieszany (2017), *Átta lög við ljóð eftir Kött Grá Pje* (og nokkur hlægilega stutt millispil) na mezzosopran, baryton i kwartet smyczkowy (2018), *ORF (en engar axir né önnur pyntingataeki)* na violę d'amore (2018), *ORF (en líka axir og önnur pyntingataeki)* na violę d'amore i elektronikę (2018), *VĒXŌ* na kontrabas i elektronikę (2018), *SUÍ* na kontrabas i elektronikę (2018), *no afterlife thanks* na kontrabas i elektronikę (2018), *ÓS* na orkiestrę (2018), *Split thee, Soul, to Splendid Bits (attn.: no eternal life/light this time around)* na skrzypce, altówkę, wiolonczelę i klawesyn (2018), *A lil Requiem before Super Bowl* na sopran, gitarę i wiolonczelę (2018), *Yung Leo* na saksofon, kwartet smyczkowy, trzech perkusistów i elektronikę (2018), *Seven heavens (of different heights (and depths))* na obój, perkusję, klawesyn i kontrabas (2018), *Music to accompany your sweet splatter dreams* na flet/piccolo, obój, klarnet B, fagot, waltornię, trąbkę, puzon, dwóch perkusistów, fortepian i kwintet smyczkowy (2019), *the worlds within our petty voids* na flet, obój, skrzypce, altówkę i wiolonczelę (2019), *Lof oss að brenna (bæði þessa heims og annars)* na kwartet smyczkowy i elektronikę (2019), *exaudi*, opera na sopran, tenor, flet, klarnet/klarnet basowy, skrzypce, wiolonczelę, perkusję i fortepian (2019).

ÓS

Utwór zamówiony w roku 2018 przez miasto Reykjavik oraz Islandzką Orkiestrę Symfoniczną z okazji stulecia niepodległości Islandii. Tematem kompozycji są rozmaite znaczenia słowa „ós”, które oznaczać może „ujście” lub „usta”.

Bára Gísladóttir

Rebecca Saunders

ur. w Londynie w 1967 roku. Studiowała skrzypce i kompozycję w Edynburgu. W latach 1991–94 kontynuowała studia kompozycji w klasie Wolfganga Rihma w Karlsruhe. Otrzymała liczne wyróżnienia i nagrody, m.in. Nagrodę im. Ernsta von Siemens, Musica Viva przyznaną przez ARD, BMW AG, Nagrodę im. Paula Hindemitha na festiwalu muzycznym w Szlezewiku-Holsztynie, dwukrotnie Nagrodę Kompozytorską Królewskiego Towarzystwa Filharmonicznego w kategorii kameralistyki, GEMA, Brytyjską Nagrodę Kompozytorską, Nagrodę im. Mauricio Kagla, Nagrodę Fundacji Hansa i Gertrudy Zenderów. Od 2009 jest członkinią berlińskiej Akademii Sztuk, a od 2013 także Saskiej Akademii Sztuk w Dreźnie. W sezonie koncertowym 2009/10 była rezydentką przy drezdeńskiej Staatskapelle, a następnie Festiwalu w Huddersfield. Wykładała kompozycję na Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstadcie (2010 i 2012), Akademii Kompozytorskiej Impuls w Grazu (2011, 2013), w ramach Dni Muzycznych w Ostrawie oraz w Schloss Solitude Summer Academy (2015). W latach 2012–14 wykładała także w Wyższej Szkole Muzyki, Teatru i Mediów w Hanowerze. Od 2003 Saunders tworzy głównie kompozycje przestrzenne. W swoim utworze *chroma* (2003–10) wykorzystuje ok. 20 rozmieszczonych w przestrzeni grup instrumentalnych i obiektów dźwiękowych. Od prawykonania dzieła w 2003 powstało już piętnaście jego wersji, w których kompozytorka dostosowuje ideę utworu do architektonicznych właściwości kolejnych miejsc wykonania. Ostatnie utwory to rodzaje delikatnych kolaży, wykorzystujących możliwości wynikające z rozmieszczenia muzyków w przestrzeni; jej najnowsze dzieło w tym nurcie to *Yes*, znacznych rozmiarów, osiemdziesięcio minutowa kompozycja–instalacja przestrzenna, powstała dla zespołu Musikfabrik, śpiewaczki Donatienne Michel-Dansac i Enno Poppego, skomponowana dla niezwykle architektonicznie wnętrza Filharmonii Berlińskiej i paryskiej katedry św. Eustachego. W jej twórczości zaznaczają się wyraźnie dwa nurty obsadowe: instrumentalne kompozycje solowe oraz utwory na instrumenty koncertujące z towarzyszeniem orkiestry lub zespołu.

Wybrane utwory: *Behind the Velvet Curtain* na trąbkę, fortepian, harfę i wiolonczelę (1991), *the under-side of green* na klarinet, skrzypce i fortepian (1994), *Mirror, mirror on the wall* na fortepian (1994), *Crimson – Molly's Song 1* na dwunastu solistów, metronomy, gwizdki i trzy pozytywki (1995), *G and E on A* na orkiestrę i dwadzieścia siedem pozytywek (1996–97), *Kwartet smyczkowy* (1997), *Duo* na skrzypce i fortepian (1996–99), *cinnabar*, koncert podwójny na skrzypce, trąbkę, zespół i jedenaście pozytywek (1999), *Duo four – two exposures*, koncert podwójny na trąbkę, perkusję i orkiestrę (2000), *Duo 3* na skrzypce

i perkusję (1999–2001), *albescere* na pięć głosów i dwanaście instrumentów (2001), *insideout*, muzyka do instalacji choreograficznej (we współpracy z Sashą Waltz, 2003), *vermilion* na klarnet, gitarę elektryczną i wiolonczelę (2003), *blaauw* na trąbkę podwójną (2004), *miniata* na fortepian, akordeon, chór i orkiestrę (2004), *choler* na dwa fortepiany (2004), *crimson* na fortepian (2003–05), *rubricare* na orkiestrę smyczkową i organy barokowe (2005), *fury* na kontrabas (2005), *Blue and Gray* na kontrabas (2005), *a visible trace* na 11 solistów i dyrygenta (2006), *Stirrings Still* na pięciu wykonawców (2006), *traces* na orkiestrę kameralną (2006), *Soliloquy* na sześć głosów (2007), *chroma I–X* na kilka grup kameralnych i obiekty dźwiękowe (2003–08), *company* na pięcioro solistów (2007–08), *Murmurs*, kolaż dla dziesięciu wykonawców (2009), *to and fro* na skrzypce i obój (2010), *Stratum* na orkiestrę (2010), *dialogue* na altówkę i perkusję (2011), *Neither* na dwie trąbki (2011), *Stasis*, kolaż przestrzenny dla szesnastu muzyków (2011), *Still* na skrzypce i orkiestrę (2011), *Stirrings* dla dziewięciu muzyków (2011), *Fletch* na kwartet smyczkowy (2012), *Ire* na wiolonczelę, smyczki i perkusję (2012), *...of waters making moan* na akordeon (2013), *Solitude* na wiolonczelę (2013), *Void* na duet perkusyjny i orkiestrę (2013–14), *Alba* na trąbkę i orkiestrę (2014), *Six for AK* na dwoje perkusistów, dwoje pianistów, gitarę i harfę (2015), *Aether* na dwa klarnety basowe (2014–16), *Skin* na sopran i trzynaście instrumentów (2015–16), *White* na trąbkę podwójną (2015–16), *Yes*, kompozycja przestrzenna na sopran i zespół (2016–17), *O* na sopran (2017), *Bite* na flet (2016), *Unbreathed* na kwartet smyczkowy (2017), *dust* na skrzypce i fortepian (2017–18), *Flesh* na akordeon (2018), *Metal Bottle Necks* na gitarę elektryczną (2018), *Sole*, trio na akordeon, perkusję i fortepian (2018).

Alba

alba L. fem. od *albus* „biały”, z praindoeuropejskiego rdzenia **albho-* „biały”

W malarstwie, najskrajniej jasna, achromatyczna barwa, aż po absolutną świetlistość, pozbawiona cienia i szarości. Biel symbolizuje między innymi gniew, szal.

Alba to końcowy ustęp tryptyku koncertów instrumentalnych: *Still*, *Void* i *Alba*. Każdy z tych tytułów określa kondycję, stan bądź brak w odniesieniu do – odpowiednio – dźwięku, przestrzeni i barwy. Wszystkie utwory oparte są na tekstach Samuela Becketta.

Alba, zaczerpnięta ze zbioru *Echoś Bones* tego poety, to wiersz intensywnie liryczny. Beckett waży tu każde słowo, jego cień i echo. Wiersz kończy się zapowiedzią krótkich, intensywnych tekstów prozatorskich, które Beckett stworzył pod koniec życia – prozy oczyszczonej niemal do samych kości, zarazem bezlitośnie bezpośrednio i wspaniale delikatnej.

Alba

*before morning you shall be here
and Dante and the Logos and all strata and mysteries
and the branded moon
beyond the white plane of music
that you shall establish here before morning*

*grave suave singing silk
stoop to the black firmament of areca
rain on the bamboos flowers of smoke alley of willows*

*who though you stoop with fingers of compassion
to endorse the dust
shall not add to your bounty
whose beauty shall be a sheet before me
a statement of itself drawn across the tempest of emblems
so that there is no sun and no unveiling
and no host
only I and then the sheet
and bulk dead*

Rebecca Saunders

/

Tadeusz Wielecki

274 \

ur. w 1954 roku w Warszawie, studiował kompozycję u Włodzimierza Kotońskiego oraz grę na kontrabasie u Alfreda Wieczorka i Andrzeja Mysińskiego w warszawskiej Akademii Muzycznej. W 1986 otrzymał stypendium Witolda Lutosławskiego, dzięki któremu w latach 1986–87 kontynuował studia kompozytorskie u Isanga Yuna w Berlinie Zachodnim i Klause Hubera we Fryburgu Bryzgowijskim. Jako kontrabasista koncertował w wielu krajach Europy, a także w Azji i Stanach Zjednoczonych, prezentując współczesny repertuar solowy. Uprawia również muzykę improwizowaną, grając z zespołami Kawalerowie Błotni i Laterna. W 1995 roku jego *Historia bardzo prawdziwa* na taśmie uzyskała drugą nagrodę (pierwszej nie przyznano) w konkursie radiowym EAR w Budapeszcie, a w 1999 *Koncert à rebours* na skrzypce i orkiestrę otrzymał rekomendację Międzynarodowej Trybuny Kompozytorów w Paryżu. Tadeusz Wielecki zajmuje się także propagowaniem muzyki współczesnej i edukacją artystyczną: w Polskim Radiu prowadził autorskie audycje dla dzieci i młodzieży *Coś z niczego*, *Dźwiękowiedzi* i *Przeboje muzyki współczesnej*. Współpracował z Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu i ze Stowarzyszeniem Kultury i Edukacji w Warszawie. Przewodniczył Komitetowi Artystycznemu Światowych Dni Muzyki Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej, które w 1992 roku odbywały się w Warszawie. W 2004 został zaproszony jako wykładowca na Międzynarodowe Wakacyjne Kursy Nowej Muzyki w Darmstadtzie. Komponował na zamówienie

tych kursów, a także Warszawskiej Jesieni, Filharmonii Poznańskiej, Polskiego Radia i Polskiej Orkiestry Radiowej, festiwalu Klangspuren w Schwaz (Austria), festiwalu Ad Libitum w Warszawie, Orkiestry Symfonicznej w Hiroszynie, Klangforum Wien, Orkiestry Muzyki Nowej, Towarzystwa im. Szymanowskiego, Forbidden City Chamber Orchestra w Pekinie, Plural Ensemble w Madrycie, holenderskiej orkiestry de ereprijs oraz dla Ensemble intercontemporain, Warsztatu Muzycznego, Kwartetu Śląskiego, Kwartludium, TwoGether Duo, Polskiej Orkiestry Radiowej, Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach i innych zespołów i instytucji.

W latach 1999–2016 był dyrektorem Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”.

Wybrane utwory (od 1995): *Studium gestu I* na klarnet, fortepian i wiolonczelę (1995), *Id* na wielką orkiestrę (1996), *Studium gestu II* na fortepian (1997), *Koncert à rebours* na skrzypce i orkiestrę (1998), *Thésis* na flet solo (2000), *Studium gestu III* na klarnet, puzon, fortepian, wiolonczelę i kontrabas (2000), *Credo, quia absurdum* na taśmę i tancerkę (2001), *Czas kamieni* na kontrabas i orkiestrę kameralną (2002), *Taflę* na orkiestrę (2002), *Kwartet smyczkowy* (2004), *Szmer półtonów* na kontrabas i zespół kameralny (2004), *Ławice* na orkiestrę symfoniczną (2005), *Konieczność i przypadek* na kwartet smyczkowy i media elektroniczne (2006), *Dolina Suchej Wody* na orkiestrę kameralną (2007), *Drżenie strun* na klawesyn (2008), *Koncert fortepianowy* (2008–09), *Opera dokumentalna o Okrągłym Stole* (2006–09), *Na początku było...* na slamera, sampler i zespół kameralny (2009), *Ćwierćtony i półcienie* na kontrabas, dwie perkusje i trąbkę ad libitum (2009), *Koła zębate, sprężynki i tryby* na skrzypce i gitarę (2010), *Krzyki* na śpiew tradycyjny, mimica i orkiestrę kameralną (2011), *Przędzie się nieć... IV* na kontrabas i zespół kameralny (2012), *Model subiektywny. Forma dramatyzowana* na altówkę, tubę, taśmę i nieformalną grupę wykonawców (2012), *Łagodne kołysanie. Forma dramatyzowana* na klarnet basowy, skrzypce, taśmę i nieformalną grupę wykonawców, wersja utworu *Model subiektywny* (2012), *Punkty słyszenia* na zespół kameralny (2012), *O szewczyku i fałszywym królu*, opera kameralna dla dzieci i dorosłych (2013), *Czytanie* na orkiestrę (2014), *Kompozycja dynamistyczna* na orkiestrę kameralną (2015), *Studium gestu IV* na trio smyczkowe i instrumenty perkusyjne (2015), *Chybotliwość. Kompozycja dynamistyczna II* na chińskie instrumenty tradycyjne (2015), *Sfinks* na kontrabas solo (2015), *Obraz wielokrotny* na zespół kameralny i tykające zegary (2016), *Wyrazy* na fortepian i ukulele (2016–17), *Dźwięczypsoty* na dźwięki, gesty i miny – dla dzieci i dorosłych (2017), *Dźwięczę, więc jestem* na dwa akordeony (2017), *Ćwiczenia z Antygony* na baryton i perkusję (2018), *Nieuchwytność* na fortepian, harfę i perkusję (2018), *Drgnienia* na akordeon i orkiestrę (2019), *Byli raz sobie dziad i baba...* na mówiącego kontrabasistę (2019), *Anamnesis* na orkiestrę symfoniczną (2019).

Anamnesis

Po konsultacjach z ludźmi znającymi się na rzeczy domyślam się już, czym jest Szerokość, Długość, Wysokość i Głębokość.

Te własności przynależą geometrii. A geometria, mówił Platon, ułatwia dojrzenie idei Dobra.

A do tego zmierza, powiemy, wszystko, co duszę skłania, żeby się zwróciła do tamtego świata, gdzie mieszka byt najszczęśliwszy, który ona musi zobaczyć na wszelki sposób.

Geometria zmusza do oglądania bytu. Którym według Platona, jak to ładnie ujął Tatarkiewicz, „jest tylko to, w czego naturze leży, aby być, i co przeto nie może przestać być”. Zatem poznanie geometryczne dotyczy tego, co istnieje wiecznie.

– Więc może być, przyjacielu, że ono pociąga duszę do prawdy.

Bo po geometrii, która jest rozważaniem powierzchni płaskiej, trzeba przejść do rozpatrywania wymiaru w głąb, a więc objętości brył, a wreszcie – do brył w ruchu, czyli astronomii.

Ona doprawdy skłania duszę, żeby patrzyła w górę, i prowadzi ją stąd, tam wzwyż.

Ale ostatecznie to nie jest rzecz do ogarnięcia rozumem.

O tym, na czym naprawdę mi zależy... nie ma i nie będzie żadnego mego pisma, bo nie jest to racjonalne, jak matematyka, i nie daje się ująć w słowa. Ale gdy długo zmagaleś się i obcowaleś z rzeczą, to nagle zapala się w duszy jakby światło. Kto nie jest wewnętrznie zrośnięty i spokrewniony z tym, co moralne i piękne, ten... nigdy nie pozna prawdy o dobru i złu.

„...abyście w miłości wkorzeni i ugruntowani, wraz ze wszystkimi świętymi zdołali ogarnąć duchem, czym jest Szerokość, Długość, Wysokość i Głębokość...” – pisze święty Paweł w liście do Efezjan.

Tadeusz Wielecki

/

Jonathan Harvey (1939–2012)

ur. w Warwickshire w Wielkiej Brytanii, był chórzystą w St Michael's College w Tenbury, następnie studiował muzykę w St John's College w Cambridge. Uzyskał stopnie doktorskie na uniwersytetach w Glasgow i Cambridge, za radą Benjamin Brittena studiował również prywatnie u Erwina Steina i Hansa Kellera. W latach 1969–70 przebywał na stypendium w Princeton. Na początku lat osiemdziesiątych na zaproszenie Pierre'a Bouleza rozpoczął współpracę z IRCAM, co zaowocowało szeregiem zrealizowanych tam utworów. Opera religijna Harveya *Passion and Resurrection* (1981) była tematem filmu telewizyjnego zrealizowanego przez BBC. Operę *Inquest of Love*, zamówioną przez Angielską Operę Narodową (ENO) i wykonaną w 1993 roku, wystawiono następnie w Théâtre de la Monnaie w Brukseli. Premiera jego trzeciej opery, zamówionej przez Nederlandse Oper i zrealizowanej w IRCAM *Wagner Dream*, odbyła się z wielkim sukcesem w 2007. W latach 2005–08 Harvey pełnił funkcję kompozytora

rezydenta Szkockiej Orkiestry Symfonicznej BBC, a rezultatem tej współpracy są trzy utwory: *Body Mandala*, *...towards a pure land* oraz *Speakings*. Pierwsze dwa ukazały się na nagrodzonej Gramophone Award płycie opublikowanej przez wydawnictwo NMC, trzeci został zarejestrowany przez wytwórnię Aeon. W latach 1977–93 Harvey wykładał na Sussex University (Brighton), w latach 1995–2000 na Stanford University w Stanach Zjednoczonych, w 2009 był wykładowcą w Institute of Advanced Study w Berlinie. Uzyskał tytuł Honorary Fellow St John's College w Cambridge i doktoraty honoris causa uniwersytetów w Southampton, Brighton, Bristolu, Birmingham i Huddersfield. Był członkiem Academia Europaea, a w 1993 roku otrzymał prestiżową Britten Award. W 2007 został uhonorowany Giga-Hertz Prize za całokształt dokonań w zakresie muzyki elektronicznej.

Otrzymywał zamówienia z wielu międzynarodowych instytucji, a jego utwory są regularnie wykonywane na festiwalach muzyki współczesnej. Mają je w repertuarze tak znane zespoły jak Ensemble Modern, Ensemble intercontemporain, Asko | Schönberg, Nieuw Ensemble i Ictus Ensemble. Około stu nagrań z jego muzyką jest dostępnych na CD. Rok 2009 obfitował w koncerty monograficzne, nowe wydawnictwa płytowe i inne wydarzenia jubileuszowe z okazji siedemdziesiątych urodzin kompozytora. Został wówczas uhonorowany szeregiem nagród, m.in. prestiżową Prince Pierre de Monaco Prize za *Speakings* oraz – jako pierwszy kompozytor brytyjski – Prix Charles Cros za całokształt twórczości. W 1999 Jonathan Harvey opublikował dwie książki: o inspiracji w muzyce i o duchowości. W tym samym roku wydawnictwo Faber & Faber wydało studium na temat jego muzyki autorstwa Arnolda Whittalla, opublikowane także w języku francuskim przez IRCAM. Obszerna praca Johna Palmera *Jonathan Harvey's Bhakti* wyszła nakładem Edwin Mellen Press, a w 2009 wydawnictwo Ashgate wydało książkę Michaela Downesa szczegółowo omawiającą dwa utwory Jonathana Harveya: *Songs Offerings* oraz *White as a Jasmine*. W październiku 2011 w Berlinie odbyło się prawykonanie jego monumentalnego dzieła *Weltethos* na orkiestrę, chór i chóry dziecięce, napisanego dla Filharmoników Berlińskich do tekstu szwajcarskiego etyka Hansa Kunga. Ten sam utwór w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Miasta Birmingham otworzył w czerwcu 2012 festiwal Olimpiada Kulturalna, towarzyszący igrzyskom w Londynie.

Wybrane utwory [od 1995]: *Soleil Noir* / *Chitra* na zespół kameralny i elektronikę (1994–95), *Fanfare for Utopia* na orkiestrę kameralną (1995), *Hidden Voice 1* na zespół kameralny (1995), *Koncert na perkusję i orkiestrę* (1997), *Little Concerto for Strings* (1961/1997), *Haiku* na fortepian solo (1997), *Wheel of Emptiness* na zespół kameralny (1997), *Tranquil Abiding* na orkiestrę kameralną (1998), *Calling Across Time* na orkiestrę kameralną (1998), *Death of Light*, *Light of Death* na zespół kameralny (1998), *Hidden Voice 2* na zespół kameralny i CD (1999), *White as Jasmine*

na sopran i wielką orkiestrę (1999), *Mythic Figures* na taśmę (2001), *Bird Concerto with Pianosong* na fortepian, orkiestrę kameralną i live electronics (2001), *Songs of Li Po* (do angielskiego przekładu Davida Hintona) na mezzosopran, smyczki, dwie perkusje i klawesyn (2002), *Moving Trees* na zespół kameralny (2002), *Jubilus* na altówkę i zespół (2003), *Chu* na sopran, klarnet i wiolonczelę (2002), *Buddhist Song No. 1* na mezzosopran i fortepian (2003), *Buddhist Song No. 2 „With excellent raiments”* na mezzosopran (lub sopran) i fortepian (2004), *Run Before Lightning* na flet i fortepian (2004), *Trio klarnetowe* (2004), *Climbing Frame*, utwór improwizowany na 12–15 instrumentów (2004), kwartety smyczkowe (*I*, 1977; *II*, 1988; *III*, 1995, *IV*, z live electronics, 2003), *Trio smyczkowe* (2004), *Two Interludes for an Opera* na zespół kameralny z live electronics (2004), *...towards a pure land* na wielką orkiestrę (2005), *At a Cloud Gathering* na perkusję i elektronikę (2005), *Other Presences* na trąbkę i elektronikę (2006), *Wagner Dream*, opera w dziewięciu scenach na solistów, aktorów, chór i zespół dwudziestu dwóch wykonawców z elektroniką (2006, libretto: Jean Claude-Carrière), *Body Mandala* na orkiestrę (2006), *Sprechgesang* na obój/rozek angielski i zespół kameralny (2007), *Speakings* na orkiestrę i elektronikę (2007–08), *Oktet wiolonczelowy* (2008), *Ah! Sun-flower* na sopran i fortepian (2008), *Es Blühen Drei Rosen* na cztery głosy męskie (2009), *Sringara Chaconne* na zespół kameralny (2009), *Vajra* na zespół kameralny (2009), *80 Breaths for Tokyo* na orkiestrę (2010), *Little Duo* na skrzypce i wiolonczelę (2010), *The Annunciation* na chór mieszany i organy (2011), *Weltethos* na narratora, duży chór, chór dziecięcy i wielką orkiestrę (2011), *Cirrus Light* na klarnet solo (2012), *Fanfare* na klarnet i trąbkę (2012), *Plainsongs for Peace and Light* na chór (2012).

...towards a pure land

Mały zespół smyczkowy, schowany na scenie, rozpoczyna to dzieło i przez większość jego przebiegu spokojnie pozostaje za dźwiękiem. Zwany jest Zespołem Wiecznego Brzmienia. Główny korpus orkiestry przebiega przez różne idee aż do punktu środkowego, po czym stopniowo powraca do pierwszej idei, tworząc łuk – choć z przetworzeniami. Sam środek utworu nie jest solidny – to raczej pustka, pusta obecność. Zawiera on dźwięki, lecz o nieokreślonych wysokościach. W odcinkach okalających tempa są często płynne, idee – ulotne; rzeczy pojawiają się, potem urywają w nieprzerwanym ciągu. Uchwycić je i unieruchomić byłoby zafałszowaniem, zniekształceniem ich. „Czysta kraina” z tytułu dzieła to stan umysłu poza cierpieniem, gdzie niczego się nie chwytą. W literaturze buddyjskiej określana jest jako krajobraz – model świata, do którego możemy aspirować.

Żyjący w nim nie starzeją się, nie chorują ani w inny sposób nie cierpią. Nie ma ubóstwa ani walki, nie ma zagrożenia od ognia, wody, wiatru czy ziemi. Przyroda jest całkowicie czysta i bardzo piękna, z górami, jeziorami, drzewami i pięknymi ptakami,

odślaniającymi znaczenie Dharmy. Są również ogrody wypełnione niebiańskimi kwiatami, basenami do kąpeli i olśniewającymi klejnotami, pokrywającymi ziemię i czyniącymi ją absolutnie czystą i gładką – „dotykanie jej daje rozkosz”.

Dzieło jest pierwszym owocem współpracy kompozytora z BBC Scottish Symphony Orchestra i jej głównym dyrygentem – Ilanem Volkovem. To pierwsze z trzech zamówień tej orkiestry i jej też jest zadedykowane, z wdzięcznością.

Jonathan Harvey

/

Iannis Xenakis (1922–2001)

kompozytor, architekt, inżynier budownictwa lądowego, urodził się w Braiili (Rumunia) w rodzinie greckiej; zmarł w Paryżu. W czasie II wojny światowej walczył w greckim ruchu oporu. Ukończył studia na Politechnice w Atenach. Jako członek partii komunistycznej został skazany na śmierć w procesie politycznym. W 1947 roku wyemigrował do Francji i od 1956 był obywatelem tego kraju. Studia muzyczne odbył pod kierunkiem Hermanna Scherchena w Gravesano i Oliviera Messiaena w Paryżu. Jako architekt współpracował z Le Corbusierem. W 1976 otrzymał stopień doktora literatury i nauk humanistycznych na Université de Paris I (Sorbona).

Był twórcą muzyki stochastycznej i symbolicznej. Do innowacji tych doszedł, wprowadzając do kompozycji (instrumentalnej, elektronicznej i komputerowej) rachunek prawdopodobieństwa i teorię zbiorów. Zrealizował szereg kompozycji typu światło i dźwięk (które nazwał „polytopes”). Jego zdobycze w dziedzinie nowych technik kompozytorskich zazwyczaj szybko wchodziły w obręb *lingua franca* muzycznej awangardy.

Zaprojektował pawilon Philipsa na Wystawie Światowej w Brukseli (1958), Couvent de la Tourette (1955) i inne obiekty. Dla pawilonu francuskiego na Expo 1967 w Montrealu stworzył *Polytope de Montréal*, spektakl audiowizualny z muzyką na cztery orkiestry, łączący rzeźbę, dźwięk i światło. Spektakl typu światło i dźwięk zaprojektował także dla Persepolis w Iranie (1971), a *Polytope de Mycènes* został zrealizowany na ruinach starożytnych Myken (1978). Pokaz *Diatope* uświetnił z kolei inaugurację Centrum Pompidou w 1978.

Iannis Xenakis był założycielem (1966) oraz dyrektorem Centre d'Études de Mathématique et Automatique Musicales (CEMAMu) w Paryżu, analogiczny ośrodek (Center of Mathematical and Automated Music) stworzył również przy Indiana University, gdzie od roku 1972 działał jako associate professor. W latach 1970–72 był członkiem Centre National de la Recherche Scientifique. Profesor Université de Paris I, od 1990 nosił tytuł professeur émérite. Został obdarzony członkostwem honorowym American Academy and Institute of Arts and Letters (1975), członkostwem Instytutu Francuskiego (1983) i znacznej liczby

innych akademii i uniwersytetów, honorowymi obywatelstwami, medalami miast francuskich, rumuńskich i greckich. W roku 1976 otrzymał Grand Prix National de la Musique, w 1977 miasto Bonn przyznało mu Nagrodę im. Beethovena. W 1982 został po raz pierwszy kawalerem Orderu Francuskiej Legii Honorowej, a w latach następnych otrzymał kolejne wysokie odznaczenia państwowe: Officier de l'Ordre National du Mérite (1985), Officier de la Légion d'Honneur oraz Commandeur de l'Ordre des Arts et des Lettres (1991), Commandeur de l'Ordre National du Mérite (1995). W 1997 roku został laureatem Nagrody Kyoto, w 1998 – nagrody Międzynarodowej Rady Muzycznej. W 1999 Szwedzka Akademia Muzyczna przyznała mu Polar Music Prize. Opublikował książki: *Musiques formelles* (Paryż, 1963), *Musique, architecture* (Tournai, 1971), *Formalized Music* (Londyn, 1971), *Arts/Sciences. Alliances* (Paryż, 1979), *Xenakis/Les Polytopes* (wspólnie z Olivierem Revault d'Allonnes, Paryż, 1975).

Wybrane utwory (od 1975): *Phlegra* na jedenaście instrumentów dętych (1975), *Retours-Windungen* na dwanaście wiolonczel (1976), *Mikka-s* na skrzypce (1976), *Kottos* na wiolonczelę (1976), *Jonchaies* na orkiestrę (1977), *Khoai* na klawesyn (1976), *La légende d'Eer* na 1600 lamp błyskowych, cztery wiązki promieni lasera, 400 luster, przyrządy optyczne i taśmę siedmiościeżkową (1977), *Pléïades* dla sześciu perkusistów (1978), *Aïs* na baryton, perkusję solo i orkiestrę (1980), *Nekuia* na chór mieszany i orkiestrę (1981), *Mists* na fortepian (1981), *Serment-Orkos* na chór a cappella (1981), *Komboi* na klawesyn i perkusję (1981), *Pour les baleines* na wielką orkiestrę smyczkową (1983), *Pour la paix* na chór mieszany, taśmę i recytatorów (1982), *Shaar* na wielką orkiestrę smyczkową (1983), *Tetras*, kwartet smyczkowy (1983), *Chants des soleils* na chór mieszany, chór dziecięcy i instrumenty dęte blaszane (1983), *Khal Perr* na kwintet instrumentów dętych blaszanych i perkusję (1983), *Naama* na klawesyn (1984), *Thallein* na zespół instrumentalny (1984), *Lichens I* na orkiestrę (1984), *Idmen A* na chór mieszany i czterech perkusistów (1985), *Idmen B* na sześciu perkusistów i chór (1985), *A île de Gorée* na klawesyn amplifikowany i zespół instrumentalny (1986), *Akea* na fortepian i kwartet smyczkowy (1986), *Keqrops* na fortepian i orkiestrę (1986), *Keren* na puzon (1986), *Horos* na orkiestrę (1986), *Jalons* na piętnaście instrumentów (1986), *XAS* na kwartet saksofonowy (1987), *KASSANDRA*, *Oresteia II* na baryton, psalterium i perkusję (1987), *Tracées* na wielką orkiestrę (1987), *A. R. (Hommage à Ravel)* na fortepian (1987), *Ata* na wielką orkiestrę (1987), *Tauriphanie* na taśmę (1987), *Waarg* na trzynaście instrumentów (1988), *Rebonds* na perkusję (1988), *Échange* na klarnet basowy i trzynaście instrumentów (1989), *Voyage absolu des Unari vers Andromède* na taśmę (1989), *Epicycle* na zespół wiolonczel (1989), *Tetora*, kwartet smyczkowy (1990), *Knephas* na trzydzieści dwa głosy mieszane (1990), *Kyania* na orkiestrę (1990), *Tuorakemsu* na orkiestrę (1990), *Roai* na orkiestrę (1991), *Troorkh*

na puzon i orkiestrę (1991), *Dox-Orkh* na skrzypce i orkiestrę (1991), *Krinoïdi* na orkiestrę (1991), *Les Bacchantes d'Euripide* na chór żeński i zespół (1993), *Mosaïques* na orkiestrę (1993), *Dämmerschein* na orkiestrę (1993–94), *Mnamas Xapin Witoldowi Lutosławskiemu* na dwie trąbki i dwa rogi (1994), *Sea Nymphs* na głosy mieszane (1994), *Koïranoï* na orkiestrę (1994), *S. 709* na taśmę (1994), *Ergma*, kwartet smyczkowy (1994), *Iolkos* na orkiestrę (1995), *Kuïlenn* na dziewięć instrumentów dętych (1995), *Ittidra*, sextet smyczkowy (1995), *Roscobeck* na wiolonczelę i kontrabas (1996), *Sea-Change* na orkiestrę (1997), *Zyθος* dla siedmiu muzyków (1996), *O-Mega* na perkusję solo i trzynastcie instrumentów (1997).

Jonchaies

Xenakis studiował najpierw inżynierię, potem architekturę. Choć zatem uważał, że „jedynymi gwarantami wartości dzieła są instynkt i subiektywny wybór”, podchodził do problemu formy z punktu widzenia nauki i matematyki. Rozwój musi wypływać z pierwotnego materiału, z początkowego „asymetrycznego, nieprzemiennego charakteru czasu”. Czas symetryczny, przemienny może najwyżej zajmować drugie miejsce. Forma jest zatem warunkowana stopniem porządku i nieporządku elementów cząsteczkowych i nie może być izolowana z tego kontekstu. Zmiany w stopniu nieporządku i porządku mogą w istocie być kontrolowane prawami rachunku prawdopodobieństwa i fizyki statystycznej. Struktura cząsteczkowa może być kontrolowana zaawansowanymi obliczeniami matematycznymi w celu dystrybucji zdarzeń dźwiękowych w taki sposób, że ogólne fluktuacje będą odbieralne przez słuchacza.

Wedle jego własnych słów, Xenakisa zajmują pierwotne „proste pojęcia”:

Pierwszym wrażeniem odbieranym z dźwięku przez ucho jest faktura. Jest ona odczuwana jako element pierwotny, który oko lub ucho „poznaje” i rozpoznaje jako formę. Faktura to spory zbiór zjawisk dźwiękowych, rozpatrywanych jako elementy rządzone niezmiennymi prawami strukturalnymi. Odcinki wewnętrzne powtarzane są na tyle często, że tworzą wrażenie faktury. [...] Sposób stosowania tych praw i wybór podstawowych dźwięków, które zostaną poddane ich działaniu, winny być takie, iż rezultat odbierany jest przede wszystkim jako faktura, co więcej – faktura interesująca.

Jonchaies powstało na zamówienie Radia Francuskiego dla Orchestre Nationale de France w 1977 roku i zostało wyselekcjonowane do prezentacji na Festiwalu MTMW w Izraelu w 1980; nie zostało jednak wykonane z uwagi na wymaganą wielkość orkiestry.

„Jonchaies” oznacza po francusku „trzciniowisko”. Znaczenie tytułu powinno jasno wyłonić się z samej muzyki. Łodygi trzciny są z grubsza takie same, lecz każda jest trochę innej wielkości i kształtu, przeplata się z podobnymi sobie lub krzyżuje z ich

drogami. Różne odmiany mają różne kształty, gęstości i faktury, zarówno w odniesieniu do osobnych trzcín, jak i ich relacji do siebie nawzajem i ogólnego krajobrazu. Wzory te, kształty i ruchy trzcín są same w sobie wyraziste, wyrażają jednak także ruch wiszych się, takich jak wiatr i woda.

Jak wiele innych dzieł Xenakisa, *Jonchaies* wymaga stworzenia i zarazem tworzy swiat brzmieniowy pełen wysilonej aktywności – swego rodzaju rozpaczliwe sięganie do najwiszego celu, który wciz si wymyka. Od strony racjonalnej, większa cze partytury *Jonchaies* jest praktycznie niewykonalna. Jednak jedyna w swoim rodzaju siła tej muzyki jest w istocie irracjonalna, a dynamizm utworu tkwi właśnie w rozpaczliwym dzeniu do niemożliwego. Energia tworzona przez zróznicowane faktury przekazywana jest muzykom: jak pokazały próby, nie sposób podej do tego utworu inaczej niż z absolutnie pełną energi (w pięciominutowym odcinku frenetycznej aktywności smyczki nie gra nic poza akcentami). Wiecznie zmieniająca się proporcja porządku i nieporządku w obrębie rznorodnych faktur i zestawień aktualizowana jest w poszanowaniu muzycznej pamieci słuchacza. To właśnie owa odgorna forma muzyczna nadaje dziełu Xenakisa unikatową, czarodziejską jakoc.

Peter Fletcher

/

Marco Blaauw

działa na międzynarodowej scenie muzycznej jako solista i jako członek Ensemble Musikfabrik w Kolonii. Blisko współpracuje z uznanymi i młodymi kompozytorami. W swojej pracy skupia się na rozwoju instrumentu oraz techniki gry na nim oraz na poszerzaniu repertuaru. Specjalnie dla niego utwory pisali m.in. Peter Eötvös, Georg Friedrich Haas, Wolfgang Rihm, Marcin Stańczyk, John Zorn i Agata Zubel.

Przez siedemnaście lat ściśle współpracował z Karlheinzem Stockhausenem i dokonał licznych prawykonań utworów z cykli *Licht* i *Klang*. W roku 1998 rozpoczął współpracę z Rebekką Saunders i był pierwszym wykonawcą czternastu jej utworów, w tym, w 2015 wraz z orkiestrą Bayerische Rundfunk, kompozycji *Alba*. Blaauw i Saunders planują dalsze wspólne przedsięwzięcia. W 2015 Marco Blaauw założył zespół trębaczy pod nazwą Monochrome Project, z którym, w ścisłej współpracy z La Monte Youngiem, wielokrotnie wykonywał w Europie jego pionierską kompozycję *The Second Dream of the High Tension Line Stepdown Transformer* w wersji na osiem trąbek. Na festiwalu Ruhrtrienale w 2018 Monochrome Project przedstawił po raz pierwszy nowy, wypełniający program całego koncertu utwór Anthony'ego Braxtona. W roku 2016 Marco Blaauw zainicjował projekt *Global Breath*, obejmujący przeprowadzane na całym świecie wywiady z pionierami trąbki. Zwieńczeniem pierwszej części projektu będzie konferencja *Global Breath*, która odbędzie się w 2020.

Dokonania Blaauwa są obszernie udokumentowane dzięki nagraniom radiowym, telewizyjnym i na CD. Jego szósta solowa płyta zatytułowana *Angels* otrzymała w roku 2014 Nagrodę Niemieckiej Krytyki Muzycznej. Jako kompozytor zdobył w 2016 Karl Szczuka Preis za swa pierwszą sztukę radiową zatytułowaną *deathangel*. Prowadzi również ożywioną działalność pedagogiczną, m.in. w Brass Academy na Międzynarodowych Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstademie, jako gościnny wykładowca w Akademii Festiwalu w Lucernie oraz od niedawna na kursach mistrzowskich w Królewskim Konserwatorium w Hadze.

NARODOWA ORKIESTRA SYMFONICZNA POLSKIEGO RADIA

zespół utworzył w 1935 roku w Warszawie i prowadził do wybuchu II wojny światowej Grzegorz Fitelberg. W 1945 orkiestrę reaktywował w Katowicach Witold Rowicki. W 1947 dyrekcję artystyczną objął ponownie Fitelberg. Po jego śmierci (1953) orkiestrą kierowali: Jan Krenz, Bohdan Wodiczko, Kazimierz Kord, Tadeusz Strugała, Jerzy Maksymiuk, Stanisław Wisłocki, Jacek Kaspszyk, Antoni Wit, Gabriel Chmura, ponownie Jacek Kaspszyk. We wrześniu 2000 roku dyrektorem naczelnym i programowym NOSPR została Joanna Wnuk-Nazarowa. W sierpniu 2012 funkcję pierwszego dyrygenta i dyrektora artystycznego objął Alexander Liebreich. Od września 2018 dyrektorem naczelnym i programowym jest Ewa Bogusz-Moore.

Prócz setek nagrań archiwalnych dla Polskiego Radia zespół ma w swoim dorobku ponad dwieście albumów, za które otrzymał m.in. Diapason d'Or, Grand Prix du Disque, International Classical Music Awards. Wraz z NOSPR występowało wielu znakomitych dyrygentów i solistów. Orkiestra koncertowała podczas licznych tournée i festiwali na całym świecie. Zrealizowała szereg projektów specjalnych, m.in. *Maraton twórczości Góreckiego, Pociąg do muzyki Kilara, Muzyczne podróże morskie*.

Od 2015 roku NOSPR – laureat nagrody specjalnej ICMA 2018 – jest organizatorem Festiwalu Katowice Kultura Natura, a od 2005 Festiwalu Prawykonania Polska Muzyka Najnowsza.

Ryan Bancroft

ur. w Los Angeles, studiował grę na trąbce, a także harfę, flet, wiolonczelę oraz tradycyjną muzykę i tańce z Ghany w California Institute of the Arts. Otrzymał dyplom magisterski z wyróżnieniem w dziedzinie dyrygentury orkiestrowej z Królewskiego Konserwatorium Szkocji. Regularnie dyrygował tam miejscowymi orkiestrami: Royal Scottish National Orchestra, BBC Scottish Symphony Orchestra i zespołem muzyki współczesnej RedNote. Wielokrotnie grał również jako trębacz z BBC Scottish Symphony Orchestra.

Kontynuował studia w Holandii, gdzie obecnie mieszka. Jest absolwentem prestiżowego Nationale Master Orkestdirectie w Konserwatorium w Amsterdamie i Królewskiego Konserwatorium w Hadze. W czasie studiów miał okazję wystąpić z licznymi orkiestrami w Holandii i innych krajach europejskich: Holenderską Orkiestrą Filharmoniczną, Holenderską Orkiestrą Kameralną, Praską Orkiestrą Symfoniczną, Orkiestrą XVIII Wieku, Residentie Orchestra, Holenderską Orkiestrą Symfoniczną, Gulbenkian Orchestra i Holenderską Narodową Orkiestrą Młodzieżową. Jego mistrzami byli Edward Carroll, Kenneth Montgomery, Ed Spanjaard i Jac van Steen.

W kwietniu 2018 roku Ryan Bancroft zdobył pierwszą nagrodę i nagrodę publiczności na prestiżowym Konkursie im. N. Malko dla Młodych Dyrygentów w Kopenhadze.

W ramach poszczególnych etapów konkursu dyrygował Narodową Duńską Orkiestrą Symfoniczną w utworach tak różnych kompozytorów, jak Ludwig van Beethoven, Robert Schumann, Gustav Mahler, Poul Ruders, Richard Wagner, Antonín Dvořák, Johannes Brahms i Carl Nielsen. Jako zdobywca pierwszej nagrody w ciągu najbliższych sezonów wystąpi z 24 koncertami z wiodącymi orkiestrami ze Skandynawii, Włoch, Szwajcarii, Hiszpanii, Kanady i Chin, a także ponownie z Narodową Duńską Orkiestrą Symfoniczną. Ponadto jego mentorem będzie uznany dyrygent Fabio Luisi.

Jako entuzjasta nowej muzyki Ryan Bancroft wystąpił ze znanym amsterdamskim Nieuw Ensemble, był asystentem Pierre'a Bouleza w czasie wykonania jego dzieła *Sur Incises* w Los Angeles, dał prawykonania utworów Sofii Gubajduliny, Johna

Cage'a, Jamesa Tenneya i Anne LeBaron, a także współpracował ściśle z improwizatorami – Wadadą Leo Smithem i Charlie'em Hadenem.

sobota / **28 września** / 19:30 / **wykonawcy**

/ 285

Imprezy towarzyszące

piątek / **20 września** / 16:00
20 września / piątek – **28 września** / sobota / 10:00–18:00
niedziela / **22 września** / 12:30
niedziela / **22 września** / 17:00
poniedziałek / **23 września** / 16:00
wtorek / **24 września** / 17:00
wtorek / **24 września** / 22:30
środa / **25 września** / 16:00
środa / **25 września** / 18:30
środa / **25 września** / 22:30
czwartek / **26 września** / 22:30
piątek / **27 września** / 16:00
piątek / **27 września** / 17:00
sobota / **28 września** / 17:00

piątek / **20 września** / 16:00

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

288 \

Organizatorzy: Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC
i Fundacja Pięta Esencja

Promocja płyty

Palester z archiwów
Związku Kompozytorów Polskich

Roman Palester – jeden z najciekawszych kompozytorów polskich XX wieku, został z powodów politycznych (pozostanie na emigracji, a zwłaszcza praca w Rozgłośni Radia Wolna Europa w Monachium) prawie całkowicie zapomniany. Do 1977 roku jego twórczość była w Polsce zupełnie zakazana (jedynie na fali odwilży w 1958 roku na II Warszawskiej Jesieni wykonano jego *IV Symfonię*, a w Filharmonii Narodowej *Requiem*), potem sporadycznie wykonywana, głównie na Warszawskiej Jesieni. Dyskografia Romana Palestra jest ciągle niezwykle uboga, co praktycznie uniemożliwia ocenę jego twórczości. Prezentowana płyta jest drugim albumem monograficznym poświęconym w całości twórczości symfonicznej Romana Palestra wydanym przez Fundację Piąta Esencja.

piątek / **20 września** –
sobota / **28 września**
/ 10:00–18:00

Jazz Club Akwarium

290 \

**OpenEnded Group (Marc Downie, Paul Kaiser)
i Jarosław Kapuściński**

America Afterimaged (2019)**

instalacja z projekcją wideo 3D

America Afterimaged jest medytacją w obrazie fotograficznym, wywołującą z mgieł ciemności miasto Detroit przed świtem. Trójwymiarowe sceny pojawiają się stopniowo niczym fragmenty ze snu i posuwają się niepewnie do przodu w poszukiwaniu idealnej kompozycji w kadrze. Czasami obrazy przyspieszają aż do nagłego zatrzymania i ponownie ruszają w migotliwej pogoni. Klatki powstrzymywane są przez dźwięki fortepianu, płynące badawczo i spekulatywnie, niekiedy zbliżone do brzmień macierzystych amerykańskiego jazzu.

** pierwsza prezentacja

niedziela / **22 września** / 12:30
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
/ Foyer

292 \

Wydawca i Organizator: Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Partner publikacji: Polskie Radio Dzieciom

Patroni medialni publikacji: TVP ABC i qulturka.pl

Spotkanie z **Agatą Zubel**, bohaterką książki
Aga Jaga. Muzyczne przygody Agaty Zubel

Aga Jaga to nowoczesna czarownica. Czaruje za pomocą muzyki. Jest w tym tak doskonała, że nie ma dla niej rzeczy niemożliwych. Potrafi zaśpiewać szmer liści i szelest kartki papieru. Z najnowszej książki *Aga Jaga. Muzyczne przygody Agaty Zubel* wydanej nakładem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego dowiedzie się, jak mała Agata zakochała się w muzyce i wyrosła na sławną artystkę, a dorosła Agata podczas spotkania z najmłodszymi opowie o swojej pasji, wciągając dzieci w zaczarowany świat dźwięków. Książka *Aga Jaga. Muzyczne przygody Agaty Zubel* pióra Zbigniewa Dmitrocy z ilustracjami Jagody Charkiewicz ukazała się w serii wydawnictw dla dzieci „Gama i pasażerowie”, działającej pod marką Małe PWM. Bohaterowie publikacji ukrywają się w dźwiękach klawiszy fortepianu: białych i czarnych. Przygody, opowieści, bajki i zabawne perypetie dwunastu wybitnych polskich muzyków XX i XXI wieku wspaniali autorzy opowiadają słowem i obrazem.

niedziela / **22 września** / 17:00

ATM Studio

Wykonawcy:

Lidia Bogaczówna
Iza Warykiewicz
Marcel Wiercichowski
Witold Jurewicz

Urszula Dudziak
Michał Urbaniak
Andy Ninvalle
Włodek Pawlik
Marcin Wyrostek / Tango Corazon

294 \

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia AMADEUS

Agnieszka Duczmal dyrygent

Maciej Sobociński reżyseria

Organizator: Fundacja Przyjaciół Sztuk AUREA PORTA

Era Schaeffera

poniedziałek / **23 września** / 16:00

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP

i św. Józefa Oblubieńca

Zespół wokalny VOCORE

296 \

Organizator: Związek Kompozytorów Polskich – Oddział Warszawski

Koncert Oddziału Warszawskiego
Związku Kompozytorów Polskich z cyklu
„Muzyczne pory roku – Jesień”

Muzyka Realizmu Magicznego

Sławomir Czarnecki

O Crux benedicta (2015)**

Romuald Twardowski

Chwalicie Imia Gospodnie (1990)

Aldona Nawrocka

Agnus Dei (2002)

Anna Ignatowicz-Glińska

Agnus Dei (2019)**

Jerzy Bauer

Hymne des premières Vêpres
de Saint Martin (1996)

Jakub Szafrński

Tu es filius meus (2015)

Miłosz Bembinow

Beatus servus (2008)

Miłosz Bembinow

Two loves I have z cyklu ShakeSpired (2015)

do słów Williama Shakespeare'a

Sławomir Zamuszko

Serce roście (1999, red. 2004)

do słów Jana Kochanowskiego

Bartosz Kowalski

Where are you (2012)

do słów własnych

Zbigniew Bagiński

Inventores rerum, nr 4 Dzwonów głosy (1992)

do słów Jana Protasowicza

Jerzy Bauer

Pieśń o żołnierzach z Westerplatte (1968)

do słów Władysława Broniewskiego

Paweł Łukaszewski

Gwiazd siewco i księżyców (1989)**

do słów Jana Lechonia

Paweł Łukaszewski

Pacierz za zmarłych (1988)**

do słów Artura Oppmana

wtorek / **24 września** / 17:00

Galeria XX1

298 \

Wernisaż wystawy partytur Bogusława Schaeffera

wtorek / **24 września** / 22:30

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

w Warszawie / Sala Koncertowa

Aleksandra Kaca elektronika
Teoniki Rozynek elektronika
Zaneta Rydzewska elektronika

Agnieszka Zińczuk głos
Przemysław Kunda elektronika

Gilberto Bautista Ortiz altówka

Patrycja Nosiadek choreografia
Nayoung An elektronika
Wiktor Gniazdowski głos, elektronika
Michał Malec elektronika
Piotr Zalewski syntezator
Zuzanna Kupidura taniec

Filip Sporniak wiolonczela

Tamara Kurkiewicz perkusja
Rafał Ryterski elektronika

**Krzysztof Ptak, Bartłomiej Majewicz,
Agata Lenarczyk, Szymon Nawrocki**
reżyseria dźwięku

300 \

Organizator: Studio Muzyki Elektronicznej i Komputerowej
im. Włodzimierza Kotońskiego Uniwersytetu Muzycznego
Fryderyka Chopina w Warszawie

Koncert studentów Studia Muzyki Elektronicznej
i Komputerowej im. Włodzimierza Kotońskiego
Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina
w Warszawie

#Elektrofonía

Aleksandra Kaca, Teoniki Rozynek, Zaneta Rydzewska

error (2019)

na troje wykonawców i elektronikę

Przemysław Kunda

Feed Me Cookies (2019)

na głos, wideo i elektronikę

Robert Prokopowicz

Rozpad (2019)

na altówkę, taśmę i wideo

Nayoung An, Wiktor Gniazdowski, Michał Malec, Piotr Zalewski

Human history: From birth to death (2019)

na głos, syntezytor, live electronics i taniec

Filip Sporniak

Czarne latawce (2019)

na wiolonczelę, wideo i elektronikę

PRZERWA

Rafał Ryterski

P.E.R.C.S. (2014)

na perkusję, ruch i elektronikę

Jakub Neske

Ping-Pong Challenge (2016/2019)

instalacja

Pedro Harres reżyseria

Marcus Sander muzyka

Aleksandra Landsmann sound design

From the main square (2018)

animacja VR

środa / **25 września** / 16:00

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

/ Sala im. Henryka Melcera

302 \

Organizator: Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

Polska muzyka współczesna 2
– Chopin University Press

Spotkanie poświęcone najnowszym publikacjom (książki, nuty, płyty) Wydawnictwa Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina – Chopin University Press skoncentrowanym wokół muzyki współczesnych polskich kompozytorów (m.in. Miłosza Bembinowa, Wojciecha Błazejczyka, Mariana Borkowskiego, Aleksandry Chmielewskiej, Alicji Gronau, Krzysztofa Herdzina, Anny Ignatowicz-Glińskiej, Rafała Janiaka, Andrzeja Karałowa, Benedykta Konowalskiego, Bartosza Kowalskiego, Aleksandra Kościowa, Marcina T. Łukaszewskiego, Pawła Łukaszewskiego, Stanisława Moryty, Aldony Nawrockiej, Tomasza Opałki, Dariusza Przybylskiego, Marty Ptaszyńskiej, Edwarda Sielickiego, Tomasza Sikorskiego, Ignacego Zalewskiego).

W dyskusji wezmą udział teoretycy muzyki, kompozytorzy oraz wykonawcy – wybitni interpretatorzy ich twórczości, związani z warszawskim Uniwersytetem Muzycznym.

Dyskusji będzie towarzyszyła prezentacja wydawnictw, których zakup będzie możliwy podczas spotkania.

Wydawnictwo Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina – Chopin University Press jest wydawnictwem naukowym, prezentującym dorobek Uniwersytetu oraz wyniki naukowo-badawczych dociekań i twórczych kreacji artystycznych. Wydaje monografie, prace zbiorowe, serie tematyczne (ewoluujące w kierunku czasopism naukowych), podręczniki, a także nuty i fonogramy (płyty CD i DVD) skoncentrowane wokół rejestrowania i upowszechniania najbardziej wartościowych zjawisk i obszarów poszukiwań artystycznych, nietuzinkowych interpretacji wykonawczych oraz prezentacji cennych zabytków muzycznych. Priorytetowo traktowane są propozycje eksponujące rodzimą twórczość – zarówno nowo powstającą, jak i zapomnianą. Rocznie ukazuje się kilkanaście tytułów.

środa / **25 września** / 18:30

Instytut Teatralny

Karolina Kominek (Anina)
Marcin Czarnik (Mąż)
Michał Meyer (Jan)
Sonia Roszczuk (Taka Jedna)
Szymon Nowak (Taki Jeden)
Agnieszka Wosińska (Taka tam)
Marta Malikowska (Inna taka / Pani Skurczona)
Stefania Biedrzycka (Dziecko)

Magdalena Drab autorka tekstu
Arek Biedrzycki reżyseria
Teoniki Rozynek muzyka
Filip Załuska zdjęcia
Justyna Elminowska scenografia
Elżbieta Szurpicka kostiumy
Marcin Sucharski montaż
Michał Robaczewski, Aleksander Musiałowski
dźwięk
Paweł Mantorski kierownictwo produkcji
Zenon Butkiewicz konsultacja programowa
Krzysztof Domagalik redaktor prowadzący
Maciej Wojtyszko opieka artystyczna
Włodzimierz Niderhaus producent

304 \

Partnerem wydarzenia jest
Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

Spektakl pochodzi z cyklu TEATROTEKA, którego producentem jest
Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych.
Cykl TEATROTEKA jest współfinansowany przez Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

WYTWÓRNIĄ FILMÓW
DOKUMENTALNYCH
I FABULARNYCH

Słabi (2018, 61 minut)
projekcja filmu

Kim są tytułowi „słabi” ze sztuki Magdaleny Drab? To ludzie, jakich wielu dookoła nas. Banalni i udręczeni własną banalnością, nieumiejący zmierzyć się z szarą codziennością. Popadający, a może tylko uciekający w depresję. Pragnący miłości i lepszego życia. Są zarażeni śmiercią, choć strach przed nią całkowicie ich paraliżuje. Główna bohaterka sztuki to kobieta, która po urodzeniu dziecka popada w depresję. Ta depresja izoluje ją od rodziny i innych ludzi. Czy jednak na pewno macierzyństwo jest przyczyną jej choroby? A może już wcześniej wykazywała słabość polegającą na byciu wrażliwym w świecie, w którym za siłę uważa się atrofię uczuć i prymitywizm zachowań?

Sztuka Magdaleny Drab zwyciężyła w prestiżowym konkursie o Gdyńską Nagrodę Dramaturgiczną w 2017 roku.

środa / **25 września** / 22:30

Mazowiecki Instytut Kultury

MUZYKA CENTRUM ENSEMBLE:

Dominika Peszko fortepian i drobne instrumenty

Marek Chołoniewski elektronika i drobne instrumenty

Marcin Krzyżanowski wiolonczela elektryczna i drobne instrumenty

Mariusz Pędziątek obój, rożek angielski i drobne instrumenty

Jan Pilch perkusja i drobne instrumenty

Paulina Sylwestrowicz elektronika

Ryszard Ługowski gongi i misy

Mieczysław Litwiński różne instrumenty

Ryszard Latecki małe instrumenty

Zuzanna Paluch różne instrumenty

Zdzisław Piernik tuba

Reso Kiknadze saksofon tenorowy, elektronika

Szabolcs Esztényi fortepian

Tadeusz Sudnik elektronika

Krzysztof Dębski skrzypce

306 \

VI Performans na dźwięki – Bogusław Schaeffer

Bogusław Schaeffer – Poza schematem
(1984, 35 minut)
projekcja filmu w reżyserii Małgorzaty Potockiej

Bogusław Schaeffer

Bewegung (1994)
na obój, fortepian i perkusję

Free Form I (1972)
na pięć instrumentów

Akt twórczy (1968)
na wybranych wykonawców

Media (1967)
na dwanaście dowolnych głosów wokalnych i instrumentalnych

Muzyczny Hyde Park

czwartek / **26 września** / 22:30

Jazz Club Akwarium

ENSEMBLE ROT:

Teresa Grebchenko perkusja

Yuyoung Jin perkusja, elektronika

Nagisa Shibata perkusja, odkurzacz

Nanae Kubo perkusja

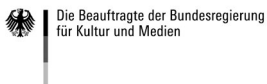
308 \

Organizator: Niemiecka Rada Muzyczna

förderprojekte
zeitgenössische musik

Przy wsparciu:

Bernhars Wulff/Ensemble Rot

Tatami, private scenes (wersja z 2018)*
na kwartet perkusyjny

Teresa Grebchenko

Machine (2016)*
na zestaw perkusyjny solo

Ensemble Rot

Baroness (2018)*
na kwartet perkusyjny

Isabel Pardo

Pocabuy (2019)*
na kwartet perkusyjny

Carola Bauckholt

Vakuun Lieder (2017)*
solo z odkurzaczem

Achim Bornhöft

Infrarot, Vision Impossible (2006)*
na kwartet perkusyjny i taśmę stereo

* pierwsze wykonanie w Polsce

piątek / **27 września** / 16:00

Polskie Wydawnictwo Muzyczne

310 \

Wydawca i Organizator: Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Sfinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Partnerzy strategiczni projektu „100 na 100. Muzyczne dekady wolności”:
TVP 1, TVP Kultura, Program 2 Polskiego Radia
Partner projektu „100 na 100. Muzyczne dekady wolności”: ZAiKS

Spotkanie z **Danutą Gwizdalanką** 100 na 100. Muzyczne dekady wolności.

Danuta Gwizdalanka w rozmowie z Mariuszem Gradowskim opowie o kulisach pracy nad publikacją *100 lat z dziejów muzyki polskiej* wydanej nakładem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego, swoich poszukiwaniach i historycznych odkryciach, podzieli się najciekawszymi anegdotami ze świata muzycznego ostatniego stulecia.

W 2018 roku, w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości Polskie Wydawnictwo Muzyczne podjęło się realizacji spektakularnego przedsięwzięcia okrzykniętego w mediach największym muzycznym projektem wolnej Polski. Zapraszając do współpracy najważniejsze instytucje kultury, czołowe formacje muzyczne i najwybitniejszych światowych wykonawców, PWM koordynowało międzynarodowe działania koncertowe, wydawnicze, dokumentacyjne i edukacyjne. „100 na 100. Muzyczne dekady wolności” było pierwszym w historii przedsięwzięciem o tak szerokim zasięgu w skali międzynarodowej, będącym jednocześnie niespotykaną dotychczas artystyczną ofensywą polskiej muzyki na świecie.

Podstawą projektu stała się lista „100 na 100” – zbiór arcydzieł polskiej literatury muzycznej, powstałych od 1918 do 2018 roku, starannie wyselekcjonowanych przez Radę Programową złożoną z największych autorytetów polskiego środowiska związanego z muzyką współczesną oraz szefów najważniejszych instytucji muzycznych w kraju. Utwory, z których każdy reprezentował jeden rok ostatniego stulecia, zostały zarejestrowane na 36 płytach CD we współpracy z 1700 czołowymi polskimi artystami, dając ponad 2000 minut znakomitej polskiej muzyki. Kulminacyjnym punktem „100 na 100” było jedenaście koncertów w Polsce i jedenaście koncertów na świecie – od Melbourne po Nowy Jork, od Kopenhagi po Mediolan, w których udział wzięli najwybitniejsi artyści specjalizujący się w wykonawstwie muzyki ostatniego stulecia. Jednego dnia, 11 listopada 2018, ponad stu kompozycji powstałych w ostatnich dziesięciu dekadach słuchało trzydzieści tysięcy osób. Podczas spotkania w obecności zaproszonych artystów i przedstawicieli środowiska kompozytorskiego, zespołów muzycznych i partnerskich instytucji odbędzie się premiera wyjątkowego boksu „100 na 100”, w którym znajdzie się 36 płyt CD z rejestracją wszystkich utworów z listy, „Zeszyty Dekad”, w których doświadczeni muzykolodzy w przystępny sposób przekazują najcenniejsze informacje z życia i twórczości polskich kompozytorów, oraz monografia *100 lat z dziejów polskiej muzyki* pióra Danuty Gwizdalanki. Autorka w sposób lekki, a jednocześnie merytorycznie pogłębiony nakreśliła główne nurty polskiej muzyki współczesnej w kontekście muzyki światowej, uwzględniając ogromną rolę polskich kompozytorów i wykonawców w promowaniu polskiej kultury na arenie międzynarodowej.

piątek / **27 września** / 17:00

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

w Warszawie / Sala Koncertowa

HASHTAG ENSEMBLE

312 \

Lilianna Krych dyrygent

Organizator: Koło Młodych Związku Kompozytorów Polskich

Koncert Koła Młodych
Związku Kompozytorów Polskich

Utwory nagrodzone i wyróżnione w X Konkursie
Kompozytorskim im. Zygmunta Mycielskiego.

sobota / **28 września** / 17:00

Austriackie Forum Kultury

Anna Clare Hauf mezzosopran
Krassimir Sterev akordeon

314 \

Organizator: Austriackie Forum Kultury

| austriackie forum kultury ^{waw} |

Bernhard Lang

Epilog (2002)*
na głos i akordeon

Thierry Tidrow

nowy utwór (2019)**
na głos i akordeon

Enno Poppe

Wespe (2005)*
na głos solo

Rebecca Saunders

flesh (2017–2018)
na akordeon solo

Karlheinz Essl

Partikel-Bewegungen (1991/2019)**
na głos i akordeon

/ 315

Aureliano Cattaneo

Dialoghi (2006–2007)
na głos i akordeon

Cathy Berberian

Stripsody (1966)
na głos solo

Boris Hauf

eyes know if (2007)**
na głos i akordeon

** prawykonanie

* pierwsze wykonanie w Polsce

